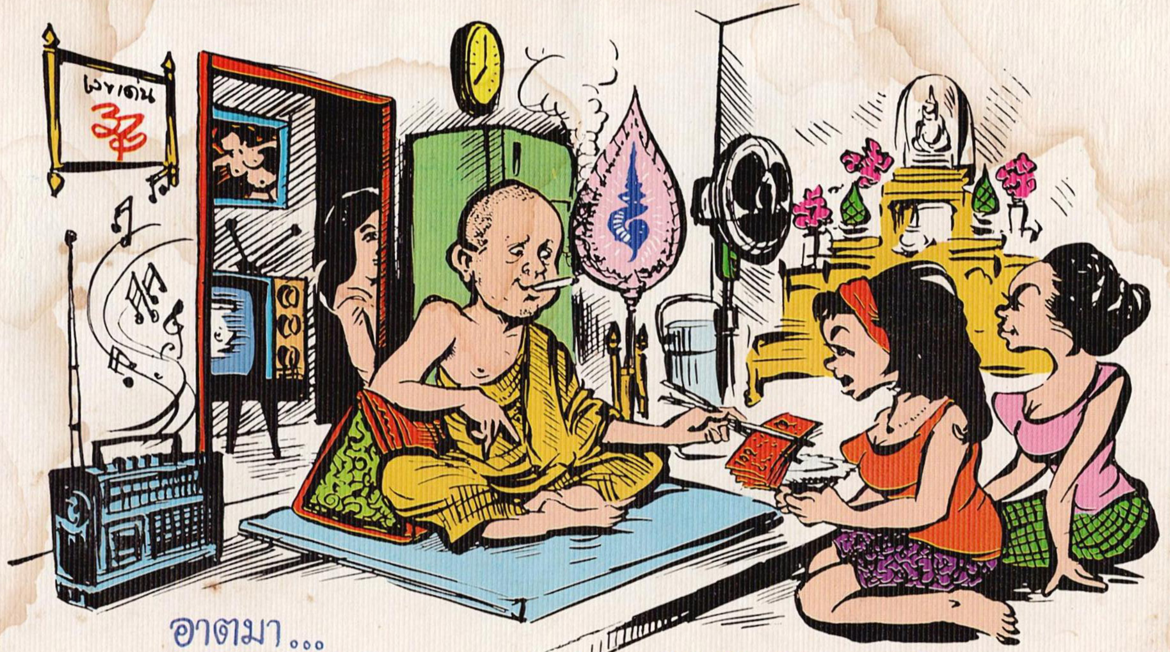

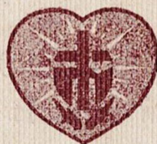

สู่ความจริง

ธรรมรักษา

สู่ความจริง ★ ธรรมรักษา

อาตมา...
ไม่ติดบุหรี่ ไม่จับเงินทอง ไม่ปองสตรี ไม่ไยดียศศักดิ์ ฯลฯ

สู่ความจริง

ประมวลประสบการณ์ปฏิบัติธรรม
ที่ผิดพลาดบกพร่องในอดีตของธรรมรักษา
พร้อมทั้งแนะนำวิธีแก้ไข

ธรรมรักษา

◎ สู่ความจริง
ธรรมรักษา : เขียน

◎ พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต)
เมตตาตั้งชื่อหนังสือ

◎ ภาพปกหน้าและปกหลัง (นอก)
ถ่ายโดย : พระอนันต์ ฌนุทากโร (วัดมหาธาตุ)

◎ สำนักพิมพ์สติ โทร. ๔๓๗-๒๕๔๗
จัดพิมพ์และจำหน่าย

◎ จัดจำหน่ายต่างจังหวัด
สายส่งสุขภาพใจ โทร. ๒๓๕-๐๖๔๔

◎ จัดจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร
สายส่งสุขภาพใจ โทร. ๒๓๕-๐๖๔๔

◎ พิมพ์ที่ รุ่งแสงการพิมพ์ โทร. ๔๓๗-๒๕๔๗
๑๒๓๐/๗๐-๗๑ ซอยวัดสุทธาราม ถนนเจริญนคร
หน้าวัดสุทธาราม เขตคลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐
นายประทีป สิทธิจินดาโชค ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๕

ราคา ๒๕ บาท

สารบาญ

คาถาตวาดมาร
(ตัวขี้เกียจ)

มารเอ๋ย !

ข้ารู้จักคำพืด และพิษสงของเจ้า อย่างแจ้งชัดแล้วว่า เจ้าทำลายความสุข หรืออนาคตอันสดใสทางโลก ตลอดจนความสิ้นทุกข์ในทางธรรมลงได้สิ้นเชิง ด้วยเพียงแต่ข้ายอมเป็นเกลอกับเจ้าเท่านั้น

พระพุทธเจ้าทรงสอนข้าว่า เจ้าคืออบายมุขทางแห่งความเสื่อมของคนประการหนึ่ง ข้าจึงขอประกาศตัดญาติขาดมิตรกับเจ้า ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ไม่ขอยอมตกเป็นทาสของเจ้าอีกต่อไปแล้ว จงรีบหนีไปเสียเถิด มารเอ๋ย !

สติมาเตือน ความพากเพียรมาเป็นหลัก ความอดทนมาหนุน ปัญญามาเป็นพี่เลี้ยง...

โอม ?... เพี้ยง !...

คาถาตวาดมาร

(ราคะ)

มารเอ๋ย !

ข้ารู้จักหน้าตาและพิษสงของเจ้า อย่างถูกต้องแล้วว่า เจ้าเกิดขึ้นเพราะความดำริผิดของข้า

เจ้าจึงเอารูปที่สวยงาม กลิ่นที่หอมหวลชวนดมมาหลอกล่อ ให้ข้าลุ่มหลงและสยบอยู่แทบเท้าเจ้า แท้ที่จริงแล้ว ภายในกายของเจ้า ได้ซ่อนความเน่าเหม็น อันสุดแสนจะทนทานได้ไว้ ไม่แตกต่างอะไรจากดอกไม้ที่ประดับโลงศพซึ่งมีกลิ่นหอมแต่ภายนอก แต่ภายในโลงศพเต็มไปด้วยความเหม็น ที่สุดแสนจะทนทานได้ ฉันใดก็ฉันนั้น

เจ้าจงเก็บความหอมนอกเหม็นใน ไว้หลอกคนโง่ต่อไปเถิด ส่วนข้านั้นพบกับคำสอนอันประเสริฐของพระพุทธเจ้าแล้ว ข้าจะไม่ยอมตกเป็นทาสความกำหนัดของเจ้าต่อไปอีกแล้ว มารเอ๋ย.

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

(ทุกข์แท้ แปรผัน เน่าเหม็น แตกดับ)

สติมาช่วยกั้น ปัญญามาช่วยแก้

โอม ?... เพี้ยง !...

(ในขณะที่ปากกำลังว่าคาถาอยู่นั้น ใจก็เพ่งเข้าไปพิจารณา ให้เห็นภายในของสุภารมณ์นั้นว่า มีแต่สิ่งปฏิกูล น่ารังเกียจ น่าขยะแขยง ราคะจะหายไปทันที)

คาถาตวาดมาร
(โทสะ)

มารเอ๋ย !

ข้ารู้จักลวดลาย พร้อมทั้งพิษสงและกำพืดของเจ้า อย่างถูกต้องและแท้จริงแล้ว

เจ้าอย่าคิดว่า ข้าจะโกรธเจ้าง่าย ๆ เลย เพราะเมื่อข้าโกรธเจ้าที่ไร ? ข้าก็ต้องทุกข์ร้อนภายในตนเองก่อนอื่น รวมทั้งทำลายคุณงามความดี ความรู้ และสติปัญญาของข้าลงหมดสิ้น ข้าจึงไม่ยอมโกรธใคร เพื่อมิให้หลงกลของเจ้าต่อไปอีกแล้ว

มารเอ๋ย ! เจ้ารีบกลับไปเสียเถิด ข้าจะไม่ยอมตกเป็นทาสความโกรธของเจ้าต่อไปอีกแล้ว

สติมาช่วยกั้น ปัญญามาช่วยแก้

โอม ?... เพี้ยง !...

(ในขณะที่กำลังว่าคาถาอยู่นั้น ให้นึกในใจว่า *"โกรธให้เขา เผาตัวเราเอง ๆ ๆ"* อยู่ตลอดเวลา)

บทนำ

สู่ความจริง เป็นข้อเขียนจากประสบการณ์จริง ของผู้เขียนเอง แต่อาจจะไม่จริงสำหรับผู้อ่านก็ได้ ผู้อ่านจึงมีสิทธิที่จะเชื่อ หรือปฏิเสธก็ย่อมได้ ไม่ผิดกติกาแต่อย่างใด

บางคำอาจจะหยาบคายไปบ้าง ก็ไม่มีเจตนาที่จะเขียนให้หยาบ แต่ต้องการที่จะเขียนให้ตรงกับสภาวะของจิตใจขณะนั้น เพื่อเสริมให้การสร้างมโนภาพ ในการอ่านชัดเจนยิ่งขึ้น และก็ได้พยายามเว้นคำบางคำเพื่อความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งอยู่แล้ว

ในเล่มนี้ ได้ประมวลความบกพร่อง หรือผิดพลาดเฉพาะบางส่วน (ซึ่งความจริงมีมากกว่านี้) มาลงไว้ด้วยโดยมีความมุ่งหมาย ๓ ประการ คือ

ก. เพื่อประจานตัวเอง และถือเป็นการ "ปลงอาบัติ" พร้อมไปในคราวเดียวกัน ทำให้เกิดความสบายใจได้ประการหนึ่ง แม้ว่าใจจริงจะไม่อยากเขียนก็ตามที

ข. เพื่อชี้กฎแห่งกรรมว่า การทำดีต้องดี ทำชั่วต้องชั่ว ในทันที กรรมบางอย่างก็ให้ผลในปัจจุบันทันที เพื่อสนับสนุนคำสอนหรือสัจจธรรมของพระพุทธองค์ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการยับยั้งผู้ที่กำลังทำชั่วอยู่ และผู้ที่คิดจะทำชั่ว ก็จะได้เลิกล้มความคิดเสีย

ค. เพื่อแสดงให้เห็นธาตุแท้ ในตัวของผู้เขียนว่ากำพืดเดิมเป็นมาอย่างไร? สำหรับผู้อ่านบางท่าน ที่หลงเข้าใจผิด คิดว่าผู้เขียนมีคุณธรรมวิเศษวิโส หรือมีอดีตประวัติดีเด่นเรียบร้อย ราวกะผ้าพับไว้ในตู้ ฉะนั้น

ถ้าจะยืมสำนวนของหลวงพ่อพุทธทาสมาใช้ ก็ยังจัดว่าอยู่ในจำพวกคนที่ยกมือไหว้ตัวเองยังไม่ได้ หรือถ้าจะฝืนหรือแค่นไหว้ให้ได้ ก็คงไหว้ได้ไม่เต็มสิบนิ้ว และในจำนวนที่ไม่เต็มสิบนิ้วนั้น ก็ยังจะต้องเลือกไหว้เป็นบางเวลาเสียอีกด้วย !

แท้ที่จริงแล้ว อาจเลวกว่าท่านผู้อ่าน (บางท่าน) เสียด้วยซ้ำไป จะได้ละลายความคิดบางท่าน ที่อยากจะรู้ประวัติรวมทั้งอยากพบเห็นตัวจริงด้วย ว่ากันด้วยความจริงแล้วการเขียนประวัติ เขาก็นิยมเขียนแต่สิ่งที่ดีเท่านั้น ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง

เพราะขึ้นชื่อว่าปุถุชนนั้น ไม่มีใครจะมีแต่ส่วนดี เพียงส่วนเดียวย่อมจะต้องมีทั้งดีและชั่วปะปนกันไป ต่างกันแต่ว่า จะมีดีมาก หรือชั่วมากกว่ากันเท่านั้น !

เมื่อท่านอ่าน "สู่ความจริง" จบลงแล้ว จะพบความจริงว่า อานุภาพแห่งพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า ได้มีส่วนช่วย "ชุบชีวิต" ให้ผู้เขียนได้พบกับสิ่งที่เป็นสาระเหมือน "ตายแล้วเกิดใหม่" ก็ไม่ปาน

คุณของพระธรรม จึงอยู่เหนือเศียรเกล้าของผู้เขียนตลอดมา จึงได้ตัดสินใจยกชีวิตบั้นปลายถวายท่าน แม้กระนั้นก็ยังไม่อาจที่จะสนองคุณได้หมดสิ้นเลย.

ความสุขจากวิเวก

วิเวก คือ ความสงัด, ความเงียบสงัด, การปลีกตัวไปอยู่ในที่สงัด มี ๓ อย่าง คือ

กายวิเวก การอยู่ในที่สงัด สงบ ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ

จิตวิเวก จิตใจสงบ ความที่จิตสงบจากนิวรณ์ต่าง ๆ

อุปธิวิเวก การที่จิตหลุดพ้นจากกิเลส คือ จิตบรรลุพระนิพพาน

ที่จะเขียนถึงต่อไปนี้ หมายถึงข้อแรก คือ กายวิเวก ได้แก่ การอยู่ในสถานที่สงบสงัด กล่าวคือ การอยู่คนเดียวนั่นเอง

การอยู่คนเดียว หรืออยู่ในที่สงบสงัด มีคุณประโยชน์เพียงใด? เห็นจะนำมาสาธยายให้จบสิ้นไม่ได้ เพราะแต่ละคนย่อมมีอัธยาสัยต่างกัน แนวโน้มทางจิตจึงต้องต่างกันไปด้วย บางคนอาจเห็นว่าดี แต่บางคนอาจเห็นว่าไม่ดี และที่ว่าดีนั้น จะดีมากน้อยแค่ไหน ก็ยังจะต้องมีรายละเอียดปลีกย่อยอีกมาก

แต่จะอย่างไรก็ตาม ก็ขอตีปลาหน้าไซไว้ก่อนว่า ผู้ที่ยังไม่เคยอยู่ในที่สงัดมาก่อน หรือเคยอยู่แต่อยู่ไม่นาน ไม่ติดต่อกันนานเกิน ๕ ปี ก็ไม่ควรที่จะด่วนปฏิเสธว่า การอยู่ในที่สงบสงัดไม่มีความจำเป็น

ถ้ามิฉะนั้นแล้ว พระพุทธเจ้าของเรา ก่อนที่จะได้ตรัสรู้ ก็คงไม่จำเป็นที่จะต้องออกไปอยู่ในป่า เป็นเวลานานถึง ๖ ปี แม้ว่าช่วงที่พระองค์จะทรงอยู่ในที่สงัดจริงๆ จะมีเพียงระยะสั้น คือช่วงที่ท่านปัญจวัคคีย์ ได้หนีท่านไปอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันแล้วก็ตาม

แต่ช่วงที่จะทรงตรัสรู้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เป็นช่วงที่ทรงอยู่พระองค์เดียวจริงๆ และป่าในสมัยก่อน ก็เป็นป่าที่สงบสงัดจริงๆ นับว่าทรงเป็นตัวของพระองค์เองอย่างแท้จริง ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ จึงเป็นของพระองค์เองอย่างอิสระ

ผู้เขียนเอง เมื่อสมัยยังหนุ่มๆ อยู่ ก็มองไม่เห็นคุณค่าของความสงบ เมื่อเห็นคนอยู่ในสถานที่สงบสงัดก็ตาม ใครพูดถึงสถานที่สงบสงัดก็ตาม ก็มักจะนึกค้านในใจว่า

"อยู่ในที่สงบสงัดให้โง่หรือ?"

แต่ในปัจจุบันนี้ ความคิดเช่นว่า ได้สวนทางกันสิ้นเชิง เพราะจากการได้อยู่ในถ้ำ มาเป็นเวลา ๗ ปีเต็ม ทำให้ได้เห็นคุณค่าของความสงบสงัดอย่างแท้จริง เลยถึงบางอ้อต่อพุทธวจนะ (สัลเลขสูตร ๑๒/๗๒) ที่ว่า

"ภิกษุทั้งหลาย! นั่นโคนไม้ทั้งหลาย นั่นเรือนว่าง

ทั้งหลาย พวกเธอจงเพียรเผากิเลส อย่าได้ประมาท"

ถ้าจะเปรียบอุปมาในปัจจุบัน เมื่อผู้เขียนเข้าไปคลุกคลีกับหมู่คณะ หรือนอนในที่แออัด มีเสียงอึกทึกคึกโครม ก็เหมือนปลาที่ถูกโยนขึ้นมาไว้บนบก มันคอยที่จะดิ้นลงน้ำอยู่เสมอ แม้ว่าจะได้กินดีอยู่ดีเพียงใด ใจมันก็ไม่ต้องการ ชอบที่จะไถลไถเถือกลงน้ำอยู่ร่ำไป

ที่ร้ายไปกว่านั้น ก็มีความรู้สึกตัวอยู่ว่า ในขณะที่นอนอยู่ในสถานที่นั้น ประสาทส่วนลึกจะไม่ได้รับการผักผ่อนอย่างแท้จริง ได้รับการพักผ่อนเพียงตื้น ๆ พอกลับมาถ้ำก็จะง่วงและหลับเหมือนตาย คือหลับสนิทจริง ๆ อันนี้ก็ยังไม่รับรองว่า จะเป็นเช่นนั้นทุกคน อาจเป็นอุปาทานก็ได้

แต่จะอย่างไรก็ตาม อานิสงส์จากการฝึกสติอยู่ประจำนี้ จะนอนหลับหรือไม่หลับ ก็ไม่ทำให้จิตใจฟุ้งซ่าน หรือเกิดความรำคาญเลย เพราะความไม่ง่วง หรือมีเสียงรบกวนจนนอนไม่หลับนั้น ถ้าคิดในแง่ดีก็กลายเป็นสิ่งที่ดี คือจะได้มีโอกาสเจริญสติหรือสมาธิได้อย่างเต็มที่

เมื่อหลายปีมาแล้ว ได้ไปค้างที่สำนักปฏิบัติธรรม อยู่ในเมืองนครราชสีมา เมื่อยามดึกก็สงบเงียบดี แต่ก็นอนไม่หลับทั้งคืน เลยถือโอกาสเจริญสติมันทั้งคืน พอสว่างแทนที่จะง่วงหรือเพลีย กลับสดชื่นเหมือนได้นอนหลับมาเต็มอิ่มฉะนั้น

เป็นเรื่องที่แปลกแต่จริง ซึ่งในชีวิตก็เพิ่งจะได้พบครั้งเดียว ทุกวันนี้เลยไม่กลัวโรคนอนไม่หลับ เพราะจะได้มี

โอกาสเจริญสติได้เต็มที่ ขึ้นนอนไม่หลับสิ !

เรารู้กันแล้วว่า คนที่นอนไม่หลับนั้น เกิดจากจิตฟุ้งซ่าน จิตมันห่วงกังวล จิตยึดมั่นถือมั่นเกินไป จนไม่อาจจะวางลงได้ ถ้าไม่อาศัยการเจริญสติหรือสมาธิ ปล่อยให้มันคลายตัวเองก็จะช้ามาก กินเวลานาน อาจเป็นชั่วโมงหรือหลายชั่วโมง ซึ่งนอกจากเวลาจะเสียไปโดยไร้สาระแล้ว ยังก่อให้เกิดนิสัยเสีย คือก่อนจะหลับก็จะต้องเก็บเอาเรื่องที่ไร้สาระมาคิดมาห่วงเสียก่อน จนเกิดความเคยชินในทางลบ

คุณค่าของการอยู่ในสถานที่สงบสงัดนั้น มีมากมายยากที่จะยกมาเขียนได้จบสิ้น เอาเฉพาะที่ประสบกับผู้เขียนเองก็พอสรุปได้ ดังนี้

๑. **สติและปัญญาได้มีโอกาสเบ่งบานเต็มที่** คือในยามปกติ ที่เราอยู่กับคนหมู่มากนั้น หาเวลาที่จิตจะสงบและเป็นอิสระอย่างแท้จริงได้ยาก หรือไม่มีทางจะเป็นไปได้เลย ยกเว้นแต่ท่านที่เป็นอัจฉริยะเท่านั้น ก็สามารถที่จะทำสมาธิท่ามกลางเตาหลอมเหล็กได้

สำหรับผู้เขียนเองแล้ว ขอยอมยกธงขาว ว่าทำไม่ได้เลย ประจักษ์พยานที่เห็นชัด ๆ ก็คือ ในระยะสองปีเศษ ๆ มานี้ ได้อยู่คนเดียวอย่างแท้จริง บางวันหรือส่วนมาก ก็ไม่เคยพูดกับใครเลย ยกเว้นแต่เวลาไปบิณฑบาต จะมีบ้างก็คำสองคำเท่านั้น

ไม่ว่าจะนึกคิดสิ่งใด มันก็ปลอดโปร่งแจ่มใสดีแท้ จึง

สามารถเขียนหนังสือได้มาก เฉลี่ยแล้วประมาณเดือนละเล่ม แต่ก่อนนั้นแม้ว่าจะอยู่ในที่สงัดก็จริง แต่คนก็ไปหาบ่อย อย่างน้อยวันเสาร์และอาทิตย์ก็มิไม่ขาด ทุกวันนี้เกือบจะเป็นสูญเลย

การคุยกับคนนั้น นอกจากเสียเวลาแล้ว ยังเป็นเหตุให้จิตไม่สงบ ขาดทั้งสมาธิและสติ กว่าจะปรับตัวเข้าที่ ก็เสียเวลาไปทั้งวัน หรือทั้งคืน แล้วแต่ว่าคนมามากหรือน้อยต้องพูดมากหรือน้อย

ในระยะหลังนี้ จึงสามารถเขียนหนังสือออกมาได้มากมากเสียจนบางครั้งก็ตัดสินใจไม่ได้ ว่าจะเขียนเรื่องไหนก่อนดี? และบางทีเขียนเสร็จแล้ว ยังไม่รู้ว่าจะตั้งชื่อว่าอะไรดี? เพราะมันเขียนออกมามากเกินไป ซึ่งแต่ก่อนนั้นไม่มี

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงรักความสงบ รักความเงียบ และไม่ชอบคนพลุกพล่าน อันเป็นเหตุให้ไม่ชอบไปร่วมประชุมกับใคร ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ก็จะไม่ไปไหนเลย

เมื่อตอนมาอยู่ถ้ำใหม่ ๆ ก็อยากให้คนมาหามาคุยด้วยแต่ปัจจุบันนี้กลับตรงกันข้าม พอรู้ว่ามีคนมาหาก็ไม่ค่อยจะสบายใจ ถ้าเป็นคนสนใจธรรมะก็ค่อยเบาใจ และพอใจที่จะคุยด้วย แต่ถ้ามาคุยเรื่องโลก ๆ แล้ว ก็อยากจะมุดดินหนีไปให้ไกล ๆ เลย

ต้นเหตุก็ไม่มีอะไรหรอก มันเบื่อเรื่องโลก ๆ เสียจนแทบเอียนแล้ว เหมือนการดูหนังเรื่องเดียวทั้งปี แม้ว่ามันจะ

สนุกอย่างไร ? มันก็ดูไม่ไหว ปัญหาของคนทั้งโลกนั้น ว่าที่จริงมันก็มีเรื่องเดียวกัน เปลี่ยนแต่ตัวบุคคลเท่านั้น

ถ้าวิเคราะห์ให้กว้าง และเจาะให้ลึกจริงๆแล้ว จะเห็นว่าเกิดจากการขาดธรรมะสิ่งเดียวเท่านั้น ถ้าทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในครรลองของธรรมะแล้ว ปัญหาชีวิตก็จะมีน้อยและแก้ไขได้โดยง่าย

เขียนมาถึงตรงนี้ ถ้าไม่ชี้ทางออก บางคนก็อาจจะมองไม่เห็น ขอชี้ขุมทรัพย์เพียงย่อๆว่า อันชีวิตของชาวบ้านนั้นไม่จำเป็นจะต้องไปแสวงหา หรือปฏิบัติธรรมนั่งหลับตาทั้งวันทั้งคืนหรอก เพียงแค่มีศีลให้ครบ ๕ ข้อ และละเว้นอบายมุขให้เด็ดขาด ก็เหลือกินเหลือใช้แล้ว ไม่จำเป็นอะไร ที่จะต้องออกไปทำมาหากินทั้งผัวทั้งเมียหรอก

ทุกวันนี้ เท่าที่สังเกตดู เห็นว่าคนส่วนมาก "ทำบาทแต่ใช้สลึง" นั่นคือ ผีและปีศาจมันเอาไปกินเสียกว่าครึ่ง คนจะใช้จริงๆ ก็เพียงสลึงเดียวเท่านั้น ข้อนี้ให้หัวเด็ดตีนขาดก็จะไม่เฉลย ว่าผีและปีศาจคืออะไร ? ขอให้ไปคิดเป็นการบ้าน หรือการวัดเอาเอง เป็นทั้งพระทั้งชาวบ้านแหละ

การอยู่ในสถานที่สงบสงัดนั้น นอกจากจะมีความคิดที่สุขุมลึกซึ้งแล้ว ยังคิดได้กว้างขวางอีกด้วย ซึ่งโดยปกติคนทั่วไปส่วนมาก มักจะมองปัญหาเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือแง่ใดแง่หนึ่ง ซึ่งเมื่อลงมือทำจริงก็มักจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีกทางหนึ่ง

ดังนั้น ผู้ที่มีปัญหาแล้วคิดไม่ออก หรือคิดออกแต่ไม่

คมไม่เฉียบ ก็ขอให้ปลีกตัวไปหาที่สงบสงัด จะเป็นในสวนหลังบ้าน หรือในห้องพระที่สงบจริง ๆ ก็เป็นอันว่าใช้ได้ แล้วเอาปัญหานั้น ๆ มาพิจารณา

ถ้ายังไม่ได้ผลเป็นที่พอใจ ก็ให้เปลี่ยนไปเดินจงกรม เดินเล่น ดูต้นไม้ ดูปลา ดูสัตว์ต่าง ๆ การกระทำต่าง ๆ ที่ว่านี้จะเป็นการก่อให้เกิดปัญญาได้ ถ้ามีการพิจารณาไปด้วย พึงเห็นตัวอย่างในอดีต เช่น

ครั้งหนึ่งในเรื่องสามก๊ก ตอนที่พระเจ้าเล่าปี่สวรรคตแล้ว พระเจ้าเล่าเสี้ยนขึ้นครองราชย์ มีข้าศึกมาตีเมืองเสฉวน อันเป็นเมืองหลวง พระเจ้าเล่าเสี้ยนตกใจมาก เพราะข้าศึกมีมาก และตีเข้ามาถึงตัวเมืองแล้ว ไปตามขงเบ้งผู้เป็นมหาอุปราช ก็ไปพบว่าขงเบ้งกำลังนั่งตกปลาอยู่ริมบ่อ เมื่อทรงเห็นก็แปลกใจตรัสว่า

"อ้าว!...ท่านมหาอุปราช ข้าศึกตีเข้ามาถึงกำแพงเมืองแล้ว เหตุไฉนจึงได้มานั่งตกปลาเล่นอยู่เล่า?"

ขงเบ้งทูลตอบว่า

"ข้าพระพุทธเจ้าตกปลาเพื่อวางแผนแก้ศึกต่างหากเล่า!"

เรื่องก็ปรากฏว่า เมื่อขงเบ้งเลิกตกปลา ก็ขึ้นขี่เกวียนน้อยไปบัญชาการรบ และก็รบชนะได้อย่างดีเสียด้วย

นี่ก็เป็นเครื่องยืนยันว่า การทำกิจการทุกชนิด ถ้ามีการเพ่งพิจารณาประกอบด้วย นอกจากจะได้ผลงานแล้ว ก็ยังสามารถก่อให้เกิดปัญญา ที่แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วย

ดังนั้น การอยู่ในสถานที่สงบสงัด จึงทำให้ได้ทั้งสติและปัญญา ได้ความคิดอย่างอิสระและเต็มที่

๒. การเจริญสติและสมาธิได้สมบูรณ์แบบ คือ เมื่อเราอยู่ในสถานที่พลุกพล่านไปด้วยผู้คนหรือสัตว์เลี้ยง จะฝึกหัดสติและสมาธิยาก หรือบางทีก็ทำไม่ได้เลย แต่การอยู่ในสถานที่สงบสงัด ช่วยให้ทำง่ายถึง ๕๐ % ข้อนี้อาจจริงเฉพาะผู้เขียนก็ได้ ไม่รับรองว่าถูกต้องแก่ทุกคน

แต่ถึงอย่างไร การอยู่ในสถานที่สงบสงัด ก็จัดว่าเป็นพุทธประสงค์สำหรับภิกษุ มีตรัสไว้หลายแห่ง เช่น สังขิตต-สูตร ๒๓/๒๕๕ และปัพพชิตอภิณหปัจจเวกขณธรรมสูตร ๒๔/๖๑ เป็นต้น

ผู้ที่ไม่เคยได้สัมผัสกับความสงบสงัด ใคร่ขอร้องให้ลองสัมผัสดู แล้วจะประจักษ์ด้วยตนเองว่า สิ่งยั่วยวนกามารมณ์ทั้งหลาย ที่เราเคยหลงใหลว่า เป็นสิ่งจำเป็นของชีวิตนั้น ที่แท้มันก็คือมายา เมื่อเปรียบเทียบกับความสุข ที่เกิดจากจิตสงบ อันเกิดจากการอยู่ในสถานที่สงบสงัด หรือสถานที่วิเวกดังกล่าว

ผู้เขียนขอพูดชนิด "ถอดหัวใจ" ได้ว่า ถ้ามีคนเอาเงินล้าน หรือร้อยล้านพันล้านมาให้ แล้วเพียงแต่ขอให้ไปอยู่ในวัด ที่มีผู้คนพลุกพล่าน หรือรับภาระในการบริหารคณะสงฆ์ ก็จะไม่แล เหมือนหญิงสาวเห็นทรากศพที่กำลังขึ้นอืดอยู่ ฉันใดก็ฉันนั้นแล

๓. กิเลสตัณหาเกิดได้น้อย คือ ในการอยู่กับคน

หมู่มาก หรือคลุกคลีกัน ก็อุปมาเหมือนกับจิตถูกกวน จนไม่อาจจะจับต้นชนปลายได้ เดี๋ยวรัก เดี๋ยวชัง เดี๋ยวหลง เดี๋ยวโกรธ พอใจ ไม่พอใจ เฉยๆ สลับกันจนเราตามไม่ทัน

แต่เมื่ออยู่ในที่สงบสงัดคนเดียว และเจริญสติควบคู่กันไปด้วย ก็สามารถที่จะจับทัน ว่าขณะไหนเรามีอารมณ์อะไรเข้าประกอบ? เกิดเร็วหรือช้าเราก็รู้ หายไปเมื่อไร? ก็รู้ได้ไม่ยากนัก แม้ว่าจะหยาบก็ตาม

เพราะสถานที่อันสงบสงัดเงียบ มีส่วนช่วยให้เห็นหน้าตาของนิวรณ์ชัดเจนมาก แต่ทั้งนี้เราจะต้องฝึกสติเป็นประจำวันอยู่เสมอด้วย จึงจะทันกัน

การอยู่ในสถานที่สงบสงัด จึงเหมาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้หวังที่จะฝึกฝนทางจิตในทุกรูปแบบ ในครั้งพุทธกาล เมื่อภิกษุรับกัมมัฏฐานจากพระพุทธเจ้าแล้ว ท่านจึงนิยมเข้าไปสู่ป่าช้าหรือป่าชัฏ กันเป็นจำนวนมาก และส่วนมากก็จะสำเร็จผลด้วยดี เพราะสถานที่ช่วยให้แล้วถึง ๕๐% ส่วนที่ไม่สำเร็จก็อาจเกิดจากบารมียังอ่อน หรือธรรมะไม่ถูกกับจริต

ส่วนว่าเมื่อฝึกหัดจนชำนาญดีแล้ว จะติดหรือชอบในสถานที่นั้น หรือจะออกมาอยู่ทำงานกับส่วนรวม อันนี้ก็น่าจะขึ้นอยู่กับพื้นเพ และอุปนิสัยด้วยว่าอบรมบ่มบารมีมาทาง

ไหน ? ถ้ารักสมถะเป็นนิสัย การอยู่คลุกคลีกับหมู่คณะก็ย่อมจะฝืนกับจริตเป็นธรรมดา

สำหรับผู้เขียนนั้น รู้ตัวดีว่าไม่มีบารมีทางใช้เสียง จึงชอบที่จะใช้อักษร การอยู่คนเดียวในที่สงบสงัด จึงถูกกับจริตยิ่งนัก เพราะนอกจากจะเขียนหนังสือได้มากกว่าแล้ว ยังเกิดความสบายใจ และสนุกในการทำงานด้านนี้อีกด้วย

สังเกตได้ในตัวเองว่า วันไหนเข้าไปในกรุงเทพฯ ก็จะไม่มีความสบาย แม้ว่าอาหารจะดีกว่าอยู่ที่ถ้ำก็ตาม ไม่จำเป็นจริงๆ ก็จะไม่เข้าไปเลย และแม้เข้าไปแล้วก็จะรีบกลับออกมาโดยเร็ว

จากการสังเกตที่จิต ก็พบความจริงว่า จุดเสียมีอยู่ ๒ ประการ คือ อากาศและอารมณ์

– **อากาศ** การได้อยู่ในอากาศบริสุทธิ์ อย่างที่ถ้ำสติ นี้นานๆ เมื่อเข้าไปในกรุงเทพฯ ทำให้มึนหัว สมองไม่ปลอดโปร่ง ยิ่งวันไหนรถติด อากาศอบอ้าว คนในรถแน่นก็จะเป็นลมเลย

– **อารมณ์** ในกรุงมีคนมาก จะไปทางไหนคนก็พลุกพล่าน แออัดกำหนดสติไม่ได้ หรือได้ก็ไม่นาน ทำให้กิเลสตัณหาเกิดได้มาก อารมณ์จึงไม่ผ่องใส แม้กลับมาถ้ำแล้ว อารมณ์นั้นๆ ก็จะติดตามมาอีกนาน กว่าอารมณ์นั้น ๆ จะจางและหายไป

สรุปความว่า การอยู่ในสถานที่วิเวก หรือในสถานที่สงบสงัดนั้นเหมาะสมอย่างยิ่งในการฝึกฝนทางจิตทุกประเภท รวมทั้งการค้นคิดพิจารณาปัญหาต่างๆ ที่ยุ่งยากสับสนซึ่งในยามปกติธรรมดา เราไม่อาจจะทำได้ หรือทำได้แต่ไม่ดีถึงขนาด เป็นต้น

ดังนั้น ผู้ที่ได้เคยฝึกสติฝึกสมาธิ หรือเคยเจริญวิปัสสนาในที่พลุกพล่านแออัดมาก่อนแล้วไม่ได้ผล ก็ควรที่จะแสวงหาสถานที่ อันก่อให้เกิดสัปปายะ เหมาะแก่การทำงานทางจิต คือความวิเวกวังเวงก็ย่อมจะต้องได้รับผล ไม่มากก็น้อยอย่างแน่นอน

สุขอันเกิดแต่วิเวก ก่อนที่จะยุติบทความนี้ ใคร่ขอนำเอาปัญหาเรื่องความสุข มาแลกเปลี่ยนทิฐิกันเล็กน้อยว่าความสุขของมนุษย์ที่แท้จริงนั้น คือความสุขที่สงบและเย็นอันเกิดจากจิตสงบ

ส่วนความสุขอีกประเภทหนึ่ง เป็นความสุขเทียม คือความสุขที่เร่าร้อน อ่อนเพลีย และเสียแรงมากนั้น หลวงพ่อพุทธทาสท่านว่า ไม่ใช่ความสุข แต่เป็นความเพลิดเพลิน ก็เป็นข้อที่น่าคิด ความสุขหรือความเพลิดเพลินชนิดนี้ ต้องอาศัยอามิส คือวัตถุเป็นสิ่งประกอบ จึงไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง ยิ่งเสพมากยิ่งทุกข์มาก และทำให้อายุสั้น

ตรงข้ามกับความสุข อันเกิดแต่วิเวก คือความสงบแห่งกายและใจ จัดว่าเป็นความสุขอันแท้จริง ที่ไม่ต้อง

อิงอามิส, วัตถุหรือบุคคลใดๆ ความสุขชนิดนี้ยิ่งเสพมาก จิตใจก็ยิ่งจะสงบและเย็นมากขึ้น และมีผลทำให้อายุยืนยาวอีกด้วย

ผู้ที่จะประสบความสุขชนิดนี้ได้ ส่วนมากมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาสถานที่อันสงบสงัด เยี่ยงพระบรมครูได้ทรงบำเพ็ญมาแล้ว ถ้าไม่มีโอกาสเช่นนั้น ก็ควรที่จะจำลองสถานที่เช่นนั้นมาไว้ในบริเวณบ้าน, ใน สวนหลังบ้าน มุมใดมุมหนึ่ง หรือสถานที่ใดของบ้านที่สงบก็ย่อมได้

หมั่นปลีกตนไปอยู่ในสถานที่นั้นบ่อยๆ ให้จิตได้คุ้นเคยกับความสงบมากๆ ก่อน จนเกิดความรักหรือพอใจในสถานที่สงบ แล้วมันก็จะเบื่อความอัดแอจอแจคลุกคลีไปเอง

ความสุขอันเกิดจากวิเวก คือความสงบสงัดนั้น จะมีอาการฉันใด ? ผู้เขียนไม่อาจที่จะยกมาเขียนได้ เพียงอยากจะเสนอเป็นข้อคิดว่า ผู้ที่ยังไม่เคยได้สัมผัสกับความสุขชนิดนี้ ก็ขออย่าได้ด่วนปฏิเสธ หรือหลงดูหมิ่นเหยียดหยามพวกที่ชอบอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร ว่าเป็นคนโง่เง่าเงอะงะไม่รู้จักกำไรของชีวิตเสียก่อนเลย

ถ้าใครไม่เคยสัมผัสกับความสุขชนิดนี้ ก็ไม่อาจที่จะรู้ได้ด้วยเพียงการพรรณนา แต่จะรู้ได้ด้วยการสัมผัสด้วยตนเอง แม้คนที่ได้เคยอาบน้ำในบ่ออันใสและเย็นมาแล้วก็ยังเป็นการยาก ที่จะบรรยายให้คนที่ไม่เคยอาบซาบซึ้งได้

เอาเป็นว่า ผู้ที่ยังเห็นว่ากามคุณ ๕ เป็นความสุขสุดยอดอยู่นั้น ก็ขอให้หาความสุข หรือเสพความสุขชนิดนั้นไปเถิดถ้ายังไม่อิ่มไม่พอ ก็ไม่ว่ากันหรอก แต่ถ้าคิดอยากที่จะเสพความสุข อันเกิดจากวิเวกดูบ้าง ก็ขอเชิญสัมผัสด้วยความยินดี ถ้าสัมผัสอย่างถูกวิธีแล้ว ก็จะต้องเปล่งอุทานด้วยความเบิกบานใจว่า

"โอ้โฮ !...รู้ยังงี้ก็เสพวิเวกเสียนานแล้ว..."

พุทธะมีอยู่ในทุกคน

พุทธะ มีความหมายย่อ ๆ ๒ อย่าง คือ ก. หมายถึง พระพุทธเจ้า หรือเจ้าชายสิทธัตถะ ที่ทรงบำเพ็ญเพียรจนได้ตรัสรู้แล้ว ก่อนหน้าที่ยังไม่ตรัสรู้ ไม่เรียกว่าพระพุทธเจ้า ถ้าจะเรียกก็เรียกว่าพระโพธิสัตว์ เป็นตัวตนบุคคลเป็นฝ่ายรูปธรรม ข. หมายถึง ผู้รู้ ผู้ตื่น และผู้เบิกบาน ได้แก่คุณธรรม ซึ่งมีได้แก่ทุกคน เป็นฝ่ายนามธรรม

ดังนั้น ในการสนทนาธรรมะกัน เมื่อพูดถึงคำว่า "พุทธะ" ก็ควรที่จะต้องแยกแยะหรือระบุให้ชัดเจน มิฉะนั้นการสนทนาธรรมะ มันก็จะกลายเป็นวิวาทะไป เพราะไปมุ่งเอาคนละความหมาย แล้วก็ไม่อาจที่จะลงเอยกันได้อาทิ

เมื่อพูดถึงพระพุทธเจ้า คนหนึ่งให้ความเห็นว่า พระพุทธเจ้าท่านเสด็จปรินิพพาน (ตาย) แล้ว อีกคนหนึ่งจะค้านหัวชนฝาว่า พระพุทธเจ้ายังไม่ตาย และจะไม่มีวันตายด้วย ถ้าไม่แยกเสียแต่แรกว่า อะไรเป็นรูปอะไรเป็นนาม มันก็จะต้องเถียงกันจนขอบตาเขียว แล้วก็โกรธกันไปเลย

แต่ในที่นี้หมายถึงคุณธรรม ที่ทำคนปุถุชนให้เป็นพระ

อริยเจ้า คำว่าพุทธะในที่นี้ จึงไม่มีคำว่าเกิด แก่ เจ็บ และตาย เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย และไม่ขึ้นกับกาลเวลาด้วย

เอาละ...เมื่อรู้จุดมุ่งหมายอย่างนี้แล้ว ก็มาเข้าหัวเรื่องที่ตั้งไว้ต่อไป ที่ว่าพุทธะมีอยู่ในทุกคนนั้น ก็หมายความว่า ทุกคนมีธรรมชาติที่เรียกว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น และผู้เบิกบานอยู่ภายในจิตของเรา อย่างพร้อมมูลบริบูรณ์แล้ว ความแตกต่างในแต่ละคน จะมีก็แต่เพียงว่าความเบ่งบานหรือรัศมีที่จะฉายออกมาเท่านั้น ที่แต่ละคนมีไม่เท่ากัน ซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง

องค์ประกอบนี้แหละ มีส่วนสำคัญที่สุด ที่จะผลักดันหรือลิขิต ให้ชีวิตของแต่ละคน ดำเนินไปสู่ครรลองแห่งสัมมาทิฐิหรือมิจฉาทิฐิ ซึ่งเป็นสิ่งที่รู้ยากและเห็นยาก จะต้องอาศัยบารมีที่สั่งสม หรืออบรมมาเป็นเวลานาน

ที่เราไปแสวงหาท่านผู้รู้หรือบัณฑิต ก็เพื่อจะให้ท่านช่วยจุดประกายไฟ หรือช่วยขัดสีให้รัศมีแห่งความเป็นพุทธะได้เปล่งรัศมีเต็มที่ อันนี้ก็ต้องอาศัยความพร้อมในหลาย ๆ ประการ จึงจะประสบความสำเร็จได้สมบูรณ์ เช่น

ถ้าคนนั้นมีเครื่องห่อหุ้ม (กิเลส) หนามาก แม้ว่าเราจะมีผู้จุดประกายอย่างดีให้ เช่น พระพุทธเจ้า ก็ไม่อาจที่จะช่วยให้ความเป็นพุทธะได้เบ่งบานเต็มที่ได้ ก็จะต้องอาศัยการบ่มบารมีกันต่อไป

ดังนั้น เราจึงไม่น่าแปลกใจเลย ที่มีคนเป็นอันมากที่เกิดทันในยุคพุทธกาล และแม้ได้อยู่ใกล้ชิดพระพุทธเจ้า

อย่างเช่น พระเทวทัตและผู้ที่ถูกแผ่นดินสูบอีกหลายคนเป็นต้น ก็ไม่อาจที่จะเปล่งรัศมีแห่งความเป็นพุทธะออกมาได้ ทั้ง ๆ ที่มีผู้ที่พร้อมแล้วจะจุดประกายให้ก็ตาม

เป็นอันว่าท่านผู้อ่าน ได้รู้อย่างแน่ชัดแล้วว่า ความเป็นพุทธะตัวแท้ มีอยู่แล้วในทุกคน รวมทั้งท่านผู้อ่านนี้ด้วย แต่มันไปสำคัญเอาที่ว่า เราจะทำอย่างไร ? จึงจะให้ความเป็นพุทธะ ที่มีอยู่ในตัวของเรา ได้เบ่งบานเต็มที่ ? จนถึงขนาดที่เรียกว่าเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น และผู้เบิกบานได้ ? จุดนี้แหละคือจุดสำคัญหรือจุดตาย ที่เราจะต้องมาทำความเข้าใจกันให้แจ่มแจ้ง หรือหมดความสงสัยกันเสียที

ก่อนอื่น เราก็จะต้องสำรวจใจเราก่อนว่า พื้นเพดั้งเดิมของจิตเรานั้น มันมีกิเลสหนาและตัณหาหยาบ หรือละเอียดมากน้อยแค่ไหน ? จุดนี้ก็เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมาก เพราะถ้าเราชี้ตัวเราไม่ออก และบอกตัวเราไม่ได้ การปฏิบัติธรรมก็ค่อนข้างจะเดาสุ่มเสียมากกว่า ซึ่งนอกจากจะเสียเวลาแล้วยังจะเป็นบ่อเกิดของความเบื่อหรือเซ็ง ในเวลาไม่นานนัก

ถ้าจะเปรียบก็เหมือนหมอวางยาไม่ถูกไข้ นอกจากจะเสียยาเปล่า เสียเวลาปล่าวแล้ว ยังจะทำให้ไข้เรื้อรัง หรืออาจกำเริบมากขึ้น จนอาจจะถึงตายได้อีกด้วย

การปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน ถ้าไม่หวังเพื่อละกิเลสตัณหา ให้มันเบาบางหรือหมดไป ก็ไม่มีปัญหาอะไร ว่างเมื่อไหร่ ? พอใจหรือสะดวกเมื่อไหร่ ? ก็ทำเมื่อนั้น แบบเช้าชามเย็นถ้วยหรือแบบ "ถึงก็ช่าง ไม่ถึงก็ช่าง" อะไร

พวกนั้น

แต่ถ้าจะทำหรือปฏิบัติ เพื่อหวังผลในปัจจุบัน และในอนาคตอย่างเข้มข้น เห็นผลทันตาชนิด "เปิดปุ๊บติดปั๊บ" อะไรในทำนองนั้น ก็ควรอย่างยิ่ง ที่จะต้องสำรวจตัวเองให้รู้แน่ชัดก่อนว่า บารมีของตนมีมากน้อยแค่ไหน ? จะได้จัดระบบธรรมะให้ตรงกัน

เมื่อรู้จริตและบารมีของตนแล้ว การปฏิบัติธรรมก็จะไม่ยากหรือไกลจนเกินเอื้อม ไม่ต้องรอจนถึงชาติหน้าหรืออีกหลายชาติจนนับไม่ได้

ถ้าการปฏิบัติธรรมเป็นเรื่องยาก พระพุทธเจ้าท่านก็คงไม่สอนให้เสียเวลา และพระพุทธศาสนาก็จะไม่สืบต่อมาถึงวันนี้หรอก คงจะหมดไปนานแล้ว อย่าได้สงสัยให้เสียเวลาเลย

มันจะเสียเวลาบ้าง ก็ขอให้เสียเวลาที่จะคัดเลือกธรรมะที่จะเอามาปฏิบัตินั่นแหละ เป็นสำคัญและจำเป็นที่ต้องทำ อย่าได้เอาคนอื่นมาเป็นเครื่องวัดว่า คนโน้นทำไมเขาไปได้เร็ว และไปได้ง่าย ? ก็บอกแล้วไงว่า คนเรามีบารมีธรรมมาไม่เหมือนกัน คนสมัยก่อนท่านจึงว่า "แข่งเรือแข่งแพพอจะแข่งกันได้ แข่งบุญแข่งวาสนา แข่งกันไม่ได้" ไม่ใช่ว่าพอจะแข่งกันได้นะ มันแข่งกันไม่ได้เลยจริง ๆ

ถ้าจะแข่งให้ได้ก็พอมีทาง นั่นคือแข่งกับตัวเอง คือแข่งว่าเดือนนี้หรือปีนี้ เราให้ทานได้แค่นี้ รักษาศีลได้แค่นี้ เจริญสติสมาธิหรือวิปัสสนาได้แค่นี้ วันนี้ วันหน้า หรือปีหน้า

เราจะต้องทำให้ได้มากกว่านี้ อันนี้แหละน่าแข่ง และควรที่จะแข่งอย่างยิ่ง มิฉะนั้นแล้วมันก็จะดักดาน หรือย่ำเท้าอยู่กับที่ นานไปก็จะเบื่อ เซ็ง เอียน จนอาจจะเลิกไปเลย

เพื่อตีวงให้แคบเข้า ว่าเราจะรู้ตนเองว่ามีจริต หรือบารมีแค่ไหน ? ก็ควรที่จะลองปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ดูก่อน เช่น

– **ทาน** ลองหัดใส่บาตรเป็นบางวัน หรือประจำวันดูบ้างสิ ว่ามันชอบใส่หรือไม่? ถ้าไม่ชอบก็หันไปบริจาคช่วยเหลือ ในกุศลสาธารณะต่าง ๆ ถ้ายังไม่ชอบอีกก็ไม่ต้องทำเลย แสดงว่าบารมีด้านนี้ไม่มี

– **ศีล** ลองหัดรักษาศีลห้าดู ถ้าศีลห้าข้อเอาไม่ไหวก็ลดลงมาตามแต่ที่พอจะรักษาได้ ถ้าศีลห้าง่ายมาก ก็ควรที่จะเลื่อนไปเป็นศีลแปด ถ้าศีลแปดก็ง่ายอีก ก็เลื่อนไปกรรมบถสิบ จนถึงออกบวชเลย

– **สมาธิ** ลองหัดทำสมาธิดู แล้วก็เลื่อนไปฝึกสติ และเจริญวิปัสสนาไปตามลำดับ ถ้าไม่ไหวก็เอาแค่ขั้นต้น ๆ ให้เป็นพื้นฐานไว้ก่อน ทั้งสติสมาธิและวิปัสสนา เป็นสิ่งจำเป็นสุดยอด ที่ขาดไม่ได้เลย ทำมากไม่ได้ก็ต้องทำแต่น้อยมิฉะนั้นก็จะไม่ได้พบสิ่งสูงสุดในพระพุทธศาสนา

ว่าโดยสถานที่ทำ ในปัจจุบันก็มีอยู่มากมาย จะไปทำในสถานที่นั้น หรือทำอยู่กับบ้าน ก็มีทั้งหนังสือ วิทยุ เทป และวีดีโอ ให้เป็นคู่มืออยู่มากมาย เราไม่ชอบวิธีไหน ? ก็อย่าสนใจวิธีนั้น ชอบวิธีไหน ? เราก็ทำตามวิธีนั้น

ข้อสำคัญ เมื่อเราไม่ชอบวิธีไหน ? ก็ไม่ควรที่จะไปตำหนิวิธีนั้น เพราะนิสัยหรือจริตของคนมันมีไม่เหมือนกัน ยกเว้นแต่ว่าสำนักที่ปฏิบัตินอกแนวคำสอนของพระพุทธเจ้า เราก็ควรที่จะตำหนิ หรือชี้บอกให้ผู้ที่เขาหลงอยู่ ให้เขาได้พบความจริง จะได้พ้นจากความเป็นทาสรับใช้ หรือเลิกเป็นบ่อทองให้เขาขุดต่อไป

การที่เราไปแสวงหาครูและอาจารย์ก็ตาม ไปศึกษาหาความรู้ในที่ต่าง ๆ ก็ตาม ว่าที่จริงแล้ว มันก็ไปเพื่อให้ท่านได้ช่วยขัดหรือสี ให้รัศมีแห่งความเป็นพุทธะของเรา ได้มีโอกาสเบ่งบานเต็มที่เท่านั้น อย่าได้ไปติดอาจารย์ อย่าได้ไปติดสำนัก หรือวิธีต่าง ๆ เลย มันจะยิ่งโง่หนักเข้าไปอีก

มีนักศึกษาและนักปฏิบัติธรรมเป็นอันมาก ที่ท่านไม่ได้ไปฝากตัวเป็นสานุศิษย์ที่ไหนเลย แต่ท่านก็สามารถปฏิบัติตนอย่างก้าวหน้า และถูกต้องด้วย ทั้งนี้เพราะในเมืองเรามีอุปกรณ์ที่จะให้ศึกษาและปฏิบัติธรรมอยู่มากมาย และมีอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ตั้งแต่บนหิ้งพระจนถึงในส้วม !

และหนึ่งในหลาย ๆ วิธีนั้น ความสงบของจิตอันเกี่ยวเนื่องด้วยสถานที่ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุด ที่ทุกคนควรที่จะพยายามทำหรือหาให้ได้ เพราะนอกจะเป็นวิธีลัดสั้นแล้ว ยังเป็นการประหยัดในทุกรูปแบบ ที่ทุกคนก็ทำได้

ที่สำคัญหรือว่าลับสุดยอด ในการที่จะขจัดมลพิษทางใจ ให้จิตได้ผ่องใสเบิกบานเต็มที่ ก็คืออย่ามุ่งหรือติดใน

สมาธิเพียงอย่างเดียว ควรทำสมาธิพอเป็นพื้นฐาน หรือเป็นบันไดก้าวขึ้นไปสู่ปัญญา หรือวิปัสสนาให้ได้

ซึ่งในการที่จะบรรลุผลประสงค์นี้ได้ ก็มีข้อปฏิบัติอยู่ ๒ แบบ คือ แบบที่เกิดเอง กับแบบใช้นิมิต

– **แบบที่เกิดเอง** คือ เมื่อเรากำลังเจริญสติ หรือกำลังเจริญสมาธิอยู่นั้น กฎของไตรลักษณ์หรือจตุลักษณ์ในรูปและแบบต่าง ๆ อาจจะเกิดขึ้นเอง โดยที่เราไม่ได้นึกคิดเอง จะเรียกว่าบังเอิญหรือฟลุ๊คก็ได้

เมื่อเกิดอาการนี้ขึ้น เราก็จับเอาสิ่งนั้นเป็นอารมณ์ไปสานต่อ จนถึงที่สุด กล่าวคือจนเกิดความเบื่อหน่าย คลายถอนความยึดถือในสิ่งต่าง ๆ ลงได้ทั้งแบบชั่วคราวและถาวร

– **แบบใช้นิมิต** คือ ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เราชอบ มาเป็นเครื่องเพ่งหรือพิจารณา จนสิ่งนั้นเห็นติดตา แม้หลับตาอยู่ก็เห็นชัด จะเพ่งโดยลืมตาหรือหลับตาก็ได้ จนจิตเกิดเบื่อหน่าย คลาย และถอนความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งต่าง ๆ ลงได้ ก็ถือว่าการปฏิบัติได้ผล แต่ถ้าเห็นแล้วเฉย ๆ ก็ถือว่าไม่ได้ผล ก็ต้องศึกษาจริตกันต่อไป

ข้อควรจำ เมื่อทำแบบหรือวิธีใด ๆ แล้วไม่ได้ผล ขออย่าได้เลิกเสีย ควรแสวงหาวิธีใหม่ ๆ ต่อไป เพราะนั่นแสดงว่า จิตได้เคยสั่งสมอบรมมาบ้างแล้ว ถ้าจิตไม่เคยสั่งสมมาเลย หรือไม่มีเชื้อทางนี้มาเลย มันก็ย่อมจะไม่สนใจเอาเลย แม้จะมีผู้เคี่ยวเข็นอย่างไร มันก็จะไม่เอาท่าเดียว

พึงเห็นตัวอย่าง เช่น สัปเหร่อที่คลุกคลีอยู่กับผี หรือ

นักเรียนแพทย์ ที่คลุกคลีอยู่กับซากศพ แม้ว่าจะใกล้ชิดอยู่เป็นเดือนเป็นปี ก็ไม่เกิดความสลดจิต แต่ถ้ามีบารมีหนุนอยู่บ้าง เพียงเห็นศพครั้งเดียวก็จะสลดจิตและติดตาไปนาน

แต่จะอย่างไรก็ตาม ผู้ที่เคยคลุกคลีกับศพมาจนชำนาญ เห็นทะลุปรุโปร่งไปหมดนั้น เมื่อบารมีเต็มถึงระดับ แม้ภายหลังไม่ได้สัมผัสกับภาวะเช่นนั้น ก็สามารถที่จะหน่วงเหนี่ยว เอาภาพในอดีตมาเป็นนิมิตได้ การสร้างภาพให้เกิดนิมิต จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

เขียนมาถึงตรงนี้ ก็ไม่ทราบว่าท่านผู้อ่านจะพบเพชรที่จะใช้เจียระไนพลอยหรือยัง? ถ้ายังไม่พบแก้วในตนเองคือพุทธะ มันก็จบกันแค่นี้แหละ หมดภูมิที่จะเสนอแนะกันต่อไปอีกแล้ว.

คนหนุ่มไฟแรง

ถ้าสติที่ผู้เขียนพักอยู่นี้ มักจะมีพระมาขออยู่ด้วยเป็นประจำ ที่พบมากก็มีอยู่ ๒ พวก คือ พวกหนึ่งเป็นคนหนุ่มไฟแรง กับอีกพวกหนึ่งเป็นคนแก่ไฟคุ มีเหตุผลที่มาขออยู่ต่าง ๆ กัน คือ

– **คนหนุ่มไฟแรง** พวกนี้มักเป็นพระที่บวชไม่นาน ส่วนมากจะหนึ่งถึงสามพรรษา มีความคิดรุนแรง และมีความจริงใจ ที่จะแก้สังคม ทั้งในวงของชาวพุทธเอง และสังคมของชาวบ้านที่ฟอนเฟะ

พวกคนหนุ่มไฟแรงนี้ เป็นพวกที่น่าให้ความสนใจมาก และถ้าเขาได้พบตัวอย่างที่ดี ที่ควรแก่การเคารพเลื่อมใสแล้ว คิดว่าอนาคตของพระพวกนี้ก็จะไปได้ไกล และไปได้สวยมาก

แต่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ที่พระพวกนี้ส่วนมากร้อยเกือบทั้งร้อย ขาดทั้งความรู้และประสบการณ์ จึงมักจะทำตามอุดมคติไปไม่ตลอด มักจะไปล่มเมื่อจอดเสียแต่ต้นทางแล้ว!

ต้นเหตุใหญ่และสำคัญ คือชาวบ้านส่วนมากเขาจะไม่

ให้ความร่วมมือ บางส่วนนอกจากชาวบ้านจะคัดค้านแล้ว ในวงของพระเองไม่ว่าจะเป็นระดับเจ้าอาวาส หรือเจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ จนถึงเจ้าคณะจังหวัดก็ตาม ก็มักจะคอยเพ่งเล็งที่จะเอาผิด หาว่าเป็นพวกหัวรุนแรงด้วย

ต้นเหตุใหญ่ก็เพราะไปขัดประโยชน์ของท่าน ไม่ว่าจะเป็นทางความคิดหรือการกระทำก็ตาม โดยเฉพาะการแสดงออก ของพระหนุ่มไฟแรง มักจะเป็นการก้าวร้าว ขาดความเคารพ ขาดความอ่อนน้อมและขาดความสุภาพ

การเผยแพร่ทางความคิด ของคนหนุ่มไฟแรง ส่วนมากจึงไม่ค่อยจะได้รับความร่วมมือจากผู้ใหญ่ด้วยดี ส่วนมากจึงไปไม่รอด หรือรอดก็ตกอยู่ในลักษณะ "**หัวเดียวกระเทียมลีบ**" ขยายงานไม่ออกหรืองานไม่กระจาย อยู่ในวงจำกัด กว่าชาวบ้านจะเห็นผลงาน ท่านก็หมดพลังไปเสียก่อนแล้ว เป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก

ครั้นเราจะรอให้ท่านศึกษาและปฏิบัติ ในด้านส่วนตัวให้มันพร้อมทุกอย่างก่อน ก็จะต้องใช้เวลาเกือบ ๑๐ ปี หรืออาจจะกว่า ๑๐ ปี ซึ่งเมื่อถึงระยะนั้น นอกจากพลังหนุ่มไฟแรงจะหมดไปแล้ว ส่วนมากก็จะถูกกลืนไปเป็นศิษย์ของเทวทัตเสียเป็นส่วนมาก!

ดังนั้น ความพร้อมในด้านวิชชาและจรณะ คือความรู้ดี, รู้ถูกต้องและมีความประพฤติดีด้วย อีกทั้งจะต้องอาศัยการบ่มบารมี ให้ชาวบ้านเกิดความเชื่อถือและศรัทธาด้วย จึงเป็นสิ่งไม่ควรที่จะมองข้าม

– **คนแก่ไฟดุ** พระพวกนี้ส่วนมากมักจะบวชเมื่อแก่ เหตุผลที่มาขออยู่ส่วนมาก ก็จะอ้างว่าเพื่อหาที่สงบ หาสำนักที่จะปฏิบัติ เพื่อกำจัดกิเลส ซึ่งส่วนมากแล้วจะไม่จริง มักมีถ่านไฟที่ "ดุ" อยู่ภายใน ที่จะมาหาลาภผลอันเป็นวัตถุมากกว่า ผู้เขียนรู้ได้อย่างไร? หรือว่านั่งทางในเห็น?

ไม่...ไม่! ไม่ต้องถึงกับนั่งเทียนนั่งทางในหรอก! เพียงแค่เอาระเบียบของถ้ำสติ ที่ตั้งไว้ก่อนที่จะมาอยู่ถ้ำนี้ เมื่อ ๘ ปีก่อน ออกมาให้ดู พออ่านจบก็เปิดก้นแน่บไปแล้ว!

ระเบียบปฏิบัติ ที่ผู้เขียนได้ตั้งไว้นี้ เท่ากับเป็นยันต์กันผี (คนเป็น) หลอกได้ชะงัดนัก เพราะปรากฏว่า มีพระแก่ไฟดุที่ว่านี้ มาขออยู่ที่นี่ เมื่อเห็นข้อปฏิบัติแล้ว ก็พากันไปอยู่ที่อื่น แล้วก็ไปสร้างปัญหาให้ที่นั่นมามากแล้ว

ท่านผู้อ่านที่ไม่เคยมาถ้ำ หรือไม่เคยรับหนังสือแจกรุ่นแรกๆ ก็คงไม่ทราบว่า ผู้เขียนได้ตั้งกฎเกณฑ์ไว้อย่างไร? จึงสามารถเป็นยันต์ขับผีได้อย่างดี?

เพื่อเป็นบทเรียนแก่คนรุ่นน้อง หรือรุ่นลูกหลาน ที่จะตั้งสำนักใหม่ จะได้ไม่ต้องประสบกับปัญหา "**กลืนไม่เข้าคายไม่ออก**" หรือ "**หอกข้างแคร่**" ดังที่ปรากฏอยู่ตามวัด หรือสำนักต่างๆ เพราะถ้าไม่ตั้งไว้ก่อน ขืนไปตั้งภายหลังก็ทำยาก เพราะคนมันมากและมาอยู่ก่อนนานแล้ว หรืออาจทำได้ก็มีปัญหาหรือศัตรูมาก มีปัญหาเรื่องไม่สิ้นสุด

ทางที่ถูกที่ควรนั้น ควรตั้งกฎหรือกติกาไว้แต่เริ่มแรกที่มาอยู่คนเดียว หรือมาอยู่เมื่อเริ่มแรก เพราะนอกจาก

เป็นการป้องกัน ผู้ที่ไม่หวังดี หรือมีเจตนาที่จะมาหาผลประโยชน์ในทางเนื้อหนังแล้ว ยังจะเป็นการประกาศทิศทางลม ให้ผู้ที่อยู่ในสำนักก่อนแล้ว และผู้ที่จะมาอยู่ภายหลัง ได้รู้เป้าประสงค์ที่แน่ชัด เขาศรัทธาหรือเห็นด้วย เขาก็จะได้ให้การสนับสนุน หรือถ้าไม่เห็นด้วย ก็จะได้ไปหาที่อื่นที่เขาพอใจ ไม่ต้องมาแตกกันภายหลัง

อ้าว...แล้วเขียนมาตั้งนาน ไม่เห็นบอกเลยว่า ระเบียบที่ว่านั้นมันดีอย่างไร? จึงสามารถกันผีที่ยังเป็นๆ ได้?

เอ้า...คอยอ่านให้ดีๆ นะ มีอยู่ ๗ ข้อด้วยกัน แต่ส่วนมาก พออ่านไปเพียง ๓ ข้อแรก ก็รีบบอกศาลาไปเสียก่อนแล้ว ไม่ต้องถึง ๗ ข้อหรอก คือ

๑. ห้ามภิกษุสามเณรประกอบ และเรียนเดรัจฉานวิชาทุกประเภท

๒. ห้ามภิกษุสามเณรสูบบุหรี่, ฉันหมาก และเสพสิ่งเสพติดทุกชนิด

๓. ห้ามภิกษุสามเณรรับเงินทอง หรือมีเงินทองไว้เป็นสมบัติส่วนตัว

๔. ห้ามภิกษุสามเณรอยู่ในที่ลับ หรือคุยกับหญิงในที่ลับตัวต่อตัว

๕. ผู้อยู่ในสำนักนี้ ต้องศึกษาและปฏิบัติธรรมะ จะอยู่เฉยๆ ไม่ได้

๖. หลักปฏิบัติของสำนักนี้ ยึดแนวพระไตรปิฎกเป็นปฏิปทา

๗. ผู้ยอมรับระเบียบของสำนักนี้ จึงจะมีสิทธิ์อยู่ในสำนักนี้ได้

ระเบียบนี้ประกาศเมื่อ ๑ เมษายน ๒๕๒๒ อันนี้ใช้เฉพาะภายนอก แต่เมื่อมาอยู่แล้วก็จะต้องใช้ระเบียบปฏิบัติประจำวันเป็นการภายในอีก เช่น การตื่นนอน การทำวัตรเช้าเย็น การทำความสะอาดสถานที่ เป็นต้น จะต้องแยกอีกระเบียบหนึ่ง

เมื่อเรามีระเบียบไว้แน่ชัด และตายตัวเช่นนี้แล้ว ก็เป็นการง่ายที่จะปกครองกัน เพราะคนเราย่อมมีความเห็น (ทิฐิ) ต่างกัน ถ้าไม่มีระเบียบเป็นคอกกั้นไว้ก่อน ไปทำภายหลังก็จะยุ่งตายห่ะ !

เคยเห็นมามากแล้ว สำนักที่มีระเบียบดีและเข้มแข็งส่วนมากเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ก็มักจะไม่ต้องถึงกับประชุมสงฆ์ขับไล่ หรือสอบสวน ผู้ทำการผ่าฝืนนั้นก็มักจะรีบหนีไปเสียก่อน

ขอแต่ว่าให้มันจริงเสียอย่างเดียว คือเมื่อเราได้ตั้งเป็นกฎขึ้นไว้แล้ว ก็ให้หัวหน้าหรือเจ้าสำนัก ปฏิบัติให้จริงและตรงเหมือนกันหมด คืออย่าให้มีอภิสิทธิ์ส่วนตัว อย่างบางสำนักที่ไปเห็น เป็นสำนักใหญ่ มีสาขาตั้งหลายสิบ อะไร ๆ ก็ค่อนข้างจะดี น่าเลื่อมใส แต่ไปติดอยู่ข้อเดียว! เลยทำให้ราคาคุยเป็นสูญหรือลบไปเลย นั่นคือ

สำนักที่ว่านี้ มีระเบียบพิมพ์ไว้ชัดเจน และติดอยู่ในที่ประชุมหรือศาลาใหญ่ว่า ห้ามผู้ที่อยู่ในสำนักนี้ฉันหมาก

สูบยา...เป็นข้อแรกเลย แต่วันแรกที่ผู้เขียนเข้าไปหาเจ้าสำนักเห็นเจ้าสำนักนั่งเคี้ยวหมากอยู่จ๊บ ๆ แถมยังเป่ายานัตถุ์ไม่ขาดจมูกอย่างหน้าตาเฉยเสียอีกด้วย! แบบนี้สำนวนตลาดเขาเรียกว่า **"เขียนด้วยมือ แต่ลบด้วยตีน!"**

อีกประการหนึ่ง ใคร่ขอฝากพระหนุ่มไฟแรง ไว้เพื่อเอาบุญว่า การที่ท่านจะเข้าไปอยู่ในสำนักใดนั้น ควรจะทำตนเป็น "**น้ำกับน้ำนม**" อย่าได้ทำตนเป็น "**น้ำกับน้ำมัน**" เลย ถึงแม้ว่าเขาจะรับให้อยู่ด้วย ก็คงจะ "**เลี้ยงไม่โต**" แน่ ๆ

นั่นก็หมายความว่า ถึงแม้ว่าจะอยู่กับเขาได้ ก็หาความสบายหรือความเจริญเติบโตไม่ได้ คงจะแคระแกรนอยู่กับที่และรอวันที่จะเหี่ยวเฉาและตายไป

ขอให้มั่นใจในสัจธรรมเถิดว่า ไม่มีครูบาอาจารย์คนใดที่อยากจะถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้แก่คนที่มีปกติแข็งกระด้าง เย่อหยิ่ง ตีเสมอ ดื้อรั้นและอกตัญญูหรอก

ประการสำคัญ เมื่อเราปลงใจที่จะอยู่กับใคร ก็ควรที่จะปรับตัวเราให้เข้ากับเจ้าสำนัก หรือคนส่วนมากให้ได้ ถ้าเห็นว่ามันไม่ถูกกับจริตนิสัย ก็ควรที่จะเริ่มเปิดหัวโล้นอำลาเขาไปเสียก่อนเถิด อย่าให้ทันที่จะเกิดความเหม็นหรือเน่า แล้วมันจะหาที่ใหม่เข้าลำบากเลย

การศึกษาจริตนิสัยของเจ้าสำนัก ว่าที่จริงมันก็ไม่ยากนักหรอก ไม่ถึงกับต้องไปเข้าโรงเรียน ว่าด้วยมนุษย์สัมพันธ์กะเขาหรอก เพียงแต่เราเห็นเขาทำอะไร? เราก็ทำตาม ๆ

เขาไป เช่น

– ความสะอาด บางสำนักเขาเข้มงวดมาก ถ้าเราเป็นคนรักความสะอาดด้วย มันก็รอดตัวไป แต่ถ้าเราเป็นคนสกปรก มันก็ย่อมจะเป็นที่รังเกียจของส่วนรวม เพราะจะไปเพิ่มภาระให้เขา

การที่จะให้พระผู้ใหญ่ มาเที่ยวทำความสะอาดให้เรา นอกจากจะเป็นการผิดพระวินัยแล้ว ยังจะเป็นการสร้างนิสัยเสีย ให้เกิดแก่เราอีกด้วย เพราะตัวเราเอง ยังเป็นที่พึ่งให้แก่ตัวเราเองไม่ได้ แล้วจะไปเป็นที่พึ่งให้คนอื่นได้อย่างไร?

– ความเป็นระเบียบ บางคนก็เป็นคนเจ้าระเบียบ เราเข้าไปอยู่กับเขา ก็ต้องพยายามแก้หรือปรับนิสัยของเราให้เหมือนหรือคล้อยตามเขาด้วย เช่น การหยิบของสิ่งใด ? จากที่ไหน ? เมื่อใช้เสร็จ ก็ต้องรีบเอาไปเก็บไว้ที่เดิม อย่าได้ผลัดว่าเดี๋ยวจะเอาไปเก็บ เพราะถ้ามันเกิดลืมแล้ว มันก็ไม่ประเดี๋ยวหรอก อาจลืมเป็นวันเป็นเดือนหรือเป็นปีก็ได้

การเป็นคนรักความสะอาด รักความเป็นระเบียบ จะอยู่กับใครก็ทำให้เขาสบายใจ ไม่เป็นภาระ เช่น วางรองเท้าไว้เป็นที่เป็นทาง อาบน้ำแล้วปิดฝาสะบู่ ปิดฝาผงซักฟอกให้แน่น ขันน้ำ ถังน้ำ ใช้แล้วคว่ำเก็บไว้ที่เดิม เป็นต้น

ก่อนที่จะใช้ของสิ่งใด ควรมีสติก่อน ระลึกก่อนว่าสิ่งของนั้น ๆ ก่อนใช้ ของเขาอยู่ในสภาพใด ? ใช้แล้วก็ควรเก็บให้อยู่ในสภาพเดิมและต้องให้สะอาดเหมือนเดิม ก็

ย่อมจะเป็นความเบาใจของผู้ที่เราเข้าไปอยู่ด้วย

ข้อสำคัญ ถ้าขาดสติ มันก็จะไม่รู้ตัวเลยว่า ของที่เราใช้นั้นเดิมเขาอยู่ที่ไหน ? เพราะถ้าขณะที่กำลังหยิบขาดสติก็ไม่อาจจะระลึกได้ สติจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะต้องใช้ในที่ทั่วไปหมดไม่มียกเว้น ไม่ว่ากิจการทางโลกหรือทางธรรม และการที่เราจะมีสติดี ก็จำเป็นที่จะต้องหมั่นฝึกหัดไว้ในยามปกติก่อน

ใคร่ขอเสนอความเห็น แก่คนหนุ่มไฟแรงไว้ว่า อย่าได้รีบร้อนที่จะทำการเผยแพร่ธรรมะนักเลย ควรที่จะสละเวลาศึกษาเล่าเรียนทั้งภาคปริยัติ และภาคปฏิบัติให้เชี่ยวชาญหรือเป็นหลักเป็นที่พึ่งแก่ตนเองให้ได้ก่อน นอกจากจะไปได้สวย ไปได้ไกล และไปได้อย่างไม่มีอุปสรรคหรือปัญหาแล้ว เป้าหมายที่ตั้งไว้ก็ย่อมจะบรรลุด้วยดี ไม่ต้องให้พระแก่ ๆ มาเยาะเย้ยได้ว่า **"ไอ้พวกนี้มันปลากระดี่ได้น้ำฝนจะไปได้สักกี่น้ำ ?"**

อุปสรรคหรือมาร ที่ขัดขวางนักยกระดับจิตใจอีกประการหนึ่ง ก็คือการขาดประสบการณ์ นอกจากงานจะไม่ก้าวหน้าแล้ว ตัวผู้ปฏิบัติเองนั่นแหละ มันจะเกิดความเบื่อหรือเซ็ง จะตกอยู่ในลักษณะ **"หน้าชื่นอกตรม"** ได้เห็นมามากแล้ว

ดังนั้น ก่อนที่เราจะเริ่มงานอย่างอิสระ ก็ควรที่จะไปเที่ยวหาประสบการณ์จากสำนักต่าง ๆ ให้มาก ให้นานพอสมควร ให้รู้อย่างตลอดสาย ไม่ใช่ไปจับเอาส่วนใดส่วน

หนึ่งของเขามา แล้วก็รู้อยู่แค่นั้น เพราะนอกจากตัวเองจะดักดานแล้ว ก็ยังจะเป็นที่ยิ้มเยาะของท่านผู้รู้อีกด้วย

หรือถ้าหากว่าได้ทำงานมาแล้ว แต่เห็นว่ามันเข็นไปไม่ไหว ก็ขออย่าได้ดันทุรังดื้อรั้นทำต่อไปอีกเลย มันจะตายทรากเสียเปล่า จงยอมรับความจริง กลับมาตั้งต้นเดินทางใหม่ดีกว่า เพราะนอกจากทำได้ดีกว่าแล้ว ยังจะไปได้ไกลกว่าหรือไปได้ตลอดรอดฝั่งอีกด้วย

ความหวังสลาย

ก่อนที่จะมาอยู่ถ้ำสติน ผู้เขียนได้ตั้งความหวังไว้ล่วงหน้า อย่างน้อยก็ ๕ ประการ แต่เมื่อมาอยู่เข้าจริง ความหวังก็สลายไปเกือบสิ้นเชิง การที่เป็นดังนี้ มันก็มีทั้งผลดีและไม่ดี ก็แล้วแต่ว่าเราจะมองกันในแง่ไหน ? คือ

๑. **เพื่อจะปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามพระธรรมวินัย** โดยมุ่งไปที่เป้าใหญ่ ๒ จุด คือ

๑.๑ **เงิน** นับว่าเป็นศัตรูของพระหมายเลข ๑ ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระวินัย ก็จะตายทั้งเป็น ในชีวิตนักบวชก็จะหาความเจริญงอกงามไม่ได้เลย

ผู้เขียนตั้งใจไว้ว่า จะไม่รับเงินเอง ไม่เก็บเอง และไม่ใช้เอง ก็พอจะทำได้บ้างที่นี่ แต่พอไป กทม. ก็ต้องใช้ทุกอย่าง เพราะหาคนบริการไม่ได้ ถึงจะหาได้ เราก็ไม่มีเงินจ้างเขา ทุกวันนี้ก็เลยต้องกลายเป็น **"หัวมะกุท้ายมังกร"** ไป

แต่ก็เป็นผลดีมากอยู่อย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผู้เป็นห่วงเบาใจ เมื่อทิ้งถ้ำไปนาน ๆ เป็นเดือน ก็ไม่เคยมีคนมางัดประตูถ้ำ

เพราะข่าวว่าพระถ้ำสติไม่รับเงินไม่เก็บเงิน ได้รู้ไปกันทั่ว แม้ขโมยมางัดก็จะไม่ได้เงินเลยแม้แต่แดงเดียว จะมีก็แต่หนังสือธรรมะ เขาคงไม่เอา

๑.๒ ผู้หญิง นี่ก็เป็นศัตรูของพระติดอันดับเหมือนกัน แต่ก็ไม่อาจตัดสินได้ว่า เงินหรือผู้หญิง อะไรจะเป็นหนึ่งหรือเป็นรอง? ในบางรูปเงินก็มาก่อน แล้วผู้หญิงก็ตามมา โดยเฉพาะพระแก่ๆ ถ้าไม่มีเงินมาล่อ ผู้หญิงก็ไม่มา

แต่ถ้าเป็นพระหนุ่มๆ เงินก็ไม่จำเป็น ยิ่งมีปริญญายาวๆ หน่อยก็กลายเป็นพระเนื้อหอมของโยมอุปฐาก ที่อยากจะได้มาไว้เป็นลูกเขย ปีนโตก็เลยเช้าถึงเพลถึง ตกเย็นหรือค่ำก็น้ำปานะถึง ผ้าเหลืองก็เลยร้อนเป็นไฟ เพราะเห็นดวงตาใสๆ อยู่ทั้งวัน

ที่ถ้ำนี้ก็เป็นอันว่าหมดปัญหา เพราะชาวบ้านแถวนี้ ไม่สนใจพระแบบผู้เขียนอยู่แล้ว แต่ก็ยังนับว่าเป็นบุญตัว ที่เขายังใส่บาตรให้ฉันไม่เคยขาด ขออนุโมทนาสาธุ

เรื่องเงินกับผู้หญิง เป็นอันว่าเบาใจไปได้ เพราะถ้ำห่างบ้านประการหนึ่ง กับชาวบ้านไม่สนใจธรรมะ เขาก็เลยไม่ไปไม่มา แต่มันเกิดปัญหา ที่ยังกลืนไม่เข้า และคายไม่ออกอยู่เรื่องเดียว ที่ยังแก้ไม่ตกมาจนบัดนี้ คือ เรื่องการประเคนของ

ก่อนอื่น จะต้องรับทราบว่า อาหารที่ฉันประจำวันที่ถ้ำนี้ ถ้าจัดกันตามแบบอาหาร ๕ หมู่ ของกระทรวงสาธารณสุข ก็เกือบจะเป็นสูญเลย เพราะคนแถวนี้อ่อนปัญญากัน

ส่วนมากเขาไม่รู้เลยว่าอาหารอะไรกินแล้วมีคุณค่าอย่างไร ? เขากินอาหารตามค่านิยมเก่า ๆ และกินอาหารตามลิ้นหรือความอยาก

คนแถวนี้จึงเป็นโรคมาก รักษากันทั้งปีก็ไม่หาย เพราะทุโภชนาการเป็นต้นเหตุ ทำให้เสียคุณภาพของมนุษย์ ทั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ บางคนเห็นแล้วสงสารเคยเอานมสดกล่องให้คนแก่กิน เขาก็ไม่กิน อ้างว่าไม่เคยกิน

น่าสลดใจที่ว่า หมู่บ้านแถวนี้ ไม่แห้งแล้งเหมือนอีสาน แต่คนก็จนและอดหยากเท่ากับอีสาน อาหารที่แสนวิเศษประจำหมู่บ้าน เช่น กระถิน ตำลึง ยอดและดอกแค ผักบุ้ง ...มีมากมายก็ไม่ค่อยกิน และยังมีพืชผักต่าง ๆ ที่ปลูกเองได้ง่าย ๆ เช่น บวบ ถั่วพลู ฟักทอง เครื่องครัวต่าง ๆ ส่วนมากก็ไม่ปลูกเพราะเขาไม่ชอบกิน จะรอกินแต่เนื้อแต่ปลาซึ่งหายากและราคาแพง มันก็เลยไม่ได้กิน เลยพลอยให้พระอดไปด้วย

ผู้เขียนได้แนะนำบ่อย ๆ จนเขาเบื่อ เขาไม่เถียง แต่เขาก็ไม่ทำตาม ถึงขนาดว่า ถ้าไม่กินก็ขอให้เก็บมาให้พระเถอะ เขาก็ไม่ค่อยเก็บ ต้นเหตุก็คือเขาไม่ชอบ เมื่อเขาไม่ชอบเขาก็เลยคิดว่า ถึงถวายพระก็คงไม่ได้บุญ ก็เลยเป็นกรรมของพระไปด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าวมา เรื่องการขาดประเคนของจึงเกิดขึ้น คือ ถ้าฉันแต่อาหารที่ชาวบ้านถวายอย่างเดียว ก็ต้องเป็นโรคขาดอาหารแน่ เมื่อมาอยู่ถ้ำปีแรกเป็นโรคเหน็บชา

ตอนเช้ามืดลุกขึ้นเดินเท้าเปล่าที่พื้นปูนไม่ได้ เจ็บฝ่าเท้ามาก ตอนตื่นนอนก็อ่อนเพลียมาก ทำอะไรไม่ได้

ได้ศึกษาจากตำราแพทย์ ที่ซื้อไว้มากพบว่า เป็นโรคเหน็บชา และขาดวิตามินหลายตัว จึงซื้อวิตามิน บี ๑ พร้อมทั้งวิตามินรวมมาฉัน ก็ได้ผลแต่ช้า จึงไปซื้อรำข้าวชนิดขาว มาคั่วจนเหลืองแล้วชงน้ำผสมน้ำตาลทรายฉัน ได้ผลเร็วมาก ไม่ถึงเดือนก็หายขาด

การสีข้าวจนขาว ทำให้วิตามิน บี ๑ หายไปเกือบหมด พอมีติดมาบ้างนิดหน่อย ก็มาถูกน้ำซาวข้าวละลายและเอามือขยำเททิ้งเสียอีก ก็เลยหมดวิตามินอย่างน่าเสียดายยิ่ง

ได้แนะนำบางคนว่าให้กินข้าวกล้องกันเถอะ เขาก็ว่าหาซื้อยาก ถ้าอย่างนั้นไปซื้อรำข้าวขาวมา หุงข้าวไม่เช็ดน้ำ เอาใส่ลงไปกับน้ำคนให้ละลายหุงพร้อมกับข้าว ใช้วันละช้อนก็พอ ทำให้ข้าวหอมน่ากินมาก แถมมันดีเสียด้วย

เมื่อหายเป็นปกติดีแล้ว ก็เลยต้องหาผลไม้ไว้เสริมตอนเพล เพราะผักและผลไม้มีวิตามินมาก ตอนเช้าก็ฉันข้าว ตอนเพลก็ฉันผลไม้ ทำมาจนทุกวันนี้ ทำให้สุขภาพดีมาก ปราศจากโรคใด ๆ

แต่มีปัญหาว่า ชาวบ้านแถวนี้ไม่นิยมปลูกต้นไม้ เพราะความที่อ่อนปัญญานั่นแหละ ไม่ใช่ปลูกไม่ขึ้น จึงต้องสั่งเขาซื้อเป็นคราว ๆ เมื่อฉันเหลือก็ต้องเก็บค้างคืน ปัญหาเรื่องสันนิธิ (สั่งสม) และขาดประเคนจึงเกิดขึ้น

ถ้าจะถามว่า ทำไมไม่ขอให้เด็กมาประเคนทุกวัน ก็ได้

บอกแล้วว่าคนแถวนี้โง่มาก ขนาดเรื่องปากท้องของเขา ยังทำไม่เป็นเลย เขาจะมารู้พระวินัยพระวินอกของพระได้อย่างไร ?

เคยลองทำแล้ว รู้สึกว่าเขาไม่ค่อยพอใจ เขาเห็นว่าเป็นเรื่องจุกจิกกวนใจ เป็นเรื่องอวดเคร่งไป ครั้นจะไม่ฉันก็เกิดโรค ครั้นฉันก็ผิดพระวินัย เพื่อเห็นแก่สถานที่ ว่าหาถ้าอย่างนี้ยากนัก ก็จำต้องทำตามประการหลัง

จากการที่ได้อ่านพระวินัย ถึงต้นบัญญัติต่าง ๆ ส่วนมากที่พระพุทธเจ้าจะทรงบัญญัติสิกขาบทนั้น ก็เกิดจากชาวบ้านเขาตำหนิ เพื่อรักษาศรัทธาของชาวบ้าน จึงต้องทรงบัญญัติเป็นข้อห้ามไว้

ในเรื่องการประเคนของบางอย่าง จึงต้องดูชาวบ้านด้วย ถ้าเขารังเกียจก็ควรรักษาศรัทธา ถ้าทำให้ถูกต้องได้ก็ไม่ควรที่จะ "มักง่าย" จนเกินไป แม้ว่าจะเป็นอาบัติไม่รุนแรง แต่มันก็ส่อถึงนิสัยที่ไม่เอื้อเฟื้อพระวินัย จะหาความเจริญในพรหมจรรย์ยาก หมายความว่า ถ้ามีผู้บริการให้ เช่น การพรากของเขียว การตัดต้นไม้ การขุดดิน หรือการใช้เงิน เป็นต้น ก็ควรทำให้ถูกต้องไว้ก่อน อย่าได้เห็นเป็นเรื่องเล็กน้อยไป

๒. เพื่อสร้างพระเณรรุ่นใหม่ จากการอ่านพระไตรปิฎก ก็เกิดศรัทธาในความเป็นอยู่ของพระเณร ในสมัยพุทธกาลยิ่งนัก ว่าท่านเป็นอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติมาก มีบริขารน้อย และพึ่งตนเองมาก เป็นอยู่แบบง่าย ๆ ตั้งใจว่าจะเจริญ

รอยตามพระพุทธองค์ แต่ความหวังนี้ก็ได้สลายลงสิ้นเชิง เพราะผู้เขียนขาดบารมีทางบริวาร

เมื่อมาอยู่ปีแรกๆ ก็มีพระมาอยู่ด้วยไม่ขาด แต่ละองค์ที่มาอยู่ ก็ล้วนแต่มาเพิ่มปัญหา จนไม่อาจจะทนได้ จึงตัดสินใจเมื่อ ๒ ปีมาแล้วว่า ต่อไปนี้จะไม่รับให้ใครมาอยู่อีกเด็ดขาด ยกเว้นแต่มาค้างชั่วคราว ปัญหาที่พบมีเกือบเหมือนกันทุกรูป คือ

๒.๑ สกปรก ก็องค์ๆ มาอยู่ก็เหมือนกันหมด ไม่เคยมาช่วยทำให้สะอาด มีแต่มาช่วยทำให้สกปรก อย่าว่าแต่ที่ส่วนรวมเลย แม้แต่ที่นอนของตน ก็ไม่เคยกวาดถู แม้จะมาอยู่ตั้งเดือน หรือบางองค์เป็นปี

๒.๒ ไม่มีระเบียบ ข้อนี้ก็เหมือนกันหมด ใช้อะไรที่ไหน ก็ทิ้งมารดามันที่นั่น จะใช้แต่ละทีก็จะต้องเที่ยวหากันจนเกิดปฏิฆะ สอนก็แล้ว ดุก็แล้ว ว่ามาอยู่ถ้ำสติ ต้องมีสตินะเว้ย! แต่ไม้แก่มันก็ดัดยาก แสนระอาก็จำต้องบอกศาลาไปทุกราย

๒.๓ ขี้เกียจ พระเณรส่วนมาก ยอดขี้เกียจจริงๆ เอาแต่กินๆ นอนๆ พอเจอกันตอนเช้าคำแรกที่พูดทักทายก็เกือบจะเหมือนกันหมดทุกองค์ว่า

"แหม!...เมื่อคืนนี้จำวัดหลับสบายดีเหลือเกิน นอนรวดเดียวจนสว่างเลย มันเย็นและเงียบสงบดีจริงๆ..."

ผู้เขียนได้ยินแล้ว ก็ได้แต่นึกปลงอนิจจังในใจว่า

"โธ่เอ๋ย...ไอ้อหิวาต์...มึงมาอยู่ถ้ำก็เพื่อหวังจะนอนหลับให้สบาย

เพียงอย่างเดียวเท่านั้นเองหรือ? เวรของกรรม!"

ส่วนมากพระที่มาอยู่ด้วย คืนแรก ๆ จะตื่นแต่เช้ามืด ร่วมทำวัตรสวดมนต์เจริญภาวนาด้วยกันดี พอสามสี่วันชักจะมาช้าลง พอเลยเจ็ดวันไปแล้วก็จะไม่มาอีก อ้างว่าดูหนังสือดึก เลยนอนดึก เช้าจะช่วยปัดกวาดบริเวณหน้าถ้ำบ้างก็ไม่เอา หนักเข้าจะไปบิณฑบาตก็ยังไม่ลุก ก็ต้องไปปลุกให้ตื่นขึ้นล้างหน้า!

ที่ระอาจนทนไม่ได้ คือ ต้องเป็นภารโรงล้างส้วมให้เขาประจำ ส่วนมากพอถ่ายเสร็จราดน้ำโครมแล้วก็ไป คราบอุจจาระจะติดรูส้วม หรือคอห่านไม่เคยสนใจ ใครไปใครมาเข้าส้วม เขาก็ย่อมจะรังเกียจ หลวงตาก็เลยกลายเป็นภารโรงประจำห้องส้วมไปโดยปริยาย พอมีพระเข้าส้วมแล้วออกมา ก็จะต้องตามเข้าไปดูอีกหน แสนเบื่อเหลือทน!

๒.๔ อยู่ถ้ำสติ ต้องมีสติ ข้อนี้เป็นผลประสงค์ของเรา ถ้าสติไม่มาปัญญาก็ฟุ้งซ่าน จึงได้ขอร้องให้ผู้ที่มาอยู่ที่นี่ต้องฝึกสติ ต้องทำในทุกอิริยาบถ ปรากฏว่า ไม่มีใครสนใจทำสักองค์ เดี๋ยวเข้าเย็นค่ำหนัก ๆ เข้า ก็พากันจากไปหมด เออ . . . โล่งอกไปที่พ่อคุณเอ๋ย!

ก่อนจะจากไป ทุกองค์จะพูดเหมือนกันหมดว่า

"แล้วโอกาสหน้า ผมจะมาเยี่ยมหลวงตาใหม่ . . ."

คำตอบที่ผู้เขียนให้ จะตรงกันทุกองค์เหมือนกันว่า

"ขออย่าได้มาอีกเลย ท่านไม่อาจจะทำตามแนวของผมได้หรอก ขอให้ผมได้อยู่อย่างสงบ ๆ เถอะ อย่ามารบ

กวนเลย ชีวิตของผมเหลือน้อยเต็มทีแล้ว งานการศึกษาและปฏิบัติ ยังมีอีกมาก..."

มันน่าอัศจรรย์ยิ่งที่ว่า เหตุใดจึงเป็นเหมือนกันหมดทุกองค์ ไม่ว่าพระภาคไหนๆ ไม่ว่าพระหนุ่มหรือแก่ จากประสบการณ์นี้ ผู้เขียนจึงมีความมั่นใจในกฎแห่งกรรม ๑๐๐% ว่า เกิดจากบุพกรรมของตนเอง ที่ไม่เคยสั่งสมบารมีทางบริวารไว้เลย

ท่านผู้อ่านคงจะเคยเห็น เจ้าสำนักบางรูปบางองค์ ท่านประพฤติตนบ๊อง ๆ บวม ๆ เพี้ยน ๆ ทำอะไรนอกรีตนอกรอย ละเมิดธรรมวินัย แต่ก็ยังมีบริวารเป็นสิบเป็นร้อย คอยให้การอุปถัมภ์ค้ำชู ไม่ขาดตกบกพร่อง นั่นเป็นเพราะอะไร? ถ้าไม่เกิดจากการสั่งสมบารมีทางบริวารไว้ก่อน?

โปรดช่วยชี้ขุมทรัพย์

มีข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับตัวผู้เขียนเอง จนเป็นที่แน่ใจมานานแล้วว่า ไม่ว่าใครก็ตาม เมื่อเขามาหาผู้เขียนเพียงครั้งเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๓ ครั้ง เขาก็จะเบื่อหรือเสื่อมศรัทธา ส่วนมากก็จะไม่มาอีกเลย หรือที่มาหาก็จะห่างออกไปเรื่อยๆ

ได้ตั้งข้อสังเกตนี้มากว่า ๑๐ ปีแล้ว ก็เห็นว่าเป็นเหมือนกันหมด ไม่ว่าพระหรือชาวบ้าน ได้พยายามสำรวจตนเองมาเสมอ ก็ยังไม่ได้ข้อมูลที่แน่ชัด ว่าเกิดจากอะไรแน่? เช่น

– **การเรี่ยไรบอกบุญ** เราไม่เคยทำเลย ไม่ว่าในหรือนอกพรรษา ฎีกาผ้าป่า กฐิน...ก็ไม่เคยทำ แม้กระทั่งการตั้งตู้รับเงินก็ไม่เคยทำ และก็จะไม่ทำตลอดชีวิต เพราะนิสัยไม่ชอบ

มีแต่ว่าเราจะเป็นฝ่ายให้ ซึ่งส่วนมากก็จะเป็นหนังสือธรรมะ ที่เขียนและพิมพ์เองบ้าง ไปขอที่อื่น เช่นที่เขาสวนหลวง มาแจกบ้าง หรือบางทีก็ซื้อมาแจก ถ้าเห็นว่าดีจริงๆ

– **ด้านการประพฤติปฏิบัติ** ก็ได้พยายามดำเนินตามแนวคำสอนของพระศาสดา โดยมีพระไตรปิฎกเป็นแนวทางมาตลอด ยิ่งดิรัจฉานวิชาด้วยแล้ว ก็จะยิ่งไม่ขอแตะต้องเลยในชีวิตนี้ แม้อดเข้าจริงๆ ก็จะสึกออกไปหากินด้วยลำแข้งตนเอง

– **เจ้าระเบียบ** ข้อนี้ก็มีคนพูดมาเข้าหูเหมือนกัน ว่าหลวงตาถ้าสติเป็นคนเจ้าระเบียบ แต่เมื่อรองเทียบกับพระบางรูปที่ท่านเคร่งครัดดูแล้ว เราก็ยังหย่อนกว่าท่านอีกมาก แต่ก็ขอรับว่าเป็นคนชอบระเบียบ ไปอยู่ที่ไหนแล้ว เห็นไม่เป็นระเบียบ มันให้รู้สึกอึดอัดไม่สบาย เช่น การกราบก็ควรที่จะกราบให้ได้เบญจางคประดิษฐ์ คือควรกราบให้ได้องค์ ๕ จริงๆ ทุกครั้ง ในกรณีที่ไม่อาจจะกราบแบบเบญ-จางค์ประดิษฐ์ได้ ก็ควรที่จะใช้การไหว้จะแลดูงามกว่า ที่จะกราบแบบ "แร้งกระพือปีก" ซึ่งไม่ถูกต้อง เป็นต้น

ข้อนี้มันติดสันดานมาแต่เด็กแล้ว ถูกเขาเคี่ยวเข็นเย็นค่ำจนติดนิสัยแกะไม่ออกแล้ว เช่น ไม่ชอบนอนตื่นสาย ไม่ชอบสกปรก รักความเป็นระเบียบเรียบร้อย อันนี้นอกจากถูกอบรมมาอย่างหนักแล้ว ยังแถมเป็นคนราคะจริตเสียอีกด้วย มันก็เท่ากับคูณด้วยกำลังสอง

แต่ได้คิดเข้าข้างตนเองว่า สิ่งเหล่านี้ไม่น่าที่จะเป็นเหตุให้คนส่วนมากเสื่อมศรัทธาได้เลย เพราะคนส่วนมากก็ชอบอยู่แล้ว แม้ว่าตนเองจะไม่ชอบทำความสะอาด แต่ทุกคนก็รักความสะอาดมิใช่หรือ ?

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว อะไรเล่าเป็นต้นเหตุใหญ่ ที่ทำให้คนส่วนมากที่เข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว พากันไม่อยากมาอีก ? คิดเท่าไร ๆ ก็คิดไม่ออกสักที ได้เคยกราบเรียนถามท่านอาจารย์พระราชวรมุนี ถามอาจารย์วศิน อินทสระ และคนอื่น ๆ อีกมาก ก็ได้รับคำตอบที่ไม่ตรงกัน และก็ยังไม่พบประเด็นสำคัญ ที่จะแก้ไขได้ตรงเป้าเลย

เขียนมาถึงตรงนี้ ก็อยากจะขอให้ท่านผู้อ่าน ทั้งที่เคยรู้จักตัว หรือไม่เคยก็ตาม ขอได้โปรดกรุณาช่วยชี้ขุมทรัพย์ให้แก่ผู้เขียนด้วยเถิดว่า เหตุทั้งหมดนี้ เกิดจากอะไรแน่ ? ขออย่าได้เกรงใจกันเลย เพราะมีกฎของความจริงอยู่ว่า โทษของคนอื่นนั้นเห็นง่าย แต่โทษของตนนั้นเห็นยากและคนส่วนมากก็มักจะชอบเข้าข้างตนเอง

เมื่อเป็นดังนี้ การที่เราจะดูให้เห็นโทษ หรือข้อบกพร่องของตนเองนั้น ค่อนข้างจะดูยาก หรือดูได้ไม่ชัดเจน

เพราะเหตุว่าปุถุชนทุกคน ย่อมมีอคติต่อตนเองอยู่เป็นพื้นฐานแล้ว การให้คนอื่นดูหรือชี้ให้ จึงมีส่วนที่ใกล้เคียงมาก และถ้าคนนั้นเป็นบัณฑิตด้วย การดูก็ย่อมจะถูกต้องยิ่งขึ้น

ดังนั้น ท่านผู้ใดยังเห็นว่า ผู้เขียนยังจะมีประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่บ้าง หรืออย่างน้อยก็มีประโยชน์สำหรับท่าน ก็ขอให้เมตตาช่วยชี้ขุมทรัพย์กันมาบ้าง ก็จะขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และก็ขอถือโอกาสนี้ขอบพระคุณล่วงหน้า สำหรับผู้ที่จะแนะนำ หรือเพียงแต่คิดที่จะแนะนำข้อบกพร่องมาไว้ในที่นี้ด้วยใจจริง และพร้อมที่จะรับแก้ไขให้ดีขึ้น

แต่ว่าไปทำไมมี การที่ไม่มีใครไปมาหาสู่นี้ ถ้ามองในส่วนดีมันก็มีอยู่เป็นอันมาก คือนอกจากจะไม่มีเรื่องให้ต้องเสียสมาธิแล้ว ยังสามารถที่จะผลิตงานเขียน ออกมาสู่สายตาผู้อ่านได้มากยิ่งขึ้น

และว่าโดยใจจริงแล้ว ผู้เขียนก็ไม่ชอบให้ใครไปมาหาสู่เสียด้วย เพราะมันชอบอยู่เงียบ ๆ คนเดียวมากกว่า ที่สำคัญยิ่งก็คือชอบอ่านหนังสือ โดยเฉพาะพระไตรปิฎก และชุดของหลวงพ่อพุทธทาสนั้น ได้ตั้งใจมาหลายปีแล้วก็ยังทำไม่ได้เลย เพราะมีงานเขียนมาแทรกอยู่เรื่อย

ว่าที่จริง งานเขียนหนังสือเป็นงานที่ชอบมาก ได้ทำแล้วสบายใจ แต่มันไปเสียที่ทำช้า เพราะปฏิภาณมันไม่ดี บางบทความต้องใช้เวลาหลายวันกว่าจะจบสมบูรณ์ ครั้นจะไม่เขียนเสียเลย ก็รู้สึกเมตตาต่อผู้ที่ยังมืดบอดอยู่อีกมาก

มันรู้สึกว่าจะเป็นคนอกตัญญู ถ้ามีความรู้แล้วไม่แนะนำผู้อื่น ความคิดนี้ผังสันดานมาตลอด

๓. แก้ไขสิ่งผิดในวงชาวพุทธ ข้อนี้ก็ทำไม่ได้เลย เพราะคนพื้นนี้ไม่สนใจธรรมะอยู่แล้ว มาอยู่ปีแรก ๆ ก็เคยทำ แม้ไม่มีใครคัดค้าน แต่ก็ไม่มีใครเขายอมทำตามหนักเข้าเราก็เบื่อระอาไปเอง (เหมือนสีซอให้ควายฟัง)

๔. เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรม ข้อนี้แหละที่ทำได้ครบถ้วนบริบูรณ์ดีจริง ๆ ตำราก็มีอยู่พร้อมไม่บกพร่อง ครูอาจารย์ที่จะปรึกษา ก็หาได้ไม่ยาก สถานที่นับว่าเยี่ยมจริง ๆ ไม่ใกล้ไม่ไกลจนเกินไป เงียบสงบ หน้าร้อนก็เย็น หน้าหนาวก็อุ่น เหมือนอยู่ห้องแอร์ธรรมชาติ อากาศภายในถ้ำก็ถ่ายเทปลอดโปร่งดีมาก ในชีวิตนี้ยังไม่เคยพบถ้ำอย่างนี้มาก่อน แถมได้ติดมุ้งลวดเข้าด้วย ค้างคาวก็ไม่เข้า ยุงก็ไม่มี ก็แสนที่จะสุโขไปเลย

ข้อดีอีกประการหนึ่งก็คือ รถ บขส. สายกรุงเทพ ฯ - ราชบุรี ก็ไม่เก็บค่าโดยสารพระ (เป็นส่วนมาก) แถม บขส. เล็กสายราชบุรี - บ้านโป่ง ที่ผ่านถ้ำสติ ก็ไม่เก็บเงินพระเป็นส่วนมากอีก มันก็แสนจะสะดวกที่ไม่ต้องใช้เงิน ถึงกระเป๋าบางคนจะเก็บเป็นบางคัน เราบอกเขาว่าไม่มี เขาก็เฉย ๆ ไม่แสดงความรังเกียจ

ดังนั้น คำว่าความหวังสลายของผู้เขียน มันจึงหมายถึงการสร้างพระรุ่นใหม่ หรือเพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนที่

จะสืบต่ออุดมการณ์ของผู้เขียน ซึ่งมีผู้ถามอยู่เสมอว่า

"ทำไมจึงไม่หาเพื่อนร่วมงานมาอยู่มาก ๆ เพื่อจะได้สืบต่อเจตนารมณ์ เมื่อท่านมรณภาพไปแล้ว?"

เมื่อได้ชี้แจงให้เขาทราบแล้ว บางคนก็ยังไม่หายสงสัย จึงต้องนำมาเขียนไว้ใน "สู่ความจริง" นี้ ว่าผู้เขียนเป็นโรคแพ้บารมีทางบริวารน่ะ

ความหวังสลายที่กลายเป็นดี คือ การที่ไม่มีคนมาอยู่ด้วยนี้ มันแสนสุขแสนสบาย ไม่มีภาระไม่มีกังวลใด ๆ เลย เราสามารถที่จะบำเพ็ญประโยชน์ตนได้เต็มที่ โดยเฉพาะการเขียนหนังสือ นับว่าเยี่ยมมาก ถ้ามีคนมาอยู่ด้วย โอกาสที่จะทำก็มีน้อย หรืออาจทำไม่ได้เลย

เมื่อเปรียบเทียบกันว่า มีพระเณรมาอยู่ด้วย เราได้อบรมพระเณรไว้สืบเจตนารมณ์ กับการไม่มีพระเณร แล้วเขียนหนังสือเผยแผ่ธรรมะ ผู้เขียนคิดว่าประการหลังนี้ จะทำได้กว้างขวางกว่ามากนัก

ที่สำคัญสุดยอด ที่ไม่ควรจะมองข้ามไปเสีย คือนิสัยของผู้เขียนไม่ชอบอยู่กับคนมาก ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกินการนอน การทำงาน มันไม่ชอบทำร่วมหรืออยู่ร่วมกับใคร ว่ากันตรง ๆ ก็คือชอบอยู่คนเดียวนั่นแหละ

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงไม่ชอบร่วมงานกับใคร เพราะไม่ชอบคนมาก ๆ ไม่ชอบเสียงดัง ไม่ชอบคลุกคลีกับคน แต่ชอบคลุกคลีกับสัตว์ รักสัตว์ แม้ไม่ได้พูดกันด้วยปาก แต่ก็สามารถสื่อความหมายจนเข้าใจกันได้

เขียนไปแล้วจะไม่เชื่อ บางวันบางเวลาการคุยกับนกกับหมาหรือสัตว์ต่าง ๆ ยังจะสบายใจกว่าคุยกับคนบางคนเสียด้วยซ้ำไป !

เหตุที่ชอบสัตว์มาก ก็เพราะสัตว์มันมีมายาน้อย มีความจริงใจมากกว่าคนทั่วไป ที่มักจะปากอย่างใจอย่าง เช่นพอพบกันก็จะพูดตรงกันเป็นส่วนมากกว่า

"แหม...คิดถึงท่านเสมอ แต่งานมาก ไม่มีเวลามาหาเลย"

ซึ่งไม่เป็นความจริง ถ้าใครคิดถึงอะไรมาก เขาก็จะต้องไปหาสิ่งนั้นจนได้ ซึ่งอาการเหล่านี้ในสัตว์ไม่มี มันคิดถึงมันก็วิ่งมาหา มันเกลียดมันก็วิ่งหนี

ดังนั้น ในระยะต่อไปนี้ จึงคิดว่าจะไม่รับพระเณรให้อยู่ร่วมอีกต่อไป มีหลายคนเป็นห่วงว่า ถ้าเกิดเจ็บป่วยขึ้นมาแล้วจะทำอย่างไร ? ก็ได้แต่ตอบเขาไปว่า

"ถ้าคนเรามันถึงคราวตาย แม้จะมีคนรักษาพยาบาลมันก็ต้องตาย จะตายดีตายร้าย ก็แล้วแต่กรรมของตน ขออย่าเป็นห่วงเลย"

ผู้เขียนไม่เคยห่วงความตายเลย เตรียมตัวตายไว้พร้อมมาหลายปีแล้ว แม้ร่างกายและสิ่งของต่าง ๆ ก็ทำยกให้เขาไปหมดแล้ว

เป็นอันว่า ความหวังสลาย ได้กลายเป็นความดี คือเรารู้จักประมาณตน รู้บารมีของตน จึงไม่ฝืนกฎของธรรมชาติ จะเอายังไงก็เอา จะอยู่ก็ได้ จะไปก็ดี จะตายก็ชอบ

ผู้เขียนรู้สึกเป็นสุขใจอย่างยิ่ง ที่สามารถปรับความคิด และปรับจิตใจให้คล้อยตามสิ่งแวดล้อมได้ ทุกวันนี้จึงรู้สึกเป็นสุขใจที่สุด ที่ไม่เคยพบมาก่อนเลย

เหตุที่เป็นดังนี้ได้ ก็เพราะได้รู้แจ้งโลกแล้ว จึงปลงตกสนิทใจ ว่าไม่มีอะไรเป็นแก่นสาร ไม่มีอะไรจีรังยั่งยืน ไม่มีอะไรที่จะยึดถือได้เลย ทุกวันนี้จึงไม่สะสมวัตถุ แม้แต่เงินก็ไม่สะสม มีคนถวายมามากก็ต้องส่งคืนไปหลายคนแล้ว เอาไว้ใช้เฉพาะแต่ที่เห็นว่าจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น เมื่อชี้แจ้งเหตุผลให้เขาฟัง เขาก็ไม่โกรธ

ที่เขียนมาตรง ๆ อย่างนี้ ไม่กลัวคนเขาจะหมั่นไส้ หรือจะด่าว่ายกหางตนเอง เพราะหนังสือเล่มนี้ มีชื่อว่า "สู่ความจริง" และก็เป็นความจริงของผู้เขียน ใจมันจะนึกคิดอย่างไร ? ก็เขียนไปอย่างนั้น ใครอยากจะหมั่นไส้ อยากจะด่าก็เชิญได้ ไม่ขอเอาเวรเอากรรมอะไรทั้งสิ้น ถ้าเห็นว่ามันอวดตัวนัก จะด่ามันเสียบ้าง มันก็ควรอยู่ หรือควรอย่างยิ่งมิใช่หรือ ?

ขอประกาศให้ทราบ ไว้ในที่นี้ด้วยว่า ใครที่คิดว่าจะมาอยู่กับผู้เขียนนั้น ขอให้งดได้ มีอะไรเป็นสาระในตัวผู้เขียน ก็ได้เขียนไว้ในหนังสือหมดแล้ว ไม่มีความลับอะไรพิเศษ ที่เก็บไว้เป็นส่วนตัวหรอก

ผู้เขียนน่ะห่วงอยู่อย่างเดียว ว่าผู้ที่ได้อ่านหนังสือของผู้เขียนแล้วเกิดพอใจในข้อเขียน ก็อย่าได้มาหาผู้เขียนเลย

ผู้เขียนเป็นคนมีกรรม ใครมารู้จักตัวแล้ว ก็มักจะไม่ศรัทธา นี้เป็นเรื่องจริง ได้มีตัวอย่างมาหลายคนแล้ว

ฉะนั้น ท่านผู้ใดเห็นหนังสือของผู้เขียน ว่าเป็นประโยชน์ ก็จงนำเอาไปปฏิบัติเถิด อย่าได้มาหาตัวจริงเลย ศรัทธาในการปฏิบัติมันจะตกเสียก่อน ดังที่คนส่วนมากได้เป็นมาแล้ว ซึ่งเจ้าตัวเองก็ยังไม่รู้ว่า ในอดีตชาติได้ไปทำกรรมอะไรไว้ ก็เห็นจะต้องรอไปกราบทูลถามพระพุทธเจ้าองค์ต่อไป ในชาติต่อ ๆ ไป.

ความเคยชิน

ที่หน้าถ้ำสติ ได้ขุดเป็นหลุมเหมือนอ่างเล็ก ๆ เอาปูนโบกไว้ เพื่อใช้เป็นที่ล้างเท้า ก่อนที่จะขึ้นบันไดเข้าถ้ำ หลุมน้อยนี้มีคุณหลายอย่าง อย่างน้อยก็ ๓ ประการ คือ

– ล้างเท้า ก่อนที่จะเข้าไปภายในถ้ำ ถ้าเท้าสกปรกก็จะทำให้พื้นถ้ำสกปรกไปด้วย แม้ว่าจะสวมรองเท้าแตะมา มันก็ป้องกันความเปื้อนได้ไม่หมด จึงควรล้างเท้าเสียก่อน

– ให้สัตว์กิน สัตว์ที่ว่านี้ก็มีหลายประเภท เช่น นกต่าง ๆ และแมลงตัวเล็ก ๆ อีกหลายประเภท แม้ว่าจะเอาอ่างใบเล็ก ๆ ใส่น้ำแขวนไว้ใต้ต้นลั่นทมแล้วก็ตาม แต่นกบางประเภท เช่น นกกระปูด นกกางเขนบ้าน และนกกางเขนป่า ก็ไม่ชอบกิน หรืออาบที่อ่างเล็ก มันคงจะไม่สะดวก จึงมักจะชอบมากินและอาบ ที่หลุมล้างเท้า

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องคอยระวัง ไม่ให้น้ำในหลุมสกปรกได้ ต้องคอยถ่ายอยู่เสมอ ถ้ามีคนมาถ้ำมาก ก็จะต้องถ่ายน้ำกันบ่อย เพราะเมื่อเห็นนกมันกิน และอาบน้ำที่สกปรกแล้วมันให้รู้สึกไม่สบายใจ นึกถึงอกเราอกเขา ถ้าเกิดมีเชื้อ

โรคติดเท้าใครมา แล้วมาล้างไว้ในหลุม เมื่อนกกินเข้าไปแล้วเกิดโรค เราก็คงไม่สบายใจเป็นแน่

– รดต้นไม้ น้ำล้างเท้าที่ถ่าย ก็ไม่ได้เสียเปล่า ก็ใช้รดต้นไม้ต่อไป แถมจะได้น้ำที่มีปุ๋ยเสียอีกด้วย และน้ำที่ใส่ในหลุมก็เป็นน้ำที่ใช้อาบแล้ว แต่ไม่ได้ฟอกสบู่ เพราะจะทำให้น้ำไม่บริสุทธิ์

ว่าเฉพาะสัตว์ต่าง ๆ ที่มากินน้ำในหลุมล้างเท้านี้ ที่มากินและอาบประจำก็มีหลายประเภท โดยเฉพาะหน้าแล้ง ก็จะมารวมกันมาก ที่น่าสงสารมาก นอกจากนกต่าง ๆ แล้ว ก็ยังมีแมลงต่าง ๆ อีกหลายชนิด เช่น ผึ้ง มิ้น กับตัวที่ชอบเกาะตามชันยาเรือ ก็มากินน้ำอยู่เป็นประจำ

ที่น่าสงสารมากก็คือ ต้องมาตายวันละหลาย ๆ ตัว พอมันลงไปกินเผลอไปปีกมันเปียกน้ำ ก็จะจมน้ำตาย จึงต้องเอาฟองน้ำไปลอยไว้ให้มันเกาะ ก็พอช่วยได้บ้าง

ที่นำมาเป็นบทเรียนชีวิตได้ ก็มีอยู่หลายอย่าง แต่เฉพาะครั้งนี้ จะเขียนถึงนิสัยแห่งความเคยชิน ที่ได้จากแมลงต่าง ๆ ที่มากินน้ำนี้ดูช่างไม่ต่างกับนิสัยของคนเราเลย อาทิ

ในหน้าแล้ง อากาศร้อนจัด ๆ สัตว์ที่ว่านี้ก็จะหาน้ำกินหรืออาบยาก ผู้เขียนจึงมีโอกาสได้ให้น้ำเป็นทาน นี่แหละเป็นเหตุหนึ่งที่เมื่อไปไหนนาน ๆ ก็อดคิดถึงสัตว์เหล่านี้ไม่ได้ต้องรีบกลับ เพราะเกรงว่าน้ำในหลุมจะแห้ง โดยเฉพาะถ้าบรรดาลูก ๆ หนุมาน (ลิง) เขามากันทีไร น้ำก็เกลี้ยงหลุมทุกที !

ว่ากันเฉพาะแมลงตัวเล็ก ๆ ที่มากินน้ำประจำ เพราะมันอดน้ำ แต่ที่น่าแปลกก็คือ แม้ว่าฝนจะตกลงมาจนท่วมพื้น ในวันแรก ๆ มันก็ยังมากินน้ำในหลุมอยู่อีก ทั้ง ๆ ที่น้ำมีอยู่ตามแอ่งหินทั่วไปแล้วก็ตาม

นั่นเพราะอะไร ? ถ้าไม่เป็นเพราะความเคยชินมานานจนติดเป็นนิสัย นึกถึงน้ำที่ไร ? ก็เป็นต้องบินมากินที่หลุมล้างเท้าทุกที่ แม้ว่าจะอยู่ไกลก็ต้องมา จนหลายวันจึงค่อยลดน้อยลงจนหมดไป

เมื่อคิดถึงสัตว์ต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว ก็อดที่จะนึกถึงคนที่ติดยา ติดเหล้า ติดบุหรี่ และติดสิ่งเสพติดอื่น ๆ เช่น น้ำชา กาแฟและเครื่องดื่มต่าง ๆ เสียมิได้ ว่าคนพวกนี้ก็ไม่ต่างอะไรกับสัตว์เหล่านี้ ว่าเขาติดเพราะความเคยชินมากกว่าที่จะติดเพราะรสชาติ หรือคุณค่าของมัน

พูดถึงด้านคุณค่าทางอาหาร บางอย่างก็เป็นสูญ และแถมติดลบเอาเสียอีกด้วย เช่น บุหรี่ กัญชา ฝิ่น และเฮโรอีน เป็นต้น แต่ที่คนเราติดนอกจากพิษสง คือความมึนเมาของมันแล้ว ก็มีความเคยชิน เป็นตัวเชื่อมที่สำคัญมาก สำคัญอย่างไร ?

มีคนมาอดบุหรี่กับผู้เขียน นับจนถึงบัดนี้ ก็กว่าร้อยคนไปแล้ว แต่ที่อดได้ตลอดไปจริง ๆ ก็มีไม่ถึงครึ่ง ต้นเหตุที่กลับไปสูบอีกนั้น ร้อยทั้งร้อยพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าไม่ใช่เพราะอยากสูบ แต่ที่กลับไปสูบเพราะความเคยชิน เคยชินอย่างไร ?

เมื่ออยู่คนเดียว หรือทำงานอะไรเพลิน ๆ อยู่ ก็เกือบว่าจะไม่ต้องสูบเลย แต่พอว่างงาน หรือมีคนสูบให้เห็น หรือเพียงได้กลิ่น ก็เกิดอยากสูบขึ้นมาทันที จนไม่อาจที่จะยับยั้งใจได้

เขาเล่าว่า ขี้เหล้าบางคน พอผ่านร้านขายเหล้า ที่เคยกิ่งอยู่ทุกวัน พอเห็นร้านเหล้าเท่านั้น มือมันก็สั่น น้ำลายก็สอ พลอยจะลงแดงเสียให้ได้เชียว ถ้าไม่เห็นร้านเหล้า แม้จะถึงเวลาที่เคยกิน ก็ยังพอที่จะควบคุมอารมณ์ไว้ได้

การอยู่ในสถานที่ ที่ปลอดจากสิ่งเสพติด นับว่าเป็นวิธีการที่จะเปลี่ยนนิสัยแห่งความเคยชิน ได้ดีวิธีหนึ่ง

ว่าที่จริง สิ่งเสพติดต่าง ๆ เช่น บุหรี่ และเหล้า เป็นต้น ล้วนเป็นของเหม็น ของน่ารังเกียจ แถมมีแต่พิษภัยสารพัด ถ้าไม่มีการไปหัดเสพบ่อย ๆ แล้ว ก็จะติดมันได้ยากอย่างยิ่ง เพียงแต่กลิ่นของมัน ไม่ว่าบุหรี่หรือเหล้าก็ไม่มีใครอยากดม หรืออยากเข้าใกล้ แม้เมื่อเสพเข้าไปแล้วก็ยังเหม็นออกมาจากปากจากผิวหนัง ติดออกมาจนกระทั่งเสื้อผ้าก็เหม็นหมด แล้วทำไมคนจึงชอบเสพ? และหลงติดกันจนตกเป็นทาสของมัน?

ก็เพราะว่า เราไปมีค่านิยมที่ผิด ๆ ว่าถ้าใครไม่กินเหล้า ไม่สูบยา ก็ไม่ใช่ลูกผู้ชาย หรือยังไม่โตเต็มที่ จนกระทั่งถูกหาว่าเป็นลูกผู้หญิง ควรที่จะไปนุ่งผ้าถุงอะไรไปโน่น

ในสมัยก่อน การเสพสิ่งเสพติดต่าง ๆ ไม่ค่อยจะมีโทษมากนัก เพราะสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าในกรุงหรือต่างจังหวัด เกือบจะหามลพิษไม่ได้ ไม่ว่าในน้ำ บนพื้นดินหรือบนอากาศ ล้วนปราศจากพิษภัย

แต่ในปัจจุบัน พิษภัยต่าง ๆ ก็เข้าไปแทรกอยู่ทั่วทุกแห่งแม้แต่อาหารก็หาที่ปลอดพิษภัยยาก ความต้านทานโรคของคนจึงน้อยลง ไม่ต้องดูอื่นไกล เพียงแต่อากาศอย่างเดียวทุกวันนี้คนอยู่ในเมือง ก็แทบจะหาอากาศบริสุทธิ์หายใจไม่ได้อยู่แล้ว ไหนจะควันพิษจากรถยนต์ที่มีมากกว่าถนน? ไหนจะควันจากโรงงานต่าง ๆ? ไหนจะควันจากยาที่คนสูบ...?

ด้วยเหตุดังกล่าว ในยุคปัจจุบันคนจึงมีโรคมากแม้ว่าตัวเราจะไม่ทำให้เกิดมลพิษ ที่ทำให้เกิดความต้านทานโรคต่ำ แต่คนในสังคมส่วนใหญ่ ก็ยังสร้างมันขึ้นมาเองโดยไม่จำเป็น เช่น การสูบยา เป็นต้น

วิธีที่จะแก้ความเคยชิน นอกจากเราจะต้องศึกษาให้รู้อย่างแจ้งชัด ถึงพิษภัยของสิ่งเสพติดอย่างถูกต้องแล้ว กำลังใจที่มีสัจจะ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เพราะถ้าคนเราขาดสัจจะเพียงอย่างเดียว ความตั้งใจที่จะทำอะไร ๆ ก็ย่อมจะต้องประสบกับความล้มเหลว เสียตั้งแต่เมื่อเริ่มต้นแล้ว

นิสัยความเคยชินที่ว่านี้ เป็นสิ่งที่แก้ได้ และใช้เวลาไม่นานเหมือนกับตัวแมลง ที่มากินน้ำเป็นประจำ พอมันเห็นน้ำที่มีอยู่ใกล้ตัวมัน เพียงไม่นานนัก มันก็จะลืมน้ำที่

เคยมากินเสียได้

คนเราที่ติดอะไรก็ตาม เราก็ต้องใช้เวลาเสพมันบ่อย ๆ เมื่อเวลาจะเลิกมัน ก็จะต้องมีสติยับยั้งใจบ่อย ๆ ยั้งบ่อย ๆ เข้า มันก็จะลืมไปเอง เพราะธรรมชาติของจิตนั้น มันรับและปล่อยอารมณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วอยู่แล้ว เราน่าจะใช้ความรวดเร็วของจิตในส่วนนี้ ให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขความไม่ถูกต้องได้ ถ้าเรามีความตั้งใจจริง

ประการสุดท้าย ถ้าใครอยากจะเลิกสิ่งเสพติดต่าง ๆ แล้วเลิกไม่ได้จริง ๆ ก็ขอเสนอไพ่ใบสุดท้าย คือวิธีการประชด หรือแกล้งมัน วิธีการนี้ ได้มีผู้ประสบความสำเร็จมามากแล้ว นั่นคือ

เมื่อเกิดอยากเสพอะไรขึ้นมา ก็แกล้งประชดมันแกล้งทรมานมันเสียบ้าง นึกในใจว่า "ไม่ ไม่ ไม่" คือไม่เอากะมันทั้งนั้น นอกจากจะไม่สนองมันแล้ว เพื่อให้หนักแน่นยิ่งขึ้น ก็ให้ท้ามันเสียด้วยว่า "กูไม่เอากะมึง กูไม่สูบมึง กูไม่กินมึง แล้วมันจะมีอะไรเกิดขึ้นวะ !" ให้นึกอย่างนี้ไว้บ่อย ๆ หรือทุกครั้งที่เกิดความอยาก

ขอให้มั่นใจเถิดว่า การอดหรือประชดสิ่งเสพติดนี้ไม่มีพิษภัย ไม่มีอันตราย ไม่มีการตายเกิดขึ้นแน่ และอาการที่อยากก็จะมีอยู่ไม่นาน เมื่อเราไม่ไปนึกคิดปรุงแต่งมัน มันก็จะลืมไปเองตามธรรมชาติ

วิธีการนี้ นอกจากได้ผลรวดเร็ว และเด็ดขาดแล้ว มันยังก่อให้เกิดความสนุกและท้าทายอย่างยิ่ง และเมื่อเรา

ทำได้สำเร็จก็จะเกิดความปีติ เกิดกำลังใจ ที่จะกล้าทำการท้าทายสิ่งเสพติดอื่นๆ ไปได้อีกมาก เช่น การติดในรสอาหาร การติดดูหนัง ติดดูหรือฟังดนตรี เป็นต้น

สิ่งทั้งหลายในโลกนี้ ไม่มีอะไรที่คนเราจะทำไม่ได้ ถ้าเรามีความพอใจ หรือตั้งใจที่จะทำ ทำอย่างจริงจัง และทำตลอดไป ให้คิดเปรียบเทียบดูว่า คนอื่นเขาทำไมไม่เสพ? หรือบางคนเสพแล้วเขาก็ยังเลิกได้ เขาก็มีสองแขนสองขาเหมือนเรา ทำไมเขาทำได้?

ถ้าจะเปรียบเทียบให้ต่ำลงไปกว่านั้น ดูแต่สัตว์ต่าง ๆ สิ? ทำไมมันถึงไม่ต้องเสพสิ่งเสพติดได้? จะว่ามันโง่กว่าเรา แต่ในแง่ของสิ่งเสพติด มันก็ย่อมจะฉลาดกว่าเรา คือมันไม่ต้องตกเป็นทาสสิ่งเสพติด ไม่ต้องเอาของเหม็นมาทำลายตัวมันเอง

ผู้เขียนออกจะประหลาดใจ ที่เห็นบางคนมีความรู้ดี มีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน เป็นคนฉลาดเฉลียวดี แต่ไปแพ้ยาสูบมวนเท่านิ้วก้อยที่มันไม่มีประโยชน์ แถมก่อโทษให้ร้อยแปด ก็ยังสูบมันทั้งๆ ที่รู้ ถ้าไม่เรียกคนผู้นี้ว่า "**มีความรู้ท่วมหัว แต่เอาตัวไม่รอด**" แล้ว ก็ไม่รู้จะเรียกว่าอะไร?

ถ้าเป็นพ่อใคร เป็นผัวใคร ก็จงลืมตาดูลูกและเมียบ้างเถิด ว่าเราได้ชื่อว่าเป็นผู้นำครอบครัว ก็ไม่ควรที่จะทำในสิ่งที่โง่เขลา ทำในสิ่งที่อ่อนแอ ให้ลูกเมียเห็นและเสื่อมศรัทธามิใช่หรือ?

ยิ่งเป็นพระเป็นเณรด้วยแล้ว ถ้ายังสูบยาอยู่ ก็เรียกว่า "บวชเสียผ้าเหลือง บวชเปลืองข้าวสุก" ของชาวบ้านเสียเปล่า เพราะพระนั้นควรจะเป็นผู้นำในทางถูกต้อง นำในทางที่จะไม่ตกเป็นทาสของสิ่งเสพติด นำในทางปัญญา

ถ้ายังตกเป็นทาสของสิ่งเสพติด ที่มีพิษภัยอยู่ ชาตินี้ทั้งชาติ ก็เอาดีไม่ได้ อย่าหวังที่จะไปละกิเลสข้ออื่น ๆ ที่มองไม่เห็นตัวเลย กิเลสที่มองเห็นและเหม็นอยู่แท้ ๆ ก็ยังแพ้มันจนราบเตียนไปเสียแล้ว !.

ความลึกลับของกฎแห่งกรรม

ดังที่เคยได้เขียนไว้หลายแห่งแล้วว่า ในชีวิตของพรหมจรรย์นี้ จะพยายามลบลอยด่าง ในวงของนักบวชด้วยกัน ๒ ชุด คือ เรื่องเงินกับเรื่องผู้หญิง ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และก็ได้พยายามทำตลอดมา แต่ผลที่ได้ยังไม่น่าชื่นใจเลย

ทั้งนี้เพราะเรายังต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่นอยู่ และคนส่วนมากก็ยังไม่ให้ความร่วมมือด้วย แต่ก็จะพยายามต่อไปจนเห็นว่าสุดวิสัยจริง ๆ ก็อาจจะต้องปล่อยไปตามกรรม

มีเรื่องเกี่ยวกับเงิน ในช่วง ๓–๔ ปีแรก ที่มาอยู่ถ้ำสติที่ควรบันทึกไว้ เพื่อฝากเป็นข้อวินิจฉัยว่า เกิดเพราะอะไรแน่ จะเป็นเพราะเหตุบังเอิญ หรือความลึกลับของกฎแห่งกรรม? เรื่องมีอยู่ว่า

ผู้เขียนมาอยู่ถ้ำสติ ตั้งแต่เริ่มแรกก็ไม่ได้ใช้เงิน ถ้ามีผู้ถวายก็ให้โยมอุปถัมภ์หน้าถ้ำ เป็นผู้เก็บและบริการส่วนที่ขาด เป็นรายย่อย ส่วนรายใหญ่โรงพิมพ์ธรรมรักษ์ ก็รับเหมาไปอุปถัมภ์หมด

เมื่ออยู่กับที่ ปัญหาเรื่องเงินก็ไร้ความหมาย กลับจะมีแต่ความสบายไร้กังวล และก่อให้เกิดความปลอดภัย แต่เมื่อยามเดินทางก็มีปัญหาบ้าง เพราะรถโดยสารบางคันก็ยังเก็บ บางคันก็ไม่เก็บ แต่ส่วนมากไม่เก็บ โดยเฉพาะสายต่างจังหวัด เกือบจะไม่เก็บเลย นับว่าสะดวกมาก

มีปัญหานิดหน่อยก็เฉพาะรถเมล์สายสั้น ที่วิ่งราชบุรีกับบ้านโป่ง ซึ่งเป็นสายที่ผ่านถ้ำสติ มีบางคันที่เก็บ และก็เกือบทุกคันที่เก็บ เมื่อบอกเขาว่าไม่มี เขาก็ผ่านไปด้วยดี มีบางคันและบางคนที่ควรบันทึกไว้ เพื่อเป็นข้อคิด ดังนี้

เรื่องที่ ๑ เป็นรถหมายเลข ๑ เจ้าของเป็นคนจีนอ้วนพุงพุ้ย บางทีเขาก็ขับรถเอง บางทีเขาก็เป็นกระเป๋าตอนที่เขาขับก็ไม่มีปัญหา แต่ตอนที่เขาเป็นกระเป๋า ก็เกิดเรื่องนี้ขึ้น

วันนั้นได้นั่งรถจากราชบุรี จะมาถ้ำสติ นั่งมาได้สัก ๒ ก.ม. กระเป๋าซึ่งเป็นเจ้าของรถ รู้ได้เพราะถามคนขับภายหลัง ก็มาเก็บค่าโดยสาร ได้บอกเขาไปว่าไม่มี เขาว่าไม่มีก็ต้องเดินเอาหน่อย ก็เลยต้องลง แต่ไม่ได้เดินหรอกเพราะขืนเดินมืดก็ยังไม่ถึงถ้ำ เพราะระยะทางกว่า ๒๐ กม. จึงรอรถคันหลัง และก็ได้ขึ้นและไม่เก็บเงินด้วย

หลังจากวันนั้นมา ก็เลยต้องจำเลขรถไว้ ถ้าเป็นเลข ๑ ก็ไม่ขึ้นเด็ดขาด อยู่ต่อมาอีก ๒ – ๓ เดือน เห็นรถยังอยู่แต่เจ้าของรถไม่เห็น แรก ๆ ก็ไม่ได้สนใจ เมื่อนานเข้าไม่

เห็นเจ้าของจึงถามคนขับ ก็รู้ว่าขายรถไปนานแล้ว

เรื่องที่ ๒ จากนั้นมาอีกไม่นาน ก็มีเจ้าของรถอีกเบอร์หนึ่ง เป็นผู้หญิงเชื้อจีนกลางคน มาขอเก็บค่าโดยสารอีก เมื่อบอกเขาว่าไม่มี เขาก็บอกว่าไม่มีแล้วไปทำไม? ก็รู้สึกหน้าชา ไม่สบายใจ แต่เห็นว่ามันใกล้จะถึงถ้ำอยู่แล้วและเขาก็ไม่ได้ไล่ให้ลง จึงนั่งมาจนตลอดถึงถ้ำ

จากนั้นมาอีก ก็ได้พยายามจำเบอร์รถไว้ เพื่อจะได้ไม่ขึ้นอีก และได้ไปซื้อตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ไว้ เพื่อใช้แทนเงิน จะได้หมดปัญหาเสียที ต่อมาไม่นานคนที่ว่านี้ ก็หายหน้าไปอีก แต่รถคันนั้นก็ยังอยู่ เปลี่ยนแต่คนเก็บเงิน เข้าใจว่าจะเป็นเจ้าของรถด้วย

เรื่องที่ ๓ เมื่อมีตั๋วแลกเงินแล้ว มีกระเป๋ามาเก็บเงินก็ให้ตั๋วแทน แต่ก็ไม่มีใครเอาสักคนเดียว แต่มีเรื่องแทรกขึ้นใหม่ คือคนขับรถคนหนึ่ง เขาจำผู้เขียนได้ พอกระเป๋าจะมาเก็บเงินเขาก็พูดขึ้นดัง ๆ ว่า

"เฮ้ย...พระองค์นี้เขาไม่ใช้เงินโว้ย! เขาใช้ตั๋วแลกเงินโว้ย"

เขาพูดทำนองเย้ยหยัน จนคนในรถหันมาดูเป็นตาเดียวกัน ผู้เขียนรู้สึกหน้าชาจนอยากจะดำดินหนี กระเป๋าก็เลยไม่เก็บ ก็เลยต้องจำไว้ว่า ถ้าเจอคนขับคนนี้ ก็จะไม่ขึ้นอีก

แต่เมื่อขึ้นกลางทางก็ทำได้ยาก เพราะรถวิ่งเร็ว ไม่อาจที่จะดูหน้าคนขับทัน วันหนึ่งก็เจอกันอีกจนได้ พอขึ้นนั่งได้ไม่นานเขาก็เริ่มบทบาทของเขาทันที ด้วยการพูดขึ้น

ดัง ๆ กับคนโดยสารที่นั่งอยู่ข้าง ๆ เขา ซึ่งผู้เขียนก็นั่งอยู่ข้างหลังเขาด้วยว่า

"เฮ้ย...กูเห็นพระองค์หนึ่ง ไม่ใช้เงินเว้ย แต่ใช้ตั๋วแทนค่ารถเมล์ กูละหมั่นไส้ฉิบหา...เลย..."

พูดไปเขาก็ชายตามาดูผู้เขียน เป็นเชิงให้คนฟังรู้ว่าพระที่เขากำลังพูดถึงอยู่นี้ ก็นั่งอยู่ข้างหลังเขานั่นเอง ผู้เขียนก็ใจเต้นตึก ๆ หน้าชาไปหมด ต้องปลุกสติและแผ่เมตตาเป็นการใหญ่ จากนั้นมาไม่นานนัก เขาก็หายหน้าไปจากรถสายนี้ จนบัดนี้ก็หลายปีแล้ว ก็ยังไม่เคยพบเขาอีกเลย

เรื่องที่ ๔ เป็นเรื่องสุดท้าย คนเก็บเงินเป็นหญิงไทยอายุคงใกล้ ๕๐ แล้ว และคงจะเป็นเจ้าของรถด้วย เวลามาเก็บเงิน มักจะร้องดัง ๆ แล้วก็บอกราคามาเสร็จเลย พอเราบอกว่าไม่มีไม่ได้ใช้เงิน เขาก็จะทำหน้าสงสัย คล้ายกับว่าคงจะมีแต่ไม่ให้มากกว่า เขาก็แสดงอาการไม่ค่อยจะพอใจ

อยู่ต่อมาไม่นาน กระเป๋แก่คนที่ว่านี้ ก็หายหน้าไปอีกคน นับว่าเป็นคนสุดท้าย ที่ทำให้ผู้เขียนคิดจะใช้เงิน แต่ก็มาคิดว่า ถ้าเราใช้เงินในช่วงนี้ จะเป็นผลเสียแก่คนอื่นคือกระเป๋าหรือกระเป๋ ส่วนมากก็จำหน้าผู้เขียนได้แล้วว่าไม่มีเงินหรือไม่ใช้เงิน ถ้าใช้ตอนนี้ก็จะเกิดความสงสัยว่าที่วันก่อนนี้ทำไมไม่มีหรือไม่ให้ ?

ซึ่งถ้าจะอธิบาย ก็คิดว่าสถานที่ก็ไม่ให้ หรือเขาก็อาจไม่สนใจจะฟัง แล้วเขาก็จะฝังใจว่า พระเบี้ยวค่าโดยสาร

หรือพระมุสา ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่เขามากกว่าดี แต่แล้วก็ไม่อาจเดาได้ว่า เหตุการณ์ดังว่านี้ ทำไมจึงเรียบร้อยไปทุกราย

จนบัดนี้ ก็ยังคิดไม่ออกว่าเกิดจากอะไร? จึงมีอันเป็นไปดังนั้นทุกคน คิดได้ตอนนี้ว่า เป็นเพราะความลึกลับของกฎแห่งกรรมของเขาเอง เพราะผู้เขียนไม่เคยนึกสาปแช่งเขา กลับนึกสงสารและแผ่เมตตาให้เขาตลอดเวลา ว่าที่เป็นเช่นนั้น เพราะเขาอยากได้เงินมาก ๆ ก็เป็นธรรมดาของคนที่เห็นเงินสำคัญกว่าคุณธรรม

ถ้าจะคิดในแง่ของมาร การกระทำอะไรทุกสิ่ง ไม่ว่าสิ่งเล็กหรือใหญ่ ก็ย่อมจะไม่พ้นการมีมารผจญ งานเล็กมารก็ตัวเล็ก งานใหญ่มารก็ตัวใหญ่ ถ้าไม่มีอุดมคติที่มั่นคง ไม่มีเป้าประสงค์ที่แน่นอน ก็คงจะยกธงขาวหรือถอนกลดเสียตั้งแต่หัวค่ำแล้ว!

ดังนั้น การทำความดีทุกประเภท ถ้าไม่มีมารผจญก็ถือว่าบุญบารมีหนุนแรง แต่ถ้ามีมารผจญก็จะได้ถือโอกาสสร้างบารมี ยึดคติว่า "มารไม่มี บารมีไม่แก่กล้า" ด้วยการอด การทน การเพียรที่ประกอบด้วยปัญญา ก็ย่อมจะบรรลุผลประสงค์อย่างแน่นอน.

กรรมที่เศร้าหมอง

ผู้เขียนเป็นคนอาภัพ ได้กำพร้าทั้งเตี่ยและแม่ เมื่ออายุยังน้อย ๆ อยู่ ต้องอาศัยอยู่กับคนอื่นตลอดมา จะหวังความรักและความเมตตาอันแท้จริง ให้เกิดอบอุ่นใจนั้นอย่าหวังเลย ถ้าไม่ใช่พ่อและแม่ของเราเอง

แต่ก็ยังนึกภูมิใจ ที่รอดตัวมาได้จนบัดนี้ ไม่ต้องเป็นคนขี้คุก หรือเป็นเศษมนุษย์ซึ่งหมามาเกิด ก็เห็นว่าคงเป็นเพราะกุศลกรรมเก่า ยังค้ำจุนอยู่ตลอดเวลา คือทำให้นึกรังเกียจอบายมุขเกือบจะทุกชนิด ทั้ง ๆ ที่ตกอยู่ในดงของอบายมุขมาตลอดก็ตาม

อยากจะขอฝากอนุชน ถึงการทำกรรมเล็กน้อย แต่มีผลให้จิตต้องเศร้าหมองมาเป็นเวลาช้านาน ก็ไม่อาจที่จะปลงลงได้ แม้ว่าจะผ่านมาแล้วถึงกว่า ๓๐ ปี นั่นคือ

ชาวชนบทสมัยก่อน มักจะอยู่กันเป็นหมู่บ้าน พวกญาติ ๆ ก็อยู่กันใกล้ชิดหน่อย มีของกินอะไรแปลก ๆ หรือแม้แต่อาหารประจำวันก็มักจะตักเอาไปแบ่งปัน คล้ายกับแลกเปลี่ยนกัน มีขนมและกับข้าว เป็นต้น

ผู้เขียนในฐานะเป็นเด็ก ก็มักจะถูกเรียกให้มาเอาของไปให้เพื่อนบ้านอยู่เสมอ ที่เกือบจะเป็นประจำวันก็คือแกงต่างๆ ซึ่งส่วนมากก็จะเป็นเวลาเย็น เกือบจะเรียกได้ว่าทุกวัน ไม่เอาไปให้เขา ก็มักจะถูกเขาฝากให้เอามาให้บ้านเรา

ลูกผู้พี่ที่ผู้เขียนไปอยู่ด้วย เป็นคนที่มีนิสัยเสียอยู่อย่างหนึ่ง คือมักจะชอบซ่อนของกินดีๆ ไว้กินเสียคนเดียว หรือไม่ก็เก็บไว้กินกับผัวเขา ซึ่งผัวเขาก็มาพึ่งสมบัติเมีย ก็เลยกลัวเมีย มีอะไรที่เมียชอบ ตนก็จะต้องสละสิทธิ์ให้เมียเสมอไป

ผู้เขียนนั้นเป็นแต่ญาติห่างๆ และอยู่ในฐานะคนใช้จึงอย่าได้หวังเลยว่าจะได้กินของดีๆ มีอะไรดีๆ แม่ก็เก็บซ่อนไว้กินคนเดียวหมด ตอนนั้นมันให้รู้สึกแค้นใจยิ่งนัก แต่อาศัยที่เป็นเด็กหัวอ่อน จึงไม่กล้าปริปากพูด

วันหนึ่งตอนเย็น บ้านญาติที่อยู่ใกล้ๆ กัน เขาแกงไก่ จัดว่าเป็นแกงชั้นดี ใส่หัวกะทิเสียมันย่องทีเดียว เมื่อเห็นว่าผู้เขียนเดินอยู่แถวนั้น เขาจึงตักแกงเสียเต็มถ้วย แล้วเรียกให้ผู้เขียนเอามาส่งให้

ผู้เขียนก็แจ้งแก่ใจดีอยู่แล้วว่า ถึงอย่างไรตูก็คงไม่ได้กินกะเขาแน่ ในระหว่างที่เดินมาบ้าน เจอขี้ไก่ก้อนเท่าหัวแม่มือ แล้วมือก็ไวเท่าความคิด กูไม่ได้กินก็ไม่ว่า ขอเอาขี้ไก่ใส่ให้มันกินเสียบ้างเถอะ !

คิดแล้วก็ก้มลงหยิบขี้ไก่ ใส่ลงไปในถ้วยแกง กดพอ

จมพอเสมอน้ำแกง แล้วก็เอาไปส่งให้ลูกผู้พี่ เขารับไปแล้วก็เก็บเงียบ ไม่สงสัยอะไร แล้วก็จริงอย่างคิด วันนั้นเขารีบหลบกินข้าวก่อนแต่วัน แล้วก็คงฟาดแกงขี้ไก่เสียเรียบวุธไปอย่างว่า

ยังนึกสงสัยมาจนบัดนี้ว่า เขาจะรู้สึกอย่างไร? เมื่อต้องเคี้ยวขี้ไก่เข้าไปคำเบ้อเริ่ม แต่แล้วเรื่องก็เงียบมาจนบัดนี้ ไม่มีข่าวว่าเขากินขี้ไก่เลย

จากเหตุการณ์ครั้งนั้น มาจนบัดนี้กว่า ๓๐ ปีแล้ว ยังรู้สึกเสียใจอยู่ทุกครั้งที่นึกถึงเรื่องนั้น เมื่อหลายปีมาแล้วได้เดินธุดงค์ผ่านไปแวะเยี่ยม จะกล่าวคำขอโทษเขา ก็ให้ตื้นตันใจจนพูดไม่ออก เลยไม่ได้สารภาพผิด และเขาก็ได้ตายจากไปแล้วเมื่อปีกลายนี้เอง

เรื่องนี้ที่จริงก็เล็กจนเกือบจะไร้สาระ แต่เมื่อระลึกถึงมันก็อดที่จะเศร้าใจไม่ได้ทุกครั้ง นี่แหละคำสอนทางพระศาสนา (๑๕/๘๓) จึงมีว่า

ทำกรรมใดแล้วร้อนใจภายหลัง
กรรมนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี

ที่เขียนมานี้ ก็เพื่อจะเป็นเครื่องเตือนสติคนรุ่นหลังว่าอย่าทำอะไรที่ผิดศีลผิดธรรม หรือผิดประเพณีเลย เพราะเมื่อเรื่องนั้นผ่านไปแล้ว นึกขึ้นมามันจะเสียใจ ทำให้อารมณ์เศร้าหมอง และที่สำคัญคือไม่อาจที่จะทำคืนได้อีก

อีกประการหนึ่ง ก็เป็นข้อคิดสำหรับผู้ที่เป็นใหญ่ เป็นหัวหน้า จะทำการสิ่งใด ก็ขอให้มีจิตเมตตาต่อผู้น้อยบ้าง

อย่ามีอคติ อย่าเห็นแก่ตัว อย่าเห็นแก่ความเอร็ดอร่อยเพียงคนเดียว มีอะไรก็ควรแบ่งกันกินให้ทั่วถึง มิฉะนั้น ก็จะทำให้ผู้อื่นต้องได้เสวยผลกรรม อย่างในเรื่องนี้

ผู้เขียนก็เขียนเข้าข้างตัวไว้ก่อนว่า ถ้าลูกพี่ของผู้เขียนมีใจโอบอ้อมอารี มีใจเมตตา มีของกินก็แบ่งปันกันกินอย่างทั่วถึงแล้ว ใครเล่าจะเอาขี้ไก่ใส่ในถ้วยแกงได้ ? เพราะขืนใส่ลงไป ตัวเองก็คงกินไม่ลง และก็จะพลอยอดกินไปด้วย

แต่นี่เราได้รู้แน่แก่ใจแล้วว่า ถึงอย่างไร ๆ ก็ไม่ได้กินอยู่แล้ว ที่นำมาเขียน นอกจาก "ปลงอาบัติ" ว่าจะไม่ขอทำอีกแล้ว ก็เพื่อจะได้เตือนสติ สำหรับผู้ที่มีนิสัยดังว่าจะได้เลิกทำเสีย มิฉะนั้นผลกรรมก็ย่อมจะตามสนองในทันตาเห็น อย่างเรื่องนี้เป็นต้น.

กรรมและการให้ผล

กรรม คือ การกระทำ ที่ประกอบด้วยเจตนา หรือ ตั้งใจ จงใจที่กระทำ กรรม เป็นคำกลาง ๆ ยังไม่จัดว่าดี หรือชั่ว ถ้าจะให้รู้แน่ ๆ ว่าจะดีหรือชั่วก็ต้องดูที่คำประกอบ ข้างหน้า เช่น กุศลกรรม หมายถึงกรรมดี อกุศลกรรม หมายถึงกรรมชั่ว

ทางทำกรรมของคนมีอยู่ ๓ ทาง คือ – **ทำทางกาย** เรียกว่า กายกรรม – **ทำทางวาจา** เรียกว่า วจีกรรม – **ทำทางใจ** เรียกว่า มโนกรรม ทั้ง ๓ ทางที่ว่านี้ ก็ยัง ไม่จัดว่าดีหรือชั่ว ต้องเอาอีก ๒ คำเข้าไปเพิ่มจึงจะรู้ คือ **ทุจริต** ความประพฤติชั่ว หรือ **สุจริต** ความประพฤติดี เติมเข้าข้างท้ายด้วย

ในภาษาไทย มักจะใช้กันผิด ๆ แต่ก็เป็นที่รู้กันโดย ทั่วไป เช่น กรรมของมัน หรือกรรมของเรา ก็หมายถึง กรรมฝ่ายชั่วให้ผล ถ้าเป็นฝ่ายดี เขาก็ไม่เรียกว่ากรรม แต่ ไปใช้คำว่าบุญ หรือวาสนา เช่น เป็นบุญของเขา หรือ เป็นวาสนาของเขา ก็รู้กันว่าเป็นกรรมฝ่ายดีกำลังให้ผลอยู่

เรื่องกรรมและการให้ผล เป็นเรื่องค่อนข้างลึกลับซับซ้อน สำหรับปุถุชนคนกิเลสหนาตัณหาจัด ก็ค่อนข้างจะเข้าใจยาก แต่สำหรับพระอริยะหรือบัณฑิตก็เป็นเรื่องธรรมดา เพราะกฎแห่งกรรม มีลักษณะเป็นหลักตายตัวอยู่ว่า

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

จัดว่าเป็นหลักคำสอนที่อมตะ คือทนต่อการพิสูจน์ทุกยุคทุกสมัยที่ไม่ขึ้นกับกาลเวลา แต่ความซับซ้อนไปอยู่ที่การให้ผล ซึ่งอาจเร็วหรือช้า ซึ่งในแต่ละคนไม่เท่ากัน ที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือ บางคนในชาตินี้ไม่เคยทำชั่วมาเลย แต่ได้รับผลของความชั่ว และในทำนองเดียวกัน บางคนทำชั่วในชาตินี้ แต่ยังไม่ได้รับผลในชาตินี้ก็มี

จุดนี้แหละ เป็นจุดใหญ่ที่ทำให้คนบางคนกลายเป็นมิจฉาทิฐิ เห็นตรงข้ามกับคำสอนของพระพุทธเจ้า ว่าคนทำดีได้ชั่วก็มี คนทำชั่วได้ดีก็มี ถึงกับแต่งคำกลอนล้อว่า

ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป

ถ้าเราจะเปรียบกรรม หรือการทำกรรมเหมือนการปลูกต้นไม้ ก็พอจะเข้าใจง่ายขึ้น คือ การปลูกต้นไม้บางอย่างให้ผลไม่ข้ามปี บางอย่างให้ผลข้ามปี และบางอย่างก็ต้องใช้เวลาหลายปี

เปรียบกับการทำกรรมของคนเรา บางอย่างให้ผลในทันทีในวันนี้ บางอย่างให้ผลในวันหน้า ปีหน้าหรือถึง

ชาติหน้า ความลึกลับมาอยู่ตรงนี้

การให้ผลกรรมเก่า ที่คนเราไม่ยอมรับ หรือไม่ยอมเข้าใจก็คือ กรรมที่ข้ามชาติหรือหลาย ๆ ชาติ ต้นเหตุสำคัญเพราะเราระลึกชาติไม่ได้ และที่ระลึกชาติได้บ้าง ก็มักจะระลึกได้เพียงชาติเดียว หรืออย่างมากก็ไม่เกินสองสามชาติ

ชาวพุทธเรานับว่าโชคดี ที่ไม่ต้องปวดหัวกับเรื่องนี้ เพราะพระพุทธเจ้าทรงเป็นสัพพัญญู ทรงรู้แจ้งหมดทุกโลก แล้วจึงทรงนำมาสอน เพียงแต่ว่าเราให้ความสนใจ ศึกษาและปฏิบัติตามบ้างไม่มาก ก็พอจะเข้าใจได้ไม่ยากนัก

เพราะเรามีตัวอย่างจริง ที่เห็นด้วยตาเนื้อกันอยู่ทั่วไป แล้วว่าคนที่ทำความดีหรือกรรมดีนั้นย่อมได้รับผลดีในทันทีที่ตนเองก่อน คือเป็นผลจากความคิดที่ดีก่อน แล้วจึงแสดงออกมาทางคำพูดหรือทางกาย ส่วนผลพวงของความดีนั้นไม่แน่ว่าจะดีเสมอไปหรือไม่ อันนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับกาละเทศะ และบุคคลประกอบด้วย

เราคุ้นกับคำว่า "ปิดทองหลังพระ" กันดีอยู่แล้ว คำนี้มิได้หมายความว่า "ทำดีได้ชั่ว" แต่หมายถึงว่าทำดีแล้วยังไม่มีใครเห็น และผลของกรรมดีก็ยังไม่สนอง แต่ว่าความดีนั้นเกิดในทันทีที่ทำแล้ว

คำที่ควรสงสัยก็คือ ทำคุณบูชาโทษ หรือ โปรดสัตว์ได้บาป การทำกรรมอันนี้แหละ ที่ต้องอาศัยกาละ เทศะและบุคคล เข้าร่วมประกอบด้วย ที่จะขาดไม่ได้ก็คือตัว "ปัญญา" ความรอบรู้และรู้จริง ว่าเวลานี้ควรทำหรือยัง

ไม่สมควรที่จะทำ ?

แต่จะอย่างไรก็ตาม ขอให้มั่นใจไว้เสมอว่า กรรมที่เราทำไว้ ไม่ว่าจะในอดีตหรือปัจจุบัน จะต้องได้รับผลอย่างแน่นอน ต่างแต่ว่าจะ "เร็ว" หรือ "ช้า" เท่านั้น อย่าได้สงสัยในข้อนี้เลย การให้ผลของกรรมไม่มีคำว่า **"บังเอิญ"** หรอก

ด้วยเหตุที่การให้ผลของกรรม ในแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทั้งที่ทำกรรมอย่างเดียวกัน ในเวลาเดียวกันนั้น ก็ขึ้นอยู่กับกรรมในอดีต มีส่วนเป็นผลพวงร่วมอยู่ด้วยไม่มากก็น้อย

ไม่ต้องถึงกับว่ามีญาณวิเศษอะไรหรอก เพียงแต่ศึกษาพุทธธรรมให้ถูกต้อง ก็จะเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ที่เราเห็นว่าลึกลับได้ไม่ยากเลย (ท่านที่สนใจโปรดศึกษาได้จากกรรม ๑๒ ของอาจารย์วศิน อินทสระ)

ทั้งที่ผลกรรมที่เราได้รับอยู่ในปัจจุบัน ย่อมมาจากเหตุในอดีต และเหตุของปัจจุบันนี้แหละ ก็จะเป็นผลของอนาคต ทั้งในชาตินี้และชาติต่อ ๆ ไป

ที่เราน่าจะให้ความสนใจ ในกระบวนการทำงานของกรรม และการให้ผลของกรรมก็คือ ลูกที่เกิดมาจากพ่อแม่คนเดียวกัน อยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน แต่เหตุไฉนนิสัยใจคอจึงไม่เหมือนกัน ? บางคนใจบุญสุนทร์ทาน บางคนใจบาปหยาบช้า ? ถ้าไม่ยกให้เป็นการบันดาลของกรรมในอดีต แล้วมันจะเป็นผลของอะไร ?

การไม่ยอมรับรู้กฎแห่งกรรม ไม่ยอมศึกษาพุทธธรรมอย่างถูกต้อง จะทำให้เราไม่อยากทำความดี หรือจะทำความดีแต่ละครั้งก็ต้องรอให้มีคนเห็นเสียก่อน เพื่อจะได้รับรองผลของความดี

เพื่อให้เข้าใจ เรื่องของกรรมและการให้ผลอย่างง่าย ๆ จึงขอนำเอาบทเรียนของตนเอง มาเสนอเพื่อพิจารณาสัก ๓ เรื่อง คือ

๑. เมื่อขณะที่ทำงานไปรษณีย์อยู่ ได้ทำการไม่สุจริตอยู่หลายครั้ง แม้ว่าจะไม่เสียหายร้ายแรง แต่ก็ทำให้เกิดความเศร้าหมองในใจตลอดมา เมื่อระลึกถึงการกระทำที่ไม่สมควรนั้น

แม้ว่าจะมีบางครั้งที่ถูกฟ้องร้อง ผู้บังคับบัญชาก็ไม่เชื่อเลยรอดตัวมาได้ตลอด ทั้งนี้ถ้าเราไม่เชื่อว่า เป็นเพราะผลแห่งกรรมดีในอดีตสนองอยู่ ก็จะต้องเชื่อผลกรรมในปัจจุบัน นั่นคือผู้เขียนไม่เสพสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่เคยพูดปด ไม่ประกอบอบายมุข แถมยังใฝ่ในความดีมาตลอดเป็นที่รู้เห็นของคนทั่วไป

นี่ก็เป็นเกาะแก้วกำบัง ให้คนทั่วไปเชื่อถือว่า คนนี้อยู่ในศีลในธรรม เขาคงไม่ทำกรรมอันลามก ดังที่มีผู้สงสัยหรือกล่าวหาแน่ แม้ว่าคนอื่นจะไม่เห็นแต่ตัวเราก็รังเกียจตัวเราเอง ยังนึกเสียใจอยู่จนบัดนี้ โธ่...ไม่น่าเลย!

ทุกวันนี้จึงปลงตกแล้ว เมื่อมีอะไรเกิดความผิดพลาดหรือบกพร่องมาถึงตนเอง เช่น ฝากส่งหนังสือ หรือสิ่งของ

หรือแม้แต่เงินก็ตาม เมื่อเกิดการสูญหาย ก็ไม่เคยร้องเรียน หรือแม้แต่เกิดความเสียดายเลย คิดได้อย่างเดียวว่า กรรมชั่วของเรากำลังให้ผล ก็ยอมรับโดยชื่นตาอย่างไม่อั้น

แม้แต่เรื่องอื่น ๆ ที่ทำให้ตนเองต้องทุกข์ก็ไม่เคยโทษนั่นซัดนี่ ยอมรับว่ามันเป็นผลกรรมของเราเองยินดีเสียอีกที่มันได้สนองเสียในชาตินี้ ชาติหน้าจะได้ไม่ต้องไปใช้หนี้กันอีก

๒. ตะขาบอาฆาต ก่อนบวชเล็กน้อย ได้มาปลูกบ้านเล็ก ๆ อยู่ที่เขตราษฎร์บูรณะ กทม. เป็นบ้านห้องเดียวขนาด ๓×๔ เมตร เท่านั้น ติดมุ้งลวดตลอด และอยู่คนเดียว

ตกดึกแทบทุกคืน จะมีตะขาบมาเกาะที่คอ ในขณะที่นอนหลับ เมื่อตื่นขึ้นมา รู้ว่ามีอะไรมาเกาะที่คอก็เอามือปัดไป เข้าใจว่าเป็นแมลงสาบ แต่เมื่อคืนวันหนึ่งได้เปิดไฟดูจึงรู้ว่าเป็นตะขาบก็เกิดความกลัว เวลานอนจึงระวัง พอมันเริ่มไต่มายังไม่ทันถึงคอ ก็รีบปัดไป ไม่กล้าจับด้วยมือกลัวมันจะกัดเอา

คืนวันหนึ่งนอนหลับไปแล้ว ต้องตื่นขึ้นมากลางดึกเพราะตะขาบมันมาเกาะที่คอแน่นจนรู้สึกเจ็บ ตกใจรีบตะปบแล้วขว้างไปที่ข้างฝา เปิดไฟดูมันยังวิ่งอยู่หาที่ไปไม่ได้ จึงเอาผ้าผืนเล็ก ๆ คลุมตัวมันแล้วจับ แต่ไปจับโดนเอาท่อนหางเข้า มันจึงกัดเอาเต็มที่ เลยปวดไปจนสว่างไม่ได้หลับเลย

จากนั้นมาก็เลยต้องกางมุ้งนอน แล้วทับชายมุ้งอย่าง

เรียบร้อย ตะขาบก็เลยหมดโอกาสเข้ามาเกาะคอไม่ได้ แต่คนเคยนอนไม่กางมุ้ง เมื่อมานอนในมุ้งก็ให้รู้สึกอึดอัด บางคืนก็เลยไม่กางมุ้งลองดู เจ้าตะขาบเพื่อนรักก็แอบมาเกาะคออีก จึงต้องจำใจนอนกางมุ้งต่อไป

ช่างน่าประหลาด ที่ตะขาบมันไม่กัด มันเพียงแต่เกาะที่คอเฉยๆ และที่อื่นก็ไม่ชอบเกาะ ชอบเกาะแต่ที่คอแห่งเดียว เพียงขนาดที่มันเกาะอย่างเดียว พอจับดึงออกก็มีรอยข่วนหลายรอย เป็นแผลอยู่ไม่หายจนกระทั่งมาบวช

พอบวชแล้วคิดว่าจะหมดเวรกัน ยังอุตส่าห์ตามไปเกาะถึงวัดอีก ซึ่งระยะทางก็ห่างกันหลายสิบกิโลเมตร คิดว่าคงไม่ใช่ตะขาบตัวเดียวกันแน่ โดนเกาะเข้าสองสามคืน ก็เลยต้องนอนกางมุ้งอีก มาหายไปหรือหมดเวรเมื่อย้ายไปอยู่เชียงใหม่ เมื่อบวชได้พรรษาสอง

ได้ลองคิดทบทวนดูว่า ตั้งแต่เล็กจนจำความได้ตลอดมาเคยฆ่าตะขาบมาบ้างหรือไม่? ก็แน่ใจว่าไม่เคยเลย เพราะนิสัยของผู้เขียนเป็นคนรักสัตว์ทุกชนิดอยู่เป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นสัตว์มีพิษหรือไม่มีพิษ นอกจากไม่ฆ่าไม่เบียดเบียนแล้ว พบมันตกอยู่ในอันตราย เช่น ตกน้ำ หรือเจ็บป่วย ก็มักจะช่วยเหลือมาตลอด

ถึงขนาดตั้งใจไว้ตลอดเวลา ว่าถ้าถูกสัตว์มีพิษกัดหรือต่อยก็จะไม่ทำร้ายมัน เพราะมั่นใจว่าที่มันทำเรา ก็เพื่อป้องกันตัว สัตว์ทุกตัวรักชีวิตและกลัวความตายเหมือนกันหมด เมื่อมีภัยมามันก็ต้องป้องกันตัวไว้ก่อน ถ้าหนีได้มัน

ก็จะไม่ทำร้ายเราหรอก

และคิดอีกอย่างหนึ่งว่า ที่เราถูกมันกัดหรือต่อย ก็เพราะเราไปทำมันไว้ก่อน ขอให้หายหรือเจ๊ากันไปเถิด ถ้าเราไปทำตอบมัน ก็จะก่อเวรกรรมไม่มีวันสิ้นสุด

๓. **แมลงหวี่พยาบาท** เรื่องเกิดขึ้นเมื่อสองปีมานี้เอง ที่หน้าถ้ำต้องมีไม้ไผ่ไว้ท่อนหนึ่ง ยาวราวสองเมตรเพื่อเตรียมไว้ไล่ไอ้จ๋อ มันชอบมากวนให้เสียสมาธิอยู่เสมอ

ที่ท่อนไม้ที่ว่านี้ มักมีแมลงหวี่มาเจาะรู แล้วก็เข้าไปทำรังอยู่เสมอ ยามปกติเมื่อจับใช้เราก็เลี่ยง อย่าจับให้ถูกตรงรูของมัน ก็จะไม่ถูกมันต่อย แต่เมื่อไอ้จ๋อมันมา เรามักรีบร้อนจับไม่เลือกที่ จึงถูกมันต่อยอยู่บ่อย ๆ

วันหนึ่งไอ้จ๋อมากวน ด้วยความรีบร้อน จึงจับไม่ทันพิจารณา ไปอุดรูของมันเข้า จึงถูกมันต่อยเอาอย่างแรง เลยเผลอขาดสติ เอาไม้เล็ก ๆ แยงมันด้วยความโกรธ แต่มันจะตายหรือเปล่าก็ไม่อาจจะรู้ได้ แต่ถึงไม่ตายก็คงจะเจ็บมากมันจึงเงียบเสียงไม่ร้อง

จากวันนั้นมาอีกราว ๗ วัน ในขณะที่กำลังนั่งดูหนังสืออยู่ในถ้ำเวลาก่อนเพล แสงสว่างในถ้ำกำลังจ้าอยู่นั้น มีความรู้สึกปวดจี๊ดขึ้นที่ต้นแขนอย่างแรงมาก เหมือนกับถูกแมลงหวี่ต่อยจนบวมไปทั้งวัน แต่น่าประหลาดที่มองไม่เห็นตัวมันเลย ทั้งที่อยู่ในที่แจ้งแสงสว่างจ้าอยู่อย่างนั้น และส่วนที่ถูกต่อยก็เป็นแขนด้านหน้าที่มองได้ถนัดชัดแจ้ง

รีบลุกขึ้นสลัดผ้าทุกชิ้นที่อยู่กับตัว ก็ไม่มีแมลงหวี่ให้

เห็นเลย และในถ้ำก็ติดมุ้งลวด แม้แต่ยุงก็ยังเข้าไม่ได้ แมลงหวี่ตัวมันใหญ่กว่ายุงตั้งหลายเท่ามันจะเข้ามาได้อย่างไร ?

จนกระทั่งบัดนี้ ก็ยังคิดไม่ออกว่า แมลงหวี่มันเข้ามาต่อยได้อย่างไร? แต่มั่นใจก็เพราะว่า อาการเจ็บปวดเหมือนที่เคยถูกแมลงหวี่มันต่อยที่นอกถ้ำไม่ผิดกันเลย

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ เท่าที่เล่ามาเพียงเล็กน้อยนี้ ทำให้เกิดความมั่นใจว่า ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่วแน่นอน ไม่ว่าเราจะอยู่แห่งหนใด กรรมที่เราทำไว้เอง จะต้องติดตามไปสนอง ถ้าตราบใดที่มันยังไม่เป็น "อโหสิกรรม" เสียก่อน

ที่เขียนมาทั้งหมดนี้ ก็เพื่อจะชี้ให้ท่านที่ยังแคลงใจยังเชื่อในกฎแห่งกรรมไม่สนิทใจว่า กฎแห่งกรรมเป็นของมีจริง แม้แต่ในชาตินี้เอง เราก็ยังไม่อาจที่จะพิสูจน์ได้ทุกเรื่อง แล้วจะไปรู้ผลของกรรมในอดีตหลาย ๆ ชาติได้อย่างไร ?

ขอให้มั่นใจเถิดว่า ทำดีแล้วต้องได้ดีทุกทีแน่ ไม่มีทางผันแปรไปเป็นอื่น เหมือนปลูกมะม่วงหรือทุเรียน ผลของมันก็ย่อมจะต้องเป็นมะม่วงหรือทุเรียนอย่างแน่นอน จะกลายเป็นลูกไม้อย่างอื่นไปไม่ได้เลย

ดังนั้น ในปัจจุบันนี้ เมื่อเรากำลังประสบกับสิ่งที่ไม่ดี ก็ขอให้ยอมรับโดยชื่นตาว่า นั่นเป็นผลกรรมของเราเอง แล้วหาทางแก้ไขมันไปตามทางที่ถูกที่ควร อย่าได้ไปหลงโทษนั่นนี่โทษผีโทษสางให้วุ่นวายไปเลย

มนุษย์ทุกคน ไม่มีใครจะได้รับแต่กรรมดี หรือกรรมชั่วฝ่ายเดียวโดยตลอด ย่อมจะมีทั้งดีบ้างชั่วบ้างสลับกันไป คำของบรรพบุรุษท่านจึงว่า "ชั่วเจ็ดที ดีเจ็ดหน" หรือ "วันพระไม่มีหนเดียว" เป็นต้น

แต่นิสัยของปุถุชนนั้น ย่อมอยากจะรับแต่ฝ่ายดีหลงเพลิดเพลินพอใจ สนุก สำราญ วันเวลาจึงดูเหมือนหมดไปเร็ว แต่เมื่อถึงคราวความทุกข์มาเยือน ดูเหมือนว่ามันช่างอืดอาดล่าช้าเสียเต็มประดา เพราะเราไม่ชอบไม่สนุก

แท้ที่จริงมันก็เท่า ๆ กัน สิ่งที่เราชอบก็ดูเหมือนเร็ว สิ่งที่เราชังก็ดูเหมือนช้า เหมือนกับการรอคอยความหวังที่สำคัญ วันคืนมันช่างผ่านไปช้านัก ที่จริงวันคืนก็เดินเท่าเดิม แต่ใจมันร้อนรนก็ดูเหมือนว่ามันช้า

ดังนั้น ในฐานะที่เราเป็นชาวพุทธ ที่ประกอบด้วยสัมมาทิฐิ เมื่อประสบกับสิ่งที่ร้าย ไม่ว่าจะหนักหรือเบาเพียงใด ก็โปรดมั่นใจเถิดว่า ไม่ใช่เกิดจากเหตุบังเอิญ แต่เกิดจากผลของกรรม คือการกระทำของเราเอง ทั้งในอดีตใกล้และอดีตไกล ไกลจนถึงข้ามภพข้ามชาติก็ได้ อย่าได้สงสัยหรือโทษโน่นโทษนี่เลย

ควรที่จะรู้สึกพอใจ ที่เราได้มีโอกาสชดใช้กรรมเก่าให้หมด ๆ กันไป เหมือนเป็นลูกหนี้ แล้วได้ใช้เขาไป ฉะนั้น ในชาติหน้าภพหน้า เราก็จะได้เป็นผู้ไม่มีเวรกรรม ที่จะต้องไปชดใช้กันอีก

พร้อมกันนั้น ก็ให้เกิดความสังวรระวัง ที่จะไม่สร้างกรรมชั่วใหม่ๆ ให้เพิ่มเข้ามาอีก ชีวิตของเราก็ย่อมจะประสบแต่กรรมดี มีความสุขความสบาย ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และเราก็สามารถทำได้ทันที่และเดี๋ยวนี้ด้วย เว้นเสียแต่ว่าเราจะเกิดความประมาทหรือขี้เกียจเสียเท่านั้นแหละ

ในทางกลับกัน เมื่อเรากำลังได้รับผลของกรรมดีอยู่ก็ไม่ควรที่จะหลงมัวเมา จนลืมทำเหตุของความดีต่อเติมเข้าไว้ เพราะความดีนั้น มันก็ย่อมมีวันที่จะหมดลงได้ แม้ว่าเราจะไม่รู้ไม่เห็น แต่มันก็ย่อมจะหมดได้ในวันหนึ่ง

ท่านเปรียบเหมือนกับยาหยอดตา แม้ว่านานๆ เราจะใช้ที และใช้ทีละหยดสองหยดก็ตามที มันก็ยังจะต้องหมดในวันหนึ่งจนได้ บัณฑิตหรือผู้มีปัญญา ท่านจึงไม่ประมาทในการทำความดี.

อุบายคลายความขุ่นมัว

ความขุ่นมัว เป็นความไม่ผ่องใสของใจ หรือความที่จิตไม่เบิกบาน ไม่แจ่มใส แต่ก็ไม่ถึงกลับกลุ้ม หรือทุกข์ใจอย่างรุนแรง แต่ก็ก่อให้เกิดความหงุดหงิดใจ พลอยให้เกิดอารมณ์เสียได้ง่าย ถ้ายิ่งขาดสติและสมาธิกำกับด้วย ก็จะพลอยให้คนข้างเคียง เกิดความรำคาญไปด้วย

ความขุ่นมัวที่ว่านี้ จะว่าไม่สำคัญ มันก็สำคัญอยู่ไม่น้อย คือทำให้การงานไม่ราบรื่น โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้ความคิด เช่นการอ่านหนังสือ เขียนหนังสือ เป็นต้น เกือบจะทำไม่ได้เอาเสียเลย หรือทำได้ก็ไม่ดี ที่เรียกว่าไม่มีอารมณ์ร่วมนั่นแหละ

ต้นเหตุที่จะทำให้จิตเกิดความขุ่นมัว มีอยู่มากมายทั้งปัจจุบันและอดีต คือ

เหตุในอดีต ได้แก่ การที่จิตไปคิดถึงความชั่ว ความเลวต่าง ๆ ที่เคยทำเอาไว้ ตั้งแต่เรื่องใหญ่โต จนถึงเรื่องเล็กเรื่องน้อย ที่ไม่เป็นสาระ เช่น

เมื่อครั้งที่เป็นบุรุษไปรษณีย์ แล้วทำการทุจริตต่อหน้า

ที่เล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งเรื่องก็ผ่านไปนานแล้ว และก็ไม่อาจจะทำคืนได้ อีกทั้งก็ไม่มีใครรู้ใครเห็นด้วย แต่เมื่อระลึกถึงครั้งใด ก็อดที่จะทำให้จิตขุ่นมัวไม่ได้

การที่นำมาเขียนไว้ในที่นี้ นอกจากจะประจานตัวเองเพื่อไถ่โทษแล้ว ยังเป็นการชี้โทษของความชั่ว แม้ว่าจะเล็กน้อย ก็ทำให้จิตเศร้าหมองและขุ่นมัวได้ ตรงกับหลักธรรม (๑๕/๗๐) ที่ว่า

ความชั่วทำให้เดือดร้อนภายหลัง

และจากพุทธพจน์ อีกแห่งหนึ่ง (๒๕/๔๐) ว่า

ความชั่วทำให้มัวหมองทุกโลก

ยิ่งอายุมากขึ้น ก็ยิ่งซึ้งต่อหลักธรรมมากขึ้น เพราะผลกรรมต่าง ๆ ที่ตนทำเอาไว้ เริ่มจะให้ผลตามลำดับ แม้ว่าเราจะไม่พยายามนึกคิด แต่บางช่วงของจิต มันก็ไปจับอารมณ์ในอดีตมาเอง พอสติมาทันก็ตัดมันทิ้งไป เพราะขืนคิดไปใจก็จะยิ่งขุ่นมัว และจะแก้ไขอะไรก็ไม่ได้อีกแล้ว นอกจากเกิดสำนึกในปัจจุบันว่า จะไม่ขอทำซ้ำอีกแล้วเท่านั้น

จึงอยากจะขอฝากผู้อ่าน รุ่นน้องรุ่นหลานว่า ถ้าคิดว่าจะทำชั่วก็อย่าทำเลย หรือที่กำลังทำอยู่ ก็ขอให้งดเสียเถิด แม้ว่าจะไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่จิตของเรามันก็ประทับความชั่วเก็บเอาไว้ แล้วก็จะมาปล่อยภายหลัง อย่างที่ผู้เขียนประสบอยู่นี่แหละ

เหตุในอดีตใกล้ คือเมื่อบวชครั้งหลังนี้ และมาอยู่ที่

ถ้ำนี้แล้วมีอยู่ ๒ เรื่อง ที่คิดขึ้นมาแล้วก็ยังเสียใจไม่หาย จึงขอเอาตัวเป็นบทเรียนเลว ที่คนอื่นไม่ควรทำตาม คือ

หลายปีมาแล้ว มีหมาตัวหนึ่งมันเข้ามาถ่ายไว้หน้าถ้ำ วันหนึ่งเห็นลูกหมามาวิ่งอยู่หน้าถ้ำ คิดว่ามันคงเป็นหมาตัวที่ชอบมาถ่าย คว้าได้ก้อนหินก็ขว้างไป ถูกหัวมันอย่างจังถึงหน้าขมำไปเลย มันก็วิ่งไปร้องไป ภายหลังจึงรู้ว่าขว้างหมาผิดตัว จึงรู้สึกเสียใจและหมดความสดชื่นแจ่มใสไปตลอดวัน

อีกครั้งหนึ่ง มีข้าวเหลือก้นบาตร ก็เอาไปเลี้ยงลูกหมา ๒ ตัว ตัวหนึ่งมันตะกละมาก ชอบแย่งตัวเล็กและกัดด้วย จึงต้องถือไม้เล็ก ๆ คอยเฝ้าไว้ด้วย วันหนึ่งเกิดเผลอตัวเห็นลูกหมาตัวโตมันไปกัดและแย่งข้าวหมาตัวเล็ก จึงได้ตีไปด้วยความโกรธ จนถึงขาเคลื่อนเดิน ๓ ขาไปหลายวัน

รู้สึกเสียใจมาก ไม่มีความสบายเลย ต้องไปขอโทษมันตั้งหลายครั้ง ทั้งพูดทั้งเอาขนมไปให้มันกิน แล้วก็สารภาพ (พูดกับมัน) ว่า จะไม่ตีมันอีกแล้ว แล้วก็ไม่กล้าตีมันตลอดมา (คือไม่ยอมถือไม้)

เหตุในปัจจุบัน เรื่องเกิดขึ้นวันนี้ คือวันที่เขียนบทความนี้เอง วันนี้ก็จิตขุ่นมัวทั้งวัน ต้นเหตุเกิดเพราะไปเขกหัวแมว ที่มาอาศัยอยู่ตัวหนึ่ง ในตอนเช้าที่ให้ข้าวมันกิน มันกินอิ่มแล้ว ยังชอบเอาตัวมาไถมาสีให้รำคาญ

มันเป็นแมวแก่และกำลังเจ็บขาด้วย เลยยิ่งสงสารมันมากขึ้น อารมณ์ก็เลยยิ่งขุ่นมัวมากขึ้น ว่าเราไม่ควรเขกหัว

มันเลย คิดว่ามันก็คงต้องเจ็บบ้าง แม้มันไม่แสดงอาการก็ตาม ก็ขนาดมือเรายังเจ็บอยู่ตั้งนาน

ด้วยเหตุผลหลาย ๆ ประการ ผู้เขียนจึงไม่ชอบเลี้ยงสัตว์ กลัวจะมีเวรภัยติดตัว เมื่อมันทำไม่ถูกใจเรา เราก็อาจเผลอไปทำร้ายมันเข้า ทั้งที่รักสัตว์เป็นชีวิตจิตใจ ก็ไม่กล้าเอาสัตว์มาเลี้ยง แต่สัตว์ต่าง ๆ ก็ชอบมาอยู่เสียด้วย ต้องคอยไล่ให้ไปอยู่เสมอ

ขนาดฝึกสติมาเป็นเวลาหลายปี ยังเป็นอย่างนี้ ถ้าไม่สนใจฝึกเลย มันจะขนาดไหน ? จึงเห็นคุณค่าของสติมาก ช่วยให้ไม่ถลำทำชั่วมากขึ้น และให้เร่งทำความดีอยู่เสมอ

วิธีแก้จิตขุ่นมัว เรื่องการแก้ตามตำราจะขอยกไว้ มาเอาจากประสบการณ์ของผู้เขียนดีกว่า มีดังนี้

๑. รีบเปลี่ยนอารมณ์ ด้วยการปลุกสติ ระลึกว่าขณะนี้เรากำลังคิดอะไรอยู่ ? รีบเปลี่ยนไปคิดในเรื่องที่ดี ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน จะเกิดความแช่มชื่นใจได้บ้าง

๒. ถ้ายังไม่หาย ให้หางานทำในทันที การทำงานจะช่วยเปลี่ยนอารมณ์ และก่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ได้ดีมาก

๓. ถ้ายังไม่หาย ให้หาเพื่อนคุย เล่นกีฬา ปลูกต้นไม้ ฟังดนตรีหรือเล่นดนตรีก็ช่วยได้มาก

๔. ไหว้พระ สวดมนต์ เจริญสติหรือสมาธิ ให้นาน ๆ เสร็จแล้วให้แผ่เมตตา และกรวดน้ำไปให้สรรพสัตว์ เจ้ากรรมและนายเวรด้วย

ประการสุดท้ายนี้ ผู้เขียนเพิ่งทำมาและได้ผลดีด้วย

อารมณ์ได้แจ่มใสขึ้นมาตามลำดับ จนถึงเขียนบทความชิ้นนี้สำเร็จรวดเดียวจบเลย

ข้อสำคัญ เมื่อเกิดความไม่สบายใจ หรือทุกข์ใจด้วยเรื่องใด ควรจะค้นหาต้นเหตุของสิ่งนั้นให้พบก่อน ซึ่งต้องมีและมีแน่ ๆ มีน้อยครั้งที่สุด ที่หาต้นเหตุไม่พบ ก็ปล่อยมันไป แต่ที่เราหาพบก็ควรที่จะต้องรีบแก้ไขในทันที อย่าปล่อยให้อารมณ์ค้างไว้ มันจะเสียนิสัย กลายเป็นคนไม่ยอมรับความจริง แล้วเที่ยวโทษนั่นโทษนี่ แต่ไม่ยอมโทษตนเองเลย

ซึ่งการทำแบบนี้ แม้ว่าปัญหาจะไม่ลุกลามต่อไป แต่ก็ไม่อาจจะแก้ปัญหาอะไรได้ เพราะปัญหานั้น ๆ เพียงแต่ถูกกลบไว้เท่านั้น ไม่ช้าไม่นานมันก็จะเกิดขึ้นอีก และจะเรื้อรังต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด

โทษของความตระหนี่

ตระหนี่ คือ เหนียว เหนียวแน่น ไม่อยากให้ง่าย ๆ หรือขี้เหนียว ภาษาพระว่า "มัจฉริยะ" คำที่เป็นไวพจน์กับคำว่าตระหนี่ในภาษาตลาด หรือภาษาชาวบ้านก็ได้แก่ สิ่งหนี้บ้านผีด หรือชักปีนช้า คนเค็มจัด คนขี้ไม่ให้หมากิน คนใจดำ...

พูดถึงคนตระหนี่ขี้เหนียวด้วยกันแล้ว ผู้เขียนในอดีตก็จัดอยู่ในคนจำพวกนั้นด้วย แต่ตอนที่คิดและทำอย่างนั้นมันแลไม่เห็นโทษของการขี้เหนียว มาเห็นโทษเอาก็ต่อเมื่อเสียมิตรไปแล้ว หรือเสียประโยชน์ที่ควรจะได้ไปแล้ว พอที่จะประมวลมาเป็น "บทเรียนที่เลว" ได้ดังนี้

๑. เมื่อตอนที่เป็นทหารเรือเกณฑ์ มีเพื่อนที่รักกันมากคนหนึ่ง ชื่อประสิทธิ์ เป็นคนที่มีนิสัยดีมาก ร่วมกินร่วมนอนใกล้ชิดกันมาตลอด มีอะไรขาดตกบกพร่อง แกก็รับช่วยรับทำให้หมด ไปไหนก็ไปด้วยกันเหมือนเงาตามตัวแก เป็นคนดีจริง ๆ ที่หาได้ยาก เหล้าไม่กิน การพนันไม่เล่น บุหรี่ไม่สูบเหมือนกันหมด

แต่แล้ววันหนึ่งมิตรก็สลาย อย่างไม่มีเยื่อใยต่อกัน เพราะความขี้เหนียวของผู้เขียนเป็นเหตุ คือ

หลังจากการฝึกภาคสนามที่สัตหีบแล้ว พวกเราต่างก็แยกย้ายกันไป ผู้เขียนได้ถูกส่งตัวมาอยู่ สก. ทร. ท่าช้าง กทม. มีหน้าที่ปอกมะพร้าวแช่เย็นขาย ที่เรียกว่า "มะพร้าว**ขั้วโลก**" คือปอกแล้วเอาเข้าแช่ในห้องเย็น แช่จนเย็นจัดเป็นน้ำแข็งข้างในเลย มีชื่อเรียกฝ่ายนี้ว่า "แผนกห้องเย็น" ขึ้นกับกรมสวัสดิการทหารเรือ

เจ้าเพื่อนเกลอที่ชื่อประสิทธิ์ เขาก็ถูกย้ายมาประจำอยู่ที่กรมสารวัตรทหารเรือ ก็อยู่ตรงข้ามท่าช้างนี่เอง พอว่างเวรยาม เขาก็มักจะข้ามฝั่ง ที่ท่าราชวรดิษฐ์ มาเยี่ยมเยียนอยู่เสมอไม่ขาด นาน ๆ ผู้เขียนก็ไปเยี่ยมตอบแทนเขาบ้าง สัมพันธไมตรีก็แน่นแฟ้นเป็นอันดีมาตลอด

แต่แล้ววันหนึ่งก็แตกสลาย วันนั้นเขาพาเพื่อนทหารเรือมาคนหนึ่ง ผู้เขียนกำลังปอกมะพร้าวอยู่ เห็นเข้าก็ทักทายตามธรรมเนียม แล้วก็ไปหยิบเอามะพร้าวแช่เย็น มา ๑ ลูกเปิดใส่หลอดดูด แล้วก็ส่งให้เพื่อนประสิทธิ์ แต่ไม่ได้ให้เพื่อนที่มาด้วยกันอีก ๑ คน

เขาแสดงสีหน้าไม่พอใจ ที่ให้เขาเพียงคนเดียว เขาถึงกับต้องพักเงินซื้อให้เพื่อนเขาอีกลูกหนึ่ง ผู้เขียนก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ เพราะความขี้เหนียว เขาก็ไม่ได้พูดอะไรแม้แต่คำเดียว พอกินเสร็จเขาก็จากไปโดยไม่ได้บอกลา นับแต่วันนั้นมา เขาก็ไม่มาหาอีกเลย

ผู้เขียนเห็นเขาหายไปนาน จึงไปเยี่ยมเขา เขาไม่ยอมมองหน้า และไม่ยอมพูดจาด้วยเลย ไมตรีอันดีก็ขาดสะบั้นลงแต่นั้นมา ช่างน่าเสียดายจริงๆ มะพร้าวลูกเดียวเป็นเหตุแท้ๆ

มันก็น่าจะโกรธและตัดไมตรีหรอก ก็มีอย่างรึ? เขามาสองคนแต่ดันไปให้มะพร้าวเขาลูกเดียว แล้วเขาจะกินไปได้ลงคอคนเดียวหรือ? นึกขึ้นมาทุกวันนี้ก็ยังเสียใจไม่หายเลย ทำไมจึงได้เป็นคนเลวถึงปานนั้นก็ไม่รู้ ถ้าไม่เป็นเพราะความขี้ตืดจนเกินไป ก็สมน้ำหน้าอยากขี้เหนียว จึงเลยต้องเสียเพื่อนที่ดีไป

ต่อมามีครอบครัว นิสัยขี้เหนียวก็ไม่จางลงเลย มันให้นึกรังเกียจพวกญาติๆ ทั้งของฝ่ายเมีย และของตนเอง ไม่อยากให้เขามาบ้าน กลัวจะต้องเลี้ยงรับรอง ต้องหมดเปลืองเงินทอง รังเกียจแม้กระทั่งแม่ยาย แต่ไม่รังเกียจลูกสาวของเขามันเลวจนหมาไม่กินจริงๆ

ด้วยเหตุนี้ จึงไม่เป็นที่แปลกประหลาดเลยว่า ผู้เขียนเป็นคนที่มีเพื่อนน้อยที่สุด จนเกือบจะไม่มีเลย ก็ใครเขาจะอยากคบกับคนขี้เหนียวและเห็นแก่ตัวจัด? คนเราคบกันก็ต้องพึ่งพากันได้ ถ้าพึ่งกันไม่ได้ จะคบกันไปหาพระแสงอะไร จริงไหม?

ก็เพราะความอุจจาระเหนียวขึ้นสมองนี่แหละ จะไปไหนแต่ละที่ ไม่ว่างานราษฎร์งานหลวง ในเวลาราชการหรือนอกเวลาราชการ เป็นต้องแต่งเครื่องแบบไปรษณีย์

เป็นประจำไม่เคยขาด เพราะมันไม่เสียค่ารถเมล์ จนเมียเขาไม่อยากไปไหนด้วย แต่ก็ยังไม่รู้สึกตัว

เพราะความขี้เหนียว ที่มองเห็นผลในปัจจุบันนี้เองจึงส่งผลให้ผู้เขียน แม้มาบวชแล้วก็เป็นผู้มีลาภน้อย เป็นอยู่อย่างอัตคัดขัดสน มีแต่ขาดมากกว่าเกิน ไม่ต้องพูดถึงในชาติก่อน ๆ หรอก ก็ต้องขี้เหนียวแน่นอน จึงได้มาเกิดในตระกูลยากจน ต้องอดอยากกินมื้ออดมื้อ และมีเป็นประจำเมื่อเด็ก ๆ ต้องกินข้าวคลุกน้ำปลาอย่างเดียว มันฝืดคอก็เอาน้ำฝนเติมลงไป กินพอให้มันหนัก ๆ ท้องเข้าไว้

อาจจะเป็นเพราะเหตุนี้ด้วยก็ได้ ที่ทำให้ผู้เขียนสมองไม่ดีจนถึงคิดเลขไม่ได้เลย เพราะขาดอาหารที่จะเสริมหรือบำรุงสมอง ซึ่งอยู่ในวัยที่ควรบำรุง

ภายหลังเมื่อมาบวชครั้งหลัง คือปัจจุบันนี้ ได้ศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้าอย่างกว้างขวาง จากพระไตรปิฎกซึ่งมีตัวอย่างเศรษฐีขี้เหนียว ที่ตายแล้วต้องไปเกิดเป็นหมาเป็นหนูเป็นงู เฝ้าสมบัติที่ฝังเอาไว้ ภายหลังเมื่อพ้นเวรกรรม มาเกิดเป็นคน ก็เกิดในตระกูลที่ยากจนอนาถา หาที่พึ่งมิได้

อ่านพบแล้วก็เกิดความกลัวยิ่งนัก ที่ตนเองจะต้องไปเสวยผลกรรมอันนี้อย่างแน่นอน ทุกวันนี้จึงไม่ประมาท มีเงินมีข้าวของก็พยายามแจกจ่ายไปหมด เอาไว้ใช้แต่ที่จำเป็นจริง ๆ มีเพื่อนฝูงที่รู้จัก และเขามีส่วนเกินมาก ๆ ก็เที่ยวไปขอเขาเอามาแจกคนจน

ด้วยเหตุนี้แหละ จึงต้องตัดย่ามใบใหญ่ๆ เพื่อจะได้ใส่ของได้มากๆ ส่วนมากก็เป็นของกินของใช้ เช่น ยาและเครื่องกระป๋อง เป็นต้น เอาไว้แจกคนอื่นเขา ตัวเองไม่ค่อยได้กินได้ใช้หรอก คิดอย่างเดียวว่า ชาตินี้กูจะยากจนและลำบากอย่างไรก็ไม่ว่า ขอแต่ชาติหน้า อย่าให้ได้พบกับสภาพเช่นนี้อีกเลย!

แต่แล้วก็ดูเหมือนจะเห็นผลทันตา ในระยะหลังๆ นี้ชักจะมีลาภผลเพิ่มขึ้น จนถึงกับเหลือเฟือบางอย่าง ก็เลยมีโอกาสได้บำเพ็ญจาคะ สละความขี้เหนียวได้มากขึ้น

ยิ่งให้ยิ่งมาก มีเรื่องจริงที่อยากจะบันทึกไว้ เพื่อเป็นข้อคิดของบรรดาสิ่งที่เป็นผีดว่า ความลึกลับของกฎแห่งกรรม ที่มีความสัมพันธ์กับจิต คือถ้าเราตระหนี่ขี้เหนียว คนเขาก็ไม่อยากจะสงเคราะห์เรา ตรงข้ามกับคนที่มีจิตเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ก็มักจะมีคนมาให้ มาทำบุญไม่ขาด ขอยกตัวอย่างจริงสัก ๒ ราย ในปัจจุบัน คือ

– หลวงพ่อวัดปากน้ำภาษีเจริญ หรือหลวงพ่อสดต้นตำหรับ "สัมมาอรหัง" นั่นแหละ ท่านมีเมตตาจิตสูงมาก ใครตกทุกข์เดือดร้อน ท่านช่วยเหลือไม่เลือกหน้าตั้งโรงครัวเลี้ยงพระเณร และชีในวัดเป็นร้อยๆ เพราะเป็นสำนักเรียนใหญ่ ไม่เคยขาดแคลน

ท่านยิ่งให้ ยิ่งบริจาค ก็ดูเหมือนจะยิ่งมีมากขึ้น เรือข้าวสารลำใหญ่ๆ มาจอดหน้าวัดไม่ขาด มากันแต่ไกลๆ และมาเอง ทั้งที่ไม่รู้จักหลวงพ่อ แม้กระทั่งท่านมรณภาพ

ไปแล้ว ข้าวสารก็ไม่เคยขาดจนทุกวันนี้

– พระเพื่อนกัน บวชอยู่ที่วัดไผ่เงินๆ ตรอกจันทน์ กทม. ปัจจุบันนี้สึกไปแล้ว ท่านเล่าว่า เมื่อก่อนท่านได้ของมา จะเป็นเครื่องดื่มต่างๆ หรือของใช้ก็ตาม ท่านมักจะเก็บซ่อน เอาไว้กินไว้ใช้คนเดียว

เป็นเรื่องแปลกแต่จริง นมและโอวัลตินที่ได้จากกิจนิมนต์ ไม่พอฉันต้องซื้ออยู่เป็นประจำ ภายหลังมีพระบวชใหม่มาอยู่ด้วย ต้องใช้มากขึ้น ท่านก็เลยเปิดอิสระ ใครไปใครมาก็กินและฉันได้ตามพอใจ

ปรากฏว่าตอนหลัง ที่ทำอย่างนี้แล้ว ไม่ต้องซื้อนมและโอวัลตินฉันอีกเลย นอกจากจะฉันไม่ทันแล้ว ยังต้องรวบรวมเอาไปแจกพระเณรต่างจังหวัดด้วย เพราะมีมากจนเกะกะไปหมด

ทั้งสองเรื่องนี้ ถ้าไม่เกิดจากผลของจาคะ แล้วจะเกิดจากอะไร ? ขอฝากท่านผู้รู้ช่วยพิจารณาด้วย สำหรับผู้เขียนนั้น มั่นใจตามประสาโง่ๆ ว่า เกิดเพราะจิตของเรามันไม่มีความตระหนี่ จึงเป็นพลังมโนกรรมฝ่ายกุศล ดลจิตให้ใครเห็นก็อยากจะทำบุญ อยากบริจาคร่วมด้วย แม้จะเห็นว่ามีมากแล้วก็ตาม เขาก็อยากจะทำ เพราะศรัทธามันเกิด

เพื่อพิจารณาดังนี้ จึงให้รู้สึกสงสารนักธรรมะบันผีด ที่มีอยู่ในที่ทั่วไป ที่ไปหาพระแต่ละที ก็มักจะไปมือเปล่าทั้งๆ ที่ฐานะก็ร่ำรวย เงินเดือนก็มาก บางคนก็มีรายได้ทั้งผัวทั้งเมีย พบกันที่ไรก็ร้องแต่ว่า "แย่ๆ" คอยแต่จะมาเอา

ของเขาท่าเดียว ไม่เคยเฉลียวใจว่า สิ่งที่พระท่านมีนั้น ถ้าไม่มีผู้บริจาค ท่านจะเอามาจากไหน? ท่านไปทำไร่ไถนาได้มาหรือ?

แม้แต่ที่ถ้ำสติ นี่เอง ก็มีคนประเภทนี้ผ่านมาอยู่ไม่ขาด ก็คงจะเกิดจากกรรม คือความตระหนี่ของผู้เขียนในอดีตนี่แหละ ที่ดึงดูดให้คนประเภทนี้มาหา ถึงขนาดขอร้อง (ไล่) ไม่ให้มา ก็หลายคนแล้ว ล้วนแต่คุยว่าปฏิบัติธรรมะชั้นสูงทั้งนั้น แต่ข้าวเม็ดเดียว ก็ไม่เคยให้ตกถึงท้องพระ!

ไอ้ไม่ให้มันก็ยังไม่น่าจะว่ากันหรอก แต่ที่มาเพื่อหวังจะเอาจากพระนี่สิ มันสุดแสนที่จะทนทานไหว และถ้าจนจริงๆ เราก็ไม่เคยนึกรังเกียจ แต่ที่มันจนไม่จริง คืออยากจนแต่ไม่ยากจนนั้น มันต้องดัดสันดานให้เข็ด เคยทำถึงขนาดข้าวก้นบาตร ก็ไม่เหลือให้กินแม้แต่เม็ดเดียว คงจะรู้สึกตัว จากวันนั้นก็ไม่มาอีกเลย สาธุ...

จากข้อคิดนี้ ก็เพื่อจะเป็นบทเรียน แก่นักธรรมะขี้ขอทั้งหลายว่า การที่ท่านเข้าไปหาพระรูปใดรูปหนึ่ง ก็อย่าได้มองข้ามเรื่องนี้ไปเป็นอันขาด มิฉะนั้นแล้วก็จะคบกันไม่ได้ หรือคบกันได้ก็ไม่นาน เพราะไม่มีใครเขาจะคิดให้เราข้างเดียวตลอดไปหรอก วันหนึ่งเขาก็จะต้องเบื่อหน่ายและระอาจนทนไม่ไหว ถึงกับออกปากขับไล่

ถ้าถึงขนาดนั้นแล้ว ท่านยังจะนึกภูมิใจตนเองอยู่อีกหรือ ว่าเราเป็นนักปฏิบัติธรรมะชั้นสูงอยู่? ถ้าจะนึกภูมิใจว่าเป็นนักธรรมะสูง มันก็คงจะสูงจริง แต่มันก็คงจะสูงไม่

เกินตาตุ่มมากนักมิใช่หรือ?

เชื่อหัวไอ้เรื่องเถอะ! คนที่มีจิตตระหนี่ขี้เหนียว ถึงขนาดขี้ไม่ให้หมากินนั้น อย่าได้ละเมอเพ้อฝันไปว่า จะได้กลิ่นไอหรือได้เชยชิดพระนิพพานเลย จะได้เชยชิดแนบสนิทก็แต่ความพาล ที่มีอยู่เต็มหัวใจ ตรงกับพุทธภาษิต (๒๕/๓๒) ที่ว่า

คนตระหนี่ไปสวรรค์ไม่ได้เลย

และอีกข้อหนึ่งที่ว่า

คนพาลเท่านั้นที่ไม่สรรเสริญทาน (การให้)

ดูสิ! ขนาดสวรรค์ของต่ำๆ ที่ใครก็ไปได้ ยังไม่มีใบเบิกทาง แล้วจะข้ามไปนิพพาน ก็คงจะนั่งตาลอยเป็นเพิงหมาแหงนอยู่แค่นั้นแหละ เพื่อนเขามาทีหลัง ก็พากันลัดคิวไปหมด!

ที่ว่านี้ ก็มิได้หมายความว่า มีอะไรๆ ก็จะต้องยกไปประเคนให้พระจนหมด หามิได้เลย เพียงแต่อยากให้เกิดเป็นข้อคิดว่า เมื่อเราเห็นว่าพระรูปใด เป็นผู้ปฏิบัติดีเราชอบไปมาหาสู่ ก็ควรที่จะหาทางได้ช่วยเหลือท่านบ้างตามกำลังตามฐานะ เพื่อให้ท่านมีสัปปายะ สะดวกแก่การศึกษาและเจริญสมณธรรมต่อไป

แต่ถ้าเราเห็นว่าท่านทำไม่ดี เราไม่เห็นด้วย ก็อย่าส่งเสริม อย่าไปอย่ามาก็ไม่ว่ากัน แต่นี่เล่นไม่ซื่อ ของท่านจะเอา แต่ของเราไม่ให้ แล้วเราจะคบกันได้อย่างไร?

ทุกวันนี้ เราก็รู้ๆ กันดีอยู่แล้วว่า พระที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติ

ชอบนั้นมีอยู่น้อย เรารู้เห็นแล้วไม่ช่วยกันบำรุงไว้ มันก็มีแต่จะร่อยหรอและหมดไป การเอาแต่แหกปากร้องว่าศาสนาเสื่อม ศีลธรรมเสื่อม แล้วไม่ช่วยกันแก้ไข มันมิใช่วิสัยของบัณฑิตหรอก มันเป็นวิสัยของคนเห็นแก่ตัว คนหนักศาสนา อยู่ที่ไหนก็ไม่เจริญ !

การทำบุญในทางศาสนานี้ ถ้าเราปรับให้ศรัทธา เดินเคียงคู่กับปัญญาได้แล้ว "**ส่วนเกิน**" ก็จะไม่เหลือมากจนน่าอนาถ "**ส่วนขาด**" ก็จะไม่น้อยจนเดือดร้อน จะมีแต่ความ "**พอดี**" ก่อให้เกิดความสบายใจด้วยกันทุกฝ่าย

วิธีการ "**ปวารณา**" นับว่าเป็นประโยชน์ยิ่ง สำหรับผู้ที่คุ้นเคยกันแล้ว จะได้ "**เกาถูกที่คัน**" ของกันและกันเพราะความคิดของชาวบ้าน มักจะ "**สวนทาง**" กับความคิดของพระอยู่เสมอ เพราะมันอยู่คนละโลกกัน

– **ข้าวสารไม่พร่อง** มีเรื่องแปลกแต่จริง ที่ใคร่จะขอฝาก ให้เป็นข้อสังเกต ว่าจะเป็นจริงหรือเท็จ ? คือการตักบาตรประจำวัน มีคนพูดให้ฟังหลายคนแล้ว และมีข้อมูลที่ตรงกัน คือข้าวสารไม่ยุบหรือไม่พร่องเลย

หมายความว่า คนที่เคยใส่บาตรพระเป็นประจำวันวันละ ๑, ๒ รูป จนถึง ๕ รูปหรือกี่รูปก็ตาม ใส่เป็นเวลาหลายเดือนหรือหลายปี แต่เมื่อเทียบกับบางเดือนหรือบางปีที่ไม่ได้ใส่บาตรเลย ก็ให้รู้สึกแปลกใจว่า ข้าวสารที่เคยซื้อเป็นถัง หรือซื้อเป็นกระสอบก็ตาม รู้สึกว่าไม่ต่างกันเลยมิหนำซ้ำ การไม่ใส่บาตร จะเปลืองข้าวสารมากกว่าเสีย

ด้วยซ้ำไป

เสียดายว่า ผู้เขียนไม่มีประสบการณ์เรื่องนี้ เมื่อเป็นคฤหัสถ์นั้นก็ชอบใส่บาตรอยู่ แต่ไม่ได้หุงข้าวเอง ชอบไปซื้อตามตลาดใส่ ข้อมูลนี้ก็เลยไม่เกิดกับตนเอง

การที่นำมาเขียน ก็ยังไม่ปักใจเชื่อ ๑๐๐ % หรอก เพียงแต่ได้รับการบอกเล่ามาหลายคน และค่อนข้างจะเชื่อถือได้ว่ามีมูลความจริง เพราะผู้ที่พูดนั้น เป็นผู้ที่ใฝ่ในการทำบุญอยู่แล้ว เขาจะมาตอแหลเอานรกทำไม ?

ถ้าข้อมูลที่ว่านี้เป็นความจริง ก็น่าที่จะคิดต่อไปว่ามันเกิดจากอะไร ? เพราะเหตุและผลย่อมจะลงตัวกันเสมอจึงขอฝากนักบุญให้ช่วยสังเกตด้วย ถ้าเป็นจริงดังกล่าว ก็แสดงว่าอานุภาพของบุญได้ประจักษ์แก่ผู้ทำ แม้กระทั่งยังมีชีวิตอยู่ ก็จะได้เป็นกำลังใจให้ทำบุญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ดังนั้น ผู้ที่หวังจะสั่งสมบุญนิธิก็ตาม ผู้หวังที่จะผูกน้ำใจคนก็ตาม หรือหวังการเลื่อนชั้นทางจิต ในการปฏิบัติธรรมก็ตาม ก็ไม่ควรมองข้าม "ทาน" คือการให้ การเสียสละด้วยวัตถุไปเสีย ถ้าเป็นคนมากด้วยความตระหนี่ขี้เหนียวก็อย่าหวังเลยว่าจะพบกับความเจริญ ไม่ว่าทางโลกหรือทางธรรม

น่าเป็นห่วงก็แต่ว่า มีนักธรรมะเป็นอันมาก ที่มักจะมองอะไรแต่เพียงด้านเดียว สนใจธรรมะในศาสนา ก็มักจะสนใจอยู่แต่เพียงเรื่องเดียว เช่น ให้แต่ทานอย่างเดียว รักษาแต่ศีลอย่างเดียว ทำแต่สมาธิอยู่แบบเดียว หรือติดอยู่แต่

อาจารย์เดียว หรือสนใจแต่สมาธิเพียงอย่างเดียว อย่างอื่นไม่สน เป็นต้น

ถ้าลงอย่างนี้แล้ว มันก็จะย่ำเท้าอยู่กับที่ ไม่อาจที่จะสอบเลื่อนชั้นกับเขาได้ ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ที่ได้เกิดมาพบของดีแล้ว แต่ไม่อาจที่จะได้ชิมลองให้ครบหมดทุกอย่างทั้ง ๆ ที่มีโอกาสที่จะทำได้ไม่ยาก

ขอย้ำเตือนด้วยเมตตาว่า หลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามีถึง ๓ ระดับ คือ ทาน ศีล และภาวนา ในชีวิตของชาวพุทธ ควรที่จะได้สัมผัสให้ครบทั้ง ๓ อย่าง มากบ้างน้อยบ้างเราไม่ว่ากัน จึงจะถือว่าเป็นผู้มีโชคดี ที่ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา และได้ปฏิบัติตามคำสอนของท่านจนครบทุกระดับ.

ปัญหาเรื่องอาหารมังสวิรัติ

เรื่องอาหารมังสวิรัตินี้ โดยใจจริงแล้วไม่อยากจะเขียนเลยแต่ก็อดที่จะเมตตา ต่อผู้ที่ไม่รู้ความจริงไม่ได้ และนับวันเรื่องนี้ก็จะระบาดมากขึ้น เพราะตามกฎธรรมดานั้นเชื้อของมิจฉาทิฐิย่อมระบาดได้เร็ว และง่ายกว่าเชื้อสัมมาทิฐิอยู่แล้ว

เพราะเหตุใด ? ก็เพราะเหตุว่าความโง่ ความงมงายนั้น เป็นของที่เกิดมีมาประจำตัวของปุถุชนอยู่แล้ว เพียงแต่ได้ยินได้อ่านอะไรนิดหน่อย บางทีก็หลงเชื่อไปจนตลอดชีวิตและเปลี่ยนยาก เพราะเหตุว่าเพียงมันถูกกับจริตของตนเท่านั้น ส่วนว่าจะถูกต้องหรือไม่นั้น? เขาไม่คำนึงถึง เพราะจะต้องใช้ปัญญา ต้องพิจารณา ต้องศึกษา ต้องค้นคว้า คนอ่อนปัญญาเขาไม่ชอบทำ

ด้วยเหตุนี้ เราจึงไม่น่าแปลกใจเลยว่า ทำไมเชื้อมิจฉาทิฐิที่พระเทวทัตได้แพร่ไว้ในครั้งพุทธกาล จึงเข้ามาระบาดในหมู่ของภิกษุ ในยุคนี้อย่างแพร่หลาย และนับวันก็จะทวียิ่งขึ้น จนในที่สุดพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ก็จะถูกกลืนกลายเป็นมหายานไปหมด

เพราะในปัจจุบันนี้ พระเราเองหลายสำนัก ก็เป็นตัวตั้งตัวตีให้คนกินมังสวิรัติหรือกินเจ ถึงขนาดเอาโรงเจมาเป็นชื่อสำนัก เพื่อเรียกร้องศรัทธาก็เกิดมีขึ้นแล้ว

เอ๊ะ!...อาหารมังสวิรัติหรืออาหารเจ มันเสียหายอย่างไร? ลำพังแต่อาหารนั้น ไม่มีปัญหาหรอก แต่คนกินอาหารนั่นแหละ มันมีปัญหาก่อความเสียหายให้ได้ ถ้าไม่รู้จักภาวะของตน เช่น พระหรือเณร ถ้าไประบุอาหารที่จะฉันมันก็กลายเป็นพระเณรที่เลี้ยงยาก เข้าข่ายดักของพระ-เทวทัตไปโดยไม่รู้ตัว

บทความชิ้นนี้ จะไม่ขอพูดถึงการกินมังสวิรัติของชาวบ้าน ซึ่งไม่มีข้อบังคับห้ามไว้อย่างพระ เพราะเขาหาซื้อกินเองจึงไม่เกี่ยวกันเลย และอย่าได้เผลอเอาไปรวมกันเข้า

หลักฐานในพระไตรปิฎก (๑/๘๔๑) บันทึกไว้ว่าผู้ที่เป็นต้นเหตุให้พระพุทธเจ้า ไม่ยอมให้พระฉันมังสวิรัตินั้นก็คือพระเทวทัต แต่น่าแปลกใจที่ว่า เหตุใดในปัจจุบันพระส่วนน้อย จึงพากันนิยมลัทธิของพระเทวทัต?

จากการสังเกตมาเป็นเวลาสิบกว่าปีพบว่า มีสาเหตุอยู่ ๓ ประการคือ

๑. เพื่อเอาใจคนจีน เพราะคนจีนส่วนมาก นิยมกินเจปีละสิบวันบ้าง หนึ่งเดือนบ้าง และบางคนก็กินเจตลอดไป เนื่องจากคนจีนเป็นคนศรัทธาจริต และมือหนักในการทำบุญ คือ "พูดง่าย จ่ายหนัก" และมักจะศรัทธาพระที่กินมังสวิรัติด้วย

พระที่หวังลาภผลจากคนจีน ก็เลยต้องคล้อยตามเพื่อเอาใจ และนิสัยของคนจีนนั้น เขาทำอะไรก็มักจะทำจริงลงได้ศรัทธาแล้วก็มือหนักด้วย หมดเท่าไหร่ไม่ว่า ขอให้ได้ชื่อเสียงก็แล้วกัน เรื่องคำสอนของพระพุทธเจ้า ท่านจะว่าอย่างไรนั้น? เขาไม่กระดิกหูหรอก!

๒. เพื่ออวดเคร่ง ให้ชาวบ้านเขาศรัทธาว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่แตะต้องของสดของคาว หรือเป็นผู้ที่ไม่หลงติดในรสอาหารแล้ว เหมือนกับวัวควาย กินแต่ผักแต่หญ้า ไม่เบียดเบียนชีวิตสัตว์อื่นให้เกิดเวรกรรม

๓. หลงผิด เพราะคิดว่าอาหารเนื้อสัตว์ ก่อให้เกิดกิเลสตัณหานานาประการ การไม่กินเนื้อสัตว์ จะช่วยให้กิเลสตัณหาเบาบาง หรืออาจหมดไปได้ในที่สุด ซึ่งข้อนี้ก็ไม่เป็นความจริงเด็ดขาด

เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นจริง พระพุทธเจ้าท่านต้องรู้มาก่อน และนำมาสอนก่อนแล้ว มิฉะนั้นท่านก็จะมิได้ชื่อว่า "สัพพัญญู" คือผู้รู้แจ้งโลกหรอก อย่าได้คิดอวดฉลาดกว่าพระพุทธเจ้าเลย เดี๋ยวจะได้เดินทางไปอยู่กับพระเทวทัตเสียหรอก! ปัจจุบันมีผู้สมัครเกาะชายจีวรพระเทวทัตมากขึ้นแล้ว เพราะความหลงผิด

เหตุที่หลงผิด ก็เพราะไม่เคยอ่านพระไตรปิฎก ที่ว่าด้วยเรื่องนี้ ได้ฟังแต่ศิษย์เทวทัต พรรณนาสรรพคุณมังสวิรัติจึงเกิดเคลิบเคลิ้ม เห็นดีเห็นงามไปกะเขาด้วย ที่นี้ถ้าอยากจะรู้ว่าพระพุทธเจ้า ท่านได้ตรัสเรื่องนี้ไว้ที่ไหนบ้าง จะทำ

อย่างไร ?

เอ้า...ถ้าอยากอ่านด้วยตาตนเอง ก็จะบอกให้เอาบุญ ไม่ต้องไปอ่านพระไตรปิฎก ให้ครบหมดทั้ง ๔๕ เล่มหรอก ขอเพียงแต่ว่าเปิดไปอ่านที่เล่มและหน้า ดังนี้ คือ เล่ม ๑ หน้า ๘๔๑ เล่ม ๕ หน้า ๑๐๐ เล่ม ๒๓ หน้า ๑๕๙ เล่ม ๑๓ หน้า ๕๐ เพียง ๔–๕ สูตรสั้นๆ ก็จะถึงบางอ้อเอง ว่า พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องนี้ไว้อย่างไร ?

ทำไมพระจึงต้องสนใจเรื่องนี้ ? ก็เพราะว่าเราบวชอุทิศ พระพุทธเจ้า ตามแนวคำสอนของพระพุทธเจ้า เราก็ต้อง ทำตามอย่างท่าน ก็มิอย่างรึ ? เราบวชตามแบบพระพุทธเจ้า แต่ไพล่ไปทำตามอย่างพระเทวทัต ที่แยกตัวไม่ขึ้นต่อพระ พุทธเจ้า จนถูกแผ่นดินสูบ ไปตกในอเวจีมหานรกอยู่จน ถึงทุกวันนี้ หรือถ้าไม่กลัวนรกก็เชิญเถอะ ผมไม่เอาด้วย คนละครับ !

ถ้าเกิดสมัครรักจะกินเจตลอดไป ควรจะสึกเป็นฆรา- วาส หรือนุ่งขาวห่มขาวประจำโรงเจ หรือบวชในสายมหา ยานก็จะไม่มีใครว่าอะไร จะมีแต่คนเขาพลอยอนุโมทนา ด้วยเท่านั้นแหละ

หรือถ้าจะบวชอยู่อย่างนี้ก็ได้ แต่อย่าประกาศว่า “พุท ธัง สรณังคัจฉามิ” ให้เปลี่ยนเป็น “เทวทัตตัง สรณัง คัจฉามิ” แทน คนทั่วไปก็ได้รู้ว่า สังกัดคณะพระเทวทัต เป็นอันเบ็ดเสร็จเด็ดขาดกันไป !

เรื่องของความเชื่อความเลื่อมใส มันห้ามกันไม่ได้

และก็ไม่ควรจะห้าม แต่ควรจะมีเหตุผล ที่ตั้งอยู่บนฐานของสัจจะ ที่ประกอบด้วยปัญญา จึงจะเป็นที่สรรเสริญของบัณฑิต มีพระพุทธเจ้า เป็นต้น

เรื่องของการกินมังสวิรัติ ไม่ใช่เป็นเรื่องเลวร้ายอะไรเลย เป็นเรื่องสิทธิของแต่ละคน หรือความเหมาะสมของแต่ละคน ถ้าไม่โยงเข้ามาเกี่ยวกับพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทก็จะไม่เกิดปัญหา เช่น

- การไม่กินเนื้อสัตว์ ทำให้กิเลสตัณหาเบาบาง หรือถึงกับหมดไปเลย ซึ่งเป็นเรื่องไม่จริง เป็นความเข้าใจผิด หรือหลงผิด

- ผู้ที่ยังกินเนื้อสัตว์อยู่ จะรักษาศีลข้อ ๑ ให้บริสุทธิ์ไม่ได้ หรือแผ่เมตตาก็ไม่ได้ เพราะยังกินเนื้อเขาอยู่ ข้อนี้ก็ไม่มีในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า อย่าเอามาตู่กันเลย จะไปนรกเสียเปล่าๆ

- ผู้กินเนื้อสัตว์ ชื่อว่าเป็นบาป เพราะเท่ากับส่งเสริมการฆ่า มีใจโหดร้ายขาดเมตตา ข้อนี้ก็ไม่เป็นความจริงเลย เพราะองค์ของปาณาติบาตจะขาดได้ด้วยเหตุ ๕ ประการ คือ

๑. สัตว์มีชีวิต
๒. รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
๓. มีจิต (เจตนา) คิดจะฆ่า
๔. ทำความพยายามในการฆ่า
๕. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

เมื่อกระทำครบทั้ง ๕ องค์นี้ จึงจะชื่อว่าศีลขาด ถ้า

ทำเพียงข้อใดข้อหนึ่ง แต่ไม่ครบทั้ง ๕ ข้อ ก็ทำให้ศีลเพียงทะลุ ด่าง พร้อยไปแต่ยังไม่ขาด

ถ้าเอาองค์ ๕ นี้ไปเทียบกับการกินเนื้อสัตว์ ก็เทียบกันไม่ได้เลยแม้แต่ข้อเดียว แล้วมันจะเกิดบาปกรรมได้อย่างไรกัน? การพูดการเขียนควรจะมีหลักฐานบ้าง มิฉะนั้นคนฟังคนอ่านก็จะยิ่งโง่หนักไปกว่าเก่าเสียอีก และคนพูดคนเขียนก็ยิ่งจะบาปมากกว่าใครหมด

ทั้งหมดนี้เป็นการกล่าวเท็จ หรือกล่าวตู่คำสอนของพระพุทธเจ้า มีนรกเป็นที่ไปสถานเดียว การติดในรสอาหารไม่ทำให้คนไปนรกได้ แต่การพูดมุสาเป็นการเปิดประตูนรกไว้รอตนเอง

ทั้งนี้เพราะ การทำบุญหรือทำบาปในพุทธศาสนา ท่านมุ่งที่เจตนาเป็นสำคัญ จิตคิดจะกินกับจิตคิดจะฆ่า ย่อมมีสมุฏฐานที่มาต่างกัน ที่ไปของคนสองประเภท ก็ย่อมจะต่างกันไปด้วย

บัดนี้พุทธศาสนามีภัยอันตรายรอบด้าน ไม่ควรที่ชาวพุทธด้วยกันเอง จะมาทำลายตัวเอง ด้วยเรื่องปากท้อง ที่ไม่ใช่สาระหรือแก่นของศาสนาเลย

แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น ตัวความคิดที่มีทิฐิมานะ เป็นแรงหนุนอยู่ภายในนับว่าสำคัญที่สุด ซึ่งบางครั้งก็เกิดสัมมาทิฐิเห็นว่าไม่มีประโยชน์ตามที่เขาว่าจริง แต่ก็ยังดื้อรั้นว่าไหนๆ ก็ได้กินมาแล้ว จะไปเลิกง่าย ๆ ก็จะเสียหน้าพาให้เสื่อมความนับถือ เลยหาเหตุผลข้าง ๆ คู ๆ มาเข้าข้างตนเอง

จะไม่เชื่อถือ หาว่าเป็นคนจับจดโลเล หรือบางทีก็มีปมด้อย เช่น เป็นหมัน เป็นต้น เลยหาทางเบนความสนใจ ด้วยการสร้างปมเด่นขึ้นมาว่า ฉันอยู่กับเมีย แต่ไม่ได้นอนกับเมีย แล้วเลยถือโอกาสพ่วงเอามังสวิรัติ เข้ามาเสริมให้คนอื่นเห็นว่าเคร่ง ก็เลยสมราคาคุยได้ความนิยมจมหูไปเลย !

ที่ว่ามาทั้งหมดนี้ ก็เพื่อเป็นการ **"สารภาพบาป"** ที่ผู้เขียนก็เคยเป็นมาแล้วไม่มากก็น้อย เจ้าตัวทิฐิมานะ รวมทั้งตัณหาและอุปาทาน ที่ฝังแน่นอยู่ในสันดานของแต่ละคน มันกัดกร่อนบั่นทอนสติปัญญาของคน ไม่ให้ก้าวหน้าไปในทางสัมมาทิฐิ ที่แอบแฝงอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ ซึ่งในปัจจุบันตัวเองมักไม่ค่อยรู้ ต่อเมื่อผ่านไปหลาย ๆ ปี บางทีก็คิดได้และเสียใจ แต่ก็จะสายไปเสียแล้ว คือทำคืนไม่ได้หรือไม่ทัน

จึงขอวิงวอนเพื่อนร่วมศาสนา อย่าเอาทิฐิของตนมาปล้นคำสอนของพระพุทธเจ้าเลย สิ่งใดที่ตนไม่รู้จริง หรือยังไม่รู้ชัดก็อย่าได้รั้นตะแบง ให้เกิดค่านิยมที่ผิด ๆ ต่อไปอีกเลย ตัวเราแต่ละคน จะอยู่ดูโลกอีกคนละไม่กี่ปี ควรที่จะทำดีทำถูก ไว้ให้ลูกหลาน หรือเพื่อนร่วมชาติ ได้ถือเป็นตัวอย่างที่ดีต่อไป ก็จะเป็นกุศลมหาศาล

ว่าไปทำไมมี ผู้เขียนนี่แหละ เป็นนักเสพผัก และผลไม้ชั้นยอด ชนิดที่ขาดไม่ได้เลยจริง ๆ ไม่ใช่ชอบเสพหรอก แต่ว่ามันถูกกับธาตุ จึงต้องสั่งให้เขาหาผักและผลไม้ไว้ไม่ขาด เพราะถ้าขาดนาน ๆ เป็นเกิดเรื่องทุกที

โดยเฉพาะเจ้าโรคบิดมีตัวนี้ มันโปรดของสดของคาวจัดนัก ถ้าได้เสพแล้วมันก็กำเริบเสิบสาน จนขาดความผาสุกไปทั้งวันเลย จึงพยายามหลีกเลี่ยงของสดคาว แล้วหันไปเสพผักและผลไม้แทน ร่างกายก็แสนสุขสำราญ การขับถ่ายก็ง่ายสะดวก เพราะมีกากมาก วิตามินต่าง ๆ ก็มีมาก โรคต่าง ๆ ก็หายไปหมดสิ้น ยาก็เกือบจะไม่ต้องใช้กันเลย

แม้กระนั้น ก็ยังไม่กล้าบอกกับผู้อุปฐาก ว่าให้เขาจัดอาหารเจมา เขาใส่บาตรมาอย่างไรก็สนองไปอย่างนั้น เว้นๆ เลี่ยง ๆ เอาบ้าง ด้วยความเคารพต่อพระสัทธรรม อันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า คิดไว้ว่าถ้าต้องสึกออกไป ก็จะต้องกินเจหรือเจเขี่ยตลอดไป เพราะร่างกายมันต้องการอย่างนั้น

เป็นธรรมดาของมนุษย์ ที่มีความคิดทุกคน เมื่อตนจะทำอะไรก็ย่อมจะต้องมีเหตุผล หรือหาเหตุผลมาเข้าข้างตนเองเสมอ แต่ว่าความเห็นนั้นมันจะเป็นสากล คือคนส่วนมากยอมรับหรือไม่? หรือถูกต้องตามหลักคำสอนของศาสนานั้น ๆ หรือไม่ ? นั่นเป็นอีกประเด็นหนึ่ง

ประเด็นหลังนี่แหละ ที่ผู้เขียนทั้งเคารพและบูชา ก็ด้วยสำนึกว่า ตนเองมักจะเข้าข้างตนเองอยู่เสมอ จึงต้องพยายามแสวงหาครูหรืออาจารย์ คอยเป็นพี่เลี้ยงหรือกัลยาณมิตรประกบอยู่เสมอ มิฉะนั้นก็เอาปูนหมายหัวไว้ก่อนได้ว่า ชาตินี้ทั้งชาติก็ไม่อาจจะเขียนหนังสือให้ท่านอ่านได้หรอก

ฉะนั้น ที่เขียนมาทั้งหมดนี้ หนักไปนิด เบาไปหน่อย ท่านผู้อ่านก็ขอได้โปรดให้อภัย คิดเสียว่าผู้เขียนจับท่านมาถูขี้ไคล ก็เพื่อมุ่งความสะอาดผ่องใส หนักไปแรงไปขออย่าใส่ใจเอาโทษกันเลย ไม่มีอคติหรือริษยาชาวมังสวิรัติเลย มุ่งที่จะชขุมทรัพย์พระด้วยกันเท่านั้น ชาวบ้านไม่เกี่ยว!

ต้นเหตุใหญ่ ก็เพราะเคยหลงผิดกินเจมาปีกว่า นึกว่ากิเลสตัณหามันจะอยู่ที่อาหาร แท้ที่จริงมันอยู่ที่จิต ถ้ากินอะไรด้วยความสำคัญมั่นหมาย หรือยึดมั่นถือมั่นแล้ว มันก็ไม่มีทางจะพ้นทุกข์ทั้งปวงได้เลย

มนุษย์นั้นต่างจากเดรัจฉาน คือเดรัจฉานมันกินอะไรมันก็กินอยู่อย่างนั้นตลอดชาติ แต่มนุษย์มีความคิดมีสติและมีปัญญา สามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ว่า กินสิ่งใดมีโทษหรือมีประโยชน์? แล้วเลือกกินให้เหมาะกับอัตภาพของตน แต่แม้กระนั้นก็ไม่ควรที่จะกินด้วยอำนาจของตัณหามานะ ทิฐิ อุปาทาน ความเคยชินค่านิยมที่ผิด ๆ หรือตามใจปากตามใจลิ้น จนเกิดความเดือดร้อนแก่ตน หรือแตกความสามัคคีในหมู่คณะ

ในพงศาวดารจีน ก็มีหลวงจีนเป็นอันมาก แม้ว่าจะกินเจมาตลอดก็ยังเป็นผู้มักใหญ่ใฝ่สูง เห่อยศศักดิ์ หลงอำนาจวาสนา มัวเมาในกามคุณ จนต้องถูกประหาร หรือถูกลงโทษด้วยประการต่าง ๆ มากมาย

แสดงให้ประจักษ์ว่า อาหารมังสวิรัติ ไม่มีอิทธิพลในทางลดตัณหาราคะใด ๆ เลย ขึ้นอยู่กับจิตใจเป็นสำคัญ

จงเชื่อพระพุทธเจ้าเถิดว่า การกินอะไรนั้นไม่สำคัญหรอก แต่สำคัญที่การกินอย่างไรมากกว่า กล่าวคือ เรากินด้วยทิฐิ มานะ ตัณหา และอุปาทาน หรือว่ากินด้วยสติและปัญญา?

ขอสารภาพด้วยความจริงใจว่า เขียนเรื่องนี้ทีไร ใจก็ไม่ค่อยจะสบายเลย เหมือนกับว่าพระทะเลาะกัน แต่ความจริงไม่มีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งกับฝ่ายใดเลย เพราะถือว่าเราเป็นลูกพ่อเดียวกัน เหมือนกินข้าวหม้อเดียวกัน ก็ไม่ควรที่จะกัดกันมิใช่หรือ?

แต่ที่จำต้องเอามาเขียน และต้องเขียนบ่อย ๆ ก็เพราะเหตุว่ายังมีผู้ที่ไม่รู้ความจริงในเรื่องนี้อีกมาก และไม่มีโอกาสที่จะได้อ่านพระไตรปิฎก ตามเล่มที่ได้ยกมาอ้างไว้แล้วนี้

เพื่อจะชี้ให้ท่านผู้อ่าน ที่เคยหลงผิดไปจะได้กลับตัวว่าผู้เขียนมิได้ "ว่าเอาเอง" แต่เป็นพระพุทธดำรัสของพระพุทธเจ้า ท่านตรัสไว้เอง เพื่อให้เราได้เกิดทิฐิสามัญญตา คือมีความเห็นใจจุดเดียวกัน อันเป็นบ่อเกิดของความสามัคคีในหมู่ชาวพุทธด้วยกัน.

ศีลวิเคราะห์

มีปัญหาเรื่องศีลของพระบางข้อ ที่กำลังกลายเป็นชะนวน ให้เกิดความแตกแยก ทั้งทางความคิด และการปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ อันก่อให้เกิดผลพวงมาถึงชาวบ้านด้วย จึงคิดว่าน่าที่จะนำมาวินิจฉัยหรือฝากเป็นข้อคิด ในวงพุทธบริษัทด้วยกัน

ศีล จัดว่าเป็นกรอบ หรือระเบียบ ที่ควบคุมกายและวาจาของคนในหมู่คณะนั้น ๆ ให้สงบและเรียบร้อยอยู่ในร่องรอยเดียวกัน แลดูก็งามตา พาให้เกิดความเลื่อมใสของผู้พบเห็น

แต่ถ้าหมู่คณะใดขาดศีล หรือระเบียบอันดีแล้ว หมู่คณะนั้นก็จะเกิดความวุ่นวาย ขาดความสามัคคี มีแต่ปัญหานานาประการ ศีลหรือระเบียบวินัย จึงเป็นเครื่องหมายของความเจริญ ในหมู่คณะนั้น ๆ

ศีลของพระ ที่จะนำมาวิจัยกันครั้งนี้ ว่าควรรักษาไว้ต่อไป ? หรือควรดัดแปลงแก้ไขอย่างไร ? หรือควรจะตัดทิ้งไปเลย ? ได้แก่ศีลของพระ ๓ ข้อ คือ ข้อว่าด้วยการ

รับเงินทอง การขุดดิน และการตัดต้นไม้ หรือการพรากของเขียว

ก่อนที่จะวิจัยถึงศีล ๓ ข้อนี้ เราควรที่จะต้องรู้ต้นเหตุที่ทำให้พระพุทธเจ้า ทรงบัญญัติสิกขาบท ๓ ข้อนี้เสียก่อน จึงขอนำเอาหลักฐานจากพระไตรปิฎก อันเป็นคัมภีร์ชั้นยอดสุด มาลงไว้ ดังนี้

สิกขาบทห้ามพระขุดดิน

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ อัคคาฬวเจดีย์ เขตรัฐอาฬวี ครั้งนั้น พวกภิกษุชาวรัฐอาฬวี ช่วยกันทำนวกรรม (ก่อสร้าง) ขุดเองบ้าง ให้คนอื่นขุดบ้างซึ่งปฐพี (ดิน) คนทั้งหลายพากันเพ่งโทษ ติเตียนโพนทะนาว่า ไฉนพระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร จึงได้ขุดเองบ้าง ให้คนอื่นขุดบ้างซึ่งปฐพี

พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร ย่อมเบียดเบียนอินทรีย์อย่างหนึ่ง ซึ่งมีชีวะ

ภิกษุทั้งหลาย ได้ยินคนพวกนั้นเพ่งโทษ ติเตียนโพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย สันโดษ มีความละอาย มีความรังเกียจ ผู้ใคร่ต่อสิกขา ต่างก็เพ่งโทษติเตียนโพนทะนาว่า ไฉน ภิกษุชาวรัฐอาฬวี จึงได้ขุดเองบ้าง ให้คนอื่นขุดบ้างซึ่งปฐพีเล่า ? . . . แล้วกราบทูลเนื้อความนั้นแด่พระผู้มีพระภาค

พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า

"ภิกษุทั้งหลาย ! ข่าวว่าพวกเธอขุดเองบ้าง ให้คนอื่นขุดบ้างซึ่งปฐพี จริงหรือ ?"

ภิกษุชาวรัฐอาฬวีกราบทูลรับว่า

"จริง พระพุทธเจ้าข้า"

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ทรงติเตียนว่า

"โมฆบุรุษทั้งหลาย ! ไฉน พวกเธอจึงได้ขุดเองบ้าง ให้คนอื่นขุดบ้างซึ่งปฐพีเล่า ? เพราะคนทั้งหลายสำคัญในปฐพีว่ามีชีวะ การกระทำของพวกเธอนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใส ของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยิ่ง ของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว...

ภิกษุทั้งหลาย ! ก็แลพวกเธอพึงยกสิกขาบทนี้ ขึ้นแสดงอย่างนี้ว่า ดังนี้

อนึ่ง ภิกษุใด ขุดก็ดี ให้ขุดก็ดี ซึ่งปฐพี เป็นปาจิตตีย์ ฯ"

มุสาวาทวรรค พระวินัย ๒/๔๑๖

ก่อนอื่น ที่ท่านผู้อ่านจะเชื่อ หรือปฏิเสธความเห็นของผู้เขียน ขอได้โปรดอ่านพระวินัย และอรรถกถา หรือสอบถามท่านผู้รู้เสียก่อน จะเป็นการดีและถูกต้อง เพราะการวินิจฉัยนี้ เป็นความเห็นส่วนตัว อาจผิดหรือถูกก็ได้

การนำเอาเรื่องนี้มาเขียนไว้ ก็เพื่อจะคลี่คลายความยึดถือผิด ๆ ตาม ๆ กันมา โดยที่มิได้เคยอ่านต้นพระบัญญัติเลย ส่วนว่าเมื่ออ่านแล้วจะเชื่อหรือปฏิเสธ ก็เป็นอีกเรื่อง

หนึ่ง

เหตุที่ต้องนำเอาสิกขาบททั้ง ๓ มาลงไว้ ก็เพราะสิกขาบททั้ง ๓ ข้อนี้แหละ ที่ก่อความแตกแยกในวงของพระด้วยกัน ตั้งแต่ต่างนิกาย จนถึงนิกายเดียวกัน และยังมีชาวบ้านที่ถือหางอีกมาก เหตุเพราะไม่รู้ความจริง เขาว่าผิด ก็ขานรับต่อ ๆ กันว่าผิดตามเขาไป เป็นต้นเหตุให้เกิดความรังเกียจซึ่งกันและกัน.

บทวิจารณ์

๑. โปรดสังเกตการบัญญัติสิกขาบท ของพระพุทธเจ้าเกือบทั้งหมดล้วนเกิดจากชาวบ้านรังเกียจ แล้วพระองค์ก็ทรงคล้อยตาม เพราะพระต้องอาศัยฝากท้องไว้กับชาวบ้าน ถ้าชาวบ้านไม่ศรัทธา พระก็ต้องอด บวชอยู่ไม่ได้

๒. ความเชื่อของคนในประเทศอินเดียสมัยนั้น ในถิ่นนั้น เชื่อว่า "ดินมีชีวิต" การขุดดินจึงเป็นการพรากชีวิตเหมือนการฆ่าสัตว์ทั่ว ๆ ไป

๓. พระพุทธเจ้าทรงประสงค์อย่างยิ่ง ที่จะให้พระเป็นที่เลื่อมใส ของผู้ที่เลื่อมใสอยู่แล้ว และให้ผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส ได้เกิดความเลื่อมใสด้วย ข้อนี้จัดว่าเป็น "จุดใหญ่" ที่สำคัญกว่าสิ่งอื่นใดหมด

ข้อที่ควรพิจารณากันคือข้อ ๒ เรื่องความเชื่อของคนในสมัยนั้น กับคนในประเทศไทยสมัยนี้ เหมือนกันหรือไม่?

ก็จะพบความจริงว่า ไม่เหมือนกันเลย ในเมืองไทยไม่มีใครเชื่อว่าดินมีชีวิตเลย มีแต่ว่าไส้เดือนมันอยู่ใต้ดิน ถ้าขุดลงไปแล้วจะถูกไส้เดือนตาย นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ก็แล้วแต่เจตนา ว่าเราจะขุดดินหรือขุดไส้เดือน? และถ้ารู้ว่ามีไส้เดือนอยู่ในดินตรงนี้ ขุดแล้วไส้เดือนจะต้องขาดต้องตายหรือไม่?

ความเห็น ผู้เขียนเห็นว่าไม่ผิด เพราะดินไม่มีชีวิต และเราก็ไม่ตั้งใจจะทำให้ไส้เดือนตาย

ข้อควรระวัง ถ้าชาวบ้านในถิ่นนั้น ๆ เขารังเกียจ พระก็ไม่ควรทำ แต่ถ้ามีความจำเป็น และชาวบ้านเขาก็ไม่รังเกียจ หรือชอบให้ทำ ก็จงทำเถิด.

สิกขาบทห้ามพระพรากของเขียว

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ อัคคาฬวเจดีย์ เขตรัฐอาฬวี ครั้งนั้น พวกภิกษุชาวรัฐอาฬวีทำนวกรรม (ก่อสร้าง) ตัดต้นไม้เองบ้าง ให้คนอื่นตัดบ้าง แม้ภิกษุชาวรัฐอาฬวีรูปหนึ่งตัดต้นไม้ เทวดาผู้สิงสถิตอยู่ที่ต้นไม้นั้นได้กล่าวคำนี้กะภิกษุนั้นว่า

"ท่านเจ้าข้า ท่านประสงค์จะทำที่อยู่ของท่าน โปรดอย่าตัดต้นไม้ อันเป็นที่อยู่ของข้าพเจ้าเลย"

ภิกษุรูปนั้นไม่เชื่อฟัง ได้ตัดลงจนได้ แลฟันถูกแขนทารกลูกของเทวดานั้น เทวดาได้คิดขึ้นว่า

'ถ้ากระไรเราพึงปลงชีวิตภิกษุรูปนี้เสีย ณ ที่นี้แหละ แล้วคิดต่อไปว่า ก็การที่เราจะพึงปลงชีวิตภิกษุรูปนี้เสีย ณ ที่นั้น ไม่สมควรเลย ถ้ากระไร เราควรกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค'

ดังนั้น เทวดานั้นจึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค แล้วกราบทูลเนื้อความนั้น แด่พระผู้มีพระภาค

พระผู้มีพระภาค ทรงประทานสาธุการว่า

"ดีแล้ว ๆ เทวดา ดีนักหนาที่ท่านไม่ปลงชีวิตภิกษุนั้น ถ้าท่านปลงชีวิตภิกษุรูปนั้นในวันนี้ ตัวท่านจะพึงได้รับบาปเป็นอันมาก ไปเถิดเทวดา ต้นไม้ในโอกาสโน้นว่างแล้ว ท่านจงเข้าไปอยู่ที่ต้นไม้นั้นเถิด"

ประชาชนพากันเพ่งโทษ ติเตียนโพนทะนาว่า ไฉนพวกพระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตร จึงได้ตัดต้นไม้เองบ้าง ให้คนอื่นตัดบ้าง พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตรทั้งหลาย ย่อมเบียดเบียนอินทรีย์ อย่างหนึ่งซึ่งมีชีวิต

ภิกษุทั้งหลาย ได้ยินพวกเขาเพ่งโทษ ติเตียนโพนทะนาอยู่ บรรดาที่มักน้อย...ต่างพากันเพ่งโทษ ติเตียนโพนทะนาว่า ไฉนพวกภิกษุชาวรัฐอาฬวี จึงได้ตัดต้นไม้เองบ้าง ให้คนอื่นตัดบ้าง แล้วกราบทูลเรื่องนั้น แด่พระผู้มีพระภาค

พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า

"ภิกษุทั้งหลาย! ข่าวว่า พวกเธอตัดเองบ้าง ให้คนอื่นตัดบ้าง ซึ่งต้นไม้ จริงหรือ?"

ภิกษุชาวอาฬวีกราบทูลรับว่า

"จริง พระพุทธเจ้าข้า"

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ทรงติเตียนว่า

"โมฆบุรุษทั้งหลาย! ไฉน พวกเธอจึงได้ตัดเองบ้าง ให้คนอื่นตัดบ้าง ซึ่งต้นไม้ เพราะคนทั้งหลายสำคัญในต้นไม้ว่ามีชีวะ การกระทำของพวกเธอนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใส ของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยิ่ง ของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว...

ภิกษุทั้งหลาย! ก็แลพวกเธอพึงยกสิกขาบทนี้ ขึ้นแสดงอย่างนี้ว่า ดังนี้

เป็นปาจิตตีย์ ในเพราะพรากภูตคาม

ภูตคามวรรค พระวินัย ๒/๔๒๐

คำว่า "ภูตคาม" ได้แก่พืช ๕ ชนิด คือ ๑. พืชเกิดจากเง่า ๒. พืชเกิดจากต้น ๓. พืชเกิดจากข้อ ๔. พืชเกิดจากยอด ๕. พืชเกิดจากเมล็ด

ความเชื่อในข้อนี้ตรงกับข้อก่อน จึงไม่ขอขยายความ แต่มีข้อที่ควรเพิ่มเติมอีก ๒ ประการ คือ

๑. ความเชื่อของคนไทยส่วนมาก เชื่อว่าต้นไม้ใหญ่ๆ ย่อมมีเทพรักษา หรืออยู่อาศัย ซึ่งตรงกับมูลเหตุของสิกขาบทนี้ การจะตัดหรือโค่นต้นไม้ใหญ่ ๆ ควรบอกเทพที่อาศัยก่อน หรือให้ชาวบ้านเห็นชอบด้วย

๒. เรื่องนางไม้ ที่ประจำต้นไม้ใหญ่ ๆ ชาวบ้านทั่วไป

ก็เชื่อกันเป็นส่วนมาก แม้เราไม่เชื่อก็ควรจะคล้อยตามชาวบ้านด้วย ถ้าเกิดเรื่องร้ายใด ๆ ขึ้น เขาก็จะพลอยเสื่อมความเคารพและนับถือ แม้ว่าเรื่องจะไม่เป็นจริงก็ตาม

สิกขาบทห้ามพระรับเงินทอง

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเวฬุวัน เขตพระนครราชคฤห์ ครั้งนั้น ท่านพระอุปนนทศากยบุตร เป็นพระประจำสกุลหนึ่ง (กุลุปกะ) รับภัตตาหารอยู่เป็นประจำ ของเคี้ยวของฉันอันใด ที่เกิดขึ้นในสกุลนั้น เขาย่อมแบ่งปันไว้ ถวายท่านพระอุปนนทศากยบุตร

เย็นวันหนึ่ง ในสกุลนั้นมีเนื้อเกิดขึ้น เขาจึงแบ่งส่วนเนื้อนั้นไว้ เพื่อถวายท่านพระอุปนนทศากยบุตร เด็กของสกุลนั้น ตื่นขึ้นในเวลาเช้ามืด ร้องอ้อนวอนว่า จงให้เนื้อแก่ข้าพเจ้า บุรุษสามีจึงสั่งภรรยาว่า

"จงให้เนื้อส่วนของพระแก่เด็กเถิด แล้วเราจะซื้อของอื่นถวายท่านแทน"

ครั้นแล้วเวลาเช้า ท่านพระอุปนนทศากยบุตร ครองอันตรวาสกแล้ว ถือบาตรจีวรเข้าไปสู่สกุลนั้น แล้วนั่งบนอาสนะที่เขาจัดถวาย

ทันใดบุรุษนั้น เข้าไปหาท่านพระอุปนนทศากยบุตร กราบแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ได้กราบเรียนว่า

"ท่านเจ้าข้า เมื่อเย็นวานนี้ มีเนื้อเกิดขึ้น ผมได้เก็บ

ไว้ถวายพระคุณเจ้าส่วนหนึ่ง จากนั้นเด็กคนนี้ตื่นขึ้นแต่เช้ามืด ร้องอ้อนวอนว่า จงให้เนื้อแก่ข้าพเจ้า ผมจึงได้ให้เนื้อส่วนของพระคุณเจ้าแก่เด็ก พระคุณเจ้าจะให้ผมจัดหาอะไร มาถวายด้วยทรัพย์กหาปณะหนึ่ง (๑ กหาปณะเท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท) ขอรับ ?"

ท่านพระอุปนนทศากยบุตรถามว่า

"เธอบริจาคทรัพย์กหาปณะหนึ่ง แก่เราแล้วหรือ ?"

บุรุษนั้นรับว่า

"ขอรับ ผมบริจาคแล้ว"

ท่านพระอุปนนทศากยบุตร จึงบอกว่า

"เธอจงให้กหาปณะนั้นแหละแก่เรา"

บุรุษนั้น ได้ถวายกหาปณะแก่ท่านพระอุปนนทศากยบุตร ในทันใดนั้นเอง แล้วเพ่งโทษติเตียน โพนทะนาว่า

"พระสมณะเชื้อสายพระศากยบุตรเหล่านี้ รับรูปิยะ (เงินตรา) เหมือนพวกเรา"

ภิกษุทั้งหลายได้ยินบุรุษนั้น เพ่งโทษติเตียนโพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย สันโดษ มีความละอาย มีความรังเกียจผู้ใคร่ต่อศึกษา ต่างก็เพ่งโทษติเตียนโพนทะนาว่าไฉน ท่านพระอุปนนทศากยบุตร จึงได้รับรูปิยะเล่า ? แล้วกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาค รับสั่งให้ประชุมภิกษุสงฆ์ในเพราะเหตุเป็นเค้ามูลนั้น ในเพราะเหตุแรกเกิดนั้น แล้วทรงสอบถาม ท่านพระอุปนนทศากยบุตรว่า

"อุปนนท์! ข่าวว่าเธอรับรูปิยะ จริงหรือ?"

ท่านพระอุปนนทศากยบุตร กราบทูลรับว่า

"จริง พระพุทธเจ้าข้า"

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ทรงติเตียนว่า

"โมฆบุรุษ! การกระทำของเธอนั่นไม่เหมาะ ไม่สม ไม่ควร ไม่ใช่กิจของสมณะ ใช้ไม่ได้ ไม่ควรทำ ไฉนเธอจึงรับรูปิยะเล่า?

การกระทำของเธอนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใส ของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยิ่ง ของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว โดยที่แท้ การกระทำของเธอนั่น เป็นไปเพื่อความไม่เลื่อมใส ของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส และเพื่อความเป็นอย่างอื่นของชนบางพวก ที่เลื่อมใสแล้ว"

พระผู้มีพระภาค ทรงติเตียนท่านพระอุปนนทศากยบุตร โดยอเนกปริยายดั่งนี้แล้ว ตรัสโทษแห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก ความเป็นคนบำรุงยาก ความเป็นคนมักมาก ความเป็นคนไม่สันโดษ ความคลุกคลี ความเกียจคร้าน

ตรัสคุณแห่งความเป็นคนเลี้ยงง่าย ความเป็นคนบำรุงง่าย ความมักน้อย ความสันโดษ ความขัดเกลา ความจำกัด อาการที่น่าเลื่อมใส การไม่สะสม การปรารภความเพียร โดยอเนกปริยาย ทรงกระทำธรรมีกถา ที่สมควรแก่เรื่องนั้น ที่เหมาะสมแก่เรื่องนั้น แก่ภิกษุทั้งหลาย แล้วรับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า

"ภิกษุทั้งหลาย! เพราะเหตุนั้นแล เราจักบัญญัติสิกขาบทแก่ภิกษุทั้งหลาย อาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ

- เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๑
- เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑
- เพื่อข่มบุคคลผู้เก้อยาก ๑
- เพื่ออยู่สำราญแห่งภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑
- เพื่อป้องกันอาสวะ อันจักบังเกิดในปัจจุบัน ๑
- เพื่อกำจัดอาสวะ อันจักบังเกิดในอนาคต ๑
- เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส ๑
- เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑
- เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม ๑
- เพื่อถือตามพระวินัย ๑

ภิกษุทั้งหลาย! ก็แลพวกเธอพึงยกสิกขาบทนี้ ขึ้นแสดงอย่างนี้ว่า ดังนี้

อนึ่ง ภิกษุใด รับก็ดี ให้รับก็ดี ซึ่งทอง เงิน หรือยินดีทอง เงิน อันเขาเก็บไว้ให้ เป็นนิสสัคคิยปาจิตตีย์"

โกสิยวรรค พระวินัย ๒/๑๓๐

บทวิจารณ์

ปัญหาเรื่องพระใช้เงินทองนี้ จัดว่าเป็นเรื่องใหญ่ ที่จะต้องใช้เวลาเขียนกันมาก เพราะมีข้อปลีกย่อยมาก การมองอะไรแต่เพียงแง่เดียว ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหา ที่เป็น

ผลพวงตามมาอีกมาก

ก่อนอื่น โปรดรับทราบว่า การที่เอาเรื่องนี้มาเขียน ไม่มีความประสงค์ ที่จะชี้ว่าใครผิดหรือถูก ซึ่งการทำเช่นนั้น แทนที่จะหาข้อยุติปัญหา ก็จะกลายเป็นการเพิ่มปัญหามากยิ่งขึ้น

แต่ต้องการจะนำเอาหลักฐานดั้งเดิม ที่เป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติสิกขาบทห้ามเท่านั้น ส่วนความเห็นเพิ่มเติม เป็นความเห็น "ส่วนตัว" ของผู้เขียน อาจผิดหรือถูกก็ได้ ไม่ควรที่จะยึดถือเป็นแนวทางที่ตายตัว

แต่ถ้าจะยึดเป็นหลักปฏิบัติจริง ก็ควรที่จะได้สอบถาม "ท่านผู้รู้" ให้แน่ชัดเสียก่อน ย่อมจะก่อให้เกิดผลดี ทั้งแก่ตัวท่านและส่วนรวม อย่างไม่ต้องสงสัยเลย

สิกขาบทนี้ มูลเหตุที่จะทรงบัญญัติห้าม ก็อยู่ที่ชาวบ้านไม่เลื่อมใสอีก แต่ถ้าชาวบ้านเขาไม่รังเกียจ สิกขาบทนี้ก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นก็เกิดปัญหาในแง่อื่น เช่นแง่ของการสะสมทรัพย์ หรือแง่ของการแสวงหาที่ไม่สมควรเป็นต้น

ซึ่งปัญหาทั้งสองเรื่องนี้ ดูจะเป็นเรื่องใหญ่ และสำคัญกว่าการที่พระจะรับหรือจับต้องเงินทองด้วยมือเสียอีก ตัวเจตนาที่แสวงหาเกินขอบเขตของสมณะ การควรและไม่ควรที่จะใช้จ่าย กับการที่มีสะสมไว้เกินความจำเป็นแก่การเลี้ยงชีพ เป็นอันตรายที่ควรคำนึง มากกว่าที่จะไปเพ่งเอาเพียงกิริยาที่จับเงินด้วยมือ

พระควรรับหรือใช้เงินหรือไม่? ก่อนที่จะวิจัยเรื่อง

นี้ เราควรจะแยกปัญหานี้ออกเป็น ๒ ยุค คือยุคครั้งพุทธกาล กับยุคปัจจุบัน ให้ขาดออกจากกัน จะง่ายแก่การวิจารณ์

ครั้งพุทธกาล สภาพของสังคมในยุคนั้น ไม่มีความจำเป็นที่พระหรือเณรจะต้องใช้เงินเลย เพราะพระอยู่กันแบบธรรมชาติ ใกล้ชิดธรรมชาติ เครื่องอุปโภคและบริโภคก็ใช้น้อย และพระก็มีจำนวนไม่มาก ปัญหาเรื่องพระกับเงิน จึงกลายเป็นเรื่องเล็ก แต่พอเลยต้นพุทธกาลมาไม่นานนัก เพียงไม่กี่ร้อยปี ก็มีปัญหาเรื่องเงินที่ทำให้พระต้องแตกแยกออกจากกันเป็น ๒ ฝ่าย

คือ ฝ่ายหนึ่งเป็นว่าควรรับหรือควรใช้ อีกฝ่ายเห็นว่าไม่ควร มันก็เลยหาข้อยุติไม่ได้ ผลที่สุดก็ต้องแตกแยกกันไปซึ่งก็เป็นของธรรมดาของคนส่วนมาก ที่ยังมีกิเลสตัณหาย่อมจะต้องมีความเห็นแตกต่างกัน

ข้อสำคัญ เมื่อมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะด่วนตัดสินเอาความทิฐิของตน ควรที่จะศึกษาถึงที่มาและที่ไป จากหลักฐานหรือสอบถามท่านผู้รู้ก่อน เรื่องใดถูกต้อง และสอดคล้องกับคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็ควรจะถือตามแนวนั้น แม้ว่าเราจะไม่เห็นด้วย ก็ไม่ควรที่จะดื้อรั้นด้วยทิฐิมานะ เพราะนั้นนอกจากจะเป็นการทำลายตนเองแล้ว ยังเป็นการทำลายคำสอนอันเป็นส่วนรวมอีกด้วย

สมัยปัจจุบัน สภาพของสังคมเปลี่ยนไป ชนิดตรงกันข้ามกับสมัยพุทธกาลเลย เงินกลายเป็นสิ่งจำเป็น ที่ไม่อาจแยกออกจากชาวบ้านได้

สภาพแวดล้อมของสังคมพระ ก็เปลี่ยนไปหมด พระจะไปไหนก็ต้องเสียค่าโดยสาร นอกจากจะเดินไป หรือมีผู้มารับเท่านั้น ปัจจัย ๔ ของพระ คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ก็กลายเป็นของที่ต้องซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนด้วยเงินตราไปหมด

พระที่จะอยู่ได้ในปัจจุบัน โดยไม่รับไม่จ่ายเงินเอง ก็ต้องเป็นพระผู้ใหญ่ ที่มียศมีตำแหน่ง มีชื่อเสียง ย่อมมีผู้บริการให้หมด เงินจึงไม่มีความจำเป็น แม้แต่กระนั้น ส่วนมากท่านก็ยังมีเงินเป็นส่วนตัวของท่านอยู่ดี และยิ่งจะมีมากกว่าพระธรรมดาทั่วไปเสียอีกด้วย

ความบริสุทธิ์และไม่บริสุทธิ์ ในเรื่องเงินนี้ มีด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือทั้งพระธรรมยุติ และพระมหานิกาย ต่างกันแต่ว่า พระฝ่ายธรรมยุติมีอย่างปกปิด พระฝ่ายมหานิกายมีอย่างเปิดเผย นี่ว่าเฉพาะทั่ว ๆ ไป

ส่วนความบริสุทธิ์จริง ๆ นั้น ก็มีทั้งสองนิกายอีก คือพระฝ่ายธรรมยุติ ที่ท่านไม่รับ ไม่จ่าย ไม่มีเงินเป็นของตนเอง หรือไม่เก็บเงินไว้ในที่อยู่ของตนเองก็มี แต่มีไม่มากนัก กลายเป็นเรื่องส่วนตัว

ส่วนพระฝ่ายมหานิกาย ที่ไม่รับ ไม่จ่าย ไม่มีเงินเป็นของตนเอง และไม่เก็บเงินไว้ในที่อยู่ของตน ก็มีอยู่เช่นกัน ส่วนมากจะเป็นพระฝ่ายปฏิบัติ หรือพระกรรมฐาน

นั่นก็หมายความว่า ความบริสุทธิ์และไม่บริสุทธิ์ เรื่องเงินนั้นมีด้วยกันทั้งสองนิกาย เพราะพระวินัยก็ใช้ข้อเดียว

กัน ต่างกันแต่วิธีปฏิบัติ อันเกิดจากการตีความ และการประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมของแต่ละท่าน

มีชาวบ้านที่ไม่รู้ความจริง มักจะเข้าใจว่า พระธรรมยุติเคร่งเพราะไม่จับเงิน จึงเลือกทำบุญแต่พระธรรมยุติ ซึ่งไม่เป็นความจริงเสมอไป พวกหอมนอกเหม็นใน ก็มีเป็นอันมาก

ที่เราเห็นว่า พระฝ่ายธรรมยุติเรียบร้อย น่าเลื่อมใสเป็นส่วนมากนั้น ก็เพราะพระฝ่ายธรรมยุติ มีจำนวนน้อยจึงควบคุมดูแลได้ทั่วถึง ส่วนพระฝ่ายมหานิกาย มีจำนวนมากกว่า การดูแลควบคุมจึงไม่ทั่วถึง ก็เป็นเรื่องธรรมดา

ในปัจจุบัน พระควรใช้เงินหรือไม่? ถ้ามองในแง่ของภาพรวมแล้วก็ควรใช้ ถ้ามองเป็นจุด ๆ ก็ไม่ควรใช้ เพราะจะมีปัญหาตามมาอีกมากมาย เช่น การแสวงหา และการเก็บรักษา ดังที่กล่าวมาแล้ว

โดยภาพรวม ถ้าเปลี่ยนแปลงสังคมของชาวพุทธได้ พระก็ไม่ควรใช้เงิน เช่น ไม่เก็บค่าโดยสารพระ พระจะฉันหรือใช้อะไร ชาวบ้านก็ถวายหมด ซึ่งก็เป็นไปได้ยาก หรือไม่อาจเป็นไปได้ เพราะจะมีคนฉวยโอกาสปลอมบวชเพื่อหาประโยชน์ใส่ตน จะเกิดความเสื่อมยิ่งกว่าในปัจจุบันนี้เสียอีก

ก่อนอื่นก็โปรดรับทราบว่า ที่ชาวบ้านเสื่อมศรัทธาต่อพระนั้น มิได้เสื่อมเพราะเห็นพระใช้เงิน แต่เขาเสื่อมเพราะพระแสวงหาไม่สมควร หรือสะสมไว้เกินความจำเป็นต่าง

หาก

นี่หมายถึงชาวบ้านทั่ว ๆ ไป ส่วนชาวบ้านบางคน ที่ไม่ต้องการเห็นพระจับเงินนั้น มักจะเป็นคนใจแคบ มองปัญหาแต่เพียงจุดเดียว โดยไม่ยอมรับความจริงของสภาพสังคมในปัจจุบัน เป็นคนประเภทที่จิตยังไม่พัฒนา ไม่ควรที่จะถือเอามาเป็นอารมณ์

อย่าว่าแต่พระธรรมยุติทางรูป จะรังเกียจพระมหานิกายที่ใช้เงินเลย แม้แต่พระฝ่ายมหานิกายด้วยกัน ก็ยังรังเกียจฝ่ายเดียวกัน ถึงขนาดลงอุโบสถด้วยกันไม่ได้ เพราะถือว่าข้าบริสุทธิ์กว่าที่ไม่จับเงิน ! ก็ยังมีอยู่ในบางสำนัก

ว่าไปทำไมมี กิเลสนั้นมิได้อยู่ที่ตัวเงิน หากอยู่ที่ใจเป็นสำคัญ แม้ว่ามือจะไม่จับต้อง แต่ถ้าใจมันจับหรือมันยึดมั่น และหลงผิด ก็ไม่อาจจะพ้นทุกข์ได้ การจับต้องอะไรจึงไม่สำคัญเท่ากับว่า จับต้องอย่างไรมากกว่า ?

ถ้าจะรังเกียจเงิน ว่าเป็นที่มาแห่งมลทินของใจ ก็ควรที่จะรังเกียจยศ ตำแหน่ง หรือหน้าที่ ที่ได้มาโดยไม่ชอบธรรมด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้ ก็อาจเกิดโทษได้ ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้อง

การเคร่งศีลแต่เพียงตัวเดียว ไม่อาจจะบรรลุนิพพานได้ ฉันใด ? การปรับใจไม่ถูกต้อง ก็ไม่อาจจะหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้ ฉันนั้น

การรักษาศีลด้วยความยึดมั่น ตามตัวหนังสือแบบหลับตา นอกจากจะเพิ่มทิฐิมานะให้หนาแน่นแล้ว ยังเป็นบ่อ

เกิดของความแตกแยก ในวงการคณะสงฆ์ส่วนรวมอีกด้วย

จุดนี้แหละ เป็นจุดตาย ที่ทำลายพวกเดียวกันเอง ด้วยการทำอะไรที่แปลกๆ ให้ดูเป็นเคร่งครัด เหนือพระพุทธเจ้าเข้าไว้ เพื่อสร้างปมเด่น ให้คนที่ไม่รู้จริงหลงศรัทธา แล้วก็ประณามพวกเดียวกันเอง ที่ไม่ทำเหมือนตนว่า เป็นพระที่ไม่บริสุทธิ์ โดยยกเอาเงินมาเป็นเป้านิ่งโจมตี เพื่อให้เห็นว่าพวกของตัวบริสุทธิ์กว่า !

แต่ช่างน่าประหลาดเหลือเกิน วัดที่ว่าพระไม่จับเงิน พระไม่มีเงินเป็นส่วนตัว แต่ยังตั้งตู้เรี่ยไร เช่าสถานีวิทยุเผยแพร่ธรรมะ แต่ก็แฝงไว้ด้วยการเรี่ยไร ขอร้อง และประกาศชื่ออนุโมทนาผู้บริจาค เพื่อเป็นการประจบผู้บริจาคหาเงินซื้อที่ขยายวัดกว้างใหญ่ เหมือนกับจะตั้งมหาวิทยาลัย!

ที่ว่ามาทั้งหมดนี้ ก็เพื่อ "เบิกเนตร" ให้ผู้ที่ "สายตาสั้น" มักจะมองแต่พวกเดียวกันว่าดีกว่า เด่นกว่า ชนิด "ปิดหู หลับตา" ไม่ยอมนำพา หรือรับผิดชอบต่อพระทั้งประเทศ ซึ่งเป็นพระส่วนใหญ่

เพื่อนพุทธบริษัททั้งหลายเอ๋ย! เลิกสงวนความรักศาสนา ไว้แต่เพียงคนเดียวเสียทีเถิด ท่านคนเดียว คณะเดียว หรือวัดเดียว ไม่อาจที่จะผดุงศาสนาไว้ได้ตลอดไปหรอก ถ้าพระส่วนใหญ่อยู่ไม่ได้ ท่านก็อยู่ไม่ได้ การเอาตัวขึ้นเหนือลมไว้เพียงคนเดียว จะไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่พระศาสนาเลย จะมีก็แต่ความแตกแยก และล่มจมไปด้วยกัน พวกที่เขาจะยิ้มเยาะจนเหงือกแห้ง ก็มีอยู่พวกเดียว คือ คน

ต่างศาสนา ! หรือผู้ที่ไม่หวังดีต่อพุทธศาสนาเท่านั้นแหละ

ความจริงตัวเงินนั้น มันไม่ดีไม่ชั่ว มันอยู่ที่คนใช้มากกว่า ที่จะใช้หรือมีไว้รวมทั้งแสวงหา ด้วยอาการอย่างไรต่างหาก การไม่จับเงิน แต่พูดถึงแต่เงิน และแสวงหาเงินด้วยอุบายต่าง ๆ มันก็จะยิ่งเสียกว่าพระที่จับเงินใช้เงิน แต่จับและใช้อย่างมีปัญญา นั่นคือรู้จักประมาณในการแสวงหา การใช้และการมีไว้ตามความจำเป็นแก่อัตภาพ

ว่าที่จริง การไม่จับเงินด้วยมือ แต่จับด้วยใจและยึดถือ มันจะยิ่งเลวร้ายกว่าด้วยซ้ำไป เพราะการจับต้องด้วยมือ เพียงสละเงินแล้วปลงอาบัติมันก็หายขาด แต่การจับด้วยใจนี้ เราจะเอาพระวินัยข้อไหนมาปรับและมาปลงได้ละครับ ? เพราะสิกขาบทนี้ เพียงแต่ยินดีก็เป็นอาบัติแล้ว

และข้อจริงไม่อิงข้อเท็จ ที่ควรแก่การพิจารณาอีกข้อหนึ่งก็คือ วัดที่ห้ามพระจับเงินนั้น สมภารวัดนั้น ๆ ท่านไม่รับเงินครั้งละ ๕ บาท ๑๐ บาทหรอก ท่านรับทีละพันทีละหมื่นหรือทีละแสนเลย !

การที่ท่านอวดเคร่งว่าไม่จับเงินนั้น ก็เพื่อจะได้เพิ่มราคาคุย ให้โยมศรัทธามากขึ้น ให้เห็นว่าพระที่ไม่จับเงินด้วยมือ เป็นพระที่บริสุทธิ์ โยมจะได้เอาเงินมาทำบุญมาก ๆ

ในทางธรรมเราถือว่า ใจหรือจิตเป็นสิ่งสำคัญกว่าอะไรหมด ถ้าใจดีแล้วการพูดการทำก็ดีพร้อม ดังนั้น ถ้ามือมันไม่จับเงิน แต่ใจมันยังจับอยู่ มันก็จะเลวกว่าพระที่จับเงินด้วยมือเสียด้วยซ้ำไปมิใช่หรือ ?

ผู้ที่ไม่ควรจับเงิน หรือเกี่ยวข้องกับเงินเลยโดยเด็ดขาดนั้น ควรจะมีพวกเดียว คือ พระธุดงค์ ทั้งนี้เพราะธุดงค์หมายถึงการขัดเกลากิเลสตัณหา เป็นผู้สละแล้วทุกสิ่ง แม้แต่ความสุขสบายที่จะได้รับ ถ้ายังรับเงินรับทองอยู่ ก็จะหาความบริสุทธิ์ผ่องใสทางใจได้ยาก

ถ้ายิ่งในย่ามของพระธุดงค์รูปใด เต็มไปด้วยเงิน พระเครื่อง ตระกรุด ผ้ายันต์ ของขลังต่าง ๆ เครื่องรางร้อยแปด แม้กระทั่งน้ำมนต์ ก็เชื่อขนมกินได้ว่า ท่านมิใช่พระธุดงค์หรอก ท่านเป็นพระ "ลู่ดง" ต่างหาก

พระพวกนี้ชาวบ้านจะดูได้ไม่ยากคือ ๑. ชอบปักกลดในย่านตลาดหรือที่พลุกพล่าน จอแจด้วยผู้คน ๒. ชอบรับเงิน หรือเอาของมาแลกเงิน พระธุดงค์พวกนี้จะเกลียดป่า เขา ที่สงบสงัด เพราะมันขายของ หรือหลอกคนไม่ได้

ชาวบ้านอย่าสนับสนุนพระพวกนี้ ท่านไม่มีคุณวิเศษอะไรหรอก ดูหมอ ผูกดวง ก็เดาไปบ้าง อ้างตำราบ้าง เพื่อหลอกเอาเงินเข้าย่ามเท่านั้น ทำให้คนเสื่อมต่างศาสนา เจอที่ไหนควรขับไล่ไปให้พ้น หรืออย่าให้ข้าวกิน ไม่ได้บุญ เพราะจิตของเขาไม่เป็นบุญ บวชเข้ามาเพื่ออาศัยผ้าเหลืองเลี้ยงปากท้อง, ลูกเมีย หรือบวชมาเพื่อทำลายศาสนา

เป็นอันว่า ผู้เขียนมีความเห็น เกี่ยวกับการที่พระควรรับเงิน เก็บเงิน หรือใช้เงิน เป็น "ส่วนตัว" ดังนี้

๑. **งดรับเงินได้เป็นดีที่สุด** นี่ว่าถึงในกรณีที่ ถ้า

ไม่มีใช้แล้วไม่เดือดร้อน เพราะมีผู้รับสนองหมดทุกสิ่ง แล้วไม่เป็นอุปสรรคแก่การประพฤติธรรม ถ้าอย่างนี้ก็ไม่ควรที่จะหาเหามาใส่หัว

แต่ก็อย่าลืมว่า เมื่อไม่ใช่แล้ว ก็อย่าได้โอ้อวด ยกตนโจมตี ดูหมิ่นผู้อื่น หรือพยายามแสดงตนให้คนอื่นรู้ว่า ฉันหรือพวกของฉันบริสุทธิ์กว่า เป็นพระเต็มขั้นกว่าพวกแก...ซึ่งถ้าเป็นดังนี้ การใช้เงินแต่ไม่สะสม และไม่ยึดถือก็ยังจะดีเสียกว่ามายมายนัก

๒. ใช้ให้ถูกต้อง ให้เห็นว่า "เงินเป็นสิ่งที่เราอาศัย อย่าให้เงินมันอาศัยเรา" คือ ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นแก่สมณะบริโภค เก็บไว้แต่พอสมควร ที่เหลือก็สงเคราะห์หรือแจกจ่ายไป

คำว่า "**เราอาศัยเงิน อย่าให้เงินอาศัยเรา**" หมายความว่า เราเป็นผู้มีสติปัญญาในการใช้เงิน เงินอยู่ภายใต้อำนาจของเรา อย่าให้เงินมาครอบงำสติปัญญาได้ เพราะเงินมันไม่มีชีวิตจิตใจ มันไม่รู้ว่าความ "**พอเหมาะ พอดี**" ของเราแค่ไหน? เราหาหรือเก็บไว้เท่าไร? มันก็พอกพูนขึ้นเท่านั้น มันไม่รับผิดชอบด้วย

ถ้าพระเรายึดหลัก "**สันโดษ**" และ "**มักน้อย**" อย่างเคร่งครัดและถูกต้องแล้ว ปัญหาเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยของพระ ก็จะหมดไปอย่างสิ้นเชิง ไม่จำเป็นจะต้องมาตั้งข้อรังเกียจกัน เฉพาะเรื่องเงินเพียงอย่างเดียว

การที่จะบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว เราจะต้อง "แก้

ระบบหรือโครงสร้าง" ของพระ ที่อยู่กันอย่าง "มือใครยาว สาวได้สาวเอา" ในปัจจุบันนี้เสีย ให้แต่ละวัดมี "กองกลางปัจจัยสี่" สำหรับถวายพระเณรที่ขาดแคลน ไม่ต้องให้ท่านเที่ยวแสวงหาเอง แบบ "ตัวใครตัวมัน" เงินก็ไม่มีความจำเป็น หรือจำเป็นน้อยที่สุด แต่อย่าฝันไปเลย ยุ่งตายห่ะ! ไม่มีใครกล้า "เอาลูกกระพรวนไปผูกคอแมว" หรอก

ผู้ที่จัดเรื่องการเงินได้ถูกต้อง ตรงกับยุคสมัยที่สุด เท่าที่พบมามี ๒ ท่าน ควรที่จะถือท่านเป็นแบบอย่าง คือ

๑. หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ ผู้เขียนมั่นใจว่า วิธีการของท่านนอกจากถูกต้องตามกาลสมัยแล้ว ยังตรงกับเจตนารมณ์ ของพระวินัยหรือของพระพุทธเจ้าอีกด้วย เช่น

๑.๑ ท่านไม่รับเงินเป็นส่วนตัว และไม่มีเงินเป็นส่วนตัวด้วย แต่เมื่อมีผู้ประสงค์จะบริจาค ท่านจะส่งซองเปล่าให้ผู้บริจาค ได้เขียนความประสงค์ ที่จะบริจาคเพื่ออะไร? จำนวนเท่าไร? แล้วเอาเงินนั้นใส่ซอง นำไปถวายท่าน ท่านก็รับด้วยมือ แล้วก็ส่งต่อไปให้เจ้าหน้าที่ของวัด หรือธรรมทานมูลนิธิ ที่บำรุงสำนักของท่านอยู่ เท่ากับว่าท่านเป็นตัวแทนรับให้

๑.๒ ในสำนักสวนโมกข์ ไม่มีกองอำนวยการรับบริจาคเงิน ใครอยากทำบุญ ต้องไปเที่ยวหาเอาเอง และเมื่อทำแล้วก็ไม่มีใบอนุโมทนาบัตรออกให้เพื่อเอาใจ ไม่มีการประกาศอนุโมทนา หรือขึ้นป้ายประกาศชื่อ แต่อย่างใด

ทั้งสิ้น แต่มีหนังสือธรรมะเป็นของธรรมบรรณาการให้ทุกคน (เท่าที่มีผู้พิมพ์ให้)

๑.๓ สำนักสวนโมกข์ ไม่มีการตั้งตู้รับบริจาค ไม่ว่าในยามปกติ หรือในยามมีงานพิเศษ เช่น วันคล้ายวันเกิด (ล้ออายุ) ของหลวงพ่อ ๒๗ พฤษภาคม เป็นต้น

แต่ทั้งๆ ที่ไม่เคยมีการบอกบุญ หรือเรี่ยไรเลย ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ก็มีผู้เห็นประโยชน์ นำเงินมาบริจาคร่วมก่อสร้างถาวรวัตถุชิ้นใหญ่ๆ จนเกือบจะเต็มวัด

เรื่องตั้งตู้รับบริจาคเงินนี้ ผู้เขียนไม่เห็นด้วยเลย ที่ทางวัดจะตั้งขึ้น ถ้าไปมีอยู่ตามศาลเจ้า ก็ไม่ว่ากัน เพราะคนที่เข้าไปในสถานที่นั้นระดับไอคิวต่างกัน

วัดควรจะเป็นผู้นำทางปัญญา ไม่ใช่นำทางความงมงาย การตั้งตู้รับเงิน เราจะได้เงินจากคนโง่ มากกว่าคนมีปัญญา และจะได้จากเขาด้วยความจำใจเสียด้วย

คือ ถ้าเราไปด้วยกันหลายๆ คน คนหนึ่งทำอีกคนก็จำต้องทำ ทั้งๆ ที่ยังไม่มีศรัทธาจะทำ แต่กลัวเพื่อนๆ จะว่าเป็นคนใจบาป หรือบางครั้งเกิดศรัทธาบ้าง แต่อยากทำแต่น้อย แต่เห็นเพื่อนเขาทำมาก ก็กลัวจะน้อยหน้า ก็เลยต้องทำมากเท่ากับเขาไปด้วย

การทำบุญทุกอย่าง ถ้าไม่มีปัญญาเกิดร่วมกับศรัทธาแล้ว ก็จะไม่พ้นความงมงายไปได้เลย และถ้าคนมีปัญญามองเห็นประโยชน์ เขาก็จะหาทางทำจนได้ และจะเป็นบุญที่บริสุทธิ์ผุดผ่องเสียด้วย บุญที่มีปัญญาร่วมด้วยนี่แหละ จะ

ช่วยชำระจิตให้ผ่องใส กำจัดความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว และดับทุกข์ได้ด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าวมา ผู้เขียนจึงมีความมั่นใจว่า วัดหรือสำนักใด ถ้าเจ้าสำนักหรือลูกวัด ประพฤติตนอยู่ในร่องรอยแห่งพระธรรมวินัยแล้ว ก็อย่ากลัวเลยว่า จะไม่มีคนมาทำบุญ ไม่มีคนจะมาวัด แม้ไม่ต้องประกาศทางวิทยุเรี่ยไร คนก็จะมาทำกันเอง จงดูสวนโมกข์เป็นตัวอย่างเถิด

๒. ท่านอาจารย์พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) สำหรับท่านองค์นี้ ผู้เขียนของดไม่บอกรายละเอียด เพราะท่านไม่ต้องการอวดตัว ท่านทำความดีของท่านเงียบ ๆ อยู่อย่างสมถะสันโดษและมักน้อยด้วย

กว่าผู้เขียนจะรู้คุณธรรมของท่านแต่ละอย่าง ก็ต้องใช้เวลาหลายปี ไม่เคยได้ยินท่านพูดด้วยตนเองเลย เราต้องสังเกตเอา ต้องใช้เวลามาก แม้จนบัดนี้ก็ยังรู้ได้เพียงนิดหน่อยเท่านั้น

โดยเฉพาะเรื่องการเงินด้วยแล้ว ท่านมีอุดมคติแข็งปั๋ง ไม่ยอมตกเป็นทาสของมันเลย ผู้เขียนก็ได้แนวคิด และข้อปฏิบัติจากท่าน รวมทั้งของหลวงพ่อพุทธทาสด้วย และได้ถือแนวนี้ปฏิบัติตลอดมา

ผู้เขียนมีความมั่นใจว่า พระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ในเรื่องการเงิน ยังมีอยู่อีกมาก แต่ท่านไม่อวดตัว ไม่แสดงตัว และผู้เขียนไม่มีโอกาสได้รู้จักท่าน จึงไม่ได้นำมาเผยแพร่ ที่ยกมาเพียงสององค์ ก็เพราะได้ใกล้ชิด และรู้จักท่านดีมา

เป็นเวลานาน จึงมั่นใจว่าจะไม่ผิดพลาด

เป็นอันสรุปได้ว่า พระวินัยทั้ง ๓ ข้อ คือ เรื่องพระขุดดิน พรากของเขียว และรับเงิน เป็นสิกขาบทที่ไม่ควรแก้ไข ใครพอใจจะปฏิบัติระดับใด ก็จงทำไปตามสติปัญญาเถิด ขอแต่ว่าอย่าข่มหรือรังเกียจสีเดียวกัน ให้เกิดความแตกแยกก็แล้วกัน

สำหรับชาวบ้าน ในฐานะอุบาสกและอุบาสิกา ก็อย่าได้ "เอามือไปซุกหีบ" ให้เดือดร้อนเลย เรื่องพระใช้เงินเป็นเรื่องเล็กน้อย เรื่องใหญ่คือ เรื่องการแสวงหาเงินโดยวิธีไม่ถูกต้อง และการสะสมไว้จนเกินเหตุเกินความจำเป็นที่พระควรจะมีนั่นต่างหาก ที่ควรแก่การตำหนิ หรือน่ารังเกียจมิใช่หรือ ?

เลิกคิดเสียทีว่า พระธรรมยุติบริสุทธิ์กว่าพระมหานิกาย อาบัตินั้นตัวเดียวกัน พระธรรมยุติปฏิบัติถูกต้องก็มี ปฏิบัติไม่ถูกต้องก็มี พระมหานิกายปฏิบัติถูกต้องก็มี ปฏิบัติไม่ถูกต้องก็มี ต่างกันแต่ว่าฝ่ายแรกทำในที่ปกปิด อีกฝ่ายหนึ่งทำในที่เปิดเผย รวมความแล้วถ้าทำผิดก็ผิดด้วยกันทั้งคู่ถ้าทำถูกก็ถูกด้วยกันทั้งคู่

ถ้ายังอยากจะตำหนิ ก็ขอให้แยกตำหนิเป็นองค์ๆ ไป อย่าได้ไปเหมาโหลรวมกันไป นรกจะกินหัวผู้ไม่รู้ตัว ใครทำดีทำชั่วมันก็ตัวของเขา อย่าหาเหามาใส่หัวของตัวเองเลย.

เหตุผลที่ผู้เขียนอยากตาย

ความตาย ใครได้ยินก็ต้องกลัวทุกคน เพราะทั้งคนและสัตว์มีความรักตน ถ้าใครได้ยินคนพูดถึงความตายแล้วเฉย ๆ หรือไม่กลัวตาย ก็ต้องนับว่าภายในจิตใจต้องมีอะไร ๆ ผิดจากคนธรรมดาบ้าง ไม่มีมากก็มีน้อยอย่าสงสัยเลย อย่างน้อยก็ต้องปลงได้ ทำใจได้ว่า "อ้อ ! มันเป็นเช่นนั้นเอง"

ในสมัยเป็นเด็ก ถ้าได้ยินเสียงสวดพระอภิธรรมแว่วมาไกล ๆ ก็ต้องรีบนอนคลุมโปรง แม้จะร้อนเหงื่อแตกจนเปียกก็ไม่อาจจะเปิดผ้าห่มได้ และนี่ก็เป็นเหตุหนึ่ง ที่ไม่ชอบไปวัด เพราะกลัวจะไปเจอศพ ที่ตั้งศพหรือแม้แต่โลงศพเปล่า ๆ ก็กลัว

แต่ทั้ง ๆ ที่กลัวศพกลัวผีนี่แหละ ก็กลับชอบฟังเขาเล่าเรื่องผี ๆ ฟังไปก็ขนลุกไป ถึงขนาดนั่งใกล้กระดานมีร่องไม่ได้ กลัวว่าผีมันจะเอานิ้วแย่ขึ้นมา กลัวถึงขนาดนั้นเลย

เพราะความกลัวตายนี่แหละ จึงไม่อยากเห็นศพ เมื่อตอนบวชครั้งแรก ได้พยายามหลีกเลี่ยง ที่จะไม่ไปงานศพ

หรือสวดศพ นอกจากเขาจะหาพระไม่ได้จริงๆ จึงจำใจไปกะเขา แต่เมื่อมีการเลี้ยงพระหน้าศพก็ฉันข้าวไม่ค่อยลงเลย

เมื่ออายุมากขึ้น มีโรคมากขึ้น เจ็บป่วยมากขึ้น จึงคิดว่าอีกไม่นานเราก็ต้องตายกลายเป็นศพแล้ว จึงพยายามหาวิธีต่างๆ ที่จะให้กลัวตายน้อยลง หรือไม่กลัวเลย จึงคิดว่าน่าจะใช้วิธี "**หนามยอก เอาหนามบ่ง**" นั่นคือ เมื่อมันกลัวผีหรือกลัวศพ ก็ควรที่จะพยายามเข้าใกล้ศพให้มากๆ เข้าไว้ เมื่อกลัวตาย ก็ต้องพยายามเจริญมรณสติ คือระลึกถึงความตายให้มากๆ เข้าไว้

เมื่อมีความมั่นใจในวิธีการนี้ ว่าจะได้ผลแน่แล้ว จากนั้นมา เมื่อได้ข่าวว่ามีคนตาย พอที่จะไปดูได้ ก็จะต้องรีบไปดูทันที แต่ก็ชอบดูศพผู้หญิง มากกว่าศพผู้ชาย โดยเฉพาะศพสาวๆ ก็จะสนใจเป็นพิเศษ เพราะเท่ากับว่า "**ดูหนึ่งได้สอง**" นั่นคือได้มรณสติด้วย ได้อุบายลดราคะด้วย

กล่าวคือ เมื่อเกิดราคะขึ้นในขณะใด ก็ระลึกถึงภาพศพที่ได้เคยไปดูมานั้น ราคะก็จะลดลงไปเกือบหมดสิ้น บางครั้งก็หมดสิ้นเลย หมดไปเป็นเวลานานทีเดียว แม้ทุกวันนี้ก็ยังใช้ได้ผลดีอยู่

เมื่อดูศพมากๆ เข้า ความกลัวศพหรือผีก็น้อยลงมาตามลำดับ จนถึงนอนข้างหลุมฝังศพที่ป่าช้า ทั้งศพเก่าและใหม่ได้อย่างสบาย แต่ก่อนอย่าว่าถึงกับจะไปนอนเลย เพียงแค่นึกถึงป่าช้า ก็ขนลุกเกลียวเสียแล้ว นี่ก็เป็นอานิสงส์ทันตาเห็น

ทำไมหนอคนเราจึงกลัวความตาย ? ก็เพราะว่าคนมันไม่อยากตายน่ะสิ ! เพราะความตายมันหมายถึง ความสูญสิ้นหมดแล้วทุกสิ่ง แม้แต่ร่างกายของเรา ก็เอาไปไม่ได้มันสลายไปหมด

ถ้าจะถามต่อไปว่า ทำไมคนจึงกลัวความสูญสิ้น ? ก็เพราะว่า คนเรามันมีความอยากหรือตัณหา มีอุปาทานมีความยึดถือเพื่อจะเอา ก็เพราะว่าคนเรามีตัณหาและอุปาทานนี่แหละ จึงต้องถูกมันผลักดันให้มาเกิด ชาติแล้วชาติเล่าจนนับไม่ถ้วน ถ้าไม่ได้อาศัยพระธรรมของพระพุทธเจ้า คนเราก็จะต้องตาบอดไปอีกกี่กัปกี่กัลป์ ก็ไม่มีใครจะบอกได้ !

ผู้เขียนจึงรู้สึกเป็นบุญตัว ที่ชาตินี้ได้เกิดมาเป็นชายได้พบพระพุทธศาสนา และเป็นลาภสูงสุดที่ได้บวชได้เรียนและได้ปฏิบัติด้วย นอกจากนั้นในบั้นปลายของชีวิต ยังอาจจะได้ตายในผ้าเหลืองเสียด้วย ถ้าอกุศลกรรมเก่าไม่มาตัดรอนเสียก่อน

ที่ผู้เขียนอยากตายเร็ว ๆ ก็เพราะเหตุนี้แหละ คือกลัวว่าอกุศลกรรมเก่า จะมาดลบันดาลให้ผู้เขียนเห็นผิด แล้วสึกออกไปเสียก่อน จึงคิดว่าน่าจะชิงตายเสียก่อน เพราะอนาคตเป็นของไม่แน่ ตราบใดที่ยังเป็นปุถุชนอยู่ ก็ย่อมมีอาการเบื่อ ๆ อยาก ๆ เอาแน่ไม่ได้ หรือท่านผู้อ่านจะเห็นว่าอย่างไร ?

จากการศึกษาประวัติของพระสาวกต่าง ๆ ที่ท่านฆ่าตัวเองตาย จ้างหรือวานให้คนอื่นฆ่าก็ตาม เมื่อพระพุทธองค์

ทรงทราบ ก็มิได้ทรงตำหนิอะไรรุนแรงนัก เพราะไม่ได้เบียดเบียนคนอื่น เพียงเบียดเบียนแต่ตนเองเท่านั้น

ความจริงชีวิตนั้น เป็นของกลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว ความดีหรือชั่วอยู่ที่กรรม คือการกระทำ และผลที่จะตามมา การฆ่าตัวตายจึงอาจมองได้ทั้งในแง่ดี และในแง่เสีย

– แง่ดี คือ เราจะได้หมดเวร และพ้นกรรมในชาตินี้เสียที ที่สำคัญก็คือ ช่วยให้ภพชาติมันสั้นเข้า หรือถึงแม้ว่าเราจะพยายามทำให้อายุยืนอย่างไร ? มันก็ไม่พ้นความตายอยู่ดี

– แง่เสีย คือ เราจะต้องสูญเสียคุณงามความดี ที่อาจจะเกิดจะมีขึ้น ด้วยการอาศัยร่างกายนี้ หรือชีวิตนี้ ตั้งแต่ขั้นต่ำสุดคือทาน จนถึงสูงสุดคือพระนิพพาน ถ้าตายเสียก่อนก็เป็นอันว่าหมดโอกาสแล้วในชาตินี้

ถ้าจะเสียดายชีวิต ก็น่าจะคำนึงถึงจุดนี้ มากกว่าจุดอื่นใดทั้งหมด แต่ที่ผู้เขียนอยากตายนั้น ได้เพ่งไปมองอีกจุดหนึ่ง ซึ่งค่อนข้างมาทางเห็นแก่ตัว หรือถืออัตตาธิปไตย คือเกิดความมั่นใจว่าในชีวิตนี้ หรือในชาตินี้ ผู้เขียนไม่อาจจะบำเพ็ญคุณธรรม ให้บรรลุนิพพานได้ แม้ว่าจะเป็นขั้นต่ำสุด คือพระโสดาบันก็ตาม

การที่ผู้เขียนเชื่อมั่นตนเองอย่างนี้ ท่านผู้อ่านคงจะไม่คิดว่าผู้เขียนดูหมิ่นตนเองเกินไปเป็นแน่ ถ้าท่านได้เปิดดูหัวใจของผู้เขียนแล้ว ก็จะพบว่ามันช่างอัดแน่นเต็มปี่ ไปด้วยกิเลสตัณหานานาชนิด จนตนเองก็แทบไม่เชื่อว่า

"นี่หรือ? คือหัวใจของคนที่ใช้นามปากกาว่า "ธรรมรักษา" คิดว่าจะมีคุณสมบัติ หรือคุณธรรมวิเศษอะไรแอบแฝงอยู่มากมาย ให้ผู้ที่นิยมในผลงานได้ชื่นใจบ้าง ที่แท้ก็เปล่าเลย ปะเหมาะเคราะห์ร้ายอาจจะเลวกว่าท่านผู้อ่านส่วนมาก เสียด้วยซ้ำไป...!"

ก็เพราะเหตุนี้แหละ เจ้าตัวจึงได้มั่นใจนักหนา ว่าในชีวิตนี้ แม้ว่าตนจะปฏิบัติธรรม ให้อุกฤษฏ์เพียงใด ก็ไม่มีทางที่จะเหยียบย่างขึ้นไปสู่กระแสของพระโสดาบันได้ การรีบตายเสียในตอนนี้จึงถือว่าเป็นมงคล ที่จะได้ตายในผ้าเหลือง

ความมั่นใจประการต่อมาว่า ถ้าตายในช่วงนี้ จะไม่ไปบังเกิดในอบายภูมิแน่ ท่านผู้อ่านก็อย่าเพิ่งหาว่า ผู้เขียนไข้ขึ้นเสียก่อนล่ะ ข้อนี้ขอยืนยันนั่งยันได้อย่างเชิดหน้าว่า

๑. บุญนิธิ ผู้เขียนได้สั่งสมบุญไว้มาก และได้ทำไว้ทุกประเภท ทุกระดับ ตั้งแต่ต่ำสุด(ตามความเชื่อของสังคม) คือเที่ยวไปล้าง ขัดส้วมตามวัดต่าง ๆ จนถึงของชาวบ้านก็ชอบทำ เพราะเห็นว่ามันเป็นงานที่ไม่มีใครแย่ง

ขอแทรกตรงนี้หน่อยเถอะ ไม่รู้ว่ามันเป็นเวรกรรมอะไร ถ้าไปเห็นส้วมหรือกระโถน หรือแม้แต่ถังขยะ ไม่ว่าจะสกปรกเพียงใด ใจมันอยากจะทำ ถ้าได้ทำแล้วใจก็สบาย ถ้าไม่ได้ทำก็จะติดค้างใจว่า เราน่าจะทำ แล้วก็จะหาทางทำจนได้ ถ้าได้ไปในที่นั้นอีก

ไม่รู้ว่าเป็นเวรเป็นกรรมอะไร คนส่วนมากทำไมเขา

เห็นแล้วจึงเฉย ๆ แต่เราเห็นแล้วทำไมจึงอดไม่ได้ มันรำคาญใจตะหงิด ๆ ถ้าได้ทำแล้วก็โล่งใจ ปลอดโปร่งใจ และเกิดปีติด้วย ใครรู้ว่าเกิดจากเวรกรรมอะไร ? ขอความเมตตาช่วยบอกด้วย

เรื่องบุญนิธิ หรือการสั่งสมบุญนี้ ถ้าเทียบกับคนทั่วไปก็น้อยแน่นอน แต่ถ้าเทียบกับบรรพบุรุษของตน ก็ถือว่ากินขาดลอยเลย ไล่ตั้งแต่ก๋ง เตี่ย ปู่ ย่า แม่ และบรรดาญาติทั้งหมด มีผู้เขียนคนเดียวเท่านั้นที่บวชนานที่สุด และเรียนจบถึงนักธรรมเอก แถมได้เผยแพร่ธรรมะ ด้วยการเทศน์และเขียนอีกด้วย แต่ทั้งนี้ต้องยกเว้นวิชาทางโลกนะอย่าเอามาเทียบ แพ้เขาตกขอบหลุดลุ่ยไปเลย

การสั่งสมบุญของผู้เขียน จึงถือได้ว่า ทำตั้งแต่ขั้นต่ำสุดจนถึงสูงสุด คือได้เจริญวิปัสสนา ข้อหลังนี้พวกญาติของผู้เขียน ก็ไม่มีใครได้ชิมลองเลย เพราะไม่มีนิสัย ย่ำกันอยู่แค่ทานกับศีลทั้งมโข่งอยู่ชั่วชีวิตเท่านั้นแหละ

๒. อจลสัทธา ผู้เขียนมีความเชื่อ มีความเลื่อมใสต่อพระรัตนตรัย ต่อกฎแห่งกรรม ชนิดไม่หวั่นไหวเลย ไม่มีแม้แต่อณูหนึ่งในหัวใจ ที่ความกังขาจะแทรกเข้าไปได้ แถมยังอธิษฐานใจไว้ด้วยว่า

"ถ้ายังมีการเวียนว่ายตาย ๆ เกิด ๆ อยู่อีก ก็ขอให้ได้พบพระพุทธศาสนา และขอให้ได้บวชในศาสนานั้นด้วยทุกชาติไป"

ด้วยความมั่นใจในข้อนี้ จึงเชื่อว่าเมื่อตายแล้ว จะไม่

ไปเกิดในอบายภูมิแน่ในช่วงแรก ส่วนในช่วงต่อไป ไม่อาจจะรับรองตัวเองได้ เพราะชาตินี้ก็ได้ทำชั่วไว้บ้างเหมือนกัน มันก็ต้องสนองเข้าบ้าง ก็ยินดีและเต็มใจรับอยู่แล้ว

ในชีวิตนี้ สิ่งที่ผู้เขียนรักและบูชาสูงสุด รองจากธรรมะลงมาก็คือหนังสือ ช้าก่อน . . . อย่าเพิ่งด่วนนึกตำหนิว่าผู้เขียนเป็นคน "ติดตำรา" หรือเป็นคนประเภท "คัมภีร์เปล่า" ก่อนเลย ถ้าได้รู้กำพืดของผู้เขียนดีแล้ว ก็จะถึงบางอ้อเอง

เพราะผู้เขียนเป็นคนโง่ เหตุที่โง่ก็เพราะไม่ได้รับการศึกษามาแต่ต้นมือ อันนี้เป็นความลับสุดยอด ที่ยังไม่เคยเล่าให้ใครฟังเลย แต่เห็นว่าไหน ๆ ก็จะต้องตายแล้ว จึงขอนำมาเล่า เพื่อเป็น "บทเรียนที่เลว" ที่ผู้อ่านไม่ควรจะทำตาม ดังนี้

ผู้เขียนเกิดที่ข้างวัดบางวัว ต. บางวัว อ. บางปะกง จ. ฉะเชิงเทรา โยมแม่เป็นคนไทย แต่ได้ตายจากไปเมื่ออายุผู้เขียนได้ ๓ ขวบ โยมเตี่ยมาจากเมืองจีน อาชีพเดิมก็ทำนา ต่อมาโยมเตี่ยก็ขายนาของโยมแม่ ซึ่งได้มรดกมา ๓๐ ไร่ เพราะความที่โยมแม่นับห้านับสิบไม่เป็น (ปัญญาค่อนข้างอ่อน)

ต่อจากนั้นโยมเตี่ย ก็ถืออาชีพพ่อค้าเร่อเร่ เลี้ยงเมียและลูกด้วยความยากจนข่นแค้นตลอดมา จนตีโยมแม่ถึงแต่ความตายในวันหนึ่ง ขณะที่โยมแม่นอนป่วยหนัก เพราะคลอดน้องหญิงของผู้เขียน

พอโยมแม่ตายแล้ว โยมเตี่ยก็ได้ย้ายบ้านมาอยู่ใกล้กับตลาดบางวัว ริมคลองสำโรง จนผู้เขียนเข้าเกณฑ์เรียนหนังสือ ก็เลยได้เข้าโรงเรียนกับเขา ที่โรงเรียนประชาบาลบางสมัคร ๓

ผู้เขียนเป็นคนหัวขี้เลื่อยอย่างร้าย เรียนอยู่เกือบ ๓ ปี ก็สอบเลื่อนชั้นไม่ได้ ย่ำเท้าอยู่แค่ ป. ๑ นั่นแหละ ต้นเหตุสำคัญก็คือ ทำเลขไม่เป็น เหตุที่ทำเลขไม่เป็น นอกจากหัวไม่ดีแล้ว ยังมี "เพื่อนที่ดีในทางเลว" ชื่อเฉลียว นั่งอยู่โต๊ะติดกัน คอยช่วยทำเลขให้หมดทุกที

ตอนเป็นเด็ก ใครจะรู้ว่าการไม่ทำอะไรเอง เป็นความไม่ดีที่จะเกิดมีในอนาคต? เมื่อเขาเอื้อเฟื้อดี พอมีเลขก็ส่งให้เขาทำมาตลอด แต่มาเห็นผลเอาตอนสอบน่ะสิ เกิดไม่ได้นั่งใกล้กัน เลขก็เลยทำไม่ได้ทุกที ตกเลขอย่างเดียว

ต่อมาความผันผวนทางบ้านก็เกิดขึ้น โยมเตี่ยเกิดมีแม่ใหม่ แม่ใหม่ก็มีลูกติดมาด้วย และมามีลูกใหม่อีกหลายคน เขาก็เลยไม่ให้ความสนใจต่อลูกเมียเก่า!

พอโยมเตี่ยลงเรือไปค้าขาย แม่ใหม่ก็เข้าวงไพ่ ลูกเลี้ยงจะมีข้าวกินหรือไม่? จะไปโรงเรียนหรือเปล่า? เขาก็ไม่สน แต่ผู้เขียนก็ไม่เคยหนีโรงเรียนเลย แม้ตอนหลังจะย้ายบ้าน ห่างออกไปจากโรงเรียนหลายกิโล ก็ยังเดินไปเรียนไม่ขาด จนกระทั่งแม่ใหม่หนีตามชู้ไป บ้านก็เลยแตกอีกครั้งหนึ่ง เตี่ยได้เอาผู้เขียนไปฝากให้อยู่กับคนอื่น ที่ข้างวัดท่าสะอ้าน การเรียนก็เลยเอวัง ต้องทำนามาตลอด

พอเริ่มแตกเนื้อหนุ่ม จะขึ้นทะเบียนทหาร จึงได้ไปขอใบสุทธิ ครูใหญ่ได้เปิดดูทะเบียน มีชื่อว่าเรียนอยู่ชั้น ป. ๑ เลยได้คะแนนสงสาร บอกว่าเธอเอาไป ป. ๒ ก็แล้วกัน แหม...ตอนนั้นมันดีใจจนเนื้อเต้น ที่ได้ใบสุทธิ ป. ๒ มา โดยที่สอบ ป. ๑ ยังไม่ผ่านเลย

การไม่รู้เลขนี้ มันมีปัญหามากจริง ๆ แม้ทุกวันนี้ก็ยังทำเลขคูณและหารไม่เป็น แม้เลขบวกก็ได้แต่เลขน้อย ๆ พอเลขมากเข้าก็งง คิดไม่ค่อยจะออก และพาลมึนหัวเอาเสียด้วย ถ้าขืนคิดต่อไปมันก็จะปวดหัว และจะปวดหนักขึ้นถ้าไม่เลิกคิด การคิดเลขจึงเป็นไม้เบื่อไม้เมา ที่ผู้เขียนหลีกเลี่ยงมาตลอด

ที่มีปัญหามาก จนถึงกับขายหน้าเขาบ่อย ๆ ก็คือตอนที่ไปซื้อของหลายชิ้น แล้วราคาแต่ละชิ้นไม่เท่ากัน ก็ไม่อาจจะบวกลบขณะนั้นได้ ที่นับได้ชำนาญก็คือนิ้วมือตนเอง แต่ถ้าเกินเลขสิบขึ้นไป ถ้าจะให้นับให้ได้ก็อาจจะต้องใช้นิ้วเท้าช่วยทด ก็แล้วในกลางตลาดอย่างนั้น เราจะยกนิ้วเท้าขึ้นมาช่วยนับได้อย่างไร ?

มันก็เหลือประตูสุดท้าย คนขายเขาว่าเท่าไรก็ให้เขาเท่านั้น แต่ก็นับว่าเป็นบุญตัวอยู่อย่างหนึ่ง ไม่เคยถูกโกง แม้เขาทอนเงินมาก็ยังไม่กล้านับ เพราะเคยนับผิด แล้วไปต่อว่าคนขายก็เคยมี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา ผู้เขียนจึงเห็นคุณค่าของการศึกษา จึงได้ส่งลูกเรียนหนังสือ ตั้งแต่ในชั้นอนุบาล ตัวเอง

ไม่มีโอกาสเข้าเรียน ก็หาความรู้ทางหนังสือ ชอบสะสมหนังสือเป็นชีวิตจิตใจ เห็นหนังสือดี ๆ ที่ถูกใจแล้วราคาแพงแค่ไหน ก็ต้องซื้อให้ได้ ถ้าซื้อไม่ได้ มันก็จะรู้สึกตัวว่าชีวิตนี้มันยังมีอะไรพร่องอยู่

ถ้าชีวิตนี้ไม่ได้พึ่งใบบุญของศาสนา ก็คงไม่พ้นต้องจับหางไถ เดินตามหลังควายไปจนตลอดชีวิต คุณของพระศาสนา จึงประทับแน่นอยู่ในหัวใจของผู้เขียนชนิด "ล้นฟ้า ล้นแผ่นดิน" เลย แม้ในชั่วชีวิตนี้ก็ไม่อาจจะทดแทนได้หมด

ปัญหาหนักสมองของผู้เขียน อีกประเด็นหนึ่งก็คือ การพิมพ์หนังสือเองขายเอง ทำให้สมองไม่ผ่องใสเลย เรื่องหนักสมองที่สุดก็คือการคิดเงิน มันคิดไม่ได้เลย เขาว่าเท่าไหร่ก็ต้องเท่านั้น

แต่ในช่วงหนึ่งนั้น สำนักพิมพ์สุขภาพใจ ได้ช่วยหยิบยกออกไปได้ ทำให้ผู้เขียนสมองปลอดโปร่งแจ่มใสยิ่งนัก เมื่อถึงคราวที่จะคิด หรือจะเขียนสิ่งใด ข้อมูลเฉียบ ๆ ก็พรั่งพรูกันออกมาจนเขียนแทบไม่ทัน แต่ด้วยทิฐิของเราไม่สมพงศ์กัน จึงร่วมงานกันต่อไปไม่ได้

อ๋อ...เรื่องค่าเขียน (ลิขสิทธิ์) น่ะหรือ? มีคนสงสัยถามอยู่เรื่อยว่าคงจะรวยแล้วสินะ หนังสือออกมาหลายเล่ม และขายดีในช่วงนี้? ขอเปิดใจเสียหน่อย

อย่าว่าแต่จะคิดเอาค่าเขียนจากเขาเลย ตั้งใจมั่นอยู่เสมอว่า ถ้าเล่มไหนเขาพิมพ์แล้วขายไม่ได้ ยังคิดที่จะขอ

ซื้อเขาคืนทั้งหมดในราคาทุนเลย แต่ทุกเล่มเขาก็ขายได้ จึงรู้สึกสบายใจ

แม้อย่างนั้น ก็ยังมีคนถามถึงค่าเขียนอยู่เสมอ ว่าเหตุใดจึงไม่เอาบ้าง ? ว่าแม้ไม่เอาเข้าตัวเอง ก็ควรจะเอาไปทำประโยชน์สาธารณะก็ได้ ก็ขอแถลงไว้ในที่นี้เป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้าย ก่อนที่จะหมดลมหายใจว่า

เหตุผลที่ผู้เขียนไม่เอาค่าเขียนนั้น มิได้หมายความว่าผู้เขียนหมดความโลภแล้วแต่ประการใดเลย ยังมีโลภะอยู่เต็มเปี่ยมทุกอณูของหัวใจ แต่ที่ไม่เอานั้น ก็มีเหตุผลอยู่หลายประการ เช่น

ก. ธรรมะได้มาเปล่า ไม่ว่าจะได้มาจากการเรียนหรือการปฏิบัติ ท่านอาจารย์ต่าง ๆ ที่สอน ก็สอนให้เปล่าทั้งสิ้น ก็ครั้นเราพอมีความรู้งู ๆ ปลา ๆ บ้าง พอที่จะทำการเผยแพร่ตอบแทนได้บ้าง เหตุไฉนจึงจะต้องเอาเงินจากเขาเล่า ? ละอายนักถ้าจะถูกหาว่าเป็นคน "ขายธรรมะกิน"

ข. ธรรมะของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ของผู้เขียน แม้ว่าที่เขียนออกไป จะเกิดจากการปฏิบัติบ้าง ก็อาศัยแนวทางที่ท่านสอนไว้ไม่ได้คิดค้นขึ้นมาเองโดยอิสระ ควรที่จะกตัญญูรู้คุณท่าน และกตเวทีตอบแทนพระคุณท่าน เหตุใดจึงจะไปเห็นเงินเป็นพระเจ้าเสียเล่า ?

ค. เจริญรอยตามธรรมาจารย์ ธรรมะที่ผู้เขียนนำมาเขียนมีเป็นอันมาก ได้มาจากท่านอาจารย์พระราชวรมุนี

ท่านได้เมตตาให้มาเปล่า ๆ ท่านต้องเสียสละเวลา กำลังกาย และวาจา ช่วยชี้แจงข้อสงสัยเสมอมา เป็นเวลาหลายปี

ถ้าไม่อาศัยบารมีท่าน งานเขียนก็อาจจะผิดพลาดบกพร่อง เป็นโทษมากกว่าคุณ ผู้เขียนได้ถือเอาท่านเป็นกระจก และได้ดำเนินปฏิปทาตามแนวท่าน ตามที่เห็นว่าจะทำได้ แม้ว่ายังไม่สมบูรณ์เท่าท่าน ก็เกิดความเบาสบายเป็นอันมาก เช่น

– **ความสันโดษและมักน้อย** ก่อนที่จะศึกษางานของท่าน ในถ้ำเต็มไปด้วยของ "**ส่วนเกิน**" มากมาย ดูอะไร ๆ มันก็จำเป็น และไม่พออยู่เรื่อย หลังจากได้ใกล้ชิดท่านไม่นาน ตาก็สว่างมองเห็นของภายในถ้ำมันช่างมากมายเสียจริง ๆ จึงต้องผันเอาออกไปแจกชาวบ้านเสียหลายรถ ดูค่อยโล่งตาหน่อย

– **ให้งานเขียนเป็นธรรมทาน** งานเขียนของท่านทุกชิ้น เท่าที่ทราบมา ท่านไม่ยอมรับค่าเขียนเลย ใครจะพิมพ์ขายหรือพิมพ์แจก เชิญเอาไปได้เปล่า ๆ ถวายก็ไม่รับ หรือถ้าเป็นมาก ๆ ก็ให้มูลนิธิการกุศลไปเลย

ผู้เขียนศรัทธาในปฏิปทาของท่านยิ่งนัก คิดว่าจะพยายามเจริญรอยตามท่าน ก็พอดีสำนักพิมพ์สุขภาพใจมารับภาระ จึงไม่อาจจะรับค่าเขียนได้ ขออย่างเดียวว่า "อย่าตั้งราคาขายให้แพงนัก" เท่านี้ก็พอใจและอนุโมทนาด้วยเป็นอย่างยิ่ง ไม่ต้องมาคิดตอบแทนค่าเขียนหรอก ทุกวันนี้ก็เป็นอยู่ "พอดี" แล้ว ไม่มีพ่อแม่ลูกเมีย ที่จะต้องเลี้ยงดู

ปากเดียวท้องเดียวแท้ ๆ ถ้าขึ้นเอาค่าเขียนมันก็จะเป็น "ส่วนเกิน" ไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไรอีก ? ยุ่งหัวใจเปล่า ๆ

การเขียนหนังสือ โดยที่ไม่หวังว่าจะได้อามิสตอบแทนนี้ ทำให้จิตใจอิสระและผ่องใส ธรรมะจึงได้ไหลออกมาเป็นสาย ทั้งวันทั้งคืนทีเดียว ช่างน่าประหลาดใจจริง ๆ ยังไม่เคยพบภาวะเช่นนี้มาก่อนเลยในชีวิต

ท่านผู้อ่านอย่าได้สงสัยเลยว่า ในเล่มนี้ทำไมจึงมีเรื่อง "ส่วนตัว" มากนัก ? ชื่อหนังสือก็ได้บอกแล้วว่า "สู่ความจริง" และความจริงในที่นี้ มันก็ต้องเป็นความจริงของผู้เขียน แต่อาจจะไม่จริงของผู้อ่านก็ได้

ที่ต้องนำมาเขียน ก็เพราะมีผู้อ่านหนังสือของผู้เขียนอยากรู้มากขึ้น ว่าผู้เขียนเป็นใคร ? ชื่อจริงว่าอะไร ? ซึ่งผู้เขียนก็ไม่มีความลับที่จะต้องปกปิดหรอก แต่เกรงอยู่อย่างเดียว ว่าถ้ารู้จักผู้เขียนดีแล้ว จะเลิกอ่านหนังสือของผู้เขียนไปชั่วชีวิตละนา มันจะเสียประโยชน์ของผู้อ่านตรงนี้แหละจึงไม่อยากเปิดเผยตัว แม้แต่รูปก็ไม่ยอมให้ลง เพราะมีเรื่องจริงเกิดขึ้นมาแล้ว

นักธรรมะเมืองไทยส่วนมาก มักจะติดในตัวบุคคลมากกว่าที่จะติดธรรมะ จัดว่าเป็นความคิดที่ผิดพลาดมาก เราดูแต่พระพุทธเจ้าสิ ท่านยังไม่ให้ติดตัวท่านเลย แล้วผู้เขียนเป็นอะไร ? แม้เป็นฝุ่นใต้พระบาทของท่าน ก็ยังจะโตเกินไป ทั้งภายในภายนอก ก็มีแต่ของเน่าของเหม็นทั้งนั้น ถ้ามองในแง่กิเลสตัณหาหรือ ? ก็มีอยู่เต็มแน่นปั้ง ไม่

ต่างจากคนทั่วไปเลย

จะมีดีอยู่หน่อย ก็ตรงที่สนใจศึกษาธรรมะ และปฏิบัติตามบ้างเล็กน้อยเท่านั้น มิฉะนั้นแล้วไอ้ด่างมันก็ยังจะดีเสียกว่า นี่เขียนจริง ๆ ไม่ใช่ถ่อมตน ถ้ายังกำหนดใจของผู้เขียนไม่ได้แล้ว ก็อย่ามาคิดค้านเลยว่า ที่เขียนมานี้ไม่จริง ท่านถ่อมตนน่ะ! จะถ่อมให้คนเขาเข้าใจผิดไปทำไม? จะตายอยู่อีกไม่นานแล้ว!

ได้เขียนนอกหัวเรื่องมานาน ก็เพื่อจะปูพื้นฐาน ให้ทราบว่าการที่ผู้เขียนอยากตายนั้น มิได้เกิดจากความผิดหวังด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากเหตุที่อยากจะตายในผ้าเหลืองแล้ว ก็เกิดจากการรู้แจ้งโลกหมดแล้ว ๒ ประการ คือ

๑. **หมดความสงสัยเรื่องโลก** เมื่อขณะที่บวชครั้งแรก ตอนอายุครบบวชนั้น มีความสงสัยอยู่ ๒ อย่าง คือ

ก. **เรื่องกาม** ได้แก่เรื่องเพศตรงข้ามนั่นแหละ ก่อนบวชครั้งแรก ไม่เคยผ่านผู้หญิงเลย ขณะที่บวชอยู่จึงเกิดความสงสัยว่าการนอนกับผู้หญิงนั้น มันจะสุขสักแค่ไหนหนอ? ก็ได้แต่นั่งวาดนอนวาดมโนภาพ ว่ามันคงจะสุขอย่างนั้นอย่างนี้ แม้ว่าจะมีใครพูดให้ฟังยังไง ๆ มันก็ไม่หมดสงสัยว่า ทำไม "**คนในจึงอยากออก คนนอกจึงอยากเข้า**"

ด้วยความกดดันหลาย ๆ อย่าง รวมทั้งความจริงจังกับการเรียนด้วย ก็เลยเป็นโรคประสาท ปวดหัวอยู่เกือบทั้งวันจนไม่อาจจะเรียนต่อได้ จึงคิดจะสึกออกไปทดลองของจริง

แต่ถ้าใครถามว่าจะสึกออกไปทำไม? ก็บอกว่าสึกเพราะปวดหัว แต่ที่จริงมันสึกเพราะมันอยากจะมีเมียมากกว่า นี่ยังสู้อุตส่าห์เก็บความลับไว้จนถึงวันนี้

แต่พอไปเจอของจริงเข้า จึงได้ถึงบางอ้อ ว่ามันสุขเหมือนกัน แต่เป็นความสุขที่ สกปรก เหม็นเน่า เร่าร้อน อ่อนเพลีย และเสียแรง เป็นความสุขอีกอย่าง ที่ต่างกับความสุขทางพระ คือ เป็นความสุขที่สะอาด สงบและเย็น ถ้าจะเปรียบเทียบกันก็ได้ ดังนี้

ความสุขทางโลก เหมือนความสุขที่เกิดจากการเกาปากแผลที่กำลังจะหายอยู่แล้ว

ความสุขทางธรรม เหมือนความสุขที่เกิดจากการไม่เป็นแผลและไม่ต้องเกาด้วย

เขียนมาถึงตรงนี้ ก็ให้สงสารตัวเอง เมื่อตอนบวชครั้งแรกและเพื่อนนักบวชหนุ่มๆ ที่มีหัวอกอันเดียวกัน ที่ต้องกดดันราคะไว้จนเป็นโรคประสาท ถ้าไม่สึกออกมามีเมีย ก็คงจะเป็นอยู่จนตลอดชีวิต!

ดังนั้น เพื่อนนักบวชรุ่นลูกรุ่นหลาน ควรอ่านและจำไว้นะครับว่า ถ้ามีความสงสัย หรือกดดันทางเพศอยู่ อย่าทู่ซี้บวชอยู่ต่อไปเลย รีบสึกออกไปเสียเถิด อย่าทันให้เกิดราคีในผ้าเหลืองเลย! เมื่อมีศรัทธาหรือเบื่อโลก ค่อยคิดมาบวชใหม่ภายหลังดีกว่า ความสดใสก็จะเกิดขึ้นทั้งสองฝ่าย คือ โลกก็ไม่ช้ำ ธรรมก็ไม่เสีย!

เมื่อผู้เขียนสึกออกไปมีเมียแล้ว ความสงสัยเรื่องเพศ

รสก็หมดไป ความสงสัยอันใหม่ก็เกิดขึ้นอีก คืออยากรู้นักว่า เพศรสของผู้หญิงทุกคนมันจะเหมือนกับของเมียเราไหม?

ผู้เก็บกดความคิดนี้ไว้ถึงสิบกว่าปี เมื่อหย่ากับเมียแล้วมาอยู่คนเดียวอีก ๕ ปี ในช่วงนี้จึงได้สนองความเก็บกดด้วยการพาอีหนูชอบสนุก (ไม่ใช่โสเภณี) มานอนที่บ้านอีกหลายคน ความสงสัยจึงได้สิ้นสุด ที่แท้มันก็แค่นั้นเอง! เหมือนกันหมด? ต่างกันที่ความเหม็นที่มีเฉพาะตัว (คือกลิ่นตัว) นอกนั้นมันเหมือนกันหมด และว่าที่จริงผู้หญิงนี้มีส่วนที่เหม็นกว่าผู้ชายมาก

ว่าเฉพาะความสุข อันเกิดจากการสัมผัสทางเพศตรงข้ามนี้ เป็นสิ่งที่ไม่รู้จักอิ่มไม่รู้จักพอเลยจริงๆ เดี๋ยวต้องการ (อยาก) พอได้สัมผัสถึงที่สุดแล้วก็เบื่อ แล้วไม่นานก็อยากอีก พอได้สนองมันแล้วก็เบื่ออีก มันก็วนเวียนซ้ำซากจำเจเป็นวัฏฏจักรที่ไม่รู้จักจบสิ้น

ที่สำคัญมันไม่ได้อะไรจากกามเลย นอกจากความอ่อนเพลีย เสียแรงเปล่า จึงเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไร้สาระ ไร้แก่นสารอย่างสิ้นเชิง แต่อะไรเล่า? ที่ทำให้คนเราต้องเกิดความกำหนัด แล้วก็ต้องหาทางระบายในเพศตรงข้าม (ของคนปกติ) เราจะไม่พูดถึงอนุสัย คือกามราคะ ที่นอนเนื่องอยู่ในสันดานอันยาวนาน ให้มันแลดูลึกลับซับซ้อนจนไม่อาจจะแก้ได้ในปัจจุบันหรอก

ไม่ต้องไปคิดให้ปวดหัวหรอก พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ

และนำมาสอนอยู่แล้วว่า กามราคะหรือกามตัณหานี้ เกิดขึ้นจากการที่เรา "ดำริ" หรือคิดถึงมันบ่อย ๆ ถ้าเราไม่คิดไม่นึก กามราคะมันก็ไม่เกิด ว่างั้นเถอะ การคิดนึกถึงอารมณ์อันเป็นสิ่งที่น่าใคร่น่าพอใจนี้เอง จะเป็นเหตุกระตุ้นราคะก่อตัว และขยายตัวมากขึ้น

อะไรเป็นเครื่องกระตุ้น ให้คนเราดำริถึงราคะ?

ก็คือกามคุณ ๕ อันมี รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสอันอ่อนนุ่ม ที่เป็นปัจจุบัน และอารมณ์ที่เกิดจากการที่สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นอดีตไปแล้ว ใจก็ไปหน่วงเหนี่ยวเอาอารมณ์เหล่านั้นเข้ามานึกคิดอีก แล้วก็จะกระตุ้นให้ราคะให้เกิดได้

การตัดกระแสราคะในปัจจุบัน ทำได้ ๒ วิธี คือ

ก. ประสบอารมณ์ในปัจจุบัน เมื่อประสบกามคุณ ๕ ให้น้อมเอาซากศพ สิ่งเน่าเหม็น ที่เราได้พบมาในที่ต่าง ๆ ที่ประทับใจ สลดใจมาเปรียบเทียบกับ รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส ในขณะนั้นทันที ราคะจะลดลงไปในทันที มากน้อยขึ้นอยู่กับความชัดเจนของมโนภาพ ที่เราไปหน่วงเหนี่ยวเอามา และต้องพิจารณาให้เห็นความสวยงามที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า เป็นศพเน่าเหม็นให้ได้ และอารมณ์นั้นต้องติดต่อ โดยมีสติเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญยิ่ง

ข. อารมณ์ในอดีต อารมณ์ในอดีต เป็นสิ่งสำคัญมาก เมื่ออยู่คนเดียว หรืออยู่ในสถานที่สงบสงัด ถ้าเผลอสติ มันก็จะเกิดอยู่นาน และจะเสียเวลาไปโดยไม่จำเป็น

วันละมาก ๆ

โดยเฉพาะผู้ที่เคยผ่านกามคุณมามาก และเกือบทุกรูปแบบ จะถูกรบกวนมาก จะปฏิบัติทางจิตไม่ก้าวหน้า ถ้าไม่มีอุบายที่เฉียบ ๆ ก็อาจจะแพ้มัน ถ้าไม่สึกออกไปก็ต้องเน่าเหม็นในผ้าเหลืองอย่างแน่นอน

สำหรับผู้เขียน ที่เอาตัวรอดมาได้ ทั้ง ๆ ที่เป็นคนราคะจริต ก็โดยอาศัยอุบาย ดังนี้

๑. หมดสงสัย คือรู้แจ้งแก่ใจแล้วว่า อันราคะนี้เป็นของมายาเสพเท่าไหร่ก็ไม่รู้จักอิ่มจักพอ เหมือนหมาแทะกระดูกที่ไม่มีเนื้อ มันหลงรสของกระดูก เพราะอาศัย "น้ำลาย" ของมันเองเป็นสื่อ เราได้เคยผ่านมามากแล้ว จะไปหลงบ้าบออะไรกับมันอีกเล่า? เหนื่อยแรงเปล่า ๆ พร้อมกับรำพึงในใจว่า

"เจ้ากามทั้งหลายเอ๋ย! ข้าเคยเสพเจ้ามาแล้ว เจ้าไม่เคยอิ่มเคยพอเลย ข้ารู้จักกำพืดของเจ้าแล้ว เจ้าจะหลอกข้าไม่ได้อีกต่อไป ตราบใดที่ข้ายังมีสติ และสัมปชัญญะสมบูรณ์อยู่!"

บัดนี้ เรากล้ายืดอกชูคอ ร้องท้าได้เต็มปากว่า

"มารเอ๋ย! เจ้าจะหลอกลวงข้าให้ลุ่มหลง หรือสยบอยู่ใต้สะดือของเจ้าไม่ได้อีกต่อไปแล้ว ถึงแม้ว่า ข้าจะยังตัดเจ้าไม่ขาด แต่เจ้าก็จะมามีอำนาจเหนือหัวข้าไม่ได้อีกต่อไป เมื่อข้าจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเจ้า ข้าก็จะพาเอาสติและปัญญามาเป็นพี่เลี้ยงด้วย

มารเอ๋ย! เชิญเจ้าแสดงบทบาทไปเถิด แต่ข้าได้รู้ลวดลายและเล่ห์กลมารยาของเจ้าหมดสิ้นแล้ว ฮ่า ฮ่า ฮ่า!..."

๒. ภาพที่เป็นปฏิปักษ์ เอาภาพอะไรก็ได้ ที่เราเห็นแล้วเกิดความสลดหดหู่ เป็นเหตุให้ราคะบรรเทาหรือหมดไป ทางที่ถูกต้องและฉับไวควรจะดูภาพเหล่านั้นไว้ให้ชินตาและจำได้ เมื่อใดจิตดำริถึงราคะหรือเกิดความกำหนัดก็ให้น้อมเอาภาพเหล่านั้นมาคิดแทน

ถ้าไม่เคยดูภาพเหล่านี้มาก่อน ถ้ามีภาพเหล่านี้อยู่ ก็เอามาดูในทันทีทันใดนั้น หรือเพียงแต่นึกถึงภาพเหล่านั้นราคะก็จะลดลงไปในทันที

๓. สติสัมปชัญญะ คือในยามปกติควรจะฝึกสติ ให้เกิดความว่องไวไว้เสมอ เมื่อเกิดกามราคะขึ้น สติก็จะได้มาทันท่วงที พร้อมกับสัมปชัญญะ คือ ตัวปัญญา ที่พิจารณาเห็นโทษ ทุกข์และภัย อันเกิดจากราคะที่เราดำรินั้นอย่างชัดแจ้งและถูกต้อง คือพิจารณาแล้วราคะลดลงหรือหมดไป ถ้าระลึกและพิจารณาแล้วเพิ่มขึ้น ก็ถือว่าผิดวิธี

ข. เรื่องทรัพย์สิน ได้แก่ เงิน ทอง บ้าน ที่ดิน รถยนต์ โทรทัศน์...สงสัยนักว่าสิ่งเหล่านี้ ถ้ามีมาก ๆ แล้วมันจะเป็นสุขจริงหรือ? อดออม เก็บหอมรอมริบ จากเช่าบ้านเขาอยู่ ก็เลื่อนมาเช่าที่เขาปลูก จนมีที่ดินแปลงเล็ก ๆ กะเขาด้วย ทุกอย่างก็มีเกือบครบหมด

เมื่อถึงขั้นนี้แล้ว ลองพิจารณาดูจิตใจสิว่า มันมีความสุขหรือมีความพอใจ กับทรัพย์สมบัติพัสถาน ที่หามาด้วย

ความเหนื่อยยากเพียงใด? ให้ตายซี่!...มันน่าโทโสแค่ไหน? เหมือนความสุขมันมีตีน มันเลื่อนหนีไปเรื่อย มีเงินเท่านี้ใจหรือตัณหามันก็อยากจะให้มีเท่าโน้น แม้โทรทัศน์รุ่นล่าสุด ซื้อมาไม่ทันถึงปี ตอนแรกก็ยินดีปรีดา ชื่นชมนักหนาหนอยแน่! พอรุ่นใหม่ตกมา ความยินดีก็ลดลงเรื่อย ๆ จนอยากจะคิดเปลี่ยนใหม่เสียอีกแล้วสิ!

อภิโธ่เอ๋ย... ความอยากนี้มันถมไม่รู้จักเต็มจริง ๆ นะ? จึงเกิดความมั่นใจจนถึงบัดนี้ว่า คนเราถ้าไม่รู้จักคำว่า "พอ" แล้ว ชาตินี้ทั้งชาติ หรือชาติไหน ๆ ก็จะหาความสุขไม่ได้เลย อยากจะพึ่งเหลือเกินว่า จะมีใครค้านว่าไม่จริงบ้าง?

จากข้อคิดนี้เอง ผู้เขียนได้ลองสำรวจดู แม้แต่สัตว์ต่าง ๆ มันก็มีภาวะคล้ายกับคนเหมือนกัน จะขอยกตัวอย่างมาดูสัก ๒ อย่าง คือ

– แมว เมื่อปี ๒๕๑๙ ไปจำพรรษาอยู่ที่วัดป่าแดงเชียงใหม่ ที่วัดนั้นมีแมวอยู่ก่อนแล้วตัวหนึ่ง เป็นแมวตัวผู้เมื่อผู้เขียนไปอยู่ ก็เลยต้องเลี้ยงมันไปด้วย

แรกๆ ก็ดูมันกินข้าวได้ตามปกติ แต่มาไม่นานนักมันก็ไม่ค่อยกิน ไอ้ไม่กินก็ช่างมันเถอะ แต่ที่มันร้องกวนนักพันแข้งพันขานี่สิ น่ารำคาญจริงๆ ต้องหาปลามาคลุกให้กิน พอนาน ๆ เข้า ปลาที่คลุกก็จะต้องเป็นปลาใหม่ ๆ ปลาค้างคืนก็ไม่กิน และต้องเป็นปลาสด ๆ ที่ย่างหรือทอดใหม่ ๆ ด้วย ตายละวา... ไอ้แมวจัญไร! คนยังไม่ค่อยจะมีกินเลย แมว

มันจะกินดีกว่าคนเสียอีก

สังเกตดูมันจะไม่ค่อยสนใจจับหนูเอาเลย มันกินแล้ว ถ้าไม่กวนก็นอนลูกเดียว หนูวิ่งในกุฏิให้คึก จะเหยียบหัวมันตาย มันก็ไม่แล เวลาหิวก็ร้องกวนท่าเดียว

หนักเข้าทนไม่ไหว ก็เลยต้องดัดสันดานมันบ้าง แกล้งให้มันกินข้าวเปล่า ๆ เสียยังงั้นแหละ จ้างให้มันก็ไม่กิน พอมันมาดม ๆ ดู ไม่มีกลิ่นคาวปลา มันก็ร้องกวน เราก็เอาไม้เล็ก ๆ ไล่มันไป มันกลัวไม้ก็ไม่กล้ามากวนอีก

วันหนึ่งผ่านไปยังเฉยไม่กิน สองวันผ่านไปก็เฉยอีก พอถึงวันที่สาม ก็เห็นมันก้มหน้าก้มตาเคี้ยวกินข้าวตากแห้ง ๆ ก็ข้าวที่ใส่ไว้วันแรกจนแห้งแข็งเป็นข้าวตากนั่นแหละ ดังกร้วม ๆ ก็ชักจะสงสาร เลยเอาข้าวสุกมาคลุกให้ใหม่ ตั้งแต่วันนั้นมามันก็เลยกลายเป็นแมวที่เลี้ยงง่าย แต่ก็จำต้องเอาไปปล่อยจนได้ เพราะมันชอบเยี่ยวใส่หน้าพระพุทธรูป ที่ตั้งอยู่บนโต๊ะหมู่ทุกที่ จะตีมันก็คงตายเปล่า เลยให้คนที่มาวัดจับใส่ท้ายรถ ไปปล่อยเสียไกลจนมันกลับไม่ถูกเออ... หมดเวรกันไปที

– มดตะนอย ที่นั่งฉันข้าวหน้าถ้ำสติ้นแหละ มีมดตะนอยอยู่ตัวหนึ่ง เวลาฉันข้าวเช้ามันจะมาตรงเวลาทุกวัน เห็นมันเดินไปเดินมา ก็คิดว่ามันคงจะเดินหาอาหาร เลยเอาข้าวสุก ๑ เม็ดวางตรงหน้ามัน มันดีใจมากรีบคาบเอาไปรังทันที

ก็ให้มันอยู่อย่างนี้เป็นประจำ ไม่นานนักมันก็ชักจะหยิ่ง

จองหอง ให้ข้าวสุกก็ทำเป็นเมินเหมือนมองไม่เห็น เลยเปลี่ยนเป็นให้เศษปลาหรือเนื้อ มันก็ชอบรีบคว้าหมับเอาไปเลย พอไม่นานมันก็เบื่อปลาและเนื้ออีก คราวนี้เลยไม่ให้มันเลย เพราะให้อะไร ๆ มันก็หันหลังหนี

พอหยุดไปนาน ๆ กลับมาให้ข้าวสุกมันก็เอาอีก วนเวียนกันอยู่อย่างนี้ สาเหตุก็คงไม่พ้นความ "เบื่อ ๆ อยาก ๆ" เหมือนกับคนเรานั่นแหละ กินดีนักมันก็เลือก พอปล่อยให้อดจนหิวโซ อะไร ๆ มันก็กินได้อร่อย แม้แต่ข้าวเปล่าใส่น้ำ (เคยเป็นมาแล้ว) ความหิวจึงเป็นยอดของรสอาหาร

จึงเกิดความคิดว่า เจ้าตัณหาหรือความอยากนี้ จะไม่มีการสิ้นสุดด้วยการสนอง เหมือนไฟย่อมไม่อิ่มด้วยเชื้อ ยิ่งใส่มันก็จะยิ่งลุก ไม่มีที่สิ้นสุด ฉันใด ? ใจของคนเราก็จะไม่สิ้นความอยากด้วยการสนองมันฉันนั้น เลยคิดจะตัดสันดานใจมัน ด้วยการมีให้น้อยใช้ให้น้อยที่สุด มันอยากก็ยังไม่เอากะมัน ต่อเมื่อเห็นว่ามันจำเป็นจริง ๆ ไม่ใช้แล้วจะเดือดร้อน หรือถึงกับอยู่ไม่ได้ จึงค่อยหาหรือใช้มัน

จากการกระทำแบบนี้ ก็รู้สึกว่าอะไร ๆ มันก็มีมาก จนต้องระบายเอาไปแจกคนที่ขาดแคลนอยู่เสมอๆ และที่สำคัญยิ่ง ต่อนี้ไปจะซื้อจะหาอะไร ? ก็ไม่ต้องมองว่า เพื่อนบ้านเขามีอะไรบ้าง ? เขาจะมีอะไรก็ช่างเขาช่างมันอยู่เรื่อยไป เลิกแข่งขันกับเขาได้ เราก็สบาย เงินก็เหลือ จนไม่รู้ว่าจะเอาไปใช้อะไร ทั้ง ๆ ที่เงินเดือนของเราก็น้อยกว่าคนที่เขา

เข้าทำงานรุ่นเดียวกับเราเสียอีก เพราะเขาได้สองขั้นบ่อย เราทำทานไว้น้อยหรือไม่ได้ทำไว้เลย ทำงานมา ๑๓ ปี ไม่เคยได้สองขั้นกับเขาเลย ทั้ง ๆ ที่ความผิดไม่มี วันลาก็เกือบจะหาไม่ได้ในรอบปี

โดยปกติธรรมดา ถ้าเราไม่พิจารณา ไม่สังเกตให้ดี จะไม่มีทางรู้เลยว่า เรากินหรือใช้อะไรด้วยกิเลสตัณหา หรือกินใช้ด้วยสติปัญญา? เราคิดว่า "เรากิน เราใช้" แท้ที่จริงกิเลสตัณหา มันเอาไปรับประทานหมด และนี่ก็เป็นเหตุหนึ่ง ที่คิดว่าการบวชจะดีกว่า

๒. ชีวิตที่ขาดธรรมะเป็นชีวิตที่ไร้สาระ ผู้เขียนเชื่อและมั่นใจว่าธรรมะเท่านั้น เป็นสิ่งประเสริฐสูงสุดในโลกนี้ หรือหมดทุกโลกเลย

ดังนั้น ไม่ว่าใครจะอยู่ทางโลก หรืออยู่ทางธรรม ถ้าขาดธรรมะเสียเพียงอย่างเดียว ความเป็นคนก็จะไร้ค่าในทันที แม้ว่าจะมีเงินทอง สมบัติ ยศศักดิ์ หน้าที่ ตำแหน่งใด ๆ ก็ล้วนเป็นของสมมุติและมายา ไม่เป็นและไม่มีสาระแก่นสารเลย

ด้วยความเชื่อมั่น จนฝังเข้ากระดูกดำอย่างนี้ เมื่อบวชแล้วจึงเลือกคบหากับผู้มีธรรมะเท่านั้น ความเป็นญาติทางโลกหรือเพื่อน ได้ตัดออกไปโดยเด็ดขาด ใครประพฤติธรรม ผู้นั้นก็ถือว่าเป็นญาติอันสนิทกับผู้เขียน ได้พยายามช่วยเหลือคนมีธรรมะมาตลอด

จึงเป็นที่แปลกใจของคนแถวถ้ำว่า ผู้เขียนมาอยู่ถ้ำสติ

ถึง ๘ ปีแล้ว ยังไม่เคยมีญาติมาเยี่ยมเลย แม้แต่คนเดียว เพราะได้ห้ามไม่ให้เขามา แต่ถ้าสนใจธรรมะ หรือประพฤติธรรมะ ก็ขอเชื้อเชิญด้วยความยินดีทุกท่านเลย

ด้วยความเชื่ออย่างนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่า การบวชนี่แหละจะปฏิบัติธรรมได้สะดวกกว่า ง่ายกว่า ที่ว่ามานี้มิได้จะปฏิเสธ ว่าเพศฆราวาสเป็นของต่ำ หามิได้

ถ้าว่าอย่างนั้น มันก็จะกลายเป็นดูหมิ่นพระอริยเจ้า ๓ พวกแรก คือ พระโสดาบัน พระสกิทาคามี และพระอนาคามีไปโดยไม่รู้ตัว เพราะอริยะ ๓ พวกนี้ ท่านก็ยังครองเรือนอยู่ได้

แต่สำหรับผู้เขียนนั้น ไม่เหมาะที่จะครองเรือน เพราะกิเลสมันหนา และตัณหามันจัด เพียงแต่รักษาศีล ๕ ก็แสนยากเสียแล้ว (โดยเฉพาะข้อ ๓) ที่จะรักษาตลอดชีวิต เอาแค่กำหนดวันกันก็พอจะทำได้

เหตุที่รักษายากก็ไม่ใช่อะไร เพราะใจมันไม่แข็งพอ เพราะศีล ๕ ท่านไม่ได้บังคับ ใครรักษาก็เป็นความดีของคนนั้น ใครไม่รักษามันก็ทุกข์ของเขาเอง

จึงเห็นว่าสู้ศีลของพระไม่ได้ ท่านบังคับเลย ถ้าไม่ทำก็เกิดโทษ ถ้าทำตามก็เกิดความผ่องใสเอง คนที่บังคับใจตัวไม่ได้น่าจะบวชลองดู ถ้าทำไม่ได้ก็สึกออกไป ถ้าทำได้ก็จะเป็นที่รองรับคุณธรรมอื่น ๆ อีกมาก ดีกว่าฆราวาสหลายเท่า

บางท่านว่า แค่ศีล ๕ ยังรักษาไม่ได้ จะไปรักษาศีล

๒๒๗ ได้หรือ? อันนี้มันนานาจิตตัง ก็ศีล ๕ ท่านมิได้บังคับว่า ถ้าใครไม่รักษาแล้วจะถูกจับขังคุกเมื่อไหร่? หรือไม่มีศีล ๕ ก็ไม่เป็นคน? ก็เปล่า ส่วนอีก ๒๒๗ ถ้าบวชเข้ามาแล้วไม่รักษา มันก็จะต้องขาดจากความเป็นพระ ถ้าอยากบวชอยู่ มันก็ต้องสมัครใจรักษา มันต่างกันอย่างนี้

ที่ผู้เขียนเบื่อเพศฆราวาสมากก็คือ เบื่อการทำมาหากิน เห็นว่ามันซ้ำซากจำเจ เช้าไปทำงาน เย็นกลับมานอน เช้าก็ไปอีก ปีแล้วปีเล่าก็เป็นอยู่อย่างนี้ พออยู่ไปจนแก่แล้วก็ตายจากโลกนี้ไป แสนเบื่อจนเอียน แม้ตอนก่อนที่จะบวชมีเงินเหลือใช้ก็ไม่มีความสุข เพราะไม่รู้ว่าจะเอาไปใช้อะไร? จะไปซื้ออะไรมา มันก็แลดูเกะกะไม่จำเป็นแก่ชีวิตเลย!

และที่ร้ายไปกว่านั้น มันเห็นว่าตนตกเป็นทาสของตัณหาทุกวัน ไม่อาจที่จะทำให้เป็นอิสระอย่างแท้จริงได้เลย มันมองเห็นการบวชว่าเป็นหนทางเลิศที่สุดในโลก ถ้าในโลกนี้ไม่มีนักบวช หรือผู้เขียนบวชไม่ได้ ก็คงจะต้องผูกคอตายแน่ ๆ เพราะขืนอยู่ไปก็ไร้ค่า

ระลึกมาถึงตรงนี้ ก็ให้นึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าที่ได้ทรงนำทางการบวชไว้ จึงคิดว่าจะสนองพระคุณท่านจนถึงที่สุด และนี่ก็เป็นสาเหตุหนึ่ง ที่อยากจะขอตายในผ้าเหลือง ไม่ต้องการที่จะตายในเพศของคฤหัสถ์

วิธีที่จะได้ตายในผ้าเหลืองแน่ๆ ก็คือ รีบหาทางตายเสียในบัดนี้ อย่ารอให้เนิ่นช้าไป ทุกสิ่งมันเป็น "อนิจจัง" ถ้าเกิดอกุศลกรรมเก่า ซึ่งอาจจะมีก็ยังไม่แน่ มาดลจิตให้เห็น

ผิด แล้วต้องลึกออกไป วิมานสีเหลืองก็คงพังทะลายหมด ปัญหาจึงมีอยู่ในขณะนี้ว่า จะตายด้วยวิธีใด โดยไม่ต้องฆ่าตัวเอง?

ตอนนี้ก็เตรียมต่อโลงไว้เสร็จแล้ว วิธีการตายก็คิดไว้แล้ว แต่จะสมหวังหรือไม่? ก็ไม่อาจจะบอกใครได้ เพราะมันเป็นเรื่อง "ส่วนตัว" เกินไป

เหตุที่ผู้เขียนยังไม่อยากฆ่าตัวเองตาย ที่สำคัญสุดยอดก็คือ ยังห่วงผู้ที่สนใจธรรมะของผู้เขียน ซึ่งมีอยู่จำนวนหนึ่ง ที่ทำตามด้วยศรัทธา ไม่อยากให้ท่านเหล่านี้ ต้องผิดหวังเพราะผู้เขียนฆ่าตัวตาย ทำไมหรือ?

โปรดเอาฝ่ามือตรองดูสิท่าน! ผู้ที่เราฝากความหวังไว้ให้เป็นผู้นำทางธรรม เกิดมาฆ่าตัวเองตาย ถ้าผู้นั้นไม่รู้ธรรมะอย่างถูกต้อง ไม่มีธรรมะในใจสูงส่ง ก็จะต้องศรัทธาถอย ไม่อยากจะปฏิบัติธรรมอีกแล้ว ก็ขนาดผู้เขียนยังเป็นถึงขนาดนี้ ก็แสดงว่าธรรมะนี้ช่วยอะไรใครไม่ได้เลย!

หนังสือที่เขียนไว้หลายเล่ม ก็กลายเป็นสิ่งพิมพ์ที่ "ขี้หกทั้งเพ" เชื่อถือไม่ได้ คือใช้ดับทุกข์ไม่ได้ มีอย่างหรือ? สอนให้คนอื่นเขาฆ่ากิเลส แต่ตัวผู้เขียนกลับมาฆ่าคนคือฆ่าตนเองตาย!

แต่ถ้าท่านผู้อ่าน เคยเจริญมรณสติมาบ้าง และทำอย่างจริงจังระยะหนึ่ง ก็จะพบความจริงว่า บางขณะจิตมันเบื่อหน่ายไปหมดทุกสิ่ง แม้แต่ตัวเราเอง มันก็ไม่อยากมีชีวิตอยู่ ซึ่งอาการดังว่านี้ ได้เกิดแก่ผู้เขียนเป็นระยะ ๆ จนบางครั้ง

ต้องเลิกทำ แล้วมันก็หายไปเอง แต่พอไปทำอีกมันก็เกิดอีก วนเวียนกันอยู่แค่นี้ ไม่พ้นไปได้

ผู้ที่ได้เคยผ่านอาการที่ว่ามานี้ ย่อมจะเห็นใจผู้เขียน และจะไม่ประณามว่าเป็นบ้า เพราะถ้าบ้าจริงมันก็จะเขียนหนังสือไม่ได้ หรือเขียนได้ก็ไม่มีคนอ่าน ถ้าเขียนได้และมีคนอ่าน และชอบด้วย ก็แสดงว่าเราเป็น "พวกเดียวกัน" คือถ้าดีก็ดีด้วยกัน ถ้าบ้ามันก็บ้าด้วยกัน ว่างั้นเถอะ

เอาเข้าแล้วไหมล่ะ ? ทำไปทำมาก่อนจบเล่ม ก็เล่นดึงเอาผู้อ่านมาเป็นพวกเดียวกันจนได้.

ส่วนผนวก

รักสัตว์จึงไม่เลี้ยงสัตว์

"ที่ถ้ำสติน่าจะเอาสัตว์มาเลี้ยงไว้บ้าง"

คนหนึ่งถามขึ้น

"อาตมาไม่อาจจะเลี้ยงมันได้ ทั้งๆ ที่รักสัตว์เป็นชีวิตจิตใจ"

"ทำไมครับ ?"

"เพราะรักมันมากเกินไป !"

"เอ๊ะ! รักสัตว์มากก็น่าที่จะต้องเลี้ยงสัตว์สิครับจึงจะถูกนี่ท่านว่ารักสัตว์แต่ไม่ยอมเลี้ยงสัตว์ มันยังไงกันครับ ?"

"ฟังให้ดีนะ! เหตุที่คนเลี้ยงสัตว์ และไม่เลี้ยงสัตว์ มีด้วยกันอย่างละ ๒ ประเภท คือ

– คนไม่เลี้ยงสัตว์มี ๒ คือ ก. เพราะไม่ชอบสัตว์ ข. เพราะรักสัตว์มาก จึงไม่อาจที่จะเลี้ยงมันได้

– คนเลี้ยงสัตว์มี ๒ คือ ก. เลี้ยงเพราะรักสัตว์ อยากให้มันมีความสุข ข. เลี้ยงสัตว์เพื่อสนองตัณหาของตนเองเพื่อให้ตัวเองมีความสุข จึงได้หาสัตว์มาเลี้ยง"

"ครับ...อ้อ...ข้ออื่นพอจะแจ้งละ แต่ข้อที่ว่ารักสัตว์

มาก จึงไม่ยอมเลี้ยงสัตว์นี่ ยังพึงพิกล ๆ อยู่นะครับ ช่วยอธิบายหน่อยเถอะ"

"ได้สิ แต่ขอถามคุณก่อนว่า สมมุติว่าคุณเป็นนก มีคนเขามาจับเอาคุณไปขังไว้ในกรงทอง หรือเอาโซ่ทองมาล่ามขาไว้ แล้วให้การเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด กินข้าวจานทองเลยคุณจะเอาไหม ?"

"โอ้ย...ไม่ ไม่เอาละครับ !"

"อ้าว !...ทำไมไม่เอาล่ะ ? กินอิ่มนอนหลับสบายออกจะตายไป"

"โธ่! สบายอะไรกันครับ? ต้องพลัดพ่อแม่ พลัดลูกเมีย (ผัว) จะบินไปเที่ยวชมป่าเขา หรือหาลูกไม้อะไรกินที่มันชื่น ๆ ใจ ก็ไปไม่ได้ กำลังร่างกายก็ไม่ได้ออก อาหารที่เขาเอามาให้กิน บางอย่างเราก็ไม่ชอบ ก็ต้องฝืนกินไป บางทีท้องเสียเจ็บป่วย หรือตายไป รวมความว่า มันหมดอิสรภาพในชีวิตอย่างสิ้นเชิงทีเดียว"

"แหม...อธิบายยังกะว่าเคยเกิดเป็นนกมาก่อน อย่างนั้นแหละ จริง...จริงของคุณ มันมีความสุข แต่ไม่สบาย ไม่สนุก และนั่นก็คือ คำตอบที่ว่าเหตุใดอาตมารักสัตว์ จึงไม่หาสัตว์มาเลี้ยง ที่นับถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุดเลย"

"เอ...หลวงตาครับ! ถ้าเช่นนั้น คนที่เลี้ยงสัตว์ ก็ต้องขาดเมตตาและเป็นบาปด้วย ใช่ไหมครับ ?"

"ก่อนอื่น ก็ต้องรู้ด้วยว่า เมตตานั้นมี ๓ ระดับ คือ

– **เมตตาเรา** คือ เป็นเมตตาที่พุ่งเข้ามาหาตัว เป็น

เมตตาที่เห็นแก่ตัวเรา เห็นแก่ความสุขของเรา เมตตาเพื่อสนองตัณหา (ความอยาก) ของเรา เป็นเมตตาที่ขาดหรืออ่อนปัญญา (ไม่ใช่ปัญญาอ่อน) เป็นเมตตาที่ยังเจือด้วยทุกข์ ไม่บริสุทธิ์ ยังต้องเศร้าหมองเพราะเมตตาได้ หรือเมตตาจนน้ำไหลออกตา อย่างที่เคยเขียนนั่นแหละ

– **เมตตาเขา** คือ เป็นเมตตาที่พุ่งออกไปจากตัว เป็นเมตตาที่ปรารภความสุขของผู้อื่น หวังให้ผู้อื่นเป็นสุขโดยส่วนเดียว ไม่เกี่ยวข้องกับตน เป็นเมตตาที่ไม่เห็นแก่ตัว เป็นเมตตาที่มีปัญญาประกอบ เมตตาแบบนี้ไม่มีทุกข์ แต่จิตใจก็ยังหวั่นไหว เมื่อเห็นผู้อื่นมีความทุกข์ หรือเดือดร้อนอยู่

– **เมตตาอัปปมัญญา** คือ เป็นเมตตาสากล ไม่มีขอบเขต ไม่มีประมาณ ได้แก่เมตตาของพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย"

"เดี๋ยวก่อนครับ ! ที่ว่ามานี่มีหลักฐานที่ไหนบ้าง ?"

"ต้องขอขอบคุณ ที่ช่างสังเกตดีจริง ไม่มีหรอก 'ว่าเอาเอง' ทั้งนั้นแหละ แต่ไม่ได้เดาเอานะ เปรียบเทียบตามความเป็นจริง จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ไม่ว่ากัน

ทีนี้มาเข้าปัญหาท้อนท้ายที่ว่า การเลี้ยงสัตว์จะเป็นบาปหรือไม่ ? อันนี้ก็ต้องดูกันที่เจตนาและพฤติกรรม ที่ผู้เลี้ยงแสดงออก ๒ จุด คือ

ก. มีเจตนาเป็นกุศลหรือไม่ ? ถ้าเลี้ยงสัตว์ด้วยจิตเป็นกุศล ก็จัดว่าเป็นบุญ ถ้าเลี้ยงด้วยจิตเป็นอกุศล ก็จัดว่าเป็น

บาป และในเจตนา ๒ ประการนี้ ที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษก็คือ มีปัญญาเข้าประกอบด้วยหรือไม่? ถ้าไม่มีมันก็เลี้ยงด้วยความหลง (โมหะ) ถ้ามีปัญญาประกอบบุญก็บริสุทธิ์ ไม่มีทุกข์ โทษ หรือภัยเวร

ข. พฤติกรรมที่แสดงออก มีการทารุณโหดร้าย ให้สัตว์ลำบากหรือถึงบาดเจ็บ, พิการหรือไม่? ถ้ามีก็ย่อมจะก่อเวรกรรมที่ยืดเยื้อต่อไป

อนึ่ง ในแง่ของเวรกรรม ทั้งผู้เลี้ยง และสัตว์ที่ถูกเลี้ยงย่อมจะต้องมีเหตุและปัจจัยร่วมกัน ก็แล้วแต่ว่าจะเป็นไปในทางบวกหรือลบ เมื่อเหตุและปัจจัยหมด คนก็ย่อมจะเลิกเลี้ยงสัตว์ไปเอง

ข้อควรคิด ในการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ นั้น ต้องไม่เบียดเบียนตนเองและเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนด้วย คืออย่าให้ความเมตตา ที่มีต่อสัตว์จนเกินกว่า หรือสำคัญกว่าคนในครอบครัว เช่น พ่อแม่ ลูกเมีย หรือผัว หรือไม่ทำให้เพื่อนบ้านเดือดร้อน ก็ไม่ควรจะว่ากัน

เพราะการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ นี้ มันก็เป็นความเพลิดเพลิน, สนุก และเป็นการผ่อนคลายความเครียดได้วิธีหนึ่ง ควรคิดในแง่ดีว่า การเลี้ยงสัตว์ไว้ดูเล่น หรือเอาบุญนั้น ก็ยังดีกว่าเลี้ยงไว้ฆ่ากินเอง หรือให้คนอื่นฆ่า

จะอย่างไรก็ตาม การจะทำอะไร? หรือเลี้ยงสัตว์อะไร? ถ้ามีปัญญาร่วมด้วย ความถูกต้องก็ย่อมมี เมื่อมีความถูกต้องไม่ขาดไม่เกินก็ย่อมจะไม่มีปัญหา เช่น รักสัตว์จนหลง

และลืมหมดทั้งพ่อแม่ ลูกเมีย หรือผัว ถ้าอย่างนี้มันก็ก่อทุกข์ และไม่ควรเลี้ยง

ของทุกสิ่งในโลกนี้ ย่อมมีทั้งคุณและโทษ ถ้าเราปฏิบัติอย่างถูกต้องก็ย่อมจะก่อคุณ ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้อง มันก็ย่อมจะเกิดโทษ ดังนั้น ปัญญาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่จะวินิจฉัยและแยกให้ออกว่า อะไรควรหรือไม่ควร ?”

ติดธรรมะ อย่าติดคน

ในระยะหลัง ๆ นี้ คือย้อนหลังไปเมื่อหนึ่งปี ที่ผ่านมานี้ หรือเอากันว่า ในระยะที่หนังสือของผู้เขียนออกมามาก ๆ นี่แหละ ได้มีสิ่งที่มันพ่วงมากับหนังสือด้วย นั่นคือ มีบางคนอยากจะรู้ชื่อจริง และอยากจะรู้ประวัติรวมทั้งตัวผู้เขียนด้วย

บางคนเอากล้องมาขอถ่ายรูปที่ถ้ำก็มี บางคนก็พูดฝากให้มาถามประวัติก็มี ที่อยากให้เอารูปลงหนังสือก็มี แต่คิดว่า เมื่อท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้จบลงแล้ว ท่านคงจะไม่อยากรู้ชื่อ, ประวัติ ตลอดจนหน้าตาของผู้เขียนก็ได้ เพราะเหตุอันเนื่องมาจากกรรมเก่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะนำมาอธิบาย ให้เห็นเป็นรูปธรรมได้

เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้หมดสงสัย จึงได้นำมาเขียนเป็นครั้งสุดท้ายว่า เรื่องของอดีตกรรม เป็นเรื่องลึกลับซับซ้อน ยากที่จะรู้ ยากที่จะอธิบายได้ แต่ผู้เขียนได้สัมผัสมาด้วยจิตจริง ว่ามันเป็นเช่นนั้น จึงจำต้องปกปิด เพื่อประโยชน์ของผู้อ่าน มิใช่ประโยชน์ของผู้เขียน

จึงใคร่จะขอร้องด้วยเมตตาว่า ขออย่าได้รู้จักตัวผู้เขียนเลย ไม่ว่ากรณีใด ๆ สนใจธรรมะ ก็ขอให้อ่านจากหนังสือเอาเถิด ถ้ามันเกิดประโยชน์ ก็จงนำเอาไปใช้ ถ้ามันไร้ค่า ก็อย่าสนใจมันอีกเลย ก็เท่านั้นเอง

สาเหตุใหญ่ มีอยู่ ๓ ประการ ที่ต้องทำเช่นนี้ คือ

๑. กรรมเก่า เพราะอดีตกรรมของตนเอง ที่ต้องบังคับให้ทำเช่นนี้ ไม่ใช่เพราะดังแล้วเล่นตัว หรือมีความรังเกียจท่านผู้อ่านด้วยประการใด ๆ หามิได้เลยจริง ๆ มีแต่รู้สึกสำนึกพระคุณ และขอบพระคุณ ที่ให้ความสนใจในข้อเขียน

ผู้เขียนรู้สึกเป็นหนี้พระคุณท่านผู้อ่าน จึงพยายามไม่รับค่าเขียน เพื่อให้หนังสือได้ถูกลง กับพยายามที่จะเขียนให้ตรงกับสภาวะหรือสัจจะที่ปรากฏจริง ประสบการณ์จริง และตรงกับคำสอนของพระพุทธเจ้าด้วย ถ้าส่วนไหนที่เป็นประสบการณ์ แต่ไม่ตรงกับคำสอนของพระพุทธเจ้า เช่น จตุลักษณ์ ไม่ตรงกับไตรลักษณ์ เป็นต้น ก็บอกไว้ว่าผู้เขียน "ว่าเอาเอง" เพื่อจะได้ช่วยกันพิจารณา ถึงข้อเท็จจริงต่อไป

๒. รังเกียจตัวเอง เพราะตัวเองยังรู้สึกรังเกียจตัวเองอยู่ คือยังไหว้ตัวเองได้ไม่เต็มสิบนิ้ว จึงไม่ต้องการให้ใครมานับถือตัว หรือทำความเคารพกราบไหว้ตัว กลัวจะเป็นบาปแก่ตัวเอง เพราะยังมีความดีไม่พอให้เขากราบหรือไหว้ เมื่อตัวเราเอง ยังนับถือตัวเองได้ไม่สนิทใจ แล้วจะให้คน

อื่นเขานับถือเราสนิทใจได้อย่างไร ? นอกจากเขาจะนับถือด้วยโมหะเท่านั้น

ดังนั้น ในขณะที่ใครกราบผู้เขียนทุกครั้ง (ถ้าไม่ลืมสติ) ก็จะต้องกำหนดสติ หายใจเข้าก็ระลึกและรู้ และหายใจออกก็ระลึกและรู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เพื่อให้ท่านผู้กราบได้กราบพระแท้ "ในขณะนั้น"

เพราะจับหลักธรรมได้ว่า พระอรหันต์นั้นท่านมีสติอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น เมื่อเรามีสติอยู่ ใครได้กราบในขณะนั้นก็เท่ากับเขาได้กราบพระอรหันต์ เขาก็ย่อมจะได้บุญมาก

แต่ในการไหว้นั้น ทำไม่ทันเลย เพราะเหตุ ๒ ประการ คือเวลามันน้อย และบางทีเราก็ต้องยกมือรับ หรือมัวไปสนใจสิ่งอื่นอยู่ แต่การกราบนั้นมีเวลามาก จึงตั้งสติได้สบาย

อีกประการหนึ่ง ในเนื้อในตัวคนนี้ มันก็ไม่มีอะไรน่ากราบ น่าไหว้เอาเสียเลย มันเหม็นไปหมด ถ้าจะติดก็ควรที่จะติดธรรมะ คือพระธรรมดีกว่า และประเสริฐกว่าตรงตามพุทธประสงค์กว่าด้วย และเป็นที่พึ่งได้ถาวร หรืออมตะอีกด้วย

จึงอยากจะเสนอความเห็นว่า อย่าติดในตัวบุคคลเลยจงติดธรรมะเถิด เพราะตัวคนนั้นเมื่อยังเป็นปุถุชนอยู่ มันก็ยังคุ้มดีคุ้มร้ายอยู่ ยังเป็นลูกผีลูกคนอยู่ ยังไม่ใช่ลูกพระที่แท้จริง การติดในตัวบุคคลจึงอาจจะทำให้ผิดหวัง หรือเป็นพิษขึ้นมาได้ แต่การติดธรรมะนั้น มีแต่ได้ลูกเดียว ไม่มีส่วนเสียเลย

๓. เจริญรอยตามธรรมาจารย์ เพราะว่าท่านอาจารย์ทั้งสอง คือ พระราชวรมุนี และหลวงพ่อพุทธทาสที่ผู้เขียนเคารพยิ่ง ท่านก็ไม่ต้องการให้ใครไปติดตัวท่าน ไม่เคยปรากฏว่า มีใครไปแย่งขี้หัว (ผม) ของท่าน (เมื่อปลงผม) มาบูชากันเลย ทั้ง ๆ ที่ท่านเป็น "อาจารย์เหนืออาจารย์" หรือ "อาจารย์ที่ยิ่งกว่าอาจารย์" เสียอีก

แล้วเรา (ผู้เขียน) เป็นอะไร? จึงจะต้องถ่ายรูปไปให้คนอื่นเขาเก็บไว้เป็นที่ระลึกหรือบูชา ชะ ๆ ... เดี๋ยวขี้กรากมันก็ได้ขึ้นเต็มกระบาลซะหรอก ขึ้นหำสิ!

ธรรมะที่เอามาเขียน ก็มิใช่อันมาก ที่เอามาจากของท่าน ถ้าจะเอารูปเคารพ ก็ควรที่จะเอารูปของท่านทั้งสองจึงจะถูก หรือจะเอากันให้เจ๋ง ๆ ก็ควรที่จะเป็นรูปของพระพุทธเจ้านั่นแหละ นับว่าถูกต้องและดีที่สุดกว่ารูปของใครหมด

ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้ จึงขอให้ผู้ที่ต้องการรู้จักชื่อก็ตาม ต้องการรู้ประวัติก็ตาม อยากเห็นรูปก็ตาม ขออย่าได้ปฏิฆะเลย ที่สำคัญก็อย่าทำให้ประโยชน์ อันยิ่งใหญ่ที่ท่านผู้อ่าน จะพึงได้รับนั้นต้องพลอยพินาศไปเสียเลย ว่ากันตรง ๆ ก็คือ เพื่อรักษาประโยชน์ของผู้อ่านเพียงประการเดียวเท่านั้น

และว่ากันที่จริง อายุของผู้เขียนก็จะอยู่ในโลกนี้ อีกไม่นานแล้ว ขอให้ผู้เขียนได้มีโอกาสทำประโยชน์ตน และประโยชน์ท่านผู้อ่าน ให้ได้ถึงที่สุดเถิด.

สงบ แล้วสบาย

สงบ มีความหมาย ๒ อย่าง คือ สงบภายนอก ได้แก่ สถานที่หรือสิ่งแวดล้อม และสงบภายใน โดยตรงได้แก่ จิตใจ ซึ่งรวมทั้งกายและวาจาด้วย ถ้าจัดทำให้ทั้งสองส่วน มีความพอดี ก็ย่อมจะเกิดความสบายทั้งร่างกายและจิตใจ

ความสบาย จึงเป็นชื่อของความสุข คือความสุขกาย และสุขใจ อันเป็นยอดปรารถนาของทุกคน

ผู้ที่มาถ้าสติแล้ว มักจะมีคำถามตรงกันอยู่คำหนึ่งว่า

"ท่านอยู่ที่นี่ สบายดีหรือ ?"

เมื่อผู้เขียนตอบว่า สบายดี และสบายดีที่สุด ก็จะมี คำถามต่ออีกว่า อาหารการขบฉัน และน้ำดื่มน้ำใช้ พอเป็น ไปได้อย่างไร ?

เมื่อตอบว่า อาหารค่อนข้างจะฝืดเคือง ต้องเสริมด้วย ผลไม้หรือบางครั้งก็วิตามิน ซึ่งร่างกายมันจะบอกเอง ว่า ขาดธาตุอะไร ? ส่วนน้ำนั้นใช้น้ำฝนที่รองไว้ ก็พอใช้ได้ คนเดียวสบาย ๆ

เมื่อตอบอย่างนี้ ก็จะมีคำถามต่อไปอีกว่า

"เมื่ออาหารไม่สัปปายะอย่างนี้ เหตุใดจึงว่าสบายเล่า?"

คราวนี้ก็เห็นจะต้องร่ายเพลงยาวกันละว่า

อันธรรมชาติของร่างกายนั้น ย่อมมีความสัมพันธ์กันกับจิต ชนิดที่จะแยกออกดูได้ยาก นอกจากจะต้องให้ความสังเกตอย่างจริงจัง ก็พอจะรู้ได้บ้าง นั่นคือ เมื่อจิตใจสงบไม่วุ่นวายแล้ว ร่างกายก็ใช้พลังงานน้อย และทำให้มีโรคเกิดขึ้นน้อยด้วย

เรื่องนี้ ถ้าไม่ประสบกับตนเองแล้ว ก็จะไม่เชื่อใครเด็ดขาด เพราะในอดีตนั้นผู้เขียนเป็นคนมีโรคมาก ทั้งโรคประจำตัว (ประสาท) และโรคจรอีกหลายโรค

เมื่อมาอยู่ที่ถ้ำสติเพียง ๓,๔ ปี โรคต่าง ๆ ก็หายไปเองโดยมิได้รักษาเลยเกือบหมดสิ้น ที่พอเป็นอยู่บ้างก็โรคเดียวคือโรคบิดมีตัว แต่ก็แทบจะไม่มีความหมายอะไรเลย เพราะเรารู้สมุฏฐานของมันดี และควบคุมมันได้

ท่านผู้อ่านจะคิดค้านอย่างไรก็ได้ แต่สำหรับผู้เขียนแล้ว เชื่อมั่น ๑๐๐% ว่า เกิดจากความสงบของสถานที่และจิตใจ เป็นพลังที่สำคัญที่สุด บวกกับอากาศดี และการออกกำลังกายประจำวันด้วย ก็จะยิ่งช่วยเสริมให้สุขภาพดียิ่งขึ้น ทั้ง ๆ ที่อาหารทุโภชนาการก็ตาม

ดังนั้น เมื่อถูกถามจากผู้มาเยือนว่า

"อยู่ที่นี่ มีความสุขสบายดีหรือ?"

ผู้เขียนจึงมักจะตอบขยายความจากใจจริงต่อไปว่า

"ในบรรดาปุถุชนที่มีความสุขที่สุดในโลกนั้น อาตมาเป็นผู้หนึ่ง ที่รวมอยู่ในคนเหล่านั้นด้วย" (ว่าเข้านั่น)

โดยอธิบายเหตุผลว่า

อันความสุขที่แท้จริงของคนเรานั้น เกิดจากความสงบทางกายวาจาและใจเป็นหลักสำคัญ ดังนั้น ใครจะมีทรัพย์สินเงินทอง ยศบริวารมากมายก่ายกองสักเพียงใด ถ้ากาย วาจา และใจไม่สงบแล้ว ก็ย่อมจะหาความสุขไม่พบเลย จะพบได้ก็แต่ความสุขจอมปลอม ที่อยู่ในรูปของความสนุกสนานและเพลิดเพลินเท่านั้น !

ที่เขียนมาทั้งหมดนี้ เขียนจากประสบการณ์ มิใช่จากการอ่านหรือฟังใครมา จะไม่เชื่อก็ไม่ว่า แต่อยากท้าให้ลองดู สำหรับผู้ที่ในชีวิตนี้ยังไม่เคยพบภาวะเช่นนี้ คือ สถานที่สงบ และจิตใจสงบด้วย ก็น่าที่จะลองรับคำท้าดู เพราะไม่ต้องเสียเงินเสียทองแต่ประการใดทั้งสิ้น

ผู้เขียนรู้สึกขอบคุณ และสำนึกถึงพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยให้ผู้เขียนได้มาอยู่ในที่นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าของโรงพิมพ์ธรรมรักษ์ ย่อมจะมีส่วนได้รับอานิสงส์นี้ มากกว่าใคร ๆ ทั้งหมด

ถ้าผู้เขียนไม่ได้มาอยู่ในสถานที่นี้ ชาตินี้ทั้งชาติก็คงจะไม่รู้เลยว่า ความสุขอันแท้จริงของปุถุชนนั้นคืออย่างไร ? ก็คงจะได้แต่หลงเพ้อ ๆ ไปตามเขาว่า ต้องมีเงินมาก ๆ มีเครื่องอำนวยความสุขมากๆ มีบ้านใหญ่ ๆ มีอาหารดีๆ แพงๆ กินมาก ๆ มีการสนองอารมณ์ทางกามคุณทุกรูปแบบ มี...

ขอบอกด้วยความจริงใจ (อาจจะเกิดจากความโง่ของตนเองก็ได้) ว่า สิ่งเหล่านั้น ยิ่งมีมากเข้าเท่าไร ? ก็จะยิ่งทำให้อายุของเราสั้น และตกเป็นทาสของกิเลสตัณหามากเข้าเท่านั้น

เคล็ดลับ ในการเสพสุขที่แท้จริงนั้น ต้องเกิดจากความ "พอดี" ไม่มากจน "เฟ้อ" และไม่น้อยจน "ฝืด" ได้แก่หลักของ "มัชฌิมา" คือ ไม่ตึงจน "เครียด" และไม่ขี้เกียจจน "ตัวเป็นขน" นั่นแหละ

แม้ว่าความสงบของจิต จะเป็นสิ่งสำคัญก็ตาม แต่ถ้าสิ่งแวดล้อมหรือสถานที่ไม่สงบ ก็ย่อมจะพบความสุขแต่เพียงครึ่งเดียวเท่านั้น! ที่เขียนนี่มิได้ว่าเอาเอง แต่ได้อ่านพบในพระไตรปิฎกว่า แม้พระพุทธเจ้า (พระวินัย ๒/๑๐๘) และพระอรหันต์ต่างๆ ท่านก็ยังนิยมหลบไปอยู่ในที่สงบสงัดเป็นเวลานาน ๆ เช่น ๗ วัน ๑๕ วัน หรือ ๓ เดือน เป็นต้น

ได้โปรดพิจารณาดูเถิด ก็ขนาดพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ต่าง ๆ นั้น ท่านหมดกิเลสตัณหาแล้ว ท่านยังต้องหาที่สงบสงัดอยู่เป็นระยะๆ ก็แล้วพวกเราเป็นอะไร? กิเลสพันห้าตัณหาร้อยแปด ยังเต็มบริบูรณ์อยู่ ก็ยิ่งจะมีความจำเป็นต้องอยู่ในสถานที่สงบสงัด ให้มากกว่าท่านเสียอีกด้วยซ้ำไปมิใช่หรือ ? นี่แหละคือ "ลายแทง" ที่ผู้เขียนบรรลุความสุขละ

ดังนั้น ผู้ปรารถนาความสุขแท้ ก็ควรที่จะปลีกเวลาไปอยู่ในสถานที่สงบสงัดดูบ้าง หรือไม่อาจที่จะไปได้ ด้วย

เหตุใด ๆ ก็ตาม ก็อาจจะจัดทำบ้านของท่านนั่นแหละ ให้มันเกิดความสงบสงัด ตามแต่พอจะทำได้ ก็ย่อมจะได้พบความสุขความสบายตามส่วน

แต่สำหรับนักบวชแล้ว ก็ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีปัจจัยสี่ ให้น้อยที่สุด พยายามทำอะไรด้วยตนเองให้มากที่สุด เพื่อให้ร่างกายได้ออกกำลัง จะได้มีความแข็งแรง เมื่อร่างกายแข็งแรง จิตใจก็ย่อมจะเบิกบานสดชื่น และมีความสุขสบายตามมาด้วย.

ผลของการบวช ๓ ประเภท

บวช คือ การเว้นจากทำความชั่วและทำความดี ในทุกรูปแบบ การบวชที่ถูกต้อง ควรจะบวชทั้งกายและใจ กล่าวคือต้องสำรวมระวัง ไม่ให้เกิดความผิดพลาด หรือบกพร่องทางกาย วาจา และใจ ด้วยการปฏิบัติ ดังนี้

ก. เอาศีล มาควบคุมกายและวาจา ให้เกิดความปกติ คือ ไม่ก่อทุกข์ โทษ เวร และภัย ให้เกิดขึ้นกับตนและผู้อื่นตลอดจนความเสื่อมอันจะเกิดมีขึ้นต่อศาสนา เป็นต้น

ข. เอาสมาธิและปัญญา (รวมทั้งสติ) มาควบคุมใจให้เกิดความปกติ คือ นึกคิดในสิ่งที่ถูกต้อง ตามแนวคำสอนของพระพุทธเจ้า ตลอดจนพยายามขัดเกลากิเลสตัณหาให้เบาบาง หรือหมดไปในที่สุด เป็นต้น

ว่าโดยผลของการบวชในปัจจุบัน เท่าที่ได้สัมผัสมาด้วยตนเองแล้ว พอแยกออกได้เป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

บวชเสมอตัว คือ เมื่อก่อนบวช มีสภาวะจิตใจอย่างไร ? เมื่อกำลังบวชอยู่ หรือลาสิกขา คือสึกออกมาแล้ว ก็คงมีสภาพอยู่อย่างนั้น ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เช่น

– เคยมีศรัทธาต่อพระรัตนตรัยอยู่อย่างไร ? ก็ยังมีความมั่นคงดีอยู่เหมือนเดิม ไม่หวั่นไหวหรือโยกคลอนแต่อย่างใด

– ก่อนบวชเคยมีนิสัยดีหรือเสียมาก่อนอย่างไร ? ขณะที่บวชอยู่หรือสึกออกมาแล้ว ก็ยังเหมือนเดิมทุกอย่าง ไม่เปลี่ยนแปลง

– ก่อนบวชเคยใส่บาตร เคยไปวัดในโอกาสอันควร ครั้นบวชสึกออกมาแล้ว ก็ยังคงทำอยู่เหมือนเดิมทุกประการ

– ก่อนบวชไม่เคยสูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่เจ้าชู้ ไม่เที่ยวเตร่ ไม่คบคนชั่ว และไม่เกียจคร้าน สึกออกมาก็เหมือนเดิม

– ก่อนบวชเคยเคารพ เชื่อฟังพ่อแม่ มีความกตัญญูกตเวทีดี สึกออกมาแล้ว ก็ยังเหมือนเดิมอยู่ทุกประการเป็นต้น

รวมความว่า ก่อนบวชเคยมีความประพฤติดีหรือชั่ว อยู่มากน้อยเพียงใด ? ขณะบวชอยู่ หรือสึกออกมาแล้ว ก็ยังคงมีอยู่เท่าเก่า อย่างนี้ก็เรียกได้ว่า บวชเสมอตัว อันนี้ไม่รวมทั้งทรัพย์สิน ที่ต้องหมดไปในงานบวช หรือในระหว่างบวชอยู่

บวชขาดทุน คือ ก่อนบวชเคยมีความดีอยู่บ้าง เช่น

– เคยมีศรัทธาเลื่อมใส ในพระรัตนตรัย หรือต่อพระสงฆ์ดีอยู่ แต่ในขณะบวชอยู่ หรือสึกออกมาแล้ว ก็หมดความเลื่อมใสในพระสงฆ์ ถึงขนาดตัดญาติขาดมิตรกัน

เลย (ก็มี)

– ก่อนบวชเคยใส่บาตร เคยไปวัดทำบุญไม่ขาด ครั้นบวชสึกออกมา ก็หันหลังให้วัดโดยเด็ดขาด แม้จะยกมือไหว้พระก็ยกไม่ขึ้น

– ก่อนบวชไม่เคยกินเหล้า ไม่เคยสูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน ไม่เกียจคร้าน เป็นต้น พอบวชเข้าไปก็สูบยาเป็น สึกออกมาก็ล่อทั้งเหล้าทั้งยา หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลาย ๆ อย่างก็แล้วแต่

ทั้งหมดนี้ก็จัดว่าเป็นการบวชที่ขาดทุน คือทำให้ความดีต่าง ๆ ที่พอมีอยู่บ้างต้องหมดไป ต้นเหตุใหญ่ก็คือ ไปเห็นนักบวชที่เลว ๆ ไม่พบพระที่ดี ๆ จึงทำให้เสื่อมศรัทธาหรือบวชเข้าไปแล้ว ไม่ได้ศึกษาและปฏิบัติ เลยเกิดค่านิยมที่ผิด ๆ ว่า ขึ้นชื่อว่านักบวชแล้ว มันก็เลวเหมือนกันหมดทุกคนหรือทุกวัด เป็นต้น

บวชได้กำไร คือ ก่อนบวชยังละความชั่วบางอย่างไม่ได้ ยังมีความดีอยู่น้อย แต่เมื่อได้บวชเข้าไป ก็ละความชั่วได้ ทำความดีได้มากขึ้น เช่น

– ก่อนบวช ติดบุหรี่อยู่ พอบวชเข้าไปก็เลิกได้ ครั้นสึกออกมาก็ไม่สูบอีก ก่อนบวชติดเหล้า สึกออกมาก็เลิกได้ เป็นต้น

ก่อนบวชยังไม่มีศรัทธาเลื่อมใสในพระศาสนา พอบวชและสึกออกมาก็เลื่อมใสยิ่งขึ้น ใจบุญมากขึ้น

– ก่อนบวชเคยมีความประพฤติไม่ดีบางอย่าง เช่น

ไม่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ไม่เคารพเชื่อฟัง มีนิสัยหยาบคาย เย่อหยิ่ง เห็นแก่ตัวจัด ครั้นบวชเข้าไปแล้วหรือสึกออกมา ก็เปลี่ยนเป็นคนละคนเลย

– ก่อนบวชไม่เคยทำบุญตักบาตร ไม่เคยยกมือไหว้พระ ครั้นสึกออกมาแล้ว ก็ทำบุญตักบาตร ยกมือไหว้พระเป็นประจำ

รวมความว่า ก่อนบวชเคยมีสิ่งไม่ดี เมื่อบวชเข้าไปก็ละได้ แม้สึกออกมาก็ยังละได้อยู่ เคยมีความดีอยู่ก่อน ก็มีมากยิ่งขึ้นไปอีก อย่างนี้เป็นการบวชที่ได้กำไร และถูกตรงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า

เพราะถ้าเราบวชเข้าไปแล้วเสมอตัว หรือขาดทุนเดิมที่มีอยู่ก่อนก็ตาม ก็ไม่ควรที่จะบวชเข้าไปให้เสียเงิน หรือเสียเวลาเปล่า สู้นอนกระดิกขาอยู่ที่บ้านยังดีเสียกว่า ที่จะไปนั่งกินนอนกินส่วนบุญของเขา โดยไม่มีความดีทดแทนเขาก่อให้เกิดบาปกรรมเปล่า ๆ

ดังนั้น หลักการบวชที่ถูกต้อง ควรปฏิบัติ ดังนี้

– ก่อนบวช ควรเลือกวัด เลือกอุปัชฌาย์อาจารย์ ว่าที่วัดนั้นมีการเล่าเรียนศึกษาพระธรรมวินัย และมีการปฏิบัติสมาธิ–วิปัสสนากันหรือไม่ ? ถ้าไม่มีก็อย่าเข้าไปบวชเลย จะบวชเสียผ้าเหลือง และบวชเปลืองข้าวสุกของชาวบ้านเสียเปล่า ! มีแต่โทษ ไม่มีคุณ วัดไม่ใช่โรงแรม !

เพราะนอกจากจะทำให้ทุนเก่าหมดไปแล้ว ยังจะไปได้ความเลวกลับมาอีกเสียด้วย (ถ้าไปพบนักบวชที่ไม่ดีเข้า)

สู้อยู่ทำบุญให้ทาน ในชีวิตฆราวาสยังจะดีเสียกว่า เชื่อหัวโล้นเถอะ !

– ขณะที่กำลังบวชอยู่ เมื่อรู้ตัวว่า เข้ามาบวชในวัดผิด (แนวคำสอนของพระพุทธเจ้า) เสียแล้ว ก็ควรปฏิบัติดังนี้

๑. ประคองตัว ให้ตั้งอยู่ในความดี อย่าไปทำผิด ๆ ตามเขาไป มันจะเสียนิสัย แล้วแก้ภายหลังยาก เพราะมันเข้ากระดูกดำเสียแล้ว

๒. อย่าไปต่อต้านเขา จะมีภัยมาถึงตัวเรา "น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ" หรือ "ไม้ซีกอย่าไปงัดไม้ซุง" จงหาทางย้ายไปอยู่ที่อื่นเสีย แม้กลางพรรษาก็ไปได้ ต้องอาบัติเพียงทุกกฏเท่านั้น แต่ถ้าขืนอยู่ไป มันอาจจะต้องอาบัติหนักจนแก้ไม่ได้ไปตลอดชีวิต

๓. ถ้าไม่อาจที่จะย้ายได้ ควรเข้าไปหาพระสุปฏิ-ปันโน คือพระผู้ปฏิบัติดี ย่อมจะมีอยู่แทบทุกวัด แม้ว่าจะมีปริมาณไม่มากนักก็ตาม ให้ท่านช่วยแนะนำสั่งสอนให้ก็พอจะรอดตัวได้

– สึกออกมาแล้ว ก็อย่าได้คิดเหมาโหลเอาว่า บวชวัดไหน ? อาจารย์ไหนมันก็เหมือนกัน ? เพราะพระพุทธเจ้าองค์เดียวกัน นั่นเป็นมิจฉาทิฐิ ที่น่าสงสารยิ่งนัก แม้ว่าคำสอนจะมีเหมือนกัน และเท่ากันก็ตาม แต่ผู้ปฏิบัติ หาได้ทำเท่ากันทุกรูปไม่ !

ไม่ว่าในครั้งพุทธกาล หรือในปัจจุบันก็ตาม ในแต่ละวัดก็ย่อมจะมีทั้งนักบวชที่ดี และที่เลวคละเคล้ากันไป จะเกณฑ์ให้เหมือนกันหมดหาได้ไม่ ผู้มีปัญญาก็ย่อมจะเลือกคบแต่คนดี หรือทำแต่ในสิ่งที่ดี และละเว้นจากคนชั่วหรือสิ่งชั่วเสีย

เมื่อเราไปบวชอยู่ และพบแต่คนไม่ดี ก็แสดงว่าวิบากหรือนิสัยของเรามันไม่ดีเอง จึงพาให้ไปคบแต่คนไม่ดี จึงได้พบเห็นแต่สิ่งที่ไม่ดีมา เมื่อเราสึกออกมาแล้ว ก็อย่าได้ปิดประตูขังตัวเองว่า ในเมืองไทยนี้มีแต่นักบวชเลวๆ ทั้งนั้นเลย มันจะทำลายประโยชน์ของตนเองให้พินาศเสียเปล่า

ทุกสิ่งในโลกนี้ ย่อมมีของเป็นคู่กันอยู่เสมอ มีคนเลวที่ไหน ก็ย่อมจะต้องมีคนดีปะปนอยู่ที่นั่น ต่างกันแต่ว่ามีมากหรือน้อยเท่านั้น การมองอะไรแต่เพียงแง่เดียว ย่อมจะไม่พบความจริง

ท่านผู้อ่าน ได้อ่านบทความนี้จบลงแล้ว สามารถที่จะเอาบทความชิ้นเล็กๆ นี้ มาเป็น "คันฉ่อง" ส่องดูตัวเองได้มากน้อยแค่ไหน ? ขออนุโมทนาสาธุ ต่อท่านที่บวชได้กำไร ไว้ในที่นี้ด้วย

ส่วนผู้ที่บวชเสมอตัว หรือขาดทุนเดิมนั้น เป็นผู้ที่น่าสงสารยิ่งนัก ขออย่าได้ย่ำเท้าอยู่กับที่ หรือถลำทำชั่วต่อไปอีกเลย จงหยุดหรือถอยกลับ มาตั้งหลักใหม่เสียเถิด ยังไม่ช้าหรือสายจนเกินไปหรอก

อย่าลืมว่า เราบวชอุทิศพระพุทธเจ้า มิได้บวชอุทิศพระเทวทัต (บวชมุ่งหาลาภ, ยศและความสุขทางเนื้อหนังอันเป็นสิ่งจอมปลอม) จึงไม่ควรที่จะปล่อยให้เวลาหมดไปเสียเปล่า พร้อมกับชีวิตอันมีค่าก็ใกล้ความตายตามไปด้วย

ถ้าพระพุทธเจ้าทรงมีพระชนม์อยู่ ผู้ที่บวชเข้าไปแล้วได้กำไร ก็ย่อมจะได้รับสาธุการ จากพระพุทธเจ้าเป็นแน่ และในทำนองเดียวกัน ผู้ที่บวชเข้าไปแล้วเสมอตัว หรือซ้ำร้ายขาดทุนเดิมเสียอีก ก็คงจะไม่พ้นถูกท่านด่าว่า "อ้ายเขียวลากดิน" หรือ "อ้ายหางแดง" เป็นแน่!...

ปัญหาที่ ๘๔: การกินเนื้อ กินผัก*

ถาม : มีเรื่องที่ยังเข้าใจกันไม่ได้ ที่ผมเห็นว่าเป็นปัญหาจะนำมากราบเรียนถามท่านอาจารย์; คือ มีผู้ถามว่า ผู้เผยแพร่ศาสนาสอนแนวปฏิบัติสู่นิพพาน แล้วในบาตรนั้นยังเต็มไปด้วยเลือดและเนื้อที่เป็นอาหารอยู่อย่างนั้น จะมีจิตเมตตาได้อย่างไรครับ ?

ตอบ : ว่าให้หมดกันไปเสียทีเดียวเกี่ยวกับเรื่องนี้.

ถาม : คือยังมีต่อไปอีกว่า ในขณะที่ฉันเนื้อกับผักนั้น จิตชนิดไหนจะปกติง่ายกว่ากัน เพราะว่าเรื่องของการพิจารณาในการฉันอาหารด้วยเห็นเป็นธาตุ ๔ นั้น มันเป็นเรื่องของพระอรหันต์เสียมากกว่า. อันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาครับ ?

ตอบ : ปัญหานี้ สรุปความได้ว่า เป็นข้อข้องใจ เกี่ยวกับการฉันเนื้อฉันผัก; ผูกปัญหาในลักษณะที่ว่า เป็นการกระทบต่อภิกษุผู้ฉันอาหารด้วยบาตรที่ยังมีเลือดและเนื้อ *การใช้สำนวนโวหารอย่างนี้* เป็นความลำเอียงอยู่มาก *ที่ใช้คำว่าบาตรที่เต็มไปด้วยเลือดและ*

---

*คัดจากหนังสือ *"เมื่อเราพูดกะเขา"* เรื่อง *'ธรรมะน้ำ' 'ธรรมะโคลน'* ตอนที่ ๓ ธรรมบรรยายล้ออายุ ปี ๒๕๒๓ ของ หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ

เนื้อ ทำให้เกิดภาพพจน์ว่า เป็นเนื้อสด ๆ แดง ๆ หรือราดไปด้วยเลือด ข้อปัญหามันสรุปความว่า มันเนื่องมาแต่ความไม่แน่ใจ ในเรื่องการฉันเนื้อหรือฉันผัก; ตั้งปัญหาใหม่อีกว่าการฉันเนื้อกับการฉันผักนั้น จิตไหนจะเป็นปกติมากกว่ากัน, และไม่ยอมให้ใช้หลักที่ว่า พิจารณาโดยความเป็นธาตุแล้วจึงฉัน เพื่อจะตัดปัญหาว่าเนื้อหรือผักออกไปเสีย ?

อาตมาเข้าใจว่า ที่นั่งกันอยู่ที่นี่ทั้งหมด ทั้งพระทั้งฆราวาสนี้ คงจะมีบางองค์ที่มีปัญหาเรื่องฉันเนื้อฉันผัก; บางองค์บางท่าน ก็สมาทานการฉันผัก ไม่มีการฉันเนื้อ ไม่มีการกินเนื้อ, ก็เป็นเรื่องที่น่าจะพูดกันให้มันเป็นที่เข้าใจกันเสียบ้างก็จะดีเหมือนกัน อาตมาก็จะไม่พูดในลักษณะที่เจาะจงบุคคลใดหรือคณะไหน หรือพุทธศาสนานิกายไหน; เช่นนิกายมหายาน เขาก็ไม่กินเนื้อกันทั้งหมด, ฝ่ายเถรวาทนี้ก็ถือไปตรง ๆ ตามหลักธรรมะและวินัย บางองค์ฉันเนื้อก็ฉันโดยไม่ผิดวินัย แต่ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ ก็จะไม่ผิดหลักธรรมะด้วย เป็นอันว่า ในนิกายเถรวาทนี้ มีทั้งฉันเนื้อ และไม่ฉันเนื้อ คือฉันผัก

ที่จริงคำพูดอย่างนี้ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ที่จะพูดว่าพระนี้ฉันเนื้อหรือฉันผัก พระองค์ใดทำความสำคัญมั่นหมายว่า เรากินเนื้อหรือกินผัก ผู้นั้นไม่ใช่ภิกษุในพระพุทธศาสนา ภิกษุในพระพุทธศาสนา. จะไม่

ฉันด้วยความสำคัญว่าเนื้อ หรือว่าผัก. ถ้ายังสำคัญมั่นหมายว่าเป็นเนื้อหรือเป็นผัก คนนั้นก็ยังไม่รู้ธรรมะตามหลักของพระพุทธศาสนา ที่ไม่ให้สำคัญมั่นหมายด้วยความสำคัญมั่นหมาย ในความรู้สึกของตนหรือบุคคลทั้งหลาย.

การที่เขามีความสำคัญมั่นหมาย : สำคัญว่าเนื้อ กินเข้าไปก็เป็นยักษ์, ถ้าสำคัญว่าผักกินเข้าไปก็เป็นค่าง; ค่างที่อยู่ตามยอดไม้น่ะ มันกินแต่ผักไม่กินเนื้อ; นั่นแหละสำคัญว่ากูกินผัก ก็เป็นค่าง สำคัญว่ากูกินเนื้อ ก็เป็นยักษ์; ฉะนั้นภิกษุในพุทธศาสนา จะไม่ทำความมั่นหมายว่าเป็นเนื้อหรือเป็นผัก. แล้วจะสำคัญว่าอะไร? คือไม่สำคัญว่าอะไรหมดปล่อยมันไปตามความเป็นจริง ว่ามันเป็นอาหารก็แล้วกัน; มันเป็นอาหารที่ถูกต้อง และสมควรตามความเป็นไปของภิกษุในพุทธศาสนา ที่เลี้ยงชีวิตอย่างคนขอทาน. นี่อาตมาพูดถึงเรื่องฝ่ายภิกษุก่อน.

ภิกษุที่แท้จริง อาศัยการเลี้ยงชีวิตด้วยอาหารที่ผู้อื่นให้ ในลักษณะที่เป็นคนขอทาน; คือเขาใส่อะไรให้มาในภาชนะก็มาพิจารณาดู โดยลักษณะแห่งความเป็นอาหารที่ได้มาตามแบบของภิกษุ ผู้เลี้ยงชีวิตเนื่องด้วยผู้อื่น อย่างคนขอทาน ว่าเป็นอาหารที่สมควรแก่สมณะหรือไม่. ทีนี้เมื่อจะฉันเข้าไป คำไหน ชิ้นไหน อย่าได้สำคัญว่ามันเป็นเนื้อหรือเป็นผัก. ถ้าเห็นว่าอาหารชิ้นนี้ไม่เหมาะแก่ภาวะเราก็ขว้างทิ้งไปเสีย; อาหารชิ้นนี้เหมาะแก่อัตภาพของเราก็ฉันโดยไม่ต้องเกิดโทษ ไม่ทำความสำคัญมั่นหมาย

ว่าเป็นเนื้อหรือเป็นผัก.

ในวินัยก็มี อยู่ข้อหนึ่ง *ซึ่งถ้าเขามานิมนต์ไปฉันโดยระบุสิ่งของนั้นว่าเป็นอะไร* เช่นว่าเป็นเป็ด เป็นไก่ เป็นปลา เป็นเนื้อ เป็นขนมจีน เป็นขนมต้มอะไร ถ้าระบุลงไปโดยความเป็นชื่อ เป็นที่ตั้งแห่งความมั่นหมาย ว่ามันเป็นอะไรแล้ว *ภิกษุจะไม่รับนิมนต์* หรือรับฉันอาหารนั้น นี่เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความหมายมั่นว่ามันเป็นอะไร กินขนมอะไร กินเนื้ออะไร กินปลาอะไร กินผักอะไร กินน้ำพริกอะไร; ต้องไม่มีความมั่นหมายว่ามันเป็นอะไรในลักษณะนั้น, ให้สังเกตดู แต่ว่ามันเป็นอาหารที่สมควรแก่ภิกษุ ผู้เลี้ยงชีวิตอยู่ด้วยผู้อื่นอย่างคนขอทาน.

ย้ำอีกทีหนึ่งว่า ได้มาอย่างคนขอทาน ในบาตรมีอะไรก็คงจะมีไปตามเหตุตามปัจจัย ตามเรื่องราวที่ชาวบ้านเขาจะใส่ให้มา. ถ้าไปขอทานในหมู่มนุษย์ที่มีการกินเนื้อเป็นอาหาร, ในบาตรนั้นมันจะต้องมีเนื้อติดมาด้วยเป็นธรรมดา; ถ้าไปขอทานในหมู่มนุษย์ที่ไม่กินเนื้อเป็นอาหาร มันก็ไม่มี มันก็มีแต่ผัก, ภิกษุก็จะไม่สำคัญมั่นหมายว่าผัก ว่ากูจะกินแต่ผัก, อย่างนี้ก็ไม่มี; ถ้ามีเนื้อมาว่ากูจะกินเนื้อ อย่างนี้มันก็เป็นยักษ์. ภิกษุจะไม่ทำความสำคัญว่าเป็นเนื้อหรือเป็นผัก, บริโภคโดยความเป็นอาหาร ที่สมควรแก่สมณะ; ชิ้นไหนไม่สมควรแก่ความเป็นสมณะก็ทิ้งไป, ชิ้นไหนส่วนไหน เป็นอาหารที่สมควรแก่ความเป็นสมณะก็ฉัน

ที่ว่า สมควรหรือไม่สมควรนี้ มันก็มีระเบียบทั้งทางวินัยและทั้งทางธรรมะ อยู่แล้ว. *ทางวินัยก็มีว่า เนื้อที่เขาฆ่าเจาะจง นี่ก็เป็นเรื่องที่ผิดวินัยก็ไม่ฉัน;* นี่เรื่องทางวินัย. ทีนี้ถ้าเป็นเรื่อง *ทางธรรมะ* มันก็มีว่า *ภิกษุจะต้องบริโภคอาหาร อย่างบริโภคเนื้อบุตรกลางทะเลทราย.* มันจะเป็นอาหารอะไรก็ตามที่จะฉันลงไปในท้องนั้นน่ะ ต้องทำความรู้สึกว่า เหมือนกับการบริโภคเนื้อลูกของตัวเองกลางทะเลทราย; นี่เป็นมาตรฐานสำหรับจะเปรียบเทียบ.

เรื่องมีว่า ผัวเมียอุ้มทารกลูกน้อยเดินข้ามทะเลทรายวนเวียนอยู่ในทะเลทรายจนเสบียงอาหารหมดไป เพราะหลงทาง. ทีนี้ก็เหลือแต่ลูกเล็กที่มันทนกับความลำบากตรากตรำไม่ไหว. พ่อแม่ก็ไม่ได้กินอาหารหลายวันแล้ว กระทั่งลูกน้อยมันตายลงไปก่อน. บิดามารดานั้นก็ตัดสินใจว่า เมื่อยังไม่ควรจะตาย ก็กินเนื้อลูกของตน เยียวยาชีวิตให้รอดอยู่ได้ กว่าจะข้ามทะเลทรายให้พ้นไปได้. เขามีความทุกข์มาก เขาก็กินไม่ค่อยลง เหลือที่จะกลืนลงไปได้ นี่ภิกษุจะต้องกินอาหารในลักษณะนั้น; ถึงแม้จะกินผักก็ต้องกินในลักษณะนั้น ไม่ใช่กินด้วยความตะกละในรสอร่อย; จะกินเนื้อหรือจะกินผัก ก็ต้องกินด้วยความรู้สึกเหมือนกับว่ากินเนื้อลูกกลางทะเลทราย, ไม่กินด้วยกิเลสตัณหา ว่าอย่างนั้นก็แล้วกัน.

ฉะนั้น เรามีหลักธรรมะอย่างนี้ มีหลักวินัยอย่าง

นั้น, อย่าต้องมีปัญหาเรื่องเนื้อหรือผักเลย. ผู้รู้ธรรมะในพระพุทธศาสนา จะเป็นพระอรหันต์ หรือไม่เป็นพระอรหันต์ ท่านก็มีหลักที่จะไม่หมายมั่นว่าอะไร เป็นอะไร. โดยหลักธรรมะที่จะหลุดพ้นแล้ว จะไม่หมายมั่นแม้แต่ว่าดินนี้เป็นดิน, น้ำนี้เป็นน้ำ, ลมนี้เป็นลม, ไฟนี้เป็นไฟ, จะไม่หมายมั่นว่ามันเป็นตัวตนของมันอย่างนั้น ๆ. เพราะความหมายมั่นอย่างนั้นมันเป็นเรื่องของอวิชชา อุปาทานที่ยังติดอยู่ในสมมติว่ามันเป็นอย่างนั้น ๆ.

ท่านไม่หมายมั่นอะไร โดยความเป็นอะไร โดยประการทั้งปวง, ตั้งแต่ไม่หมายมั่นดินว่าดินขึ้นไปตามลำดับ จนกระทั่งไม่หมายมั่นพระนิพพาน โดยความเป็นพระนิพพาน. ขอให้เข้าใจว่า ไม่หมายมั่นอะไรโดยความเป็นอะไร นี้คือลักษณะของผู้รู้ หรือของพระพุทธ คือผู้รู้; ฉะนั้นเราเมื่อปฏิบัติอยู่ตามหลักของพุทธศาสนาแล้ว ไม่ควรหมายมั่นสิ่งใดโดยความเป็นอะไร หรือเป็นตัวตนของอะไร; จึงไม่หมายมั่นโดยความเป็นเนื้อหรือเป็นผัก.

ฉะนั้น พุทธบริษัทที่แท้จริง จึงไม่มีโอกาสได้กินทั้งเนื้อและทั้งผัก เพราะไม่มีความหมายมั่นโดยความเป็นเนื้อหรือความเป็นผักนั่นเอง. มีแต่การกินที่เหมือนการกินเนื้อบุตรกลางทะเลทราย โดยรู้สึกว่านี่มันเป็นอาหารที่ได้มาตามลักษณะของภิกษุผู้มีชีวิตอยู่อย่างคนขอทาน. ถ้าชิ้นนี้มันจะมีโทษเกิดขึ้น ไม่สบายแก่ร่างกายก็ทิ้งเสียก็ได้; ชิ้นไหนไม่เป็นโทษแก่ร่างกาย ก็ บริโภคเข้าไปในลักษณะ

ที่เป็นอาหารเท่านั้น. อย่าหมายมั่นเป็นเนื้อ หรือเป็นผัก หรือไม่หมายมั่นเป็นอะไร เป็นขนมนั่น ขนมนี่ แกงนั่น แกงนี่ ผัดนั่น ผัดนี่, จะไม่หมายมั่นในลักษณะอย่างนั้น. ถ้าไปหมายมั่น โดยความเป็นอะไรเข้าแล้วมันก็จะกลายเป็นคนโง่ มันจะไม่เป็นพุทธบริษัทไปได้เลย. นี่สำหรับภิกษุจะต้องมีหลักปฏิบัติอย่างนี้; ไม่กินทั้งเนื้อ ไม่กินทั้งผัก แต่ฉันอาหารที่เหมาะสมแก่ความเป็นภิกษุของตน โดยหลักว่า เหมือนกับว่ากินเนื้อลูกกลางทะเลทราย.

ทีนี้ถ้าว่าใครที่ยึดมั่นเป็นเนื้อเป็นผัก จนกลายเป็นคนโง่แล้ว ครั้นกินผักแล้วไปเที่ยวเบ่งอวดดี ดูหมิ่นข่มขี่ผู้ที่กินเนื้อ, คนกินผักนั่นแหละ มันกลายเป็นคนกินเนื้อเน่าที่สกปรกที่สุด. นี่มันน่าคิดไหม กินผักแล้วไปเที่ยวทับถมคนกินเนื้อ เลยตัวเองน่ะกลายเป็นคนกินเน้นเน่าที่สกปรกที่สุด. มีพระพุทธภาษิตใน *ติก. อํ.* ว่า *อภิชฌาชื่อว่าของเน่าพอง, พยาบาทชื่อว่ากลิ่นเหม็นคาว, ความคิดอกุศลชื่อว่าแมลงวัน.* ฉะนั้นถ้าใครกินผักก็อย่าอวดดีทับถมคนอื่นที่เขายังกินเนื้ออยู่ ตัวเองจะกลายเป็นคนกินเนื้อเน่า.

ขอให้เราปฏิบัติเสียใหม่ว่า เราจะไม่กินทั้งเนื้อและทั้งผัก, เราจะกินอาหาร ที่มีความหมายอันถูกต้องตามธรรมะตามวินัย เพียงเพื่อตั้งอยู่ได้แห่งอัตภาพนี้, *พิจารณาอาหารบิณฑบาต โดยความเป็นของว่างจากตัวตน – มิสฺสตฺโต นิชฺชีโว สุญฺโญ,* แล้วก็กินโดยไม่ต้องให้มันเป็นเนื้อหรือเป็นผัก. นี่คือผู้ที่ปฏิบัติถูกต้องตามหลักแห่งพระพุทธศาสนา ทั้งโดย

ธรรมะและโดยวินัย.

เมื่อปฏิบัติอยู่อย่างนี้ ปัญหาชนิดนี้ก็ไม่เกิด คือไม่เกิดปัญหาที่ว่า สอนการปฏิบัติไปนิพพาน แต่ในบาตรยังเต็มไปด้วยเลือดและเนื้อ นี้จะมีเมตตากันที่ตรงไหน. ถ้าเขาฉันอาหารด้วยจิตใจอย่างที่กล่าวมาแล้ว ปัญหานี้จะไม่เกิดมันมีความรู้สึกที่ถูกต้อง. เมตตามันเป็นเรื่องความรู้สึกว่าเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วเราก็ไม่ได้กินเนื้อหรือกินผัก.

แล้วทำไมไม่คิดบ้างว่า ผักมันก็มีชีวิต, *การทำลายชีวิตผักภูตคาม เป็นอาบัติปาจิตตีย์เท่ากับทำลายชีวิตสัตว์.* ผักมันก็เป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ในระดับต่ำสุด เราจะไม่เบียดเบียนสิ่งที่มีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเนื้อ ไม่ว่าจะเป็นผัก, จะขจัดความหมายมั่นอันนั้นออกไปเสีย แล้วก็บริโภคอาหารนั้นอย่างบริสุทธิ์ แม้ในบาตรมันจะมีอะไรที่ควรจะฉันที่ถูกต้องตามธรรมตามวินัย ไม่เป็นที่ขยะแขยงรังเกียจแก่ตนเอง ก็ฉันอย่างที่ว่าเป็นอาหารสำหรับคนขอทาน, ถ้าชิ้นไหนจะเป็นโทษก็ทิ้งมันไปเสีย, มีความรู้สึกเหมือนกับกินเนื้อลูกกลางทะเลทราย, แล้วปัญหาก็ไม่เกิด.

ที่นี้ปัญหาที่ว่า ฉันเนื้อและผัก จิตไหนปกติกว่ากัน ? จิตปกติ นี้ มันก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหรือผัก; ไปดูสัตว์ที่มันกินผักมันก็ยังไม่มีจิตปกติ มันก็ไม่ได้เปรียบเสียเปรียบอะไรกันนักในเรื่องเนื้อและผัก ในการที่จะมีจิตเป็นปกติ จิตจะปกติได้ ก็เพราะมีสติสัมปชัญญะ ควบคุมจิตไว้ใน

คลองของธรรมะ จิตมันจึงจะปกติ. การพิจารณาเห็นไม่เป็นเนื้อไม่เป็นผัก แต่เป็นธาตุตามธรรมชาติ ตามเหตุปัจจัยปรุงแต่งนั้น เป็นข้อปฏิบัติไม่เฉพาะผู้ใด, แต่สำหรับทุกคน. ที่จริงเขาควรจะตั้งปัญหาว่า เนื้อกับผักอันไหนช่วยให้จิตเป็นสมาธิได้ง่ายกว่า.

สำหรับพระอรหันต์นั้น ท่านไม่ต้องระวังหรือตั้งใจปฏิบัติอะไร เพราะว่าความหมายมั่นในสิ่งใด ๆ โดยความเป็นอะไรนั้นมันหมดแล้ว; ท่านไม่หมายมั่นแม้แต่ดินว่าเป็นดิน ไม่หมายมั่นแม้แต่น้ำว่าเป็นน้ำ ว่าไฟเป็นไฟ ลมเป็นลม กระทั่งถึงว่าแม้นิพพานก็ไม่หมายมั่นว่าเป็นนิพพาน ฉะนั้นเรื่องจึงไม่เกี่ยวกับพระอรหันต์, มันเกี่ยวกับคนที่ยังไม่เป็นพระอรหันต์ต่างหาก ที่เขาจะต้องพิจารณาอะไรโดยความเป็นอะไร เพราะว่าเราต้องการจะหลุดพ้นหรือเพื่อจะเป็นพระอรหันต์นั่นเอง. ฉะนั้น พิจารณาสิ่งที่กินเข้าไป โดยความเป็น *นิสฺสตฺโต นิชฺชีโว สุญฺโญ* ตามบทปัจจเวกขณ์นั้นถูกต้องแล้ว, ปัญหาก็จะไม่เกิดขึ้นว่า กินเนื้อหรือกินผัก อันไหนจะมีจิตปกติมากกว่ากัน.

จิตปกติก็ต้องมีการประพฤติกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง. ที่โรงเจกินแต่ผักก็มีการทะเลาะวิวาท, มีการบันดาลโทสะจนปรากฏออกมาว่า ไม่แพ้คนที่ไม่ได้อยู่ในโรงเจ; พวกที่อยู่ในโรงเจเขาก็ยอมรับและยืนยันว่าอย่างนั้น. ฉะนั้นจะเอาเนื้อหรือผักเป็นหลัก ว่าจิตปกติหรือไม่นี้ มันไม่ได้; มันต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักธรรมะ ที่จะให้จิตปกติ

อย่างไรแล้วก็ปฏิบัติกันแล้วกัน.

ที่ถามว่า จิตไหนปกติกว่ากัน? มันก็ ไม่มีทางที่จะยืนยันได้ โดยเหตุที่ว่ากินเนื้อหรือกินผัก. เอาละ, ก็เป็นอันว่า กินเนื้อเป็นยักษ์ กินผักเป็นค่าง; ยักษ์คงจะวุ่นวายกว่าค่าง, ค่างคงจะปกติกว่า; แต่ถ้าคนที่ไม่กินทั้งเนื้อและทั้งผัก นั่นจะมีจิตปกติกว่านะ, ฟังให้ดีเถอะ ไม่กินทั้งเนื้อไม่กินทั้งผัก นั่นจะมีจิตปกติหรือมัชฌิมากว่า; ไม่สำคัญมั่นหมายโดยความเป็นเนื้อหรือโดยความเป็นผัก กินแต่อาหารที่ถูกต้องตามธรรมวินัย.

นี่ถ้าให้พูดกันโดยตรงไม่เกรงใจใคร พูดอย่างโดยหลักธรรมวินัยก็ต้องพูดอย่างนี้. การกินผักที่ตบแต่งให้ดูเหมือนเนื้อ และปรุงให้อร่อยกว่าเนื้อ ลงทุนแพงกว่าเนื้อนี้ เป็นการ กินผักที่หลอกลวง ไม่เป็นธรรมเป็นวินัย, จิตก็ยิ่งไม่ปกติยิ่งกว่าไปอีก,

ทีนี้มาพูดกันในข้อปลีกย่อย ว่าถ้าสำหรับเรากินผักสบายกว่า ก็กินซิใครจะมาห้าม และเราก็ไม่ต้องเสียสตางค์มากด้วย; ผักนี่มันถูกกว่าเนื้อ และมันก็มีเหตุผลที่จะกินเพื่อความสบายแก่ร่างกาย แต่อันนี้เอาเป็นหลักสำหรับบรรพชิตไม่ได้ เพราะบรรพชิตเลี้ยงชีวิตอย่างคนขอทาน. อะไรใส่มาอย่างไรก็เลือกเอา, เนื้อทำให้ไม่สบายใจเราก็ไม่กิน, ผักทำให้สบายใจเราก็กิน ถ้าเป็นชาวบ้านก็จัดเอาเองได้ ซื้อหามาเองได้; แต่ขอย้ำว่า กินผักแล้วอย่าไปดูถูกคนกินเนื้อ; คนนั้นมันจะกลายเป็นคนกินเนื้อเน่าที่แสนจะสกปรกนั้น,

กินผักแล้วอย่าไปโอ้อวดทับถมผู้กินเนื้อเลย.

นี่เป็นเรื่องปลีกย่อยออกไปจากธรรมะจากวินัย. คือ ถ้ากินผักเพื่อประโยชน์ทางอนามัยก็กินซิ, กินผักมันถูกสตางค์ ก็กินซิ; แต่มันยังคงโง่อยู่นั่นแหละที่มันสำคัญมั่นหมายว่ากินเนื้อหรือกินผัก ไม่ถือว่าเป็นเพียงอาหาร. ถ้าเป็น พุทธบริษัท ต้องมีจิตที่ไม่กินเนื้อและไม่กินทั้งผัก, ขอยืนยันอย่างนี้.

พุทธบริษัทจะไม่มั่นหมายโดยความเป็นเนื้อ, ไม่มั่นหมายโดยความเป็นผัก; นั่นคือไม่กินเนื้อและไม่กินผัก, มีจิตใจที่เป็นกลาง. นี่ว่าง, นี่สะอาดกว่า สงบกว่า ไม่กินทั้งเนื้อ ไม่กินทั้งผัก นั้นมีจิตใจปกติกว่าอย่างไหนหมด; ไม่โง่โดยความเป็นเนื้อ ไม่โง่โดยความเป็นผัก. แต่ถ้าเห็นว่า กินผักมีโรคภัยไข้เจ็บน้อย ไม่ค่อยปวดฟันหรืออะไรก็เอาซิ, ก็เลือกกินแต่ผักซิ; หรือว่ามันจะมีเหตุผลอย่างอื่นก็เอาซิ ไม่เป็นไร.

การกินแต่ผักและผลไม้ เคยลองแล้วอุจจาระและเหงื่อไม่มี หรือเกือบจะไม่มีกลิ่นที่น่ารังเกียจ แต่ถ้าให้ดีแล้วละก็ในจิตใจไม่กินทั้งเนื้อและทั้งผักปัญหาจะได้ไม่เกิด ปัญหาอย่างนี้จะไม่เกิด. นี่เรื่องการกินเนื้อและกินผักนี้ มีข้อเท็จจริงอย่างนี้; ตามความรู้สึกของอาตมามันเป็นอย่างนี้.

ขอสรุปความอย่างสั้น ๆ อีกทีหนึ่งว่า ไม่กินทั้งเนื้อและทั้งผัก โดยไม่มีความมั่นหมายว่าเป็นเนื้อหรือเป็นผัก, ให้มันเป็นเรื่องของสัจจธรรม คือว่ามีแต่ธาตุตามธรรมชาติเป็น

ไปตามการปรุงแต่งของกฎอิทัปปัจจยตา. จะเป็นเนื้อหรือเป็นผักก็ตาม ถ้าไม่ถูกต้องแก่สังขารร่างกายนี้แล้วก็ไม่กิน; ถ้ามันยังมีประโยชน์ ไม่เป็นโทษแก่ร่างกายนี้แล้ว, มีความบริสุทธิ์โดยประการทั้งปวงแล้วก็กินได้. จะเป็นเนื้อ เป็นนม เป็นไข่ เป็นผัก เป็นปลา เป็นผลไม้ เป็นอะไรก็ตามใจ อย่าไปมั่นหมายโดยความเป็นเนื้อ เป็นผัก เป็นผลไม้ เป็นขนมโน่น เป็นขนมนี่. อย่าไปมั่นหมายมันจะโง่. ถ้ากินด้วยความมั่นหมายว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้แล้ว มันคือคนโง่หลงที่ยึดถือในการกิน พุทธบริษัทต้องไม่โง่, พุทธบริษัทเป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องรุ่งเรืองอยู่ด้วยปัญญา.

เป็นอันว่าเรื่องกินเนื้อกินผักสรุปความได้อย่างนี้ และตอบได้เพียงเท่านี้. อาตมาไม่สนับสนุนทั้งกินเนื้อและกินผัก, สนับสนุนการไม่กินทั้งเนื้อและผัก, กินอาหารอย่างถูกต้องตามธรรมวินัย. เอ้า, มีปัญหาอื่นอะไรที่จะถามต่อไป...

ปัญหาที่ ๔๕ : ศีลธรรมแห่งการกินเนื้อกินผัก

กาม : ที่นี้มีประเด็นปลีกย่อยเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกหน่อยครับ คือเกี่ยวกับการส่งเสริมศีลธรรมนี้ เพื่อขั้นพื้นฐานก็คือต้องทำจิตให้ปกติ อันนี้ก็มีปัญหาโดยทั่วไปนะครับ เกี่ยวกับว่าถ้าเป็นอาหารสองอย่างวางอยู่ด้วยกันเป็นผักกับเนื้อ คนโดยทั่วไปแล้ว เมื่อเห็นผักจิตย่อมปกติ ไม่เหมือนกับเห็นเนื้อซึ่งจิตจะอยากมากกว่า ฉะ-นั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศีลธรรม ก็ควรจะมีกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกมาเพื่อบังคับในเบื้องต้นเกี่ยวกับผักและเนื้อ ให้ประชาชนทั่วไปนี้ กินผักเพื่อเป็นการส่งเสริมเบื้องต้นเกี่ยวกับจิตปกติ เป็นการส่งเสริมในด้านศีลธรรมได้ดียิ่งขึ้น. นี่เป็นปัญหาที่อยากจะเรียนถามท่านอาจารย์ ว่าควรจะเป็นอย่างไรครับ ?

ตอบ : ถ้ามันมีเหตุผลชัดเจนแน่นอนว่า เรากินผักแล้วมันจะดีแก่ศีลธรรมและเศรษฐกิจเป็นต้นของเราและของประเทศชาติก็เอาซิ, ก็มีระเบียบกฎหมายออกมา ให้ส่งเสริมหรือบังคับการกินผัก. พระเจ้าอโศกมหาราชก็เคยชักชวนให้เลิกกินเนื้อ และคงกินแต่

ผัก และก็บังคับเข้มงวดเข้าๆ จนมีการกินผัก ไม่มีการกินเนื้อ ก็เคยมีมาแล้วในประวัติศาสตร์ของพุทธบริษัท. นั้นมันเหตุผลอย่างอื่น ถ้ามันพิสูจน์ได้เป็นความจริงว่า กินผักดีทั้งทางจิตใจและดีทั้งในทางเศรษฐกิจ ดีทั้งทางร่างกายก็ได้ซิ จะเป็นอะไรไป. นั้นมันเป็นเรื่องของชาวบ้าน เรื่องของพระเจ้าแผ่นดิน

แต่ภิกษุจะทำอย่างนั้นไม่ได้ ขอร้องใครให้ทำอย่างนั้นก็ไม่ได้. พระเทวทัตเคยไปขอร้องพระพุทธเจ้าว่า จงออกกฎบัญญัติว่า อย่าให้ภิกษุกินเนื้อสัตว์เลย; *พระพุทธเจ้าท่านว่าไม่เอา "ฉันไม่ออกกฎบัญญัติอย่างนี้"* นี่มันก็เห็นชัดอยู่แล้วว่า ในวงของบรรพชิตนั้น จะบัญญัติอะไรบังคับกันอย่างนั้นไม่ได้ เพราะสมัครจะเป็นคนขอทานหรือปรทัตตูปชีวี.

แต่ถ้าเป็นเรื่องชาวบ้าน มีการปกครองกันเป็นระเบียบเห็นแก่ประเทศชาติ เห็นแก่เศรษฐกิจหรือศีลธรรมอันดีของพลเมือง จะออกกฎบังคับให้กินกันแต่ผัก ส่งเสริมกันให้กินแต่ผักมันก็ได้เหมือนกัน มันก็มีส่วนถูกอยู่ ที่มันพิสูจน์ได้ก็จะไม่ผิดอะไร ไม่ผิดหลักธรรมอะไร, ถ้าทำได้ก็ดี. นี่เรียกว่าเรื่องทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยแล้ว; ถ้าเราจะชักจูงรัฐบาลให้ทำอย่างนั้นได้ มันก็ดี.

แต่ว่าภิกษุไม่อาจรับรู้เรื่องนี้ ไม่ยุ่งด้วย; เหลือแต่ว่า

อะไรมันตกลงมาในบาตร ก็พิจารณาโดยความเป็นอาหารที่ควรกิน แล้วก็กิน ไม่ถือว่าเป็นการกินผักหรือกินเนื้อ. มันจะเป็นผักมากก็ไม่ถือเป็นความหมายมั่นว่ามันเป็นผัก มันจะโง่ในความหมายมั่น. ก็เป็นอันว่า ไม่กินทั้งเนื้อและผักต่อไปตามเดิมสำหรับในวงภิกษุ; แต่ชาวบ้านเขาจะจัดการกันอย่างไหน ก็ทำไปก็แล้วกัน, ให้เหลือแต่ผักไม่มีเนื้อมันก็ได้, แล้วเขาคงจะใส่บาตรให้ภิกษุแต่ผักไม่มีเนื้อเองเป็นธรรมดา; ปัญหาไม่เกิดแก่ฝ่ายภิกษุ เอ้า, มีอะไรเหลืออยู่อีก...

● ● ●

"กินแต่เนื้อเป็นยักษ์ กินแต่ผักก็เป็นค่าง ดังนั้นพุทธบริษัทจึงกินแต่อาหารที่บริสุทธิ์ ปราศจากความหมายมั่นด้วยอุปาทาน ว่าเป็นนั่นเป็นนี่, นอกจากเป็นเพียงธาตุตามธรรมชาติ ควรแก่การบริโภคของบุคคลผู้ปรารถนาความเป็นอิสระจากกิเลส"ฯ.

จาก–"มรดกที่ ๑๖๕"
ใน–หนังสือ "อสีติสังวัจฉรายุฯ"
ของ–พุทธทาสภิกขุ

หนังสือที่เขียนและจัดทำโดย ธรรมรักษา

(เฉพาะเล่มที่ยังมีจำหน่าย)

๑.	พระไตรปิฎก ฉบับสวดมนต์แปล	๓๕ บาท
๒.	พระไตรปิฎก ฉบับเซ็น	๓๕ บาท
๓.	พระไตรปิฎก ฉบับดับทุกข์	๔๕ บาท
๔.	พระไตรปิฎก ฉบับสาระ	๓๐ บาท
๕.	พระไตรปิฎก ฉบับสุภาษิต	๒๐ บาท
๖.	พระไตรปิฎก ฉบับปฏิบัติ	๑๕ บาท
๗.	บันทึกธรรม แนวปฏิบัติ	๒๐ บาท
๘.	บันทึกธรรม ฉบับดับทุกข์	๒๐ บาท
๙.	สมาธิ–วิปัสสนา แนวปฏิบัติ (แถมภาพ)	๒๐ บาท
๑๐.	สมาธิ เพื่อความสุขของทุกชีวิต	๕ บาท

◎ ทั้ง ๑๐ เล่มนี้ สำนักพิมพ์สุขภาพใจ
โทร. ๒๓๕-๐๖๔๔ เป็นผู้จัดจำหน่าย.

๑๑.	ธรรมรักษาภาษิต (ฉบับธรรมะ ๓ รส)	๒๕ บาท
๑๒.	พุทธทาสภิกขุ พุทธปรัชญาเมธีแห่งยุค	๓๐ บาท
๑๓.	ภาพสำหรับเจริญวิปัสสนา	๑๐ บาท
๑๔.	ฟ้าสาง ๆ ของท่านพุทธทาสภิกขุ	๒๕ บาท
๑๕.	สู่ความจริง	๒๕ บาท

◎ ทั้ง ๔ เล่มหลังนี้ สำนักพิมพ์สติ (สำนักงานชั่วคราว)
โทร. ๔๓๗-๒๙๔๗ เป็นผู้พิมพ์และจำหน่าย.

"ที่ว่าเป็นตัวของตัวเองนั้น จงพินิจให้ดี ๆ ว่า
มันเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริง
หรือว่ามันเป็นตัวของกิเลสตัณหากันแน่ ?"